

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZELERİ

Albümü

T. C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

İLE EĞİTİM TARİHİ MÜZELERİ ALBÜMÜ

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Adına
Ercan TÜRK
Genel Müdür

Edtör
Gülderen GÜLTEKİN
Daire Başkanı
Abdullah YURDABAKAN
Daire Başkanı

Hazırlayanlar
Ümit KARAKAYA
Nihaİ BİYİKLİ
Ahmet ÇELİK
Fahriye OKYAY
Hatice AYAN

Tasarım
Berkay Sergin ÇAVUŞOĞLU

Çizimler
Öykü TERZİOĞLU ÖZER

Yapım
Rihtım Ajans Prodüksiyon Yay. Rek. Org. ve Tic. Ltd. Şti.
Aziziye Mah. Cinnah Cad. Mesnevi Sok. No: 7/4 Çankaya/ANKARA
Tel: 0312 441 64 31

ISBN: 978-975-11-4524-6
Millî Eğitim Bakanlığı Genel Yayın No: 662
Tanıtıcı Yayınlar Dizi No: 94
Her hakkı saklıdır. Kaynak göstermek kaydıyla alıntı yapılabilir.
© T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
www.meb.gov.tr

Buyayın, Bakanlık Makamının 29.06.2018 tarihli ve 37364034-349-E.12555998 sayılı oluru ile Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından 1500 adet bastırılmıştır.

Temmuz, 2018

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZELERİ

Albümü

ÖN SÖZ

Kültür, milletlere ait soyut ve somut mirasın tümünün ortak ifadesidir. Kültürü uygarlıktan ayıran temel nokta, kültürün milletlere has olmasıdır. Uygarlık ise farklı milletlerin ortak çabasıyla ortaya çıkar. Binlerce yıllık bir birikimin ürünü olan Türk kültürü, dünya uygarlığının hem gelişiminde hem şekillenmesinde önemli bir rol üstlenmiş ve bu kadim topraklarda hâlâ bu fonksiyonu yerine getirmektedir.

Kültürel mirasın aktarımı toplumun bütünlüğünün temel güvencesidir. Belki de dünyanın en köklü ve zengin kültürüne sahip olan milletimiz, bu mirası gelecek kuşaklara aktarmayı her zaman başarmıştır. Türklerin tarih boyunca kurdukları bütün devletlerde, bu mirasın aktarımı hem geleneksel yöntemlerle hem de sistematik eğitim kurumlarının çabasıyla mümkün olmuştur.

Geleceğimizi şekillendirecek olan gençlerimizin tarih şuuru ile donatılması ancak kültürel bilince sahip olmalarıyla mümkün olacaktır. Tarih şuuruna sahip olan gençlerimizde aidiyet hissi perçinlenecek, gençlerimiz kendilerini bu milletin ayrılmaz bir parçası olarak göreceklidir.

Bu şuura sahip bireyler yetiştirmede en büyük görev Millî Eğitim Bakanlığına düşmektedir. Bakanlık olarak bugüne kadar yaptığımız birçok çalışmada, öğrencilerimizin yerli ve millî bir bilinç çerçevesinde; vatanını seven, ülkesi için çalışan ve aynı zamanda kökleriyle bağlarının farkında olan bireyler olarak yetişmelerini hedefledik.

Bu hedef doğrultusunda, okul ve kurumlarımızda öğrenim gören gençlerimizin Türk milletinin köklü geçmişinin farkında olarak mazisi ve geleceği arasında bir köprü kurmalarına ve bu yolla geleceği inşa edecek bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlamak amacıyla Türkiye'nin 81 ilinde 81 Eğitim Tarihi Müzesi kurulmuştur.

Çalışmaları bir yıldan fazla süren ve son derece özverili bir çaba ile kurulan İl Eğitim Tarihi Müzelerinin, bu misyonu yerine getirebilmesi için, okulların yaşayan bir birimi ve etkin bir öğrenme alanı olarak kullanılması amaçlanmıştır. Kültürel zenginliğimize katkı sağlayan ve Türk eğitim tarihine ışık tutacak objeleri gün yüzüne çıkaran İl Eğitim Tarihi Müzeleri, aynı zamanda öğretim programlarının kazanımlarının elde edildiği birer eğitim ortamı da olacaktır.

Bütün bunların yanı sıra, herkesin ziyaretine açık olan Müzelerimiz sayesinde, Türk eğitiminin, sanılanın aksine, çok daha eskilere dayandığı ve oldukça sistematik bir temele oturduğu da müzelerde yer alan çeşitli objeler sayesinde gözlemlenebilecektir.

81 ilin tamamında yer alan İl Eğitim Tarihi Müzeleri ile Türk eğitim tarihinin yerel çerçevede bir panoramasını görmek mümkün olacaktır. Okul yıllarımızda kalan hatıraları canlandıracak binlerce objenin bulunduğu müzelerimiz, ziyaretçilerini beklemektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak, bundan sonraki süreçte de kültür mirasımızın korunmasına ve gelecek nesillere aktarılmasına yönelik projeler üretmeye, kültür tarihimize ışık tutacak çalışmaları yapmaya devam edeceğiz.

İl Eğitim Tarihi Müzelerinin kuruluşu süresince yoğun çaba sarfeden Ortaöğretim Genel Müdürlüğümüze, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı personelimize, öğretmenlerimize; bu çalışmayı görünür kılmak adına böyle bir yayının hazırlanmasında emeği geçen çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

İsmet YILMAZ
Millî Eğitim Bakanı

SUNUŞ

Bir milletin bekası, kültürel mirasın korunması, nesilden nesile sağlıklı bir şekilde aktarılması ve sürekli geliştirilip yaşatılmasıyla mümkündür. Bu anlamda en büyük görev de eğitime ve eğitim kurumlarına düşmektedir. Kültürel miras, milletin varlığını devam ettirecek olan yeni nesillere eğitim yoluyla ve büyük oranda eğitim kurumlarında devredilmektedir.

Günümüzde, hızla gelişen teknolojiye bağlı olarak eğitimde dolayısıyla kültürün aktarılmasında kullanılan yöntemler de değişmiş ve milletin bekası doğrultusunda kültürel devamlılığı sağlama açısından bu değişime ayak uydurmak zorunlu hâle gelmiştir. Aksi hâlde kültür aktarımı sekteye uğrayacak ve millet hususiyetini ortaya koyan kavramlar başka kavramlarla yer değiştirecektir.

Tam da bu noktada, kültürden beslenen ve kültürün bir parçası olan eğitim tarihi gündeme gelmektedir. Eğitimin zaman içindeki serüvenidir eğitim tarihi. Bu serüven bilinmeden eğitimde yeni ufuklar aralanmaz, eğitimde yeni çığırklar açılmaz. Tıpkı tarihi bilmeden geleceğe yön verilemeyeceği gibi. Modern dünyada bu serüvenin görüleceği, yaşayarak öğrenileceği yerler eğitim müzeleridir. İl Eğitim Tarihi Müzeleri de bu minval üzere yola çıkılarak kurulmuş, böylelikle Türk eğitiminin serüveni somut bir hâle getirilmiştir.

İki bin küsur yıl öncesine dayanan Türk eğitiminin serüveni... Özellikle Türklerin İslâmiyet'i kabulü sonrası daha sistematik olarak takip edilebilir hâle gelen Türk eğitim tarihi... Türk eğitim tarihinin gelişimini ortaya koymak için başvurulacak ana kaynaklar arasında yer alan Selçukludan itibaren başta medreseler olmak üzere zamanla çeşitlenen ve bugün Anadolu'nun hemen tamamına yayılmış, bazıları birer kalıntı hâlinde günümüze ulaşmışken bazıları hâlâ ayakta olan eğitim kurumları... Klasik dönem medrese eğitimi sonrası, eğitimin gitgide tabana yayıldığı ve ilk olarak 19. yüzyılda kurulmuş ve Cumhuriyet'in kuruluşuyla çok daha sistematik bir hâle gelmiş modern eğitim kurumları... Ve Türklerin Anadolu'ya yerleşmesinden bu yana değişerek gelişen bir Türk eğitim sistemi mevcutken başta öğrencilerimiz olmak üzere, çoğu, Türk eğitim tarihinin Cumhuriyet Dönemi ile başladığı yönünde kanaate sahip bir halk...

İşte İl Eğitim Tarihi Müzeleri; Türk eğitim tarihiyle ilgili olarak, eğitimcilerimizde, gençlerimizde ve halkımızın genelinde her şeyden önce bir farkındalık oluşturmak amacıyla kurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda; köklü bir tarih içinde köklü bir eğitim tarihine de sahip olduğumuzu bilen, nesnel bir bakış açısıyla geçmişle bugünü kıyaslayıp dersler çıkarabilen, edindiği bilgiler üzerine eleştirel düşünebilen, geçmiş ve gelecek arasında kuracağı köprülerle geleceği inşa edebilecek olan bir nesil yetiştirme gayretindeyiz.

Özellikle eğitim kurumlarımızda öğrenim gören gençlerimizin belirli bir program çerçevesinde ziyaret etmesi planlanan İl Eğitim Tarihi Müzeleri; aynı zamanda okulların yaşayan bir birimi ve etkin bir öğrenme alanı olacak; yaparak, yaşayarak öğrenme prensibinden hareketle öğretim programlarının kazanımlarının aktarılmasında önemli bir görev üstlenecektir.

Eğitim tarihimiz açısından ilk olma özelliği taşıyan müzelerin kuruluşunda özverili bir çalışma sergileyen Genel Müdürlüğümüz çalışanlarına, Bakanlığımız taşra teşkilatı yönetici ve ilgili personeline ve katkı sunan bilim insanlarına teşekkür ediyor, tüm eğitimcilere, araştırmacılara ve öğrencilerimize faydalı olmasını diliyorum.

Ercan TÜRK
Ortaöğretim Genel Müdürü

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZELERİNİN KURULUŞU

Esas amacı bireylerde davranış değişikliği olan eğitim kavramının kapsamı, sanayi devrimi ve halihazırda yaşadığımız teknoloji devrimi ile birlikte ciddi değişikliklere uğramıştır. Özellikle eğitim ortamlarının çeşitlenmesi ve okul sınırları dışına çıkması, eğitimle ilgili temel algılarımızı da kökünden değiştirmiştir.

Uzun zamandır bir eğitim ortamı olarak da kabul edilen müzeler; önceleri sanat eserleri başta olmak üzere kültür varlıklarının toplanıp sergilendiği yerler olarak düşünülürken, müzelerin toplumun zevklerini değiştirmede, toplumu bilgilendirmede de fonksiyonu olduğu fikri kabul görmüş; müzeler toplumun eğitimini ve zevkini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede etkin daimi kurumlar olarak değerlendirilmiştir. Müzeler, sahip oldukları eserler yoluyla ziyaretçilerine birtakım tecrübeler yaşatmakta; bu eserlere ait bilgilerle ziyaretçilerin yaşadıkları dünyaya dair farkındalıklarını artırmaya katkı sağlamaktadır.

Müzelerin eğitim fonksiyonunun çok erken fark edildiği Avrupa ve Amerika'da, gerek öğrenci grupları gerekse halkın eğitimine ilişkin çeşitli programlar düzenlenmiştir. Bu değerlendirmenin sonucu olarak 19. yüzyılın ortalarından itibaren Amerika ve Avrupa'daki bazı müzelerin aynı zamanda "eğitim müzesi" olarak kurulduğu görülmektedir. 1845'te Amerika'da kurulan Ontario Eyalet Eğitim Dairesinin Eğitim Müzesi, eğitim müzesi olarak kabul edilebilecek ilk müzedir.

Türkiye'de müzeciliğin ilk oluşumu, Kutsal Emanetler'in Osmanlı sarayına taşınması ile başlar; daha sonraları bu koleksiyon, saray hazinesi olarak geliştirilir. Gerçek anlamda Türk Müzeciliğinin temeli ise, İstanbul Arkeoloji Müzelerinin temelini de oluşturan Mecma-ı Asar-ı Atika'ya (Eski Eserler Koleksiyonu) dayanır. Padişah Abdülmecit'in 1845 yılında Yalova'ya gerçekleştirdiği gezi sırasında gördüğü Doğu Roma yazıtlarını İstanbul'a naklettirmesiyle birlikte bu eserler Aya Harbiye Askeri Müzesinin temelini oluşturur.

Cumhuriyet Dönemi'nde yapılan ve modern müzecilik anlayışının ilk ürünü olan Ankara Etnografya Müzesi, 1930 yılında ziyarete açılır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Anadolu'nun birçok ilinde açılan yeni müzelerle, ülke çapında müzelerin yaygınlaşması sağlanır.

Türkiye'de de müzelerin eğitim fonksiyonu erken zamanlarda fark edilmiş; Tanzimat'tan itibaren bu fonksiyonları vurgulanmıştır. Müzelerin eğitim sürecine dahil edilmesi gerektiğini savunan en önemli isim olan Satı Bey, 1909 yılında Maarif Nezaretine sunduğu raporda eğitimde müzenin önemini özellikle vurgulamıştır. Ancak müzenin eğitim fonksiyonuna yönelik farkındalık, uygulamada kendine yeteri kadar yer bulamamıştır.

Dünyadaki gelişmelerin ışığında müzelerin eğitim fonksiyonunun öne çıkarılması, okul ve kurumlarımızda öğrenim gören gençlerimizin, millî, manevî ve kültürel değerleri benimseyen, koruyan bireyler olarak yetişmesi, halkın bilgilendirilmesi ve toplumsal zevklerinin eğitimi amacıyla, 2017 yılında, Ortaöğretim Genel Müdürlüğümüzce 81 ilin tamamında birer Eğitim Tarihi Müzesi kurulması kararlaştırılmıştır. Kurulacak müzelerin okulların yaşayan bir birimi ve etkin bir öğrenme alanı olarak değerlendirilmesi, bu çalışmanın temelini teşkil etmektedir.

2017 yılının Nisan ayında başlayan çalışmalar, 81 ilde eş zamanlı olarak devam etmiş ve gösterilen özverili çaba sonucu, 2018 yılının başı itibarıyla her ilde bir İl Eğitim Tarihi Müzesi kurulmuştur.

Çalışma kapsamında, her ilde bir değerlendirme komisyonu kurulmuş; ilde yer alan ve kuruluş tarihi en eski lise binası başta olmak üzere uygun okul veya kurumlar tespit edilerek bir müze alanı oluşturulması kararlaştırılmıştır. Bu bağlamda, 59 Anadolu Lisesi, 13 Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi, 3 Fen Lisesi, 1 Sosyal Bilimler Lisesinin yanında farklı nitelikte 5 eğitim kurumu da müze alanı olarak belirlenmiştir.

Son derece hızlı bir biçimde ilerleyen süreçte, komisyon üyelerinin müze kuruluşuna ilişkin iş ve işlemler hakkında bilgilendirilmeleri amacıyla, 25-29 Eylül 2017 tarihinde, aralarında Bakanlık temsilcileri ve akademisyenlerin de bulunduğu 340 kişinin katılımıyla bilgilendirme ve değerlendirme amaçlı bir çalışma toplantısı yapılmış ve akabinde de birçok ilde yapılan saha ziyaretleriyle müze kuruluşlarına ilişkin çalışmalar yerinde incelenerek, yetkililerden bilgi alınmıştır.

24 Kasım 2017 tarihi itibarıyla 81 ilin 60'ında müze kuruluşları tamamlanmış ve açılışları yapılmıştır. 2018 yılı Ocak ayı itibarıyla ise 81 ilde İl Eğitim Tarihi Müzelerinin kuruluşu tamamlanmış ve bu müzeler başta öğrenci ve öğretmenler olmak üzere bütün halkın ziyaretine açılmıştır.

İl Eğitim Tarihi Müzelerinin okulların yaşayan bir birimi olması, etkin olarak kullanımı ve eğitim ortamı olarak da değerlendirilebilmesi amacıyla 6-12 Mart 2018 tarihlerinde "İl Eğitim Tarihi Müzelerinin Okul Dışı öğrenme Ortamı Olarak Kullanımı"na yönelik bir eğitim düzenlenmiş olup, eğitime 81 ilden çeşitli branşlarda 112 öğretmen katılmıştır. Yapılan eğitimin ardından eğitime katılan öğretmenler, İl Eğitim Tarihi Müzelerinin okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılmasına yönelik çeşitli planlamalar yaparak, müzelerin öğrenciler tarafından eğitim amaçlı ziyaret edilmesine imkân sağlamışlardır.

İl Eğitim Tarihi Müzelerinin kuruluşu boyunca, 15.834 obje toplanmış ve kayıt altına alınmıştır. Bu objelerin % 34,6'sı yazılı materyallerden, % 18,3'ü görsel materyallerden, % 33,7'si ders araç ve gereçlerinden, % 5,6 sı çeşitli evrak ve belgelerden ve kalan % 7,8'i ise çeşitli objelerden oluşmaktadır.

Müzelerin envanterinde kayıtlı ve çok farklı zamanlara tarihlenmiş objelere bakıldığında ise, % 49,9'unun 1950 yılı sonrasına, %34,8'inin 1900-1950 yılları arasına, % 1,6'sı 1900 yılı öncesine ait olduğu görülmektedir. Tespit edilen objelerin % 13,7'sinin ise tarihi belirlenememiştir.

İl Eğitim Tarihi Müzelerinin, okulların yaşayan bir birimi ve etkin bir öğrenme alanı olarak değerlendirilerek, eğitim-öğretim amacıyla aktif kullanımı için bilgilendirme ve yönlendirmeler bundan sonraki süreçte de planlı olarak devam edecektir. Bu uygulamanın, güncellenen/yenilenen öğretim programlarının uygulama sahasının zenginleştirilmesi ve etkili öğrenmenin sağlanması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu amaçla, gerek il eğitim tarihi gerekse Türk eğitim tarihi açısından önemli ve değerli bir envantere sahip İl Eğitim Tarihi Müzelerinin, iller bazında hazırlanacak plan ve programlar dâhilinde okul dışı eğitim alanı olarak kullanılması sağlanacaktır. Elinizde bulunan kaynak başta olmak üzere, İl Eğitim Tarihi Müzelerinin çeşitli yollarla tanınmasının; eğitim tarihi müzeciliğinde bir kültürün oluşturularak kurumsal kimlik oluşturulmasına ve uygulamada sürekliliğin sağlanmasına da katkı sunması beklenmektedir.

İÇİNDEKİLER

ADANA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	13
ADİYAMAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	17
AFYONKARAHİSAR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	23
AĞRI İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	27
AMASYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	31
ANKARA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	37
ANTALYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	43
ARTVIN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	47
AYDIN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	53
BALIKESİR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	57
BİLECİK İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	63
BİNGÖL İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	69
BİTLİS İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	73
BOLU İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	77
BURDUR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	81
BURSA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	87
ÇANAKKALE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	93
ÇANKIRI İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	99
ÇORUM İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	103
DENİZLİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	107
DIYARBAKIR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	111
EDİRNE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	115
ELAZIĞ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	121
ERZİNCAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	125
ERZURUM İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	129
ESKİŞEHİR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	135
GAZİANTEP İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	141
GİRESUN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	145
GÜMÜŞHANE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	151
HAKKARİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	155
HATAY İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	159
ISPARTA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	163
MERSİN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	167
İSTANBUL İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	173
İZMİR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	179
KARS İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	185
KASTAMONU İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	191
KAYSERİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	197
KIRKLARELİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	203
KIRŞEHİR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	211
KOCAELİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	215

KONYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	219
KÜTAHYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	225
MALATYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	229
MANİSA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	235
KAHRAMANMARAŞ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	239
MARDİN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	245
MUĞLA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	249
MUŞ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	253
NEVŞEHİR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	259
NİĞDE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	263
ORDU İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	267
RİZE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	271
SAKARYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	275
SAMSUN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	279
SIIRT İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	283
SİNOP İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	287
SİVAS İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	291
TEKİRDAĞ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	295
TOKAT İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	301
TRABZON İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	307
TUNCELİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	311
ŞANLIURFA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	315
UŞAK İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	321
VAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	325
YOZGAT İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	331
ZONGULDAK İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	335
AKSARAY İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	339
BAYBURT İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	345
KARAMAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	349
KIRIKKALE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	355
BATMAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	361
ŞIRNAK İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	365
BARTIN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	369
ARDAHAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	373
İĞDIR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	377
YALOVA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	381
KARABÜK İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	387
KİLİS İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	393
OSMANIYE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	399
DÜZCE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ	405
SÖZLÜK	412
KAYNAKÇA	415

ADANA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

ADANA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Adana'da, eğitime yönelik sistematik çalışmalar, 1878-1880 yıllarında Ziya Paşa'nın Adana valiliği döneminde başlamıştır. 1880-1885 yılları arasında da Abidin Paşa'nın Adana valiliği döneminde ise daha sistemli hâle gelmiştir. Seyhan Nehri'nin güney kısmında, 1883'te Mekteb-i Rüşdiye-i Askerî adıyla eğitim ve öğretim verecek binanın kuruluşuna Abidin Paşa bizzat katkıda bulunmuştur. Okulun kitabesinde 1883'te Askerî Rüştiye olarak faaliyete başladığı belirtilmektedir.

Okulun Anadolu'da tam teşkilatlı mektep olmak üzere yaptırılan ilk bina olduğu düşünülmektedir. Kaynaklarda Anadolu'daki en eski mektep binası olarak gösterilen Bursa Rüştiyesinin tesis tarihi 1300 (Rumî) olmasına karşın, Adana Erkek Lisesinin kuruluş tarihi 1299 (Rumî)'dur. Bu açıdan bakıldığında Adana Erkek Lisesi, Anadolu'da kurulan en eski mektep binası olarak kabul edilebilir.

Ancak, bu okul hiç mezun veremeden 1885 yılında beş yıllık idadiye dönüştürülmüş; idadi olarak da mezun veremeden 1889 yılında yedi yıllık leyli idadiye dönüştürülmüştür. 1932 yılında Adana Kız Lisesinin kurulması üzerine Adana Lisesi de Adana Erkek Lisesi olarak adlandırılmıştır.

Adana'da halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 1.642 eğitim-öğretim kurumu mevcuttur. Bu eğitim kurumlarının bünyesinde yer alan 13.634 derslikte, 23.746 öğretmen görev yapmakta ve 473.650 öğrenci öğrenim görmektedir.

Adana İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna ilişkin çalışmalar 2017 yılı ortalarına doğru başlamıştır. Mayıs ve Ekim ayları arasında, il genelinde bulunan eğitim tarihi açısından arşiv değeri taşıyan; evrak, doküman, yayın, kitap, dergi, rehber, broşür, katalog, fotoğraf, video film, film şeridi, dia, eğitim araç ve gereçleri, özellikle geçmiş yıllara ait ders kitapları ve eğitim materyalleri ile objeler tespit edilmiştir. Müze kuruluşu ile ilgili iş ve işlemlerin yapılmasının ardından envanter kaydı tamamlanmıştır.

Adana Erkek Lisesinin zemin katında bulunan ve müzeye ayrılan alanın tadilatı, Kasım ve Aralık aylarında tamamlanmış ve 29 Aralık 2017 tarihinde Adana İl Eğitim Tarihi Müzesi ziyarete açılmıştır. Zemin katta bulunan müze, dört sınıf ve bir koridordan oluşmakta olup, 350 metrekarelik bir sergileme alanına sahiptir. Müze envanterinde 374 eğitim araç gereci, 2.571 yazılı obje olmak üzere toplam 2.945 obje yer almaktadır.

Adana Erkek Anadolu Lisesi
İstiklal Mah. 40032 Sok. Ferit Celal Güven Cad.
Seyhan/ADANA
Tel: 0332 435 37 99

ADİYAMAN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

ADİYAMAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Adıyaman tarihi, modern insanın tarihiyle neredeyse eşdeğerdir. M.Ö. 40 bin yılında bile insana ait izlerin bulunduğu Adıyaman, tarihi boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. 1516 yılında Osmanlı topraklarına katılan Adıyaman, başlangıçta merkezi Samsat'ta bulunan bir sancakla Maraş Beylerbeyliğine bağlıyken, Tanzimat'tan sonra bir kaza olarak Malatya'ya bağlanmıştır. Cumhuriyetin kuruluşundan 1954 yılına kadar eski idarî yapısı korunarak Malatya'ya bağlı kaza konumunda olan Adıyaman, 1 Aralık 1954 tarihinde 6418 sayılı Kanunla Malatya'dan ayrılarak müstakil il haline gelmiştir.

Adıyaman ilinde, Cumhuriyetin ilanından önce, şimdiki belediye binası yanında Esnemez Medresesi ile Ulu Cami'ye bitişik ve yirmi kadar ahşap hücreden oluşan Ulu Cami Medresesi bulunmaktaydı.

Adıyaman'daki ilk ilkokul, Cumhuriyetin ilanından sonra tekke ve zaviyelerin kapatılmasını müteakip, 1925-1926 eğitim-öğretim yılında hâlen il halk kütüphanesi olarak kullanılan binanın kuzeyindeki alanda bulunan yığma taş binada Malatya Vilayeti Adıyaman Kazası İlk Mektebi adıyla eğitim ve öğretim faaliyetine başlamıştır. Okulun adı daha sonraları, Yeniyol ve Cumhuriyet İlkokulu olarak değiştirilmiştir.

Büyülü Fener (Gaz Lambalı Projeksiyon Cihazı)

İldeki okulların sayısı, 1932'den itibaren Gölbaşı ilçesi (Belören, Harmanlı), Kömür, Zey (İndere) ve Akpınar nahiyelerinde açılan okullarla artmaya başlar.

Adıyaman Lisesi, 1948 yılında açılmış olan Gazi Ortaokulu (eski Adıyaman Ortaokulu)'nun bulunduğu bugünkü Demokrasi Parkı içinde 1955'te eğitim vermeye başlar. Bu okulları, 1963'te açılan Adıyaman Kız Meslek Lisesi ve Adıyaman Endüstri Meslek Lisesi ile 1968 yılında açılan Adıyaman İmam-Hatip Okulu takip eder.

Adıyaman il olduğunda ilköğretim kademesinde oldukça düşük olan okullaşma oranı, yapılan yatırımlar sonucu bugün net % 97 seviyelerine ulaşmıştır. İl genelinde derslik sayısı 3.254'ü ilköğretim kademesinde olmak üzere 5.827'ye, öğretmen sayısı 9.561'e, öğrenci sayısı ise 153.872'ye ulaşmıştır. Okul öncesi ve ilköğretimde cinsiyete göre okullaşma durumu çağ nüfusu ile orantılı ve eşit sayılabilecek düzeydedir.

Adıyaman Lisesi Adıyaman ilinde açılan ilk lisedir. 1955 yılında, bugünkü Demokrasi Parkı'nın bulunduğu alanda eski bir binada eğitim ve öğretime başlanmıştır. Şu anda, 1956 yılında yapımına başlanan ve 1964 yılında açılan binada eğitime devam etmektedir.

Adıyaman'daki en eski okullardan biri olması, Adıyaman Lisesinin, İl Eğitim Tarihi Müzesi kuruluşu için seçilmesinde etkili olmuştur.

Kurulan komisyon tarafından, okulun A blok zemin katında bulunan eski öğretmenler odasının İl Eğitim Tarihi Müzesine dönüştürülmesi kararlaştırılmıştır.

Yapılan çalışmalar sonucunda Adıyaman İl Eğitim Tarihi Müzesi, 23 Kasım 2017 tarihinde resmî törenle hizmete açılmıştır. Müzede gerek Adıyaman Lisesine ait, gerekse diğer okul ve kurumlardan alınan toplam 92 adet obje mevcuttur.

Adıyaman Lisesi
Ulucami Mah. Gölbaşı Cad. No:117
Merkez/ADİYAMAN
Tel: 0416 216 10 22

AFYONKARAHİSAR

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Afyon Lisesi Dışından Görünüşü

AFYONKARAHİSAR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Cumhuriyet Dönemi'nde girilen eğitim-öğretim seferberliğinde ön sıralarda yer alan Afyonkarahisar'da, 1926/27 eğitim-öğretim yılında ilde 86 okul, 182 öğretmen ve 7.364 öğrenci bulunmaktadır. İldeki eğitim-öğretim faaliyetlerinin tarihi, ilin en eski okulu olan Afyon Lisesi ile paraleldir. Bu okul, uzun yıllar ildeki tek lise olarak kalmıştır.

Afyon Lisesi haricinde; 1957 yılında Bolvadin Ortaokulu, Bolvadin Lisesi; 1966 yılında Dinar Ortaokulu, Dinar Lisesi, Emirdağ Ortaokulu ve Emirdağ Lisesi; 1968 yılında İsmet İnönü Ortaokulu, Sandıklı Lisesi; 1970 yılında Şuhut Ortaokulu, Şuhut Lisesi, Çay Ortaokulu ve Çay Lisesi; 1972 yılında Sultandağı Ortaokulu ve Sultandağı Lisesi kurulmuştur. İldeki lise sayısı 1970'ten sonra hızla artmıştır.

Meslekî ve teknik eğitime yönelik kurumların ilki ise 1947 yılında Afyon Sanat Enstitüsü'nün (Afyon Erkek Sanat Okulu) kuruluşuyla başlamış, 1965 yılında Bolvadin Yapı Sanat Lisesinin açılmasıyla devam etmiştir. İldeki ilk kız teknik lisesi 1939 yılında açılan Ali Çetinkaya Kız Enstitüsüdür. Yine 1963 yılında kurulan Afyon Ticaret Lisesi, meslekî eğitim anlamında önemli bir boşluğu doldurmuştur. Günümüzde meslekî ve teknik anlamda ilçelere kadar yaygınlaşmış bir okullaşma mevcuttur.

Bu okulların yanısıra, Afyon Kız Öğretmen Okulu ve Afyon İmam-Hatip Okulu 1966 yılında eğitim-öğretim faaliyetlerine başlamıştır. Bilahare Kız Öğretmen Okulu, Afyon Öğretmen Lisesi haline dönüşmüştür.

2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 838 okul ve kurumda, 132.522 öğrenci öğrenim görmektedir ve 8.713 öğretmen görev yapmaktadır.

Afyonkarahisar İl Eğitim Tarihi Müzesi ile ilgili çalışmalar 2017 yılı içinde tamamlanmış ve il genelinden toplanan 168 objenin sergilendiği Müze, 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Afyon Lisesi
Ordu Bulvarı Cad.
Merkez / AFYONKARAHİSAR
Tel: 0272 213 87 71

AĞRI

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

AĞRI İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Ağrı ili, Osmanlı Dönemi'nde, Erzurum iline bağlı Beyazıt sancağının bir kasabası durumundadır. Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra 1927 yılında Karaköse adıyla il olmuştur. Daha sonra eteklerinde kurulu olduğu Ağrı Dağı'dan dolayı ilin adı da Ağrı olarak değiştirilmiştir.

Ağrı'nın kasaba olduğu son dönemlerde, merkezinde ve köylerinde 22 sıbyan mektebi mevcuttur. Ayrıca Beyazıt sancağının çeşitli kasabalarında 16 medresede de eğitim ve öğretim devam etmektedir.

Cumhuriyet'le beraber ilin merkezine ve ilçelerine ilk mektep ve orta mektepler açılmıştır. İlk lise 1965 yılında ortaokul olarak açılan ve Kore gazisi Naci Gökçe'nin adını taşıyan lisedir. Bu okulu, meslek liseleri ve imam hatip lisesi takip eder.

İlde halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 985 okulda 6.449 öğretmen görev yapmakta olup, bu okullarda 153.208 öğrenci öğrenim görmektedir. Derslik başına düşen öğrenci sayısı ilk ve ortaokulda 24, genel ortaöğretimde 27, meslekî ve teknik liselerde ise 27 öğrencidir.

Ağrı İl Eğitim Tarihi Müzesine ilişkin çalışmalar 2017 yılı içinde başlamış ve tamamlanmıştır. Müze kuruluşuna ilişkin kararın ardından bir komisyon kurulmuş ve ildeki bütün eğitim kurumlarından müze envanterine kaydedilmeye değer objelerin toplanmasına başlanmıştır. Ayrıca müze kurulacak okulda da müzecilik kulübü kurularak, kulübün çalışmalara destek vermesi sağlanmıştır.

Ağrı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi ile de işbirliğine gidilerek toplanan objelerin durumu gözden geçirilmiştir. Yapılan bütün çalışmalar sonucunda Ağrı İl Eğitim Tarihi Müzesinde sergilenmeye değer 113 adet obje tespit edilmiştir.

Müzenin kurulacağı mekânın tadilattan geçirilerek sergileme alanının düzenlenmesinden sonra Ağrı İl Eğitim Tarihi Müzesi 21 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Ağrı 15 Temmuz Şehitleri Anadolu Lisesi
Fatih Mah. Yaşar Kemal Bul. No: 1
Merkez/AĞRI
Tel: 0272 213 87 71

AMASYA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Planetaryum ve Gözlemevi Sergi Salonu

AMASYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

İlk yerleşimi M.Ö. 5500 yıllarına kadar uzandığı bilinen Amasya, birçok medeniyete beşiklik ve başkentlik yapmıştır. Değişik zamanlarda Amasya'yı ziyaret eden yabancı seyyahlar burayı (Coğrafyacı Banse) Anadolu şehirlerinin incisi; Arap tarihçiler (Bağdat-ür Rum, Medinet-ül Hükema, Darü'l-Izz, Darü'l-Hikme) Şehzadeler Şehri, Sultanlar Kenti vb. isimlerle anmıştır.

Amasya; Hititler, Frigyalılar, Persler, Helenistik dönem, Roma ve Bizans Devirlerinin ardından Türk-İslam kimliği kazanmıştır. Şehir 1076 yılında Danişmentlerin fethinden sonra Selçuklular ve Osmanlılar Devri'nde de önemini korumuş ve sürekli gelişmiştir. 1396 yılında Osmanlı bünyesine katılan kent, Şehzadeler için sancak olmuş, eğitim ve idarede önemini giderek artırmıştır. Burada beş Osmanlı şehzadesi (Çelebi Mehmed, II. Murat, Fatih Sultan Mehmed, II.

Bayezid ve III. Murad) padişah olarak devletin Yükselme Devri yönetimini üstlenirken ayrıca yedi Osmanlı şehzadesi de görevleri süresince şehrin eğitim ve imar faaliyetlerine önemli eserler ile katkı sağlamıştır.

1831 ve 1840 tahrir kayıtlarında -Batı tarzı yenileşme hareketlerinden önce- sadece Amasya merkezde 8 mektep, 8 darü'l-kurra, 36 medrese (bugün Büyük Ağa Medresesi ve Sultaniye Medresesi eğitim amaçlı kurs ve kütüphane olarak faaliyetine devam etmektedir) vardır. 19. yüzyıl boyunca Amasya il genelinde 130 kadar okul (sıbyan mektebi, iptidai, rüştiye ve idadi) olduğu kayıtlardan tespit edilmiştir.

1882-1897 yılları arasında Batılı tarzda eğitim veren on yeni ilkokul açılmıştır. 20. yüzyıl başlarına gelindiğinde Amasya'da 34'ü erkek, 7'si kız rüştiyesi olmak üzere 41 ortaokul seviyesinde eğitim kurumu görülmektedir. Amasya'da 1892 yılında açılan idadi mektebi 1916 yılında sultaniye dönüştürülmüş, 1924 yılında ise adı Amasya Lisesi olarak değiştirilmiştir.

19. yüzyıl başlarından itibaren Amasya'da Ermeni ve Rumlara ait 40 adet muhtelif seviyede okulun varlığı mevcuttur. Bunlara ek olarak ikisi Amerikalılar, bir tanesi de Fransızlar tarafından kurulmuş üç yabancı okul kayıtlara geçmiştir.

Amasya'da 26 Temmuz 1920'de Maarif Müdüriyeti kurulmuş, birisi merkezde, beşi ilçelerde olmak üzere toplam altı adet maarif komisyonu, ilin eğitim ve öğretim hizmetlerini yönetip geliştirme çalışmalarında bulunmuştur. Günümüzde ise (Ocak, 2018 itibarıyla), 270 okul/kurum, 3.056 derslik, 4.243 öğretmen ve 65.148 öğrenci ile eğitim-öğretim faaliyetleri sürdürülmektedir.

Amasya İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna yönelik çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Müzede sergilenmek üzere 158 adet obje envantere kaydedilmiş, arızalı eserlerin bakım ve onarımları yapılmış, çalışmayan bazı objeler çalışır hâle getirilmiştir.

75. Yıl İMKB İlkokulu bahçesinde kurulan Amasya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Planetaryum ve Gözlemevi bünyesindeki sergi salonunun düzenlenmesinin ardından 158 adet objenin yer aldığı Amasya İl Eğitim Tarihi Müzesi, 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

75. Yıl İMKB İlkokulu Bahçesi
Amasya İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Planetaryum ve Gözlemevi Sergi Salonu
Hızır Paşa Mah. İstasyon Cad.
Merkez/AMASYA
Tel: 0358 21813 77

ANKARA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Diploma Defteri

Piyano

ANKARA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Ankara'da eğitimin tarihsel gelişim süreci ve yapısal dönüşümü Türk eğitim tarihinin gelişimiyle birlikte şekillenmiştir.

Osmanlı eğitim sisteminde 1856-1879 yılları arasında yapılan düzenlemeler reform niteliği taşımaktadır. Bugünkü adıyla Millî Eğitim Bakanlığı, 17 Mart 1857 yılında Maarif-i Umumiye Nezaret-i adıyla kurulmuştur.

Ankara'da Maarif Müdürlüğünden ilk olarak 1898 yılında bahsedilmektedir.(Salnâme-i Nezaret-i Maarif-i Umumiye, 1316).

Ankara, halkın milli kurtuluş davası yolunda bilgilendirilmesi amacıyla eğitimin öncülüğünü üstlendiğinden, bu anlamda farklı türlerdeki eğitim kurumlarının da ilk açıldığı merkez olmuştur. O yıllarda Ankara'da açılan ve ilk olma özelliği taşıyan eğitim kurumlarına; Ankara Hukuk Mektebi (1925), Millî Musiki ve Temsil Akademisi (1925'te kurulmuş olan bu Kurum, 1940'ta konservatuvara dönüşmüştür.), Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüleri (1926), Ziraat Enstitüsü (1930), Halkevi

(1932); 1934'lerden itibaren çok sayıda erkek/kız sanat ve yapı enstitüleri, ticaret okulları, kız teknik yüksek öğretmen okulları, erkek teknik yüksek öğretmen okulları, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi (1936), Hasanoğlu Köy Enstitüsü (1941), İlahiyat Fakültesi (1944), Tıp Fakültesi (1945), Ankara Fen Lisesi (1964) örnek teşkil etmektedir.

Ankara'nın başkent olmasından kaynaklanan hızlı nüfus artışına bağlı olarak öğrenci, öğretmen ve okul sayıları da hızla artmıştır. 1927'de 94 resmî ilkokul, 219 öğretmen, 7.822 öğrenci; 1950'de 631 resmî ilkokul, 1.347 öğretmen, 64.635 öğrenci; 1970'te 1.335 resmî ilkokul, 7.067 öğretmen, 279.712 öğrenci mevcuttur. Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren özel ilkokullar da varlığını göstermeye başlamış ve sayıları giderek artmıştır. 1927'de 2 özel ilkokul, 13 öğretmen, 235 öğrenci; 1950'de 3 özel ilkokul, 22 öğretmen, 532 öğrenci; 1970'te ise 15 özel ilkokul, 182 öğretmen, 3.848 öğrenci olduğu tespit edilmiştir.

İlkokul sayılarının yanında ortaokul ve lise sayılarında da yıllar içerisinde ciddi bir artış gözlen-

Kabartma Türkiye Fiziki Haritası

Mustafa Kemal Atatürk'ün Ankara Lisesini Ziyareti

Çay Fincanları

miştir. Ankara'da 1927'de 2 resmî ortaokulda, 25 öğretmen, 441 öğrenci; 1950'de 15 resmî ortaokulda, 295 öğretmen, 5.548 öğrenci; 2 özel ortaokulda, 23 öğretmen, 341 öğrenci; 1970'te 99 resmî ortaokulda, 2.429 öğretmen, 65.966 öğrenci; 7 özel ortaokulda, 202 öğretmen, 3.821 öğrenci ile eğitim-öğretim faaliyetleri sürdürülmüştür.

Resmî liselerde ise eğitim-öğretim faaliyetlerinin 1927'de 2 resmî lisede, 24 öğretmen, 120 öğrenci; 1950'de 3 resmî lisede, 193 öğretmen, 2.009 öğrenci; bir özel lisede 12 öğretmen, 219 öğrenci; 1970'te 29 resmî lisede, 950 öğretmen, 24.936 öğrenci; 7 özel lisede 283 öğretmen, 3.507 öğrenci; 2000'de 120 resmî lisede 6.212 öğretmen, 99.255 öğrenci; 47 özel lisede 1.101 öğretmen ve 7.422 öğrenciyle sürdürüldüğünü görmekteyiz.

Ankara'da 2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı 2.860 okul faaliyet göstermektedir. Bu okullarda 979.509 öğrenci öğrenim görmekte ve 71.421 öğretmen görev yapmaktadır.

Ankara İl Eğitim Tarihi Müzesine yönelik çalışmalara 2017 Nisan ayı içinde başlanmış ve Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde bir komisyon oluşturularak çalışma planı çıkarılmıştır. İl içerisindeki tarihî okullarla yazışmalar yapılarak, müzeye koymaya değer görülen belge ve objelerin, Ankara İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulacağı Ankara Lisesine gönderilmesi istenmiştir. Ayrıca Ankara Lisesi içerisinde oluşturulan komisyon tarafından okul bünyesinde bulunan tüm belge, doküman ve objeler düzenlenip tasnif edilmiştir.

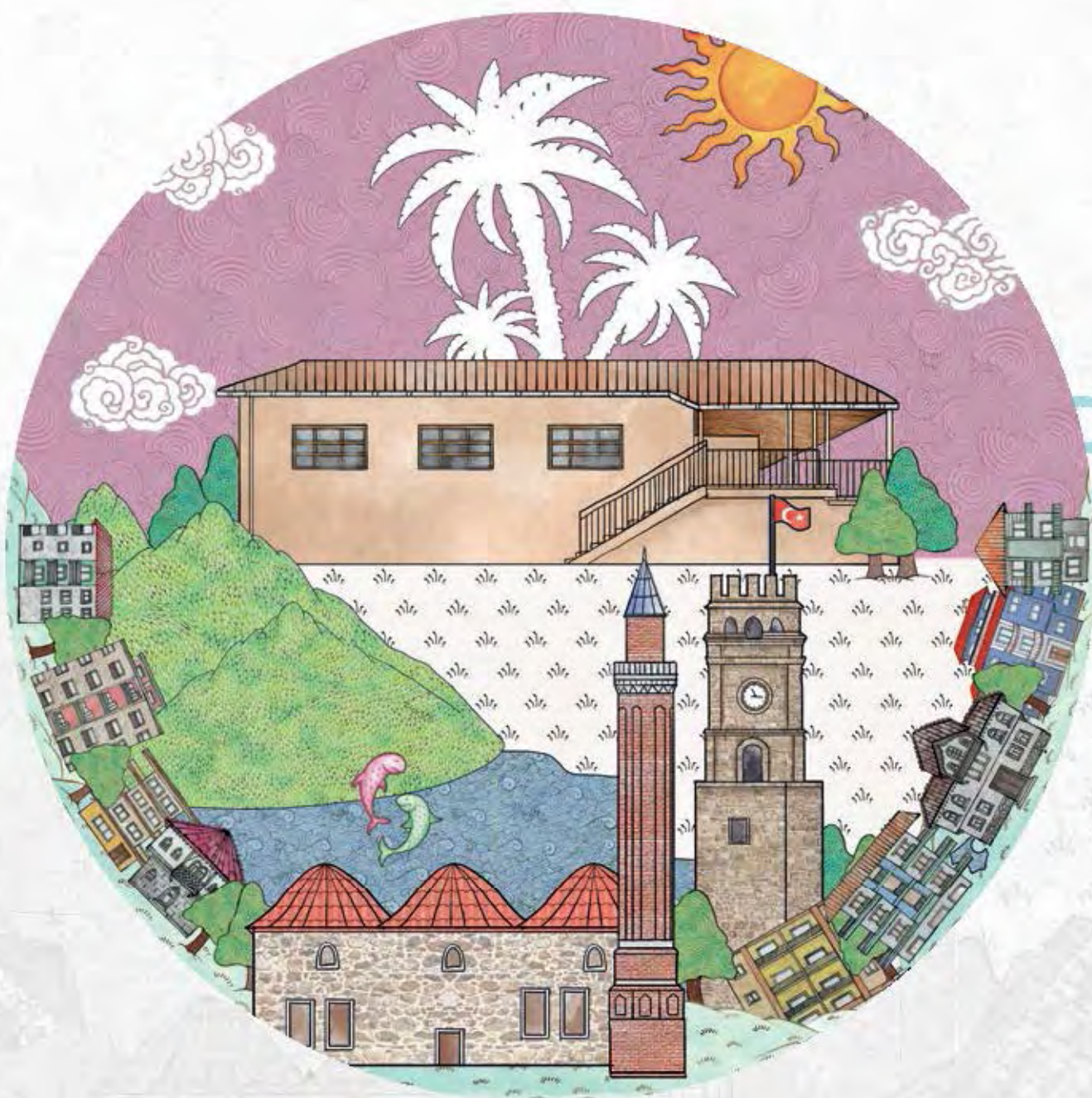
Okul içerisinde belirlenen alanlar amaca uygun olarak düzenlenmiştir. Okulun giriş katında bulunan alan, eğitim araç ve gereçlerine ayrılmış ve yıllar içerisinde kullanılan eğitim araç gereçleri ile sanat, kültür objeleri bu alana belli bir düzen içerisinde yerleştirilmiştir.

Birinci katta yer alan bölüm ise basılı eserlere ayrılmıştır. Bu bölüm kitap, belge, doküman ve fotoğraflardan oluşmaktadır. Ayrıca koridorlarda ayrılan çeşitli bölümler, müzenin dokusunu canlı tutmak üzere belli zaman aralıklarıyla değiştirilebilen geçici müze alanı olarak kullanıma açılmıştır. Ankara İl Eğitim Tarihi Müzesi, düzenleme çalışmalarının bitmesinin ardından 12 Aralık 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Müze envanterine kayıtlı 2.488 adet basılı yayın (kitap, dergi, ansiklopedi vb.) vardır. Ayrıca çeşitli türlerde 229 adet obje (ders araç gereçleri, taş plak, plakçalar, piyano vb. müzik aletleri, telefon daktilo gibi büro malzemeleri, bakır kazan, güğüm, dikiş makinesi, yemek takımı vb. yatılı öğrencilerin kullandığı günlük ihtiyaç objeleri) bulunmaktadır.

Ankara Lisesi
Hacettepe Mah. Türk Ocağı Sok. No: 1
Altındağ/ANKARA
Tel: 0312 311 11 94

ANTALYA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin Dışandan Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

ANTALYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Antalya, Cumhuriyet öncesi de çok sayıda eğitim kurumunun bulunduğu bir merkezdir. Cumhuriyet'ten önce Antalya merkezinde 19 medresenin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu medreselerden en önemlisi Selçuklulardan kalma Karatay Medresesidir. Akseki'de, Elmalı'da, Gazipaşa'da, Gündoğmuş'ta Manavgat'ta, Kumluca'da , Korkuteli'nde ve Serik'te de medreselerin varlığı bilinmektedir.

Cumhuriyetin ilanından sonra Antalya, Burdur ve Isparta vilayetleri bir bölge haline getirilerek "Maarif Emirliği Teşkilatı" kurulmuş, başına edebiyat tarihçisi ve eleştirmeni İsmail Habib Sevük getirilmiştir. Teşkilat, bir süre faaliyet gösterdikten sonra lağvedilmiş ve yerine 1931'de maarif müdürlükleri kurulmuştur.

Cumhuriyet Dönemi'nde ilk meslekî okul, 1939 yılında Akşam Kız Sanat Okulu olarak açılmıştır. Bugünkü anlamda ilk ortaokul 1926'da ve ilk lise 1933 yılında eğitim ve öğretime başlamıştır.

Günümüzde ise (Ocak, 2018 itibarıyla) toplamda 19.876 derslik ve 1.556 eğitim ve öğretim kurumu mevcuttur. Bu kurumlarda 29.379 öğretmen görev yapmakta ve 440.846 öğrenci öğrenim görmektedir.

Antalya İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulduğu Aksu Fen Lisesi, daha önce Anadolu Öğretmen Lisesi statüsündedir. Bu dönemde okul kültürünü yaşatmak üzere kurulmuş bir sergi alanı da mevcuttur. Antalya İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulması kararından sonra, mevcut alanın geliştirilerek müze haline getirilmesi kararlaştırılmıştır.

Antalya İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna yönelik çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Çalışmalar kapsamında, öncelikle mevcut sergi alanında yer alan objeler yeniden değerlendirilmiş ve envanterin geliştirilmesi amacıyla Antalya'nın diğer okullarından objeler toplanarak tasnif edilmiştir. Sergilenmeye değer bulunanlar kayıt altına alınarak sergi alanına yerleştirilmiştir. Sergi alanının fiziksel yeterliliklerini arttırmak için müze olarak kullanılan bina tadilatı geçirilmiş ve sergileme araçları (pano, vitrin, dolap) ile donatılmıştır. Yapılan tüm bu çalışmalar neticesinde Antalya İl Eğitim Tarihi Müzesi 27 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Müstakil bir binada, 40 metrekarelik bir alanda, 208 obje bulunmaktadır. Objeler içerisinde, eski dönemlerden kalma defterler, çeşitli dönemlere ait fotoğraflar, evrak kayıt defterleri, eğitim araç ve gereçleri bulunmaktadır.

Aksu Fen Lisesi
Macun Mah. Mektep Sok. No: 6
Aksu/ANTALYA
Tel: 0242 426 30 47

ARTVİN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

ARTVIN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Artvin bölgesi, Osmanlı Devleti öncesinde birçok devlet ve kavmin egemenliği altında kalmıştır. Şu anda Artvin'in ilçelerinden biri olan Ardanuç'un 1551 yılında Osmanlı hakimiyetine geçişi ile birlikte Ardanuç ve Artvin yörelerinde ilk cami ve medreseler yapılmaya başlanmıştır. Bölgedeki ilk Osmanlı eserleri arasında, Ardanuç'taki İskender Paşa Camii ve Külliyesi ile Şavşat ilçesindeki Zor Mustafa Bey Camii ve bu camilere bağlı olan medreseler sayılabilir.

Daha çok merkezi ve büyük köylerde yapılan bu medreseler arasında önemli görülenleri Ardanuç'ta İskender Paşa Medresesi, Aydın ve Güleş köylerindeki medreseler, Şavşat, Cevizli, Söğütlü, Balıklı Tepeköy, Meydancık ve Arhavi merkezinde bulunan medreselerdir. 1865 yılında eyalet sistemi yerine vilayet sistemine geçilince, Artvin (Livana) ve Hopa bölgeleri Trabzon vilayetine bağlanmıştır. 1869 tarihli Trabzon vilayeti salnamesinde Livana Kazasında 2.359 öğrencisi olan 124 Müslüman okulu vardı. Ayrıca 80 öğrencisi olan Ermeni okulu, 300 öğrencisi olan 40 Katolik okulu bulunuyordu. Bu bölgede 18 mescit, 115 cami, 85 öğrencisi olan 7 ilmiye medresesi, Arhavi nahiyesinde 1.890 öğrencisi olan 25 cami, 80 öğrencisi olan 3 ilmiye medresesi bulunmaktaydı.

1869 tarihli Trabzon vilayeti salnamesinde Lazistan sancağı, Batum kasabasında 2 medrese, 4 Müslüman okulu ve 1 rüştiye bulunduğu kaydedilmektedir. Yine aynı salnamede Artvin'de de inşa halinde 1 adet rüştiye mektebinin bulunduğu yazılmakta ise de o tarihten sonraki kayıtlarda rüştiye mektebi geçmemektedir. 1871 tarihli Erzurum vilayeti salnamesin-

Lüks Lambalı Dia Projeksiyon Cihazı

de ise o tarihte Erzurum'a bağlı olan Ardanuç kazasında 23 adet Müslüman, 4 adet Hristiyan ve 3 adet de sıbyan mektebi ile Kiskim kasabasında 12 adet Hristiyan ve 10 adet Müslüman sıbyan mektebi bulunmaktadır. O tarihte nahiye olan Şavşat'ta ise 17 Müslüman sıbyan mektebi, 36 adet gayrimüslim sıbyan mektebi, 5 adet de medrese olduğu kaydedilmektedir.

İşgal döneminde Artvin eğitimine baktığımızda; 1877-1878 Osmanlı-Rus harbinden sonra imzalanan Ayastefanos Anlaşmasının 19. maddesine göre Evliye-i Selase (Üç Sancak) denilen Kars, Ardahan ve Batum Çarlık Rusyası'na bırakılmış ve bu dönemde birkaç küçük medrese dışında Türk rüştiye mektepleri kapatılmıştır. Ruslar; biri Şavşat'ın Balıklı köyünde, diğeri Söğütlü Mahallesi'nde olmak üzere iki Rus Mektebi açmıştır. Balıklı köyündeki okul halkın ilgi göstermemesi üzerine bir yıl sonra kapatılmıştır. Söğütlü Mektebi ise 1918 yılına kadar açık kalmıştır.

Ardanuç Adakale Mahallesi'nde Bedenarkası mevkinde bulunan Ermeni Kilisesi'nin güneyinde 6 odalı bir Rus okulu açılmıştır. Bu bina 1914-1927 yılları arasında ilkokul olarak kullanılmıştır. Rusların açtıkları okullara rağbet göstermeyen Artvin halkı, çocuklarını köylerdeki küçük medreselerde okutmayı tercih etmişlerdir.

Cumhuriyetin ilanından hemen sonra 1924 yılında il yapılan Artvin'de millî eğitim alanındaki önemli faaliyetler de bu dönemde başlamıştır. Artvin Merkez kasabasında tesis edilmiş olan o zamanki adıyla Köy Yatılı Mektebi ve Gündüz Erkek Mektebi Cumhuriyet Dönemi'nin ilk eğitim kurumları olarak faaliyet göstermişlerdir. 1924-1927 yılları arasında gezici öğretmenlik ve müfettişlik yapan aslen İstanbullu Çirpanlı Ömer Efendi oğlu Muvahit Zeki, 1927 yılında

kaleme aldığı "Artvin Vilayeti Hakkında Umumi Malumat" adlı eserinde o dönem Artvin ilinin ekonomik durumu, eğitim ve nüfusu hakkında bilgiler de vermektedir.

İlk zamanlarda bir dalgalanma ve düşme gösteren ilkokul sayısı, 1927 yılından sonra giderek artmaya başlamıştır. Bu dönemde ilkokulların çoğu halkın kendi imkanları ile yaptığı eğitim kurumlarıdır. Yine bu dönemde okul sayılarındaki artış genellikle kırsal kesimde köy ilkokullarında olmuş ve okuryazarlık oranı 1945 yılında başlayarak Türkiye ortalamasının üzerine çıkmıştır.

Artvin ve çevresinde ilkokul mezunlarının artması ve halkın ortaöğretime yoğun ilgi göstermesi sonucunda il meclisinin kararı ile masrafları özel idare müdürlüğünce karşılanmak üzere 1929-1930 eğitim-öğretim yılında bir ikmal okulu açılmıştır. 1931-1932 yıllarında ise orta mektep adıyla yeniden düzenlenmiştir. Bu şekilde Çoruh adını taşıyan üç ortaokul açılmıştır. Bunlar sırasıyla Çoruh-Rize Ortaokulu, Çoruh-Artvin Ortaokulu ve Çoruh-Hopa Ortaokuludur. 21 Eylül 1951 tarihinde Şavşat ilçe merkezinde Şavşat Ortaokulu açılmıştır. 1960'lı yıllardan itibaren değişik tarihlerde Meydancık, Veliköy, Pınarlı, Çoraklı, Balıklı, Çiftlik-Savaş, Arpalı ve Tepeköy Ortaokulları açılmıştır.

Artvin merkezde şu anda 8 lise bulunmaktadır. Bunlardan 1954'te hizmete açılan Artvin Lisesinin adı, 1969'da Kazım Karabekir Lisesi olarak değiştirilmişse de 1997 yılında tekrar Artvin Lisesi adını almıştır. 2010 yılında ise Kazım Karabekir Anadolu Lisesi adını almıştır.

Sinema Makinesi

Artvin ili zorlu coğrafi koşulların yer aldığı bir ildir. Bu zorlu coğrafi koşullar, ilin gelişmesi- nin önündeki en büyük engel konumundadır. Özellikle tarım ve sanayi sektörünün gelişimi- nin yavaş olması, yöre halkını sıkıntıları eğitim yoluyla aşmaya yönlendirmiş ve bu sayede okuryazar oranında, ciddi artış kaydedilerek özellikle Cumhuriyet'in kuruluşu sonrası Artvin ilinde eğitim seviyesinin yükselişinde ciddi bir ivmelenme gözlenmiştir.

Artvin'de halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 226 eğitim-öğretim kurumunda 1.847 öğretmen görev yapmakta ve bu kurumlarda 26.000 öğ- renci öğrenim görmektedir.

Artvin İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna yönelik çalışmalar 2017 yılı Nisan ayında baş- lamış ve Müze'nin Kazım Karabekir Anadolu Lisesi bünyesinde kurulması kararlaştırılmıştır. Oluşturulan komisyon marifetiyle, il genelinde sergilenmeye değer objeler tespit edilerek müze envanterine kaydedilmiştir. Yapılan dü- zenlemelerin ardından Artvin İl Eğitim Tarihi Müzesi 2018 yılı Ocak ayında ziyarete açılmış- tır. Müzede eğitim tarihi ile ilgili 65'in üzerinde obje mevcuttur.

Kazım Karabekir Anadolu Lisesi
Yeni Mah. Orman Yolu Sok. No: 11/1
Merkez/ARTVIN
Tel: 0466 212 10 81-13 49

AYDIN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Aydın Lisesinin İlk Binası

Müzenin İçeriden Görünüşü

Pusulalı Küre

AYDIN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Aydın, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra işgalde uğramış, uzun yıllar işgal altında kalmıştır. Yunanlıların işgal ettikleri yerlerin başında okullar gelmektedir. Bu yıllarda Aydın'da bulunan okulların çoğu eğitim-öğretime ara vermek zorunda kalmıştır. Yunan orduları Aydın ve çevresinde 140 okul ve medrese binasını yakmışlardır. Ayrıca okullarda görev yapan öğretmenlerin çoğu Yunanlılar tarafından tutuklanmıştır. Yunanlılar işgal ettikleri bölgelerdeki derslerin programlarında değişiklikler yapmış, yurttaşlık bilgisi dersini kaldırmışlardır. İlkokul ve medreselerde Yunanca dersi konulmuş ve geçme zorunlu hale gelmiştir. 1922'de işgalden kurtulan şehirde yeniden imar faaliyetlerine başlanmıştır.

Kurtuluş Savaşı sonrası Aydın'da 113 ilkokul ve bir ortaokul mevcuttur.

Aydın'da tarihi bilinen en eski ilkokul Güzelhisar İlkokuludur. İlkokul Kırmızı Minareli Cami'nin avlusunda, 1659 yılında Ahmet Paşa tarafından yaptırılmıştır. "Muallimhane" ismiyle öğretime başlamıştır.

Aydın'da Gazipaşa İlköğretim Okulu binası içinde ayrılan küçük bir derslikle 1926-1927 öğretim yılında 60 öğrenci ile ortaokul eğitimine başlanmıştır. Daha sonra, dönemin Aydın valisi Kamil Bey'in girişimleri ile bugünkü Aydın Lisesinin ana binasında İkbâl Ortaokulu adı ile ilk ortaokul binası kurulmuştur. Bu ortaokul, 1929-1930 yılında Aydın Ortaokulu adını almış ve yatılıya dönüşmüş, 1947-1948 yılında Aydın Ortaokulu lise olmuş ve Aydın Lisesi adını almıştır. Aydın Ortaokulu, 1961 yılına kadar Aydın Lisesi bünyesinde eğitim-öğretime devam etmiştir. Aydın'da ikinci ortaokul 1927 yılında Nazilli'de açılmıştır.

Aydın'da açılan ilk meslek lisesi ise 1924 yılında açılan Aydın Sanat İdadisidir. Okulun adı işgalden önce Aydın Sultanisidir.

Ocak 2018 itibarıyla, Aydın'da toplam 841 eğitim ve öğretim kurumunda 14.295 öğretmen görev yapmakta ve 178.640 öğrenci öğrenim görmektedir.

Aydın İl Eğitim Tarihi Müzesi ile ilgili çalışmalar 2017 yılı içinde yürütölmüş ve aynı yıl tamamlanmıştır. Aydın Lisesinin ana binasında kurulmasına karar verilen müze için, ildeki diğer eğitim kurumlarından objeler toplanmış ve kayıt altına alınmıştır.

Müze olarak kullanılacak ana bina tadilatları geçirilmiş ve sergileme araçları ile donatılmıştır. Aydın İl Eğitim Tarihi Müzesi, 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır. 146 objenin sergilendiği müzeyi öğrenciler belirli bir plan çerçevesinde ziyaret etmektedir.

Aydın Lisesi
Meşrutiyet Mah. Atatürk Bulvarı No: 23
Efeler/AYDIN
Tel: 0256 225 16 11

BALIKESİR

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Piyano

Müzenin İçeriden Görünüşü

Küre

BALIKESİR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Tarih içinde Balıkesir'de açılan ilk eğitim kurumu cami, imarethane ve hamamıyla tam bir külliye olan Yıldırım Medresesidir.

Köklü bir eğitim geçmişine sahip olan Balıkesir'de modern eğitim kurumu olarak kabul edilebilecek ilk okul 1864 yılında açılan Balıkesir Rüştîyesidir. Balıkesir Rüştîyesini ilçelerde açılan rüştîyeler izlemiştir. Edremit Rüştîyesi 1869'da faaliyete geçmiş, gayrimüslim mektepleri de nüfuslarına göre art arda açılmıştır. 1873'te Balıkesir Rum Erkek Rüştîyesi ve 1876'da Rum Kız Rüştîyesini Bandırma'da açılan Ermeni Rüştîyesi izlemiştir. 1900'lü yılların başında Bandırma'da Ermeni nüfus çoğalınca bir de Ermeni İdadisi (Lisesi) açılmış, bu okula Rum öğrenciler de kabul edilmiştir.

Balıkesir İdadisi (Lisesi), 1885-1886 ders yılında eğitime başlamıştır. 1910'da ortaya çıkan öğretmen ihtiyacı üzerine, Balıkesir Erkek Muallim Mektebi de açılarak tedrisata başlanmıştır. 1913 sonunda Balkan Harbi sebebiyle Edirne Lisesi öğrencileri Balıkesir Lisesine nakledilmiştir. Balıkesir Lisesi yatılı öğrencileri de Edremit'te kurulan liseye gönderilmiştir. İl Daimi Encümeninin aldığı karar doğrultusunda Maarif Nezareti tarafından Bandırma'da bir idadi (lise) açılmıştır.

1900'lü yılların başında, Şehir Meclis-i Umumi İçtimasında il ve kasaba merkezlerinde "ana mektebi" açılması kararlaştırılmıştır. 1915-1916 ders yılı başından itibaren Balıkesir Yeni Turan Mektebi çatısı altında 4-5-6 yaşlarında erkek ve kız çocuklar için bir "ana mektebi" açılmıştır. Gerek Balıkesir Lisesi gerek Balıkesir Muallim Mektebi talebeleri, Birinci Dünya Savaşı yıllarında silah altına alındığından 1915-1918 yılları arasında bu okullar mezun verememiştir. Pek

çok öğretmen de Millî Ordu'ya katıldığından işgal yıllarında Yunanlılar tarafından merkezlerdeki idadi ve rüştiyeler kapatılmıştır. İlk mekteplerde de görevli öğretmenlere maaş verilememiştir.

Balıkesir Lisesi ve Balıkesir Muallim Mektepleri, öğretmen ve öğrencilerinden bir kısmı okullarına geri dönünce eğitim ve öğretime tekrar başlamıştır. Okullar normal yaştaki öğrencilerin yanı sıra harpten dönüp okullarını bitirmek isteyen İstiklâl Madalyalı öğrenciler ve öğretmenlerle dolmuştur.

Bir meslek eğitimi kurumu olarak 1926'da Marmara Adası'nda bir balıkçılık mektebi açıldıysa da bir süre sonra gerekçe gösterilmeden kapatılmıştır.

Öğretmen ihtiyacının acilen karşılanması amacıyla birçok yerde olduğu gibi Balıkesir Savaştepe'de de 1940'ta bir "Eğitmen Kursu" açılmış, daha sonra bu "Savaştepe Köy Enstitüsü"ne çevrilmiştir. Uzun yıllar köy enstitüsü olarak hizmet veren okul daha sonra "Savaştepe Öğretmen Okulu" adıyla eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam etmiş olup günümüzde ise Necip Fazıl Kısakürek Anadolu Lisesi olarak hizmet vermektedir.

Bütün bu okulların yanı sıra Balıkesir ve kazalarında erkek ve kız sanat enstitüleri, ticaret liseleri, hemşire ve ebe okulları, halk eğitim müdürlükleri çatısı altında akşam kız sanat okulları ve çeşitli kurslarla Balıkesir eğitim hayatı zenginleşmiştir.

Müze envanterinde kayıtlı mührün üzerinde Adalet, Hürriyet, Eşitlik, Kardeşlik kelimelerinin yer aldığı ve Mekteb-i Bendani isminin geçtiği görülmektedir. 1893-1910 yılları arasında hazırlanmış olabileceği tahmin edilmektedir.

Günümüzde (Ocak, 2018 itibarıyla) Balıkesir'de 15.008 öğretmen görev yapmakta olup, 1.108 eğitim kurumunda 185.878 öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

Balıkesir İl Eğitim Tarihi Müzesiyle ilgili çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. İl genelinde bulunan okullardan eğitim tarihi açısından arşiv değeri taşıyan objeler toplanarak Karesi ilçesinde bulunan Balıkesir Lisesinde toplanmış ve Balıkesir İl Eğitim Tarihi Müzesi 20 Aralık 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Müze envanterine kayıtlı 37 adet yazılı materyal; 70 adet atölye ve laboratuvar malzemesi, ders araç-gereci ve tablolar; 29 adet fotoğraf, flama, forma; 48 adet görsel-işitsel sunum araçları; 10 adet mobilya; 7 grup Osmanlıca baskılı porselen olmak üzere toplamda 201 adet obje yer almaktadır.

Balıkesir Lisesi
Dumlupınar Mah. Ömek Sok. No: 1
Karesi/BALIKESİR
Tel: 0266 241 13 23

BİLECİK

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Santral

Müzenin İçeriden Görünüşü

Fotoğraf Makinesi

BİLECİK İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

25 Ağustos 1885'te Bilecik, Söğüt, Inegöl ve Yenişehir kazalarının (ilçelerinin) Bursa sancağından ayrılması ve Bilecik merkez olmak üzere Ertuğrul adıyla bir sancak oluşturulması Padişah II. Abdülhamit'e arz edilmiştir. 30 Ağustos tarihli iradeyle Osmanlı Devleti'nin kurulduğu ve Ertuğrul Gazi'nin medfun bulunduğu yer olması nedeni ile Bilecik'in sancağa dönüştürülmesi ve sancağa Ertuğrulgazi'nin adının verilmesi uygun görülmüştür.

Ertuğrul sancağının kurulduğu sırada, farklı derece ve kademede eğitim-öğretim faaliyeti yürüten birçok okul vardır. Bu okulları; medreseler, iptidailer, rüştiyeler, idadiler ve gayrimüslimlerin okulları şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

1886 yılında Bilecik merkezinde 15 medrese mevcuttur. 1894 yılında 140 öğrencinin öğrenim gördüğü medrese sayısı 7'ye düşmüştür. 1904 yılında Ertuğrul sancağındaki 34 medresede 1.459 talebe öğrenim görmektedir. Bilecik merkezinde 20. yüzyıl başlarında sadece 2 medrese kalmıştır.

1893 yılında Bilecik (Ertuğrul sancağı) merkezinde ve bağlı kaza ve nahiyelerinde (Lefke, Küplü, Gölpazarı, Pazarlık, Yarhisar, Söğüt ve Söğüt'ün nahiyesi Bozüyük ve Mihalgazi, İnönü, Inegöl, Inegöl'ün nahiyesi Yenice ve Domaniç, Yenişehir, Yenişehir'in nahiyesi İznik'te, toplamda 421 iptidaide (ilkokul) 2.018 kız, 3.213 erkek olmak üzere 5.231 öğrenci öğrenim görmektedir. 1907 yılına gelindiğinde Bilecik merkezi ve nahiyeleri ile birlikte kazalarının bütününde 520 okulda 24.136 öğrenci öğrenim görmektedir.

1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile ikinci sınıf mekteplerin (rüştiyelerin) 500 haneyi geçen kasabalarda, idadilerin (lise) ise 1000 haneyi geçen kasabalarda kurulması öngörülmüştü. Bilecik'te 1873 yılında bir rüştiye mektebi açılır. İdadilerin ülkenin bütün bölgelerinde yaygınlaşması 1884'te çıkarılan özel eğitim vergisinden sonra gerçekleşmiştir. 1886 yılında, Lefke, İnegöl, Yenişehir, Söğüt Rüştiyelerinde toplamda 214 öğrenci öğrenim görmektedir. 1906 yılında bu sayı 314'e yükselmiştir.

Bilecik merkezinde idadi mektep 1905 yılında iki bin liraya kiralanarak bir binada hizmet vermeye başlamıştır. 1907'de idadinin 67 talebesi vardır. Sonraki yıllarda olumsuzluklar yaşayan İdadi, 22 Nisan 1909 gecesi tamamen yanmıştır. Eğitim-öğretime rüştiye binasında devam edilmiştir. 1912-1913 yılında Bilecik İdadisinde eğitim-öğretim gören öğrenci sayısı 94'tür. Bilecik'ten sonra 1905'te Ertuğrul sancağında ve aynı yıl içinde Söğüt'te de birer idadi açılmıştır.

Bilecik'te 1837 yılında açılan, ancak 1897 yılında ruhsat alan Ermeni cemaati mensuplarına ait, 250 erkek, 150 kız öğrencinin öğrenim gördüğü rüştiye mektebi bulunmaktadır. Bu tarihlerde Lefke'de 3 Rum okulu, Söğüt'te 2 Rum okulu, İnegöl'de rüştiye derecesinde eğitim veren 2 Ermeni okulu, Yenice'de 4 adet gayrimüslim okulu mevcuttur.

Günümüzde ise, merkez ilçe ile birlikte dokuz ilçeden oluşan Bilecik ilinde, 4.107 okul öncesi, 10.216 ilkökul, 11.428 ortaokul ve 10.975 ortaöğretim öğrencisi öğrenim görmektedir. Toplamda 36.546 öğrencinin öğrenim gördüğü 263 okulda, 2.153 öğretmen görev yapmaktadır.

1928 yılında Bozüyük ilçesinde Osmanlıca olarak çıkarılan "Çiçek" Dergisi'ni Bu esere İl Eğitim Tarihi Müzeleri Çalıştayında, Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü yetkililerinin bilgi vermeleri sonucu Konya İl Eğitim Tarihi Müzesi arşivinde ulaşılmıştır. Arşivden temin edilen bu eser Bilecik İl Eğitim Tarihi Müzesinde sergilenmektedir.

Bilecik İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna ilişkin çalışmalar 24 Nisan 2017 tarihinde başlamıştır. Ertuğrulgazi Lisesinde açılması planlanan müze için il genelinde objeler belirlenip toplanmıştır. Toplanan eserler müze envanterine kaydedilmiştir. 24 Kasım 2017 tarihi itibarıyla ülke genelindeki Eğitim Tarihi Müzelerinin açılışla birlikte Bilecik Eğitim Tarihi Müzesi de ziyarete açılmıştır.

Müzedeki kayıtlı eserler, yazılı ve görsel materyaller, ders araç ve gereçlerinin de dahil olduğu objeler ve diğer materyallerden oluşmaktadır. Sergilenen eserler arasında 1920-1980 tarihleri arasında ders araç-gereci olarak kullanılan objelerinde dâhil olduğu 60 adet obje; 1925-1980 tarihleri arasındaki dönemi içeren 60 adet yazılı materyal; 1905-1980 tarihleri arasındaki dönemi kapsayan 70 adet görsel materyal ile tarihi değeri olan 10 adet diğer obje yer almaktadır. Toplamda 180 adet objenin sergilendiği müzedeki eserler arasında makaralı film makineleri ve taş koleksiyonları, 1920'li yıllara ait öğrenci kütük defterleri, Osmanlıca dilekçeler ile Maarif Vekillerimizden Hasan Ali Yücel'in 1941 yılında Ertuğrulgazi Lisesini ziyaretleri esnasında yazmış olduğu tefiş notları ve Başbakanlarımızdan Adnan Menderes'in 1974 tarihinde Ertuğrulgazi Lisesinin açılışını kutladığı telgraf ilgi çekicidir.

Ertuğrulgazi Lisesi
Ertuğrulgazi Mah. Ertuğrulgazi Cad. No: 6
Merkez/BİLECİK
Tel: 0228 212 11 46

BİNGÖL

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

BİNGÖL İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

1936 yılında Çapakçur merkez olmak üzere kurulan Bingöl ilinin tarihi, Kığı, Genç, Solhan ilçelerinin tarihine göre daha yakın bir geçmişe sahiptir. Bingöl'ün eğitim tarihi hakkında fikir edinmek için bu ilçelerdeki eğitim faaliyetlerine bakmak gerekmektedir. Cumhuriyet öncesi eğitim kurumları ile ilgili bilgilere yine bu ilçelerimizde açılan eğitim kurumları sayesinde ulaşılmaktadır.

Cumhuriyet öncesi dönemde 1304/1886 tarihli salnamede Kığı'da 2 medrese olduğu bilinmektedir. 1902'li yıllarda Ginç sancağına bağlı nahiye ve köylerde toplam 14 medresede 183 öğrenci eğitim almıştır. 1310/1892 tarihli salnameye göre Ginç ilçesinde bir rüştiye mektebi ve bir de iptidai mektebi; 1317/1899 tarihli salnameye göre Oğnot, Valeyir ve Mizak nahiyelerinde Hamidiyye İptidaiyye Mektepleri olduğu bilinmektedir. 1305/1887 tarihli arşiv belgesine göre Kığı ilçesinde gayrimüslimlere ait bir okulun kaydına rastlanmaktadır. 1804/1310 tarihli salnameye göre Ginç sancağında bir Ermeni okulu vardır. Bingöl merkezde 1908 yılında Sarayıçi İlkokulu açılmış olup, 1948 yılında ise Bingöl Lisesi eğitime başlamıştır.

2018 yılı Ocak ayı itibarıyla ilde 374 okul ve kurum, 2.733 derslik, 59.615 öğrenci ve 3.586 öğretmen bulunmaktadır.

Bingöl İl Eğitim Tarihi Müzesi için, il merkezinde bulunan ve ilin en eski lisesi olan İMKB Bingöl Anadolu Lisesinin üçüncü katında bulunan 60 metrekarelik kapalı alanın uygun ol-

duğu tespit edilmiş ve gerekli düzenlemeler yapılarak sergi alanı hâline getirilmiştir. Çalışmaların başında, ildeki tüm eğitim kurumları resmi yazı ile bilgilendirilerek, ellerinde bulunan eğitim-öğretim içerikli materyal, obje, yazılı ve görsel dokümanların İMKB Bingöl Anadolu Lisesine ulaştırması sağlanmıştır. Ayrıca Bingöl'de görev yapmış emekli öğretmen ve eğitim çalışanlarına ulaşarak ilgili dokümanlar müzeye kazandırılmış ve sosyal medya bu süreçte duyurunun yapılabilmesi için aktif olarak kullanılmıştır. Cumhuriyet öncesi eğitim tarihi konusunda objeler toplanarak günümüze kadar olan süreç, görsel ve bilgisel bir film şeridi haline dönüştürülmüş ve sergilenmesi sağlanmıştır.

24 Kasım 2017 tarihinde açılan Müze'de; 40 adet objenin yanı sıra, 300 adet yazılı ve görsel materyal ile 120 adet eğitim araç-gereci mevcuttur.

İMKB Bingöl Anadolu Lisesi
İnönü Mah. Kültür Cad.
Merkez/BİNGÖL
Tel: 0426 213 42 27

Bitlis

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Sinema Makinesi

BİTLİS İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Oldukça stratejik bir konuma sahip olan Bitlis, Karadeniz ve Mezopotamya düzlükleri arasındaki en önemli geçiş güzergahı üzerindedir. Bitlis'in tarih boyunca en fazla ön plana çıktığı alan eğitim ve ticarettir. Medeniyet alanında kendini gösterdiği dönem Bitlis yöresine gelen Selçuklularla başlamıştır. Bu dönemde Bitlis ve Ahlat'ta Selçuklu eğitim kurumlarından Ribat hanları, Mîri mektepleri ve medreseler kurulmuştur. Bitlis medreseler şehri olarak da tarihe geçmiştir. Anadolu'daki ilk Türk-İslam üniversitesi olarak kabul edilen İhlasiye Medresesi burada kurulmuştur.

Ribat Hanı, İhlasiye Medresesi, Selçukiye Medresesi, Hatibiye (Hatuniye) Medresesi, İdrisiye Medresesi, Şerefiye Medresesi, Küfrevi Medresesi gibi kurumlar bilinen en eski eğitim kurumları olarak kabul edilebilir.

Bitlis'te yürütülen eğitim faaliyetlerinin etki alanı sınırları aşarken kaliteli eğitim nedeniyle dışarıdan da pek çok öğrenci gelmiş ve şehir eğitim sayesinde gelişip değişmiştir. Tanzimat'ın ilanından sonra şehrin her mahallesinde açılan ilk mektepler, ilçelerde ve nüfusu fazla olan köylerde yaygınlaşmıştır. İlk mekteplere ilaveten, 1890 yılında Bitlis Mülkiye Rüştiyesi ve 1894 yılında da Bitlis Askerî Rüştiyesi öğretime başlamıştır. 1911 yılında ise Mekteb-i Sultani (lise) eğitim-öğretime açılmıştır.

Cumhuriyet Dönemi'ne gelindiğinde, ilköğretim okullarının açılışı Cumhuriyet'in ilk yıllarına tekabül etmesine karşın, lise eğitimine, yaklaşık 30 yıl sonra, 1952 yılında Bitlis Lisesi'nin kurulmasıyla başlanabilmiş, sonrasında ise 1956 yılında Bitlis Endüstri Meslek Lisesi kurulmuştur. Bitlis'in ilk faaliyete geçen ilköğretim kurumu ise 1924 yılında kurulan Kazım Paşa İlkokuludur.

Bitlis genelinde 2018 yılı Ocak ayı itibarı ile 4.822 öğretmen görev yapmakta, 90.272 öğrenci 733 okulda öğrenim görmektedir.

Bitlis İl Eğitim Tarihi Müzesi ile ilgili faaliyetler 2017 yılı içerisinde tamamlanmış ve Müze 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır. Bingöl'de faaliyete geçen ilk lisenin Bitlis Lisesi olması nedeniyle, müzenin burada kurulmasına karar verilmiştir. Kararın ardından, il genelinde okullarda bulunan ve eğitim tarihi açısından arşiv değeri taşıyan evrak, doküman, yayın, kitap, dergi, rehber, broşür, fotoğraf, video film, film şeridi, dia, eğitim araç ve gereçleri, özellikle geçmiş yıllara ait ders kitapları ve eğitim materyalleri ile objeler bir takvim çerçevesinde toplanmış ve envantere kaydedilmiştir.

42 farklı objeyle beraber toplam 75 adet materyalin yer aldığı müze, başta Bingöl ilinde bulunan öğrencilerin ve öğretmenlerin olmak üzere tüm halkın ziyaretine açılmıştır.

Bitlis Lisesi
Taş Mah. Stadyum Cad.
Merkez/BİTLİS
Tel: 0434 226 77 13

BOLU

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Osmanlıca Edebî
Hikayeler Kitabı:
1911 yılında Fatih Matbaası'nda
basılan kitap, İlk Mektep
yıllarından günümüze
kadar okul kütüphanesinde
mevcuttur.

BOLU İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Bolu, Cumhuriyet öncesinde medrese ve çeşitli eğitim kurumlarının bulunduğu, Cumhuriyet sonrası da ilkokul, ortaokul, kadın sanayi okulu, dinî mesleki okul, lise, erkek ilköğretim okulu gibi pek çok okulun bulunduğu ve bu okulların ilçelere de yayıldığı zengin bir eğitim ortamına sahiptir.

Bolu'nun modern eğitim kurumlarının başında sayılabilecek İlk Mektep, medrese olarak eğitim-öğretime başlamış, daha sonra "İlk Mektep" adını almış ve sonrasında Bolu Kız Sanayi Mektebi olarak düzenlenmiştir.

Bolu'nun diğer bir köklü okulu olan, Bolu Anadolu Lisesi, M.Ö. 3500 yıllarına dayanan eski Poli kentinin yıkıntıları ve "Höyük" yapısı üzerine şehir merkezinin en yüksek yeri olan Hisar tepesinde iki katlı olarak inşaa edilmiş olup; "Orta Mektep", "Öğretmen Okulu", "Ticaret Lisesi" olarak faaliyet göstermiştir. Şu anda Bolu Anadolu Lisesi olarak eğitim-öğretime devam etmektedir.

2018 yılı Ocak ayı itibarıyla, Bolu ilinde 237 kurumda, 4.003 öğretmen görev yapmakta olup, bu kurumlarda 48.705 öğrenci öğrenim görmektedir.

Bolu İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuyla ilgili çalışmalar, 2017 yılı içinde başlamış ve tamamlanmıştır. İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde kurulan komisyon marifetiyle, müze kurulacak okul belirlenmiş ve Bolu ili genelinde okullardan toplanan objeler tasnif edilerek müze envanterine kaydedilmiştir. Sergileme alanının düzenlenmesinin ardından 22 Kasım 2017 tarihinde Bolu İl Eğitim Tarihi Müzesi ziyarete açılmıştır. Bolu eğitim tarihinde önemli sayılabilecek 211 objenin yer aldığı Müze, ziyaretçilerini beklemektedir.

Bolu Anadolu Lisesi
Gölyüzü Mah. Şehit Kani Cad.
Belediye Su Deposu yanı
Merkez/BOLU
Tel: 0374 215 11 56

BURDUR

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Burdur Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

BURDUR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Burdur'un tarihi Neolitik Çağ'a kadar inmektedir. 1957-1960 yılları arasında merkez köylerden Hacılar'da yapılan kazılar, Neolitik kültürün bütün ayrıntılarını ortaya çıkarmıştır. Bu bulgular M.Ö. 7000 yıllarına dayanmaktadır. Yine 1978-1988 yılları arasında Kuruçay Höyük'te ve 1989-1992 yılları arasında Bucak Höyücek höyüğünde yapılan kazılarda da Neolitik Çağ'ın kültürüne rastlanılmıştır. Bu çağın en önemli özelliği insanların hayvanları evcilleştirmesi, çanak çömlek yapımını öğrenmiş olmalarıdır.

Bölgeye, M.Ö. 321 yılında komutan Antigonos hâkim olmuş; fakat M.Ö. 301 yılında Ipsos Savaşı'nda Selefkoslulara yenilince ülkesini kaybetmiştir. Selefkoslardan sonra bölge, Bergama Krallığı'na ve daha sonra da Roma'ya bağlanır. Bu durum, M.S. 395 yılına kadar devam eder. Bu yıl Roma İmparatorluğu ikiye bölünür; bölge Doğu Roma (Bizans) idaresine girer. Bu durum M.S. XI. yüzyıl sonlarına kadar devam eder ve bu tarihten itibaren Türk hâkimiyeti başlar.

Bölge çok farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış, Türkler'in Anadolu'yu fethinden sonra sırasıyla Selçuklular, Hamitoğulları ve Osmanlıların hâkimiyeti altına girmiştir. Bilhassa Haçlı Seferleri Dönemi'nde Selçuklu Hükümdarı I. Mesut ve II. Kılıçarslan'ın Erle Ovası'nda bu orduyu yenilgiye uğratması Selçuklu hakimiyetini bu bölgede kolaylaştırmıştır. Selçuklu Hükümdarı II. İzzeddin Kılıçarslan Denizli, Uluborlu, Burdur ve Antalya'ya kadar olan bölgeyi ve Türkmen aşiretlerini idaresi altına almıştır.

Sinema Makinesi

Kosinüs Fi Metre

1839 Tanzimat hareketinden sonra Burdur, Kütahya ilinden ayrılarak Konya ilinin Isparta Kaymakamlığına bağlanmıştır. 1850 yılından sonra başta Sadenoğlu Hacı İsmail Ağa olmak üzere Burdur'un sancak olması için uğraşmışlar ve 1872 yılında Burdur sancak olmuştur. Burdur'un ilk sancakbeyi Mehmet İzzet Paşa'dır.

1920 yılında müstakil mutasarrıflık olan Burdur, doğrudan hükümet merkezi olan İstanbul'a bağlanmıştır. Burdur düşmanın yurttan atılmasından sonra kurulan yeni Türkiye Cumhuriyeti'nde il olarak yerini almıştır.

Yeni usul eğitim veren iptidai mektepler Burdur'da ilk olarak 1872 yılında açılmış ve 1909 yılına kadar birçok sıbyan mektebi iptidai mektebe dönüştürülmüştür. 1892 yılında, Burdur'da 11 iptidai mektep bulunmaktadır. Bunların 2'si Rumlara, 1'i Ermenilere aittir.

1870 yılında Burdur'da bir rüştiye vardır ve bu rüştiyede iki muallim ile 74 öğrenci mevcuttur. 1906 yılında bu rüştiye beş sınıflı bir idadiye dönüştürülmüştür. 1923 yılında idadilerin kaldırılmasıyla tek devreli lise olarak "Burdur Lisesi" adını almış ve iki yıl eğitim vermiş, 1925 yılında ortaokula dönüşmüştür.

Dia Makinesi

1923-1938 yılları arasında Burdur'da ilkokullarda okuyan öğrencilerin toplamı 73.073'tür. Yine aynı dönemde beş sınıflı ilkokullardan toplam 2.555 öğrenci mezun olmuştur. Bu öğrencilerden %82'si erkek, %18'i kızdır.

Günümüzde Burdur'da okuryazar oranı %98'dir. Hemen hemen bütün köylerinde ilkokul, ortaokul, her ilçede lise bulunmaktadır.

Okul öncesinde 15 okulda 4.864 öğrenci; ilkokulda 90 okulda 11.756 öğrenci; ortaokulda 69 okulda 11.675 öğrenci, imam-hatip ortaokulunda 20 okulda 1.702 öğrenci; ortaöğretimde 47 okulda 12.294 öğrenci öğrenim görmektedir. Okul öncesinde 266, ilkokulda 831, ortaokulda 1.348, ortaöğretimde 1.215 olmak üzere toplamda 3.660 öğretmen görev yapmaktadır.

Burdur İl Eğitim Tarihi Müzesi ile ilgili çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Çalışmalar çerçevesinde, eğitim tarihi açısından arşiv değeri taşıyan; evrak, doküman, yayın, kitap, dergi, rehber, fotoğraf, video film, özellikle geçmiş yıllara ait ders kitapları ve eğitim materyalleri ile objeler Burdur İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından belirlenen okul ve kurumlardan toplanmıştır.

Şehir merkezinde 1947 yılında yapılan Burdur Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinin bünyesinde kurulan Burdur İl Eğitim Tarihi Müzesinde; 58 adet görsel materyal, 202 adet ders araç gereci ve 41 adet yazılı materyal bulunmaktadır.

Slayt Makinesi

Burdur Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Bahçelievler Mah. Atatürk Cad. No: 25
Merkez/BURDUR
Tel: 0248 233 53 56

BURSA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

BURSA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Bursa ve havalisinde Osmanlı yükseköğretim kurumlarının ilki olan İznik Medresesi, Orhan Gazi tarafından 1330/1331 yılında kurulmuştur. Orhan Gazi aynı zamanda Osmanlı'da eğitim-öğretim alanında kurulan ilk vakıf olan İznik Orhaniyesi'nin de kurucusudur.

Bursa'da birçok medrese inşa edilmiştir. Lala Şahin Paşa medresesi, Hudavendigar, Esediye (Musalla), Ali Paşa, Molla Yegân, Eyne Bey Subaşı, Ferhâdiye, Molla Fenârî ve Yıldırım Medreseleri bunlardan bazılarıdır.

16. yüzyıl sonuna kadar 50 civarında medrese ve pek çok sıbyan mektebi açılmıştır.

Orhan Gazi, İznik Orhaniyesi adıyla eğitim-öğretim alanında vakıf kuran ilk Osmanlı padişahıdır. İznik Medresesi, Orhan Gazi tarafından 1330/1331 yılında kurulmuştur.

Tanzimat sonrası başlayan eğitim reformları çerçevesinde 19. yüzyılın ortalarından itibaren Bursa'da açılan modern okullardan bazıları da şunlardır:

- 1845-Askeri Rüştîye
- 1869-Hamidiye Sanayi Mektebi
- 1883-Daru'l-muallimîn (Erkek Öğretmen Okulu)
- 1884-Mülkiye İdadisi (Mekteb-i İdadi-i Mülki)
- 1887-Harir Daru't-talimi (İpekçilik Okulu)
- 1890-Askeri İdadi
- 1891-Ziraat Mektebi (Hudavendigâr Hamidiye Ziraat Ameliyat Mektebi)
- 1899-Harir Daru't-tahsili (Ziraat Mektebi bünyesinde)
- 1903-Hadika-i İrfan
- 1904-Medrese-i Muallimîn
- 1914-Daru'l-muallimât (Kız Öğretmen Okulu)

Cumhuriyet'in ilk yıllarında, Bursa'da Maarife bağlı 190 ilkokul mevcuttur. Günümüzde ise (Ocak, 2018) Bursa ilinde 1.564 eğitim kurumunda 34.839 öğretmen görev yapmaktadır. Bu kurumlarda bulunan 17.703 derslikte 556.792 öğrenci öğrenim görmektedir.

Bursa İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulduğu Bursa Anadolu Erkek Lisesi (Bursa Mekteb-i Sultanisi) 1883 yılından bu yana eğitim veren köklü okullardan biridir. Okul binasına 1903-1906 yılları arasında kütüphane, yatakhane, yemekhane, 1911'de de hamam ilave edilmiştir. 1904'te okul bahçesine ayrı bir teşkilat olarak Müze-i Hümayun adıyla Bursa Müzesi açılmış, eserler 1926'da Yeşil Medresesi'ne taşınmıştır. Yunan işgalinde binanın bir kısmı hastane olarak kullanılmıştır. 1923-1924 ders yılında "Sultanî" ismiyle liseye çevrilmiştir. Atatürk, 23 Ağustos 1924 ve 3 Mart 1925 tarihlerinde okulu ziyaretinde şeref defterine, "Bursa Sultanisi'nde geçirdiğimiz saatlerin çok kıy-

metli hatırası ile daima memnun olacağım." notunu düşmüştür. Kendisinin de Fransızca öğretmeni olan Nevres Bey'in dersine girmiştir. Bu sınıf 1998'de bir plakette daha kalıcı hale getirilmiştir.

Bursa'da 2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla 2.000 okul/kurumda 32.915 öğretmen görev yapmakta ve 590.380 öğrenci öğrenim görmektedir.

Bursa İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuyla ilgili çalışmalar 2017 yılı içerisinde yürütülmüştür. Oluşturulan komisyon marifetiyle müze kurulacak okul tespit edilmiş ve okullardan müzede sergilenmek üzere çeşitli objelerin temini yoluna gidilmiştir. Daha sonra tespit edilen objeler müzede bir araya getirilmiş ve müze envanterine kaydedilmiştir.

Müze olarak kullanılacak alan Bursa Valiliği tarafından düzenlenmekte olup, müze geçici olarak Bursa Anadolu Kız Lisesi içerisinde ziyaretçilere açılmıştır. Tadilatın tamamlanmasının ardından Müze, asıl yerinde hizmet vermeye başlayacaktır. Bursa İl Eğitim Tarihi Müzesinde eski tarihli fotoğrafların yanı sıra 103 adet yazılı belge ve 112 adet obje bulunmaktadır.

Tek Silindirli Motor Kesiti

Bursa Erkek Lisesinin Dışından Görünüşü

Bursa Erkek Lisesi
İbrahim Paşa Mah. Öğreten Sok. No: 1
Osmangazi/BURSA
Tel: 0225 221 23 23

ÇANAKKALE

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

ÇANAKKALE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

1287 (1871) Tarihli Cezair-i Bahr-i Sefid Salnamesine göre Çanakkale ve ilçelerinde toplam 205 adet İslâm Sıbyan Mektepleri bulunmaktadır. Çanakkale'de Osmanlı dönemi modernleşme girişimlerine bağlı ilk okul yapısı, 1892 yılında Mutasarrıf Ziver Paşa zamanında devlet bütçesinden yaptırılan "Kale-i Sultaniye Mekteb-i İdadi" binasıdır. Bu bina şu anda öğretmenevi olarak hizmet vermektedir.

1905 yılında Nedime Hanım'ın hayratı tarafından Mekteb-i Benâti İslâmiyye (Müslüman Kızlarının Okulu) adıyla inşa edilen okul 2007 yılından itibaren Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak hizmet vermektedir.

Kalart Victor Marka 16 mm'lik Amerikan üretimi sinema makinesi çalışır durumdadır. Çanakkale Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi envanterinden alınmıştır.

1892'de açılan Kal'a-i Sultaniye Musevî Mektebi, 1933'te Gazi Ortaokulu adını almış ancak 1963 yılında yıkılmış ve yerisi yapılmıştır.

1903'te "Kala-i Sultaniye Rum Erkek Mektebi" adıyla Rum cemaati tarafından yaptırılan okul 1923'te Cumhuriyet İlk Mektebi adını almıştır. Rum cemaati tarafından kızların eğitimi için yapılan ve 1904 yılında öğretime başlanan bir başka okul ise 1923'te İstiklâl İlk Mektebi adını almıştır.

1915'te Çanakkale Savaşları sırasında yetim çocuklar için Cevat (Çobanlı) Paşa tarafından Muhtelit Mevki-i Müstahkem Numune Mektebi adıyla açılan okul, 1945'te Rami Paşa Konağına taşınmış ve Onsekiz Mart Mektebi adını almıştır.

Cevat Paşa tarafından 1915 yılında temeli atılan ve amele taburları tarafından Sarıcaeli, Saraycık, Ulupınar, Kurşunlu köylerindeki yapılan okullar, 1917 yılında tamamlanmıştır.

1903 yılında Biga ilçesinde iki yıllık kız rüşdiyesi olarak açılan bir başka okul ise 1977 yılında yıkılmış ve yerine Sakarya İlköğretim Okulu yapılmıştır. 1920 yılında köy imceci yoluyla inşa edilen Yeşilyurt Mektebi (Ayvacık köyü) öğrenci sayısı azaldığından kapatılmıştır.

1878 yılında azınlık çocukları için Gökçeada'da açılan okul, 1926 yılında Azınlık İlkokulu, 3 Kasım 1929'da Cumhuriyet İlk Mektebi adını almıştır.

Çanakkale'de halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 380 eğitim kurumunda 75.291 öğrenci öğrenim görmekte olup, bu kurumlarda 5.621 öğretmen görev yapmaktadır.

Dictionnaire Français Turc:
1905 tarihinde İstanbul Mihran Matbaası'nda, basılan Fransızca-Türkçe Sözlük, 2239 sayfa olup Çanakkale Merkez Anadolu Lisesi envanterinden alınmıştır.

Çanakkale İl Eğitim Tarihi Müzesi ile ilgili çalışmalar, 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Kurulan komisyon marifetiyle, ilde bulunan okul ve kurumlarda arşiv değeri taşıyan malzemelerin tespiti yapılmış ve ilin en eski okullarından biri olan Çanakkale Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinin bir sınıfının İl Eğitim Tarihi Müzesi olarak değerlendirilmesine karar verilmiştir.

İl genelinde toplanan objeler komisyon tarafından değerlendirilmiş ve uygun görülenler envantere kaydedilmiştir. Belirlenen alanın tadilat işlerinin tamamlanmasının ardından Çanakkale İl Eğitim Tarihi Müzesi 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Müzede envantere kayıtlı 249 eser sergilenmektedir. 74 adet eğitim araç-gereci (proje-siyon, sinema makinesi, tepegöz vb.), 12 adet ders kitabı, 90 adet yardımcı ders araçları (ki-tap, ansiklopedi vb.), 73 adet büro malzemesi (masa, dolap, daktilo, teksir makinesi, kütük vb.) bulunmaktadır.

Çanakkale Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Cevatpaşa Mah. Stadyum Cad. No: 1
Merkez/ÇANAKKALE
Tel: 0286 217 12 04

ÇANKIRI

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Mandolin

Müzenin İçeriden Görünüşü

Bekçi Saati

ÇANKIRI İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Çankırı'da modern anlamda ilk eğitim kurumları 19. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkmıştır. Bunların en önemlilerinden biri "Taş Mektep" olarak adlandırılan Çankırı Taş Mektep'tir. II. Abdülhamit Han Dönemi'nde açılan eğitim kurumunun yapımına Kastamonu Valisi Abdurrahman Paşa ile Çankırı Mutasarrıfı Tahir Bey zamanında, 1886 yılında başlanmıştır. Binanın taş ve tuğla kısımları bittikten sonra 3 yıl inşaatına ara verilmiştir. Abdurrahman Paşa'nın Vali, Fenam Paşa'nın mutasarrıf olduğu 1891 yılında ahşap kısımlarının yapımına başlanmış ve Abdülgani Paşa'nın mutasarrıf olarak tayiniyle 1893 yılında inşaatı tamamlanarak İdadi Mektebi adı ile eğitim ve öğretime açılmıştır. Kütüğe kayıtlı öğrencilerin tamamı Müslüman'dır. Taş Mektep kütüğünden hareketle Çankırı'da aktif olarak faaliyet gösteren eğitim kurumlarının da tespiti yapılabilmektedir. Buna göre Taş Mektep'e öğrenci gönderen ve Çankırı'da aktif olarak eğitim ve öğretim veren ilk mektepler şöyledir:

- Çankırı Karataş İlk Mektebi
- Çankırı Merkez Kız Mektebi
- Tefikiye İlk Mektebi
- Ertuğrul İlk Mektebi
- Çankırı Gazi Paşa Erkek İlk Mektebi
- Merkez Numune Erkek İlk Mektebi

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra Çankırı'daki eğitim kurumlarının birçoğu yeni yapılandırmalar çerçevesinde eğitim-öğretime devam etmiştir.

Günümüzde Çankırı'da 197 eğitim-öğretim kurumunda 1.836 öğretmen görev yapmak-

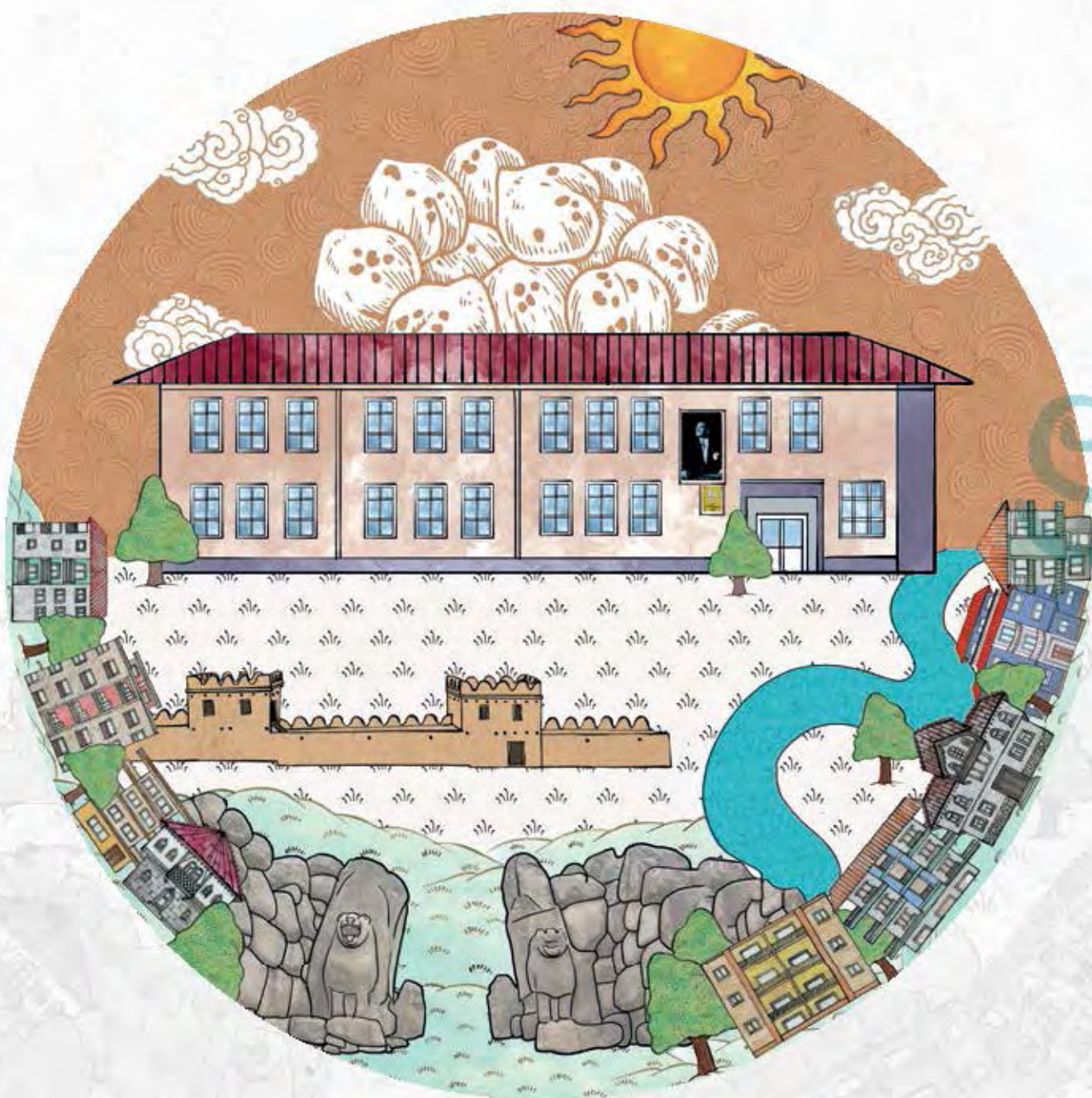
Kömürhü Ütü

tadır. Bu kurumlarda yer alan 1.559 derslikte 28.033 öğrenci öğrenim görmektedir.

Çankırı İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuyla ilgili çalışmalar 2017 yılı içinde tamamlanmıştır. Bu süreçte, il genelindeki okul ve kurumlara duyuru yapılarak materyaller toplanmıştır. 39 objenin yer aldığı Çankırı İl Eğitim Tarihi Müzesi, 24 Kasım 2017 yılında ziyarete açılmıştır.

Nevzat Ayaz Sosyal Bilimler Lisesi
A. H. Renda Mah. Ankara Yolu 2. Km
Merkez/ÇANKIRI
Tel: 0376 213 21 90

ÇORUM

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Mühürler

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

ÇORUM İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Çorum, Osmanlı Devri'nde Sivas-Rum Beylerbeyliği'ne bağlı sekiz sancaktan biridir. Tanzimat'tan sonra Ankara eyaletinin beş sancağından biri olmuştur. Çorum, Cumhuriyet'in kuruluşu sonrası, 24.04.1924 gün ve 491 sayılı kanunla il haline getirilmiştir.

Anadolu'nun Türkleşmesinden sonraki devirde iskana açılan Çorum ve civarı tam yerleşik düzene geçmeden çeşitli beyliklerin egemenliğine girmiştir. Bu nedenle eğitimin durumu hakkında yeterli bilgi bulunmamakla beraber, Alaca ilçesinde Karahisar köyünde, H. 665/M. 1266 tarihinde Hüsameddin Timur'un yaptırdığı, bugün Hüsamiye Medresesi diye anılan yerin medrese olduğu bilinmektedir. Evliya Çelebi Seyehatnamesi'nde, Çorum'daki eğitim anlatılırken sıbyan okulları ve medreselerden bahsedilmiştir. Çorum'un Cumhuriyet'ten önce de köklü bir eğitim geçmişi olduğu görülmektedir.

19. yüzyılın son yıllarında Ali İzzet Efendi'nin Tezkere-i Makamat isimli kitabında Çorum'daki eğitim kurumları hakkında bilgi verilir ve on sıbyan mektebi, bir rüştiye mektebi, on medrese ve iki kütüphane bulunduğu belirtilir.

Günümüzde (Ocak, 2018) 483 eğitim kurumunda 93.301 öğrenci öğrenim görmektedir ve bu kurumlarda 6.619 öğretmen görev yapmaktadır.

Çorum İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşu için il merkezinde bulunan ve ilin en eski lisesi olan Atatürk Anadolu Lisesi binasında karar kılınmıştır. Binanın zemin katında yer alan 163 metrekarelik sergileme alanına, 30 metrekarelik müze eğitim salonu, 41 metrekarelik depo,

21 metrekarelik konuk odası ve 20 metrekarelik ihtiyaç alanları eşlik etmekte ve toplam alan 275 metrekareyi bulmaktadır.

Müzenin kuruluşu sırasında öncelikle ildeki okul müdürlükleri ile iletişime geçilmiş, okullardan ellerinde bulundurdıkları tarihi nitelikli eğitim-öğretim içerikli materyal, obje, yazılı ve görsel dokümanlar talep edilerek müzeye ulaştırılması sağlanmıştır. Müze tanzim aşamasında Çorum Atatürk Anadolu Lisesi idareci ve öğretmenleri ile Çorum Arkeoloji Müzesi müdür ve personeli koordineli bir şekilde çalışmışlardır. Müzede 90 adet yazılı ve görsel materyal, 120 adet eğitim araç-gereci ve çeşitli objeler sergilenmektedir.

Çorum Atatürk Anadolu Lisesi
Karakeçili Mah. Gazi Cad. No: 89
Merkez/ÇORUM
Tel: 0364 213 83 21

DENİZLİ

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Denizli Lisesinin Dışardan Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

DENİZLİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Denizli, Selçuklu hâkimiyetine girdiği 11. yüzyıldan itibaren Beylikler ve Osmanlılar Devri'nde de ilim ve kültür merkezi olma özelliğini sürdürmüştür. 14. yüzyılda ili ziyaret eden İbn Battuta, şehrin fıkıh bilginleri, şeyh ve ahilerinden söz etmiştir. Evliya Çelebi'nin verdiği başka bir bilgiye göre ise, şehirde yedi medrese mevcuttur. Bunlardan Saray Cuması Medresesine yüksek payeli medrese ulemaları atanmaktadır. Şehirde ayrıca bir Darü'l Hadis ve yedi erkek sıbyan mektebi eğitim vermektedir. Hurufat defterlerine göre 18. yüzyılın son çeyreğinde Denizli'de 19 medrese, 10 muallimhane (mekteb) bulunmaktadır. 19. yüzyıl sonlarında medreselerin Denizli'nin eğitim hayatında önemli bir fonksiyonu olduğu görülmektedir. 1308 (1890/1891) tarihli Aydın Vilayeti Salnamesi'nde, Denizli merkezde 12 medresenin varlığına rastlanmıştır. Bu sayı 1315'te 22'ye, 1323'te 29'a çıkmıştır.

1869 Vilayet Nizamnamesi gereği, 1881 yılında Denizli Maarif Müdürlüğü kurulmuştur. Denizli'deki ilk iptidai 1301'de (1882/1883) açılmıştır. 1326 yılı itibarıyla iptidai sayısı 16'dır. İldeki ilk rüştiye 1871 yılında açılan Denizli Mektebi Rüştiyesidir. İlk idadi ise 1891'de açılmıştır. 1899 depreminde okul binalarının büyük bölümü yıkılmıştır.

Cumhuriyet Dönemi'yle birlikte ilkokul, ortaokul, lise, köy öğretmen okulu ve millet mektepleri açılmıştır. 1923 yılında Denizli'deki okullarda 761 erkek, 1.339 kız öğrenci varken, bu sayı 1938'de 10.865 erkek ve 4.175 kız öğrenciye yükselmiştir. 1923 yılında 91 ilkokul varken bu sayı 1938'de 224'e ulaşmıştır.

Denizli'de 2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla; 796'sı resmî, 183'ü özel olmak üzere 979 okul, 9.764 derslik, 14.355 öğretmen ve 187.658 öğrenci mevcuttur.

İlin en eski lisesi olan ve 1988'de "Korunması Gereken Tarihi Eser" olarak tescil edilen Denizli Lisesinin; Atatürk'ün 4 Şubat 1931'de ziyaret ettiği iki sınıfın da bulunduğu üç derslik ve bir koridordan oluşan 283 metrekarelik bölümü, müze için tahsis edilmiştir.

Çalışmalar kapsamında, öncelikle bir komisyon oluşturulmuş ve komisyon marifetiyle tüm okullar, kurumlar konu hakkında bilgilendirilmiş ve materyal, obje, doküman temini konusunda okulların, kurumların, emekli veya çalışan eğitimcilerin katkısı sağlanmıştır. Büyük bölümü, Denizli Lisesinin mevcut okul müzesinden ve arşivinden temin edilen malzemeler sınıflandırılmış ve envanterleri hazırlanmıştır.

24 Kasım 2017 tarihinde açılan Denizli İl Eğitim Tarihi Müzesinde; 1928-1940 yıllarına ait 75 belge ve dosya, çeşitli tarihlere ait ansiklopediler, kitap, broşür, tablo ve fotoğraflardan oluşan toplam 626 yazılı materyal; 235 obje ve eğitim araç gereci mevcuttur.

Denizli Lisesi
Kuşpınar Mah. Lise Cad. 2580 Sok. No: 2
Pamukkale/DENİZLİ
Tel: 0258 242 66 28

DIYARBAKIR

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Sinema Makinesi

Kayıt Defteri

DIYARBAKIR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Yaklaşık 9000 yılı aşkın bir geçmişe sahip surları ile adeta bir açık hava müze kent olan Diyarbakır'ın en köklü okulu Ziya Gökalp Lisesi, 1970'li yıllara kadar sadece Diyarbakır'ın değil Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin tek lisesiydi. 1890'lı yıllarda Vali Hasan Paşa tarafından Fiskaya'da temeli atılan lise, Diyarbakır İdadisi adı altında öğretime başlamıştır. 1948'de şu anki yeni binada Diyarbakır Lisesi olarak hizmete başlamış, 1953'te okulun ismi Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesi olarak değiştirilmiştir. 2012-2013 yılından itibaren ise Ziya Gökalp Anadolu Lisesi olarak eğitim vermektedir. Ayrıca Ziya Gökalp Anadolu Lisesi, 1893 yılından itibaren, eğitim ve öğretim faaliyetlerine önem veren ve bu konuda öncülük yapan Sultan II. Abdülhamid Han Dönemi'nde açıldığı için ayrı bir öneme de sahiptir.

Ziya Gökalp, Cahit Sıtkı Tarancı, dünyaca ünlü Beyin Cerrahisi Gazi Yaşargil, Mustafa Kemal Atatürk'ün Şark Bülbülü diye seslendiği ünlü musiki adamı Celal Güzelses gibi isimler ile, bu kadim kent tarihi yapıları kadar yetiştirmiş olduğu önemli şahsiyetlerle de ülkemiz tarihinde derin izler bırakmıştır.

2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla 2.044 eğitim kurumunda 461.021 öğrenci öğrenim görmekte olup, bu kurumlarda 21.498 öğretmen görev yapmaktadır.

Diyarbakır İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna ilişkin çalışmalar 2017 yılı içinde başlamış ve tamamlanmıştır. Bu kapsamda ildeki en eski lise olan Ziya Gökalp Anadolu Lisesi müze alanı olarak değerlendirilmiştir. Uzun

soluklu ve dikkatli bir eser toplama çalışması ile il bünyesinde bulunan tüm eğitim kurumları proje ile ilgili bilgilendirilerek, çeşitli objeler toplanmıştır.

Müze sergi alanının düzenlenmesinden sonra envantere yer alan objeler etiketlenerek itina ile sergi alanına yerleştirilmiştir. Yapılan çalışmaların sonunda Diyarbakır İl Eğitim Tarihi Müzesi 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır. Müzede, yazılı evrak nev'inden 171 adet, diğer obje nev'inden de 32 adet olmak üzere toplamda 203 obje mevcuttur.

Ziya Gökalp Anadolu Lisesi
Lise Cad. No: 18
Yenişehir/DİYARBAKIR
Tel: 0412 228 72 30

EDİRNE

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Piyano

Müzenin İçeriden Görünüşü

Mühür

EDİRNE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Bir dönem, Osmanlı İmparatorluğu'nun hem kültür hem siyasi başkenti olan Edirne, geçmişte de günümüzde de nitelikli eğitimin merkezlerinden biri olmuştur. "Sultanlar Şehri, Şehirler Sultanı" olarak anılan ve İstanbul'un fethinden sonra bile cazibesini kaybetmeyen Edirne; bu cazibe sayesinde bilim insanlarına, sanatkârlara kucak açmıştır.

Osmanlı vakıfları üzerine yapılan çalışmalar-
dan yola çıkılarak XV. ve XVI. yüzyılda Edir-
ne'nin 150'ye yakın mahallesinde 100'ün
üzerinde sıbyan mektebi olduğu tahmin edil-
mektedir. Edirne'de medreselerin kuruluşu
ise XV. yüzyıla dayanmaktadır. II. Murat'ın Üç
Şerefeli Cami'nin yanına inşa ettirdiği "Saatli
Medrese", Fatih Sultan Mehmet'in Edirne'de
inşa ettirdiği dokuz medreseden günümüze
kalan tek medrese olan ve "Medrese-i Cedîde"
olarak da bilinen "Peykler Medresesi", II. Bâ-
yezid Külliyesi içinde yer alan ve tıp tarihimiz
açısından çok büyük bir öneme sahip olan
"Bayezid Şifahanesi" ve "Tıp Medresesi", Mimar
Sinan'ın muhteşem eseri Selimiye Camii'nin
bahçesinde bulunan "Müderres Medresesi" ve
"Dârülhadis"ten oluşan "Selimiye Medreseleri"
Edirne'nin Osmanlı Dönemi'ne ait önemli eği-
tim kurumlarıdır.

1857'de "Edirne Mekteb-i Rüşdiyesi" adıyla
kurulan Edirne Lisesi, 1878'de "Edirne Sanat
Mektebi" olarak açılan Edirne Teknik ve En-
düstri Meslek Lisesi, 1914'te "Kız İlköğretmen
Okulu" olarak açılan Edirne Sosyal Bilimler Li-
sesi geçmişten günümüze yadigâr kalan köklü
okullardandır.

Edirne, Cumhuriyet Dönemi'nde, eğitim konusunda hızlı bir gelişme göstermiş olup, okuryazar oranı son yıllarda % 99'a ulaşmıştır. Kentte, 391 eğitim kurumunda 55.780 öğrenci öğrenim görmekte ve 3.828 öğretmen görev yapmaktadır.

Balkan ülkelerinden Edirne'ye gelen öğrenciler, Edirne'nin birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da bir merkez olabileceğini, hem ülkemizin hem de Balkanların eğitim ve kültür başkenti olma yolunda emin adımlarla ilerlediğini göstermektedir.

Edirne İl Eğitim Tarihi Müzesi, 161 yıllık tarihi geçmişe sahip Edirne Lisesinde, 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır. Edirne Lisesinin bahçesinde, Edirne Erkek Lisesi olarak kullanıldığı dönemde (1920'li yıllarda) okul müdürü lojmanı ve ofisi olarak kullanılan ek bina satın alınmış olup, uzun yıllar müdür loj-

manı, daha sonra da alt katı okulda çalışan kadın öğretmenler tarafından öğretmen lojmanı olarak kullanılmıştır. Edirne Lisesinin 150. kuruluş yılında (23 Nisan 2007), Edirne Lisesi Vakfı tarafından, Edirne Lisesi Müzesi olarak düzenlenip açılışı yapılmıştır.

Edirne Lisesinde İl Eğitim Tarihi Müzesi kurulması kararının ardından binanın alt katı tümüyle tadilatın geçirilerek yeniden düzenlenmiş ve Edirne İl Eğitim Tarihi Müzesi olarak ziyarette açılmıştır.

Edirne İl Eğitim Tarihi Müzesi, büyük bir salon ve beş ayrı odadan oluşmaktadır. Pansiyonlu okullardan kalma mutfak araç ve gereçlerinden, antika değeri taşıyan dolap, konsol, ayna ve laboratuvar malzemelerine, yazılı ve görsel materyal ve büro malzemelerine ve bir adet piyanoya sahiptir. Müzede envantere kayıtlı 143 obje sergilenmekte olup, envanterin zenginleştirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Edirne Lisesi
Sabuni Mah. Eski İstanbul Cad. No: 75
Merkez/EDİRNE
Tel: 0284 225 30 87

ELAZIĞ

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Sinema Makinesi

ELAZIĞ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Elazığ dolayısıyla Harput, tarihi süreç içerisinde çok önemli bir eğitim merkezidir. Harput'taki eğitim hayatını farklı kılan bir özellik de yabancı okulların varlığıdır. Bu okullar 19. yüzyıl boyunca varlık göstermiştir.

1834 yılında şehir Harput'tan Mezire'ye taşındıktan sonra, 1890 yılında Aslanpınarı mevkiinde Mamure-tül Aziz İdadiye-i Hamidiye Mülkiye-i Şahane adıyla liseye denk gelen bir okul kurulur. Gelineen süreç ile birlikte bir okul ile başlayan eğitim serüveni bugün 474 okul, 127.000 öğrenci, 8.500 öğretmenle devam etmektedir.

Elazığ İl Eğitim Tarihi Müzesine yönelik çalışmalar 2017 yılı içinde başlamış ve tamamlanmıştır. Komisyon marifetiyle yürütülen çalışmalar kapsamında Elazığ Öğretmenevinin bir bölümünde müze kurulmasına karar verilmiş ve sergi alanı için gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Daha sonra Elazığ'daki okullardan toplanan 89 objenin yer aldığı Elazığ İl Eğitim Tarihi Müzesi 12 Şubat 2018 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Elazığ Öğretmenevi
Gazi Cad. No: 95
Merkez/ELAZIĞ
Tel: 0424 233 24 11

ERZİNCAN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

ERZİNCAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

1882 yılında Rüştiye-i Askeriye olarak inşa edilmeye başlanan Erzincan Lisesi, 1884 yılında tamamlanarak eğitim-öğretim faaliyetlerine başlamıştır. Rus işgali yılları, nüfus mübadelesi, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı yılları Erzincan'da eğitimin kesintiye uğramasına yol açmıştır.

Erzincan Lisesinin, ortaokul ve liseye hazırlık olarak devam eden okul binası 1939 depremi ile yerle bir olmuştur. Eğitim-öğretim Halkevi'nde devam etmiştir. Ne yazık ki Aralık 1940'ta Halkevi binası da depremde yıkılmıştır. Merkez İlkokulu olarak bilinen ve daha sonra lise olarak hizmet vermeye başlayacak olan yeni okul binasının temeli 1944 yılında atılmış ve 30 Eylül 1948 günü lise olarak hizmet vermeye başlamıştır. Okul bünyesinde 1961-1962 eğitim ve öğretim yılında Erzincan Akşam Lisesi, 1993-1994 eğitim-öğretim yılında da süper lise açılmıştır. Erzincan Lisesinin 1948 yılı olarak bilinen kuruluş tarihi Erzincan Üniversitesi Tarih Bölümü akademisyenlerinin ispatlarına istinaden Millî Eğitim Bakanlığının 15.05.2017 tarih ve 6974928 sayılı yazıları ile 31 Ağustos 1905 olarak tescil edilmiştir.

Erzincan'da halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 268 eğitim kurumunda 40.995 öğrenci öğrenim görmekte ve 3.365 öğretmen görev yapmaktadır.

Erzincan Lisesinde yer alan okul müzesi 2013 yılında hizmete açılmıştır. İl Eğitim Tarihi Müzelerine yönelik bir çalışma planlanmasının

ardından Erzincan Lisesinde yer alan sergi alanının yeniden düzenlenerek Erzincan İl Eğitim Tarihi Müzesine dönüştürülmesi kararlaştırılmış ve bu amaçla ilde yer alan diğer okullardan sergilenmeye uygun yeni objeler tespit edilerek envantere kaydedilmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda 170 objenin kazandırıldığı Erzincan İl Eğitim Tarihi Müzesi, 25 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Erzincan Lisesi
Atatürk Mah. Ordu Caddesi, No: 40
Merkez/ERZİNCAN
Tel: 0466 214 32 71

ERZURUM

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Erzurum son derece köklü geçmişe sahip bir merkezdir. Erzurum'un eğitim tarihiyle ilgili güvenilir bilgilere, Osmanlı'nın son dönemlerinde yayınlanan salnamelerde rastlamak mümkündür. 1871 salnamesine göre Erzurum'da 100 medrese, 26 İslam ve 6 Hristiyan sanayi mektebi olduğu belirtilmektedir. Ayrıca 1303 yılı salnamesine göre merkezde 110 medrese ve kütüphane, ilçelerde ise 268 eğitim kurumu bulunmaktadır. 1899 salnamesine göre ise Erzurum'da 159 Müslüman, 44 Hristiyan sıbyan mektebi bulunmaktadır.

18. yüzyılda yaptırılan Çifte Minareli Medrese, Yakut Gazani tarafından 1310'da yapılan Yakutiye Medresesi, Selçuklu tarzının son örneklerindendir. 1301-1324 tarihleri arasında Ahmediye Medresesi, 1760-61 yıllarında Şeyhler Medresesi, 1716 yılı yapımı Pervizoğlu Medresesi, 1726 Kadioğlu Medresesi ve 1700 yılında yapımı tamamlanan Kurşunlu Medreseleri de zamanının önemli eğitim kurumlarındandır.

Cumhuriyet Dönemi'nin ilk eğitim kurumları olarak; Erzurum Lisesi (1889, 1939'da yeni binasına taşınmıştır), Şair Nefi İlkokulu (1932), Nene Hatun Kız Lisesi (1927) ve Kurtuluş İlköğretim Okulu (1927), Tatbikat İlkokulu (1920), Gazi İlkokulu (1926) ve Palandöken İlköğretim Okulunu (1925) sayabiliriz.

Kurtuluş savaşından sonra subaylarda bulunan ve okul müdürlerine de tahsis edilen beylik kılıcı:

Bu kılıcı kuşanan okul müdürleri açılış ve toplantılarda boy göstermiştir. Tarihin birçok önemli olayına şahitlik eden kılıç, kabzası pirinç oymalı ve gümüş süslemeli, çeliği Şam çeliğinden olup kılıfında saklanmış ve çok iyi şekilde korunmuştur.

Erzurum'da halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 1.233 kurumda 11.357 öğretmen görev yapmakta ve bu eğitim kurumlarında 165.621 öğrenci öğrenim görmektedir.

Bu okullardan 1889 yılında kurulan ve birçok tarihi olaya tanıklık eden Erzurum Lisesinin müzesi Millî Eğitim Bakanlığının 07.09.2001 tarihli oluru ile kurulmuştur. Müzedeki eserlerin sergilenebilmesi için okulun Kültür Sitesi binasında müze alanı oluşturulmuştur. Müze takribi 500 metrekarelik sergileme alanına sahiptir. 2003 yılında Atatürk Üniversitesi desteğiyle onarılmış ve müzede sergilenmek üzere yeni objeler temin edilmiştir.

Mimar Sinan'ın hayatı ve eserlerinden çizimlerinin yer aldığı ve içerisinde Almanca, Fransızca ve Osmanlıca açıklamalar bulunan yazılı kaynak: Bu eserde Mimar Sinan'ın Süleymaniye Camii için tasarladığı tüm işlemeler, giriş ve kolon hesaplamaları, rüstikler ve süslemeler en ince ayrıntısına kadar yer almaktadır.

İl Eğitim Tarihi Müzelerine yönelik çalışmaların başlamasının ardından oluşturulan komisyon marifeti ve Erzurum İl Kültür Müdürlüğü'nün de desteğiyle, Erzurum Lisesi Müzesinde yer alan envanter yeniden gözden geçirilmiş ve toplanan diğer objeler de envantere ilave edilerek envanter kaydı yenilenmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda Erzurum İl Eğitim Tarihi Müzesi 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Müzede, laboratuvar araç gereçleri en önemli eğitim materyallerini oluşturmaktadır. Ayrıca, piyano, keman gibi müzik aletleri; kılıç, kama, tüfek, işaret feneri v.b. çok değerli tarihî eserin yanı sıra 1950 yıllarından kalma sinema makineleri, radyolar, hesap makineleri, fotoğraf makineleri, projektör ve kameralar gibi kayıt altına alınmış yaklaşık 170 adet yazılı ve görsel materyellerle çeşitli objeler sergilenmektedir.

Erzurum Lisesi
Hastaneler Caddesi
Yakutiye/ERZURUM
Tel: 0442 233 14 77

ESKİŞEHİR

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Atatürk Lisesinin Dışardan Görünüşü

Lokomotif Modeli

Müzenin İçeriden Görünüşü

ESKİŞEHİR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Eskişehir, Marmara, Akdeniz, Ege ve İç Anadolu bölgelerini birbirine bağlayan kavşak noktada bulunması nedeniyle, tarihin ilk çağlarından itibaren farklı kültürlerin etkisinde kalmıştır. Bu durum Eskişehir'in eğitimini de zenginleştirmiştir. Eskişehir'in bilinen en eski eğitim kurumu olan Emineddin Mikail Medresesi XIII. yüzyılın ilk yarısında Sivrihisar Ulu Cami yanında açılmıştır. Eskişehir'deki eğitim kurumlarının geçmişleri hakkındaki en sağlam bilgilere ise salnamelerden ulaşılmaktadır. 1876 Hüdavendigâr Vilayeti Sınamesi'nde 3 medrese 80 sıbyan okulu; 1892 tarihli salnamede ise 3 medrese, 1 rüştiye 3 ilkokul, 80 sıbyan okulu görülmektedir.

Atatürk'ün 1923 yılında Eskişehir'i ziyareti sırasında kendisine eğitim durumu hakkında bilgi verilmiş ve ilk mekteplerde 2000'i aşkın öğrencinin olduğu, ortaöğretimin ilk kademesinde 120, yüksek kademesinde 28 öğrenci bulunduğu bilgisi verilmiştir.

Eskişehir'in en eski ortaöğretim kurumu Atatürk Lisesi 1934 yılında şimdiki binasına taşınmış ve günümüzde de eğitim-öğretime devam etmektedir.

İlde, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla 615 eğitim kurumunda 9.292 öğretmen görev yapmakta olup, bu kurumlarda 133.173 öğrenci öğrenim görmektedir.

Eskişehir İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulduğu Atatürk Lisesinin geçmişi, İstiklâl Savaşı'ndan daha eski yıllara dayanır. Osmanlı Dönemi'nde kurulan "Rüştiye Mektebi" ortaöğretim okulu olarak hizmet vermiş, sonra da adı "İdadi Mektebi" olarak değiştirilmiş ve lise düzeyinde eğitim-öğretim hizmeti vermiştir. Bundan bir süre

Fotoğraftaki pikap, müzik derslerinde çeşitli müzik türlerinin dinletilmesinde ve yabancı dil derslerinde kelimelerin telaffuzu ve pratik konuşma çalışmalarında kullanılmıştır.

sonra da "Sultanî Mektebi" olmuştur. İlkokul ise "birinci devre"; ortaokul ve lise "ikinci devre" olarak hizmetini sürdürmüştür.

1920'deki Yunan işgalinin ardından okul bir süre kapanmış, 2 Eylül 1922'de Eskişehir'in düşman işgalinden kurtulmasından sonra Eskişehir Orta Mektebi adıyla yeniden hizmet vermeye başlamıştır. 1929-1930 eğitim-öğretim yılında lise ihtiyacı ortaya çıkınca okul, Odunpazarı Mahallesi'nde (halen müze olarak kullanılan) binaya taşınmıştır. 1930-1931 eğitim-öğretim yılından itibaren de lise kısmı açılarak Eskişehir Lisesi adı ile ilk mezunlarını 1932-1933 eğitim-öğretim yılının sonunda vermiştir.

Barometre

Eğik Atış hareketi yapan bu makine, cismin atış hızı, menzili, uçuş süresi hakkında bilgi verir. Maksimum menzil için yatayda 45 derecelik açıyla atılmalıdır.

Bakanlar Kurulunun 04.3.1933 tarih ve 13949 sayılı kararı ile hükümet konağı olarak yapılan bina Milli Eğitim Bakanlığının 26.2.1933 tarih ve 17889 sayılı tezkeresi üzerine Eskişehir Lisesine verilmiştir. Böylece Eskişehir Lisesi 1934-1935 ders yılı başında yeni binasına taşınmıştır. Okulun adı 1961 yılında Atatürk Lisesi olarak değiştirilmiştir.

Eskişehir İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluş çalışmaları 2017 yılı Nisan ayında başlamıştır. Atatürk Lisesinin zemin katında kurulması kararlaştırılan müze için gerekli düzenlemeler yapılarak, alan sergilemeye uygun hâle getirilmiştir. Daha sonra kurulan komisyon marifetiyle, il genelinden toplanan ve eğitim tarihi açısından arşiv değeri taşıyan 178 obje, 11 yazılı kaynak, 30 görsel (fotoğraf, dergi, broşür, diploma...), 69 adet eğitim araç ve gereci incelenerek gerekli bakımları yapılmış, etiketleri hazırlanarak müzedeki yerlerine konulmuştur. Hazırlıkları tamamlanan Eskişehir İl Eğitim Tarihi Müzesi, 20 Ocak 2018 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Atatürk Lisesi
Akcami Mah. Malhatun Sok. No: 1
Odunpazarı/ESKİŞEHİR
Tel: 0222 230 68 15

GAZİANTEP

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Künye Defteri

Müzenin İçeriden Görünüşü

GAZİANTEP İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Tarihî süreçte küçük Buhara olarak tarif edilen Gaziantep (eski adıyla Ayıntap), 30'a yakın medresesi ile maarif hayatında önemli bir mevki edinmiştir. Ayıntap'ta bilinen ilk medrese Eyyubî Emirlerinden el-Melikû'l Eşref Muzafferrüddin Musa tarafından XIII. yüzyılın ilk yarısında yapılmıştır. Eşrefiye isimli bu medreseden günümüze herhangi bir iz gelememiştir. Gaziantep'te Osmanlı Dönemi'nde yapılmış ilk medrese, 1548 tarihli Medrese-i Cedidedir. Dünya yüzünden geniş bir ili, göz alıcı büyük yapıları her yerden aranan eşyası, birçok mezarları, bolluk ve verimliliği, bitimsiz yiyecek ve içecek pınarları ve ırmaklarıyla burayı "Şehr-i Ayıntab-ı Cihan" (Dünyanın Gözbebeği Şehri) olarak tarif eden Evliya Çelebi Ayıntap'da bir çok medresenin bulunduğunu belirtmektedir.

Şehirdeki eğitim kurumları hakkında salnamelerde ayrıntılı bilgiler bulunmaktadır. Bunlardan 1903 tarihli Maarif Salnamesi'nde 15 medrese kaydı mevcuttur. Osmanlı Devleti, egemenliği altında bulunan gayrimüslimlere büyük bir hoşgörü göstermiş ve inançlarını yaşamalarına müsaade etmiştir. Bunun yanında eğitim faaliyetlerine de izin verilmiştir. Gayrimüslimler rüştiye ve idadi seviyesinde yedi mektep açmışlardır. Bu mektepler 177 kız ve 231 erkek öğrenci ile eğitime başlamıştır.

1910 yılı Halep Vilayet Salnamesi'ne göre Maarif Komisyonunun başında Reis-i Sani Abdullah Edip Efendi bulunmaktaydı. Okullarda toplam 848 öğrenci bulunmaktaydı. Bu dönemde, Ayıntap'ta 25 medrese ve kütüphane bulunduğu yer verilmiştir. Kütüphanelerde toplam 1.650 kitap mevcuttu.

1927-1928 salnamesinde 114 talebeli bir orta mektep ile 1.847 talebeli 24 ilk erkek ve kız mektebi olduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Günümüzde ise (Ocak, 2018 itibarıyla) 59 okul öncesi eğitim kurumunda 36.355 öğrenci, 508 ilkokulda 177.999, 329 ortaokulda 171.347, 167 lisede 105.864 öğrenci olmak üzere toplam 1.063 kurumda 491.565 öğrenci öğrenim görmektedir. Bu rakamlara 57.467 açık öğretim öğrencisiyle 64.231 Suriyeli öğrenci eklendiğinde 613.263 öğrenci sayısına ulaşılmaktadır. İlde 24.732 öğretmen görev yapmaktadır.

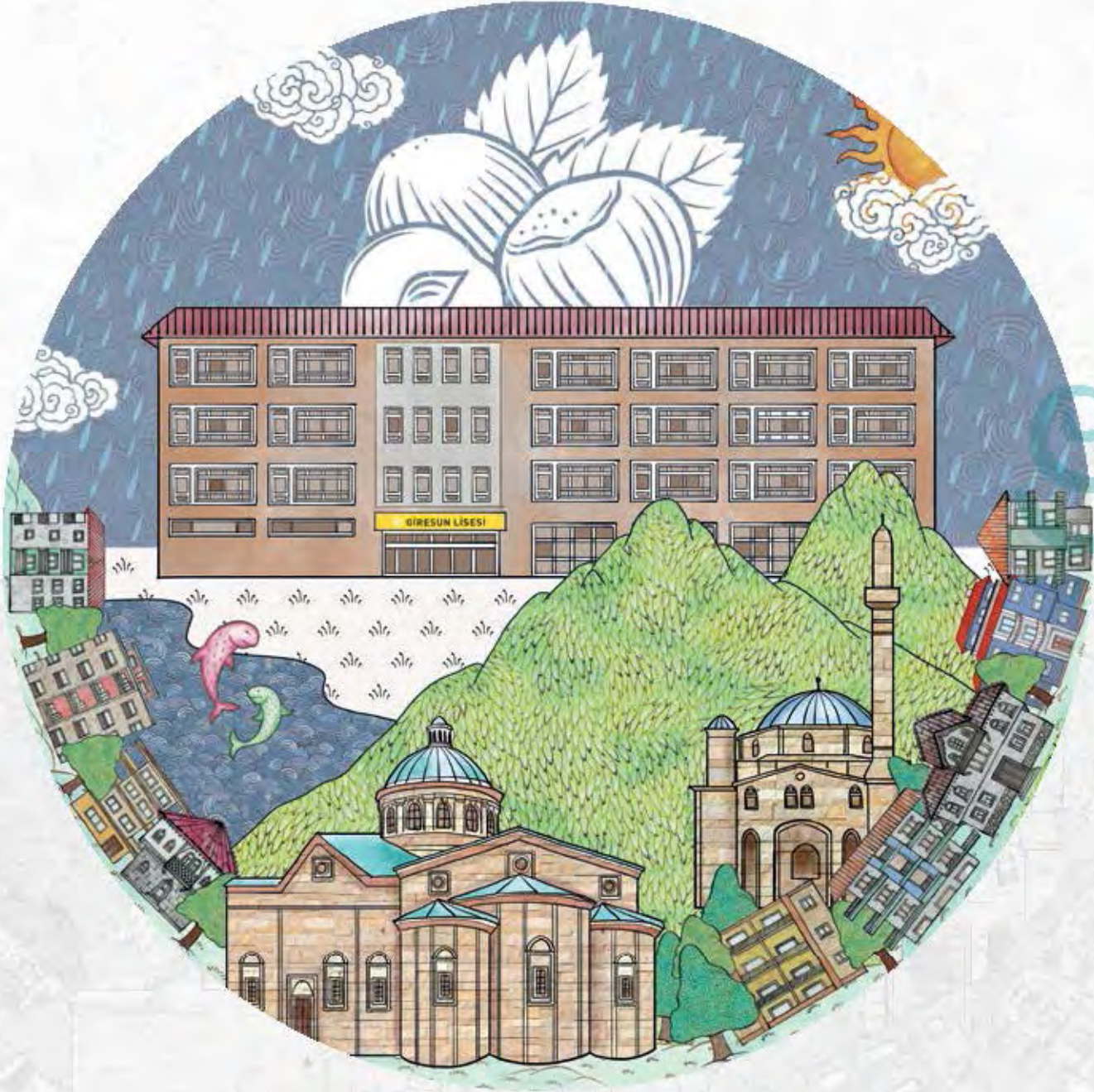
Gaziantep İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna yönelik çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüş ve 2018 yılı Ocak ayında müze kuruluşu tamamlanmıştır. Gaziantep Lisesinin eski binası müze için uygun bulunmuştur. Ervanter toplanması için okullarla irtibata geçilmiş ve okullar ziyaret edilerek tespit edilen objeler kayıt altına alınmıştır. Toplamda 128 obje ervantere kaydedilmiştir. Sonrasında müze alanının tadilat işlemleri yapılmış ve tematik bir düzenleme tercih edilerek Gaziantep İl Eğitim Tarihi Müzesi ziyarete açılmıştır.

Sarkaçlı Okul Zili

Gaziantep Lisesi
Bahçelievler Mah. Atatürk Bul.
Şahinbey/GAZİANTEP
Tel: 0342 231 35 72

GİRESUN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Giresun Lisesinin Dışardan Görünüşü

Atatürk Büstü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Cumhuriyetin ilanından sonra tüm yurttta eğitim-öğretim seferberliği başlatılmıştır. Anadolu'nun en ücra köyleri, okullarla donatılarak halkın aydınlatılması hedeflenmiştir. Halk da bu yapılanları coşkuyla benimseyerek Cumhuriyet'e sahip çıktığını göstermiştir. Giresun'un Tirebolu ilçesinin Harşıt kasabasında bulunan mekteb-i idadinin adı yöre halkının isteğiyle Mustafa Kemal olarak değiştirilmiştir. Adının ilk kez bir okula verildiğini öğrenen Atatürk, yöre halkına teşekkür ifadelerini bu belgeyle bildirmiştir.

Tarih boyunca değişik kültür ve medeniyetlere ev sahipliği yapan Giresun, 14. yüzyılda Türk-İslam kültür ve medeniyetiyle tanışmıştır. Bu yüzyıldan başlayarak Tanzimat Dönemine kadar ilin eğitim faaliyetleri Yakup Halife, Şeyh Mesud, Şeyh İdris gibi zaviyelerin bulunduğu muhitlerde veya cuma camileri ile irtibatlı olarak muallimhaneler, sıbyan mektepleri ve medreselerde sürdürülmüştür.

Tanzimat Dönemi'nde modernleşme eğitim alanında da sürdürülmüştür. Bu değişim sürecinde sıbyan mekteplerinin yerine iptidai mektepler kurulmaya başlanmıştır. Giresun'da ilk olarak Soğuksu Mahallesi'nde 1887 yılında ilki açılan iptidai mektepler hızla çoğalmış ve Cumhuriyet'in kuruluş tarihine kadar 75'e yakın iptidai mektep açılmıştır.

Sıbyan mekteplerinden sonra Darü'l-Fünûn'a öğrenci yetiştiren bir ortaöğretim kurumu olarak rüştiyeler, 1845 yılında Muvakkat Maarif Medisi'nce kabul edilir. Giresun'un ilk rüştiyesi 1863 yılında Şebinkarahisar'da açılmıştır. Bu rüştiye, 1910 yılında liva idadisine çevrilmiş ve elli yıla yakın eğitim-öğretime hizmet etmiştir. Sonrasında Giresun, Tirebolu, Görele, Akköy, Alucra rüştiyeleri açılmıştır. Ayrıca Giresun merkezde inas (kız) rüştiye mektebi açılmışsa da bu okul eğitim-öğretime başlamadan kapatılmıştır.

1869'da ilan edilen Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile idadi kavramı, rüştiye okulunu bitiren Müslim ve gayrimüslim öğrencilerin devam ettikleri bağımsız okul adı olarak değiştirilmiştir. Giresun'da rüştiyelerin yapılandırılması sürecinde iki okul idadiye çevrilmiştir. Bunlardan biri Şebinkarahisar'da, diğeri Giresun merkezdedir. Bu okullar önce lise, sonra da orta mektep olarak Cumhuriyet'e kadar gelmiştir.

Giresun merkez ve köylerinde XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar gayrimüslimler de yaşamıştır. Maarif Salnamesi'nde Giresun merkezi civarında ilkokul seviyesinde otuz iki mektebin varlığından söz edilir. Gogara Mahallesi kız ve erkek mektebi başta olmak üzere Saytaş-Sokakbaşı Mektebi, Divane köyü, Yomrahisar köyü mektepleri gayrimüslim okullarına örnektir.

Cumhuriyet Dönemi'nde eğitim-öğretim seferberliğinin ilanıyla, Giresun'da önce şehir merkezinde açılan ilk mektepler zamanla ilçe merkezleri, kasaba ve köylerde de açılmıştır.

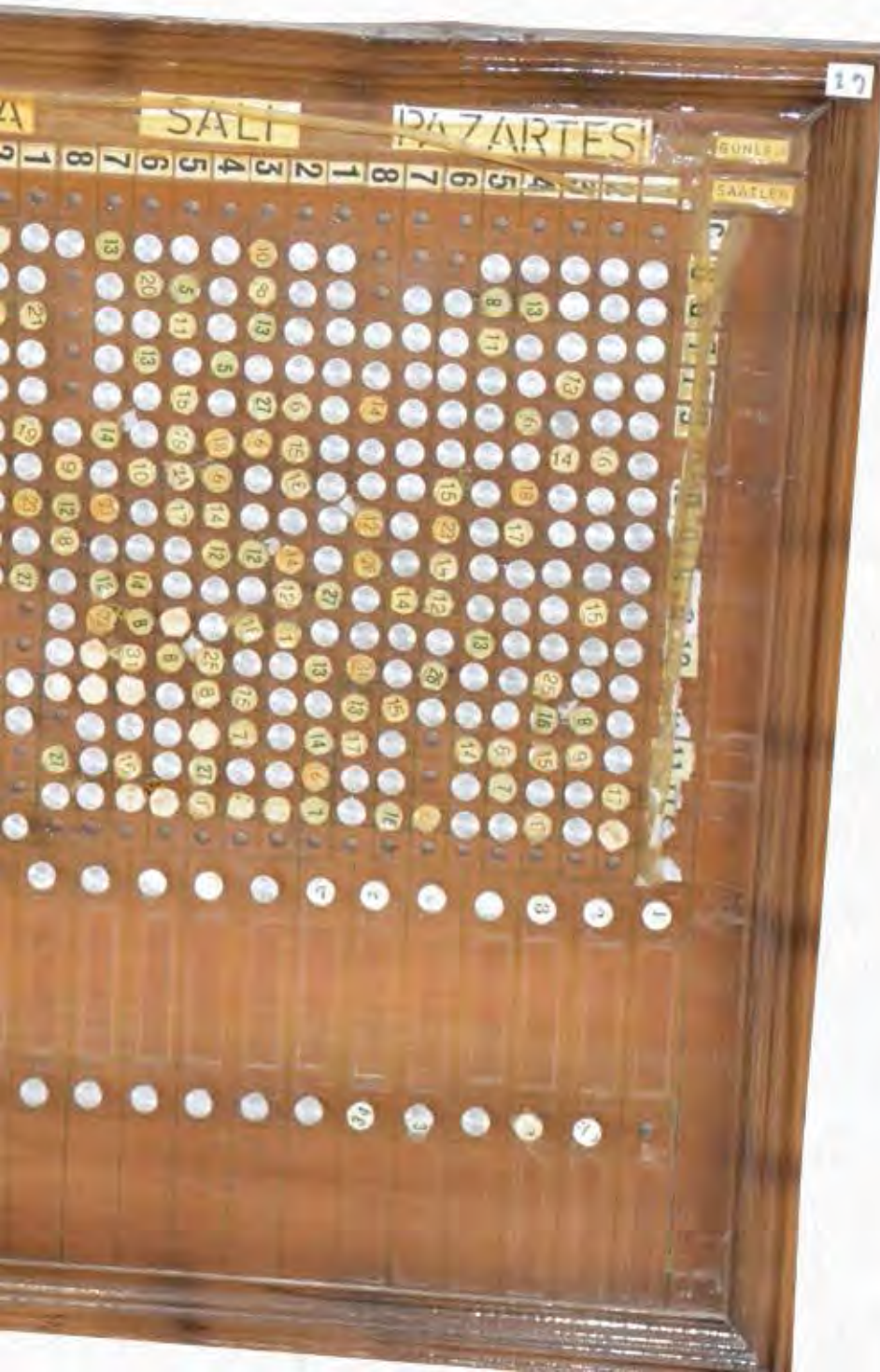
Cumhuriyet'ten önce rüştiye, daha sonraları ise idadi mekteplerinin yerine getirilen ilkokul üstü eğitim, Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra ortaokullar tarafından verilmiştir. Giresun'da Cumhuriyet'le birlikte 1944 yılına kadar biri Giresun merkezde, diğeri Şebinkarahisar'da olmak üzere iki ortaokulda eğitim verilmiştir. Giresun Kız Orta Mektebi de karma eğitime kısa bir süre devam etmiştir. 1945 yılında Görele'de daha sonra Tirebolu, Bulancak ve Alucra'da da ortaokullar açılmıştır.

Giresun'da ilk lise 1946 yılında Giresun Ortaokulunu da içerecek biçimde açılan Giresun Lisesidir. 1960 yılında Şebinkarahisar, 1966 yılında da Tirebolu ve Görele Liseleri açılmıştır. Cumhuriyet'in ellinci yılına altı lise ile giren Giresun'da, sonraki yıllarda lise sayısı artmıştır.

Giresun'daki ilk yükseköğretim kurumu 1982 öncesi MEB'e bağlı olarak hizmete başlayan Giresun Kız Öğretmen Okuludur. 1962 yılında üç yıllık yatılı

Öğretmen Ders Atama Tahtası

kız öğretmen okulu olarak eğitime başlamış, ilerleyen yıllarda farklı isimler adı altında eğitim-öğretime devam etmiştir. 1982 yılında iki yıllık eğitim enstitüsüne dönüştürülerek Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesine bağlanmıştır. 1992 yılında Giresun Eğitim Fakültesi adını almıştır.

Giresun Meslek Yüksekokulu 1976 yılında kurulmuş, 1982 yılında KTÜ'ye bağlanmıştır. 2006 yılında her iki fakülte de Giresun Üniversitesi adıyla bir çatı altına toplanmıştır.

Giresun'da hali hazırda 421 eğitim kurumunda 71.070 öğrenci öğrenim görmekte ve 5.790 öğretenden görev yapmaktadır.

Giresun İl Eğitim Tarihi Müzesinin Giresun Lisesi bünyesinde kurulmasına karar verilmesinin ardından oluşturulan komisyon marifetiyle, Giresun merkez ve ilçelerinde yer alan okullarla temas kurulmuş, tespit edilen uygun objeler envantere kazandırılmıştır.

Giresun Lisesi girişinde bulunan 330 metrekarelik salon, müze için gerekli sergileme araçlarıyla donatılmış ve toplanan objeler buraya yerleştirilmiştir.

Müzede envantere kayıtlı 288 obje bulunmaktadır. Bunlardan 119 tanesi ders araç gereci, 86 tanesi görsel materyal ve 83 tanesi de yazılı materyaldir. Bu materyallerin 63 tanesi 1900-1950 yılları arasına ait olup, 225 adedi ise 1950 sonrasına aittir.

Giresun Lisesi
Çınarlar Mah. Şehitler Cad. No: 23
Merkez/GİRESUN
Tel: 0454 216 10 73

GÜMÜŞHANE

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Manyetolu Telefon:

İlin en eski okullarından olan Fatih Anadolu İmam Hatip Lisesinden alınmış olup sadece tek bir noktayı aramak için kullanılmıştır. Numara çevirmek yerine ahize kaldırıldığında doğrudan santrale bağlanmaktadır.

GÜMÜŞHANE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Tarihî İpek Yolu üzerinde bulunan Gümüşhane, özellikle gümüş madeni işletmeciliği ve barındırdığı darphane ile Osmanlı Devleti için önemli bir sancaktı. Süleymaniye Mahallesi olarak adlandırılan Antik Gümüşhane'de 1899 yılı Trabzon Vilayet Salnamesi'ne göre 69'u merkezde 103'ü kaza ve nahiyelerde olmak üzere 172 mektep; 3'ü merkezde 7'si kaza ve nahiyelerde 12 medrese, 2 ilkokul ve 1 rüştiye bulunuyordu.

İl merkezi Cumhuriyet'le beraber şu anki yerine taşınmış ve yeni merkezde 1927 yılında ilkokul, 1930 yılında Halkevi açılmış. İlin ilk Anadolu lisesi ise 1985 yılında Gümüşhane Anadolu Lisesi adıyla eğitime başlamıştır. Okulun ismi 1986 yılında Ali Fuat Kadirbeyoğlu Anadolu Lisesi olarak değiştirildi.

Gümüşhane'de hâlen 180 okul ve kurumda, 19.318 öğrenci ve 1.274 öğretmenle eğitim-öğretim faaliyetleri devam etmektedir.

Gümüşhane merkez ilçede bulunan ve ilin ilk Anadolu lisesi olma özelliğini taşıyan Ali Fuat Kadirbeyoğlu Anadolu Lisesi binasının giriş katındaki 120 metrekare alan, müze alanı olarak uygun bulunarak Gümüşhane İl Eğitim Tarihi Müzesi için tahsis edilmiştir. Alanın düzenlenmesinde profesyonel yardım alınarak modern bir sergileme alanı ortaya konmuştur.

Müzenin kuruluş çalışmaları devam ederken bir yandan da Gümüşhane İl Eğitim Tarihi Müzesi için tarihî değeri olan objelerin toplanması çalışmaları yürütülmüştür. İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarla konu paylaşılmış,

ellerinde tarihî değeri olan objelerin bağış veya emanet yolu ile müzeye ulaştırılması istenmiştir. Okullar dışında öğretmen, öğrenci ve velilerden de ellerinde bulunabilecek objeleri müzeye kazandırmaları istenmiştir.

Yapılan bütün bu çalışmalar neticesinde Gümüşhane İl Eğitim Tarihi Müzesine 60 objenin yanı sıra 50 adet yazılı ve görsel materyal kazandırılmıştır.

Akordeon

Ali Fuat Kadirbeyoğlu Anadolu Lisesi
Karar Mah. Ziya Gökalp Cad. Emniyet Sok. No: 17
Merkez/GÜMÜŞHANE
Tel: 0456 213 37 93

HAKKARI

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

HAKKARİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

1900 yılında Hakkari merkezde Çölemerik Mekteb-i Rüştîyesi bulunmaktadır. Bu okulda 3 görevli ve 27 öğrenci mevcuttur. Ayrıca bu tarihte Hakkari merkezde Meydan Medresesi adıyla bir de medrese bulunmaktadır. Bu medresede bir öğretmen gözetiminde 15 öğrenci eğitim almaktadır. Yine aynı tarihte Hakkari'nin Gever kazasının Dize kasabasında bir rüştiye mevcuttur.

Cumhuriyet öncesinde ilde Osmanlı ve İslam kültürüne dayalı eğitim veren birkaç medrese vardır. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk ilkokulu 1925'te, ilk ortaokulu 1945'te, ilk lisesi 1957'de, ilk akşam kız sanat okulu ise 1964'te hizmete girmiştir. İlçe merkezlerindeki ortaöğretim kurumları 1965'ten sonra açılmıştır. Hakkari'de eğitim faaliyetlerinin yavaş ilerlemesinin başlıca nedenleri arasında, ulaşım sorunu ve yerleşim birimlerinin dağınıklığı gelmektedir.

Hakkari'de eğitim kurumlarındaki gelişimin, özellikle ilkokul yapımının, 1970'lerden sonra hızlandığı görülmektedir. 1970-1980 yılları arasında Türkiye'nin az gelişmiş yörelerine karşı toplumdaki genel ilginin artması da kamu yatırımlarının buralara yönlendirilmesinde etkili olmuştur. Hakkari'ye yapılan kamu yatırımları içinde eğitimin payı I. ve II. Plan dönemlerinde (1963-1972) %35-37, 1973-1981 döneminde de %25-29 arasında değişmiştir. Hakkari'nin kalkınmada öncelikli illerde yapılan eğitim yatırımları içindeki payı I. ve III. plan dönemlerinde %1,5; II. ve IV. plan dönemlerinde %2,5 olmuştur.

1970-1980 yılları arasında ilkokul sayısı yaklaşık 1,5 kat artarken, öğrenci sayısı da buna paralel olarak artmış, fakat ilköğretime olan talep okul sayısındaki artışın üzerine çıkmamıştır. 1980'de Hakkari'de meslekî ve teknik eğitimde okuyan öğrenci oranının (% 17,6) genel ortaöğretime göre Türkiye ortalamasının (% 23) altında kaldığı görülmektedir.

İlerleyen yıllarda Hakkari'de eğitime yönelik ilgi artmış olmasına rağmen il göç vermeye devam etmiştir. Hâlihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) ilde 381 eğitim kurumunda 3.859 öğretmen görev yapmaktadır. Bu eğitim kurumlarında 73.224 öğrenci öğrenim görmekte olup derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 31, ortaöğretimde 36, meslekî eğitimde ise 30 civarındadır.

Hakkari Sümbül Anadolu Lisesi bünyesinde kurulan İl Eğitim Tarihi Müzesi, Hakkari'nin çok da uzun olmayan eğitim tarihi hakkında çeşitli objeler içermektedir.

Sümbül Anadolu Lisesi
Bulak Mah. Cumhuriyet Cad.
Merkez/HAKKARİ
Tel: 0438 211 60 36

HATAY

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

HATAY İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Hatay Türkiye'nin en eski yerleşim yerlerinden biridir. Sayısız medeniyete ev sahipliği yapan Hatay 15 ilçeden oluşmaktadır. Son olarak Osmanlı toprağı iken 1918 yılında işgal edilerek Fransız yönetimi altına girmek zorunda kalmıştır. Fransa, Hatay bölgesini yönetmek için yüksek komiserliğinin temsilcisi olarak bölgeye müsteşar atamıştır. Müsteşarlık bünyesinde eğitim işlerine bakmak üzere Maarif Reisliği aynı tarihte kurulmuştur. Maarif Reisliğine Hataylı Dr. A. Mithat Kuseyri getirilmiştir. Hatay'ın ilk ortaöğretim kurumu 1913 yılında Antakya İdadisi adıyla kurulmuştur. Ayrıca bu tarihlerde yabancı ülkeler, Antakya ve Iskenderun sancağında çok sayıda okul açmıştır. Iskenderun Lisesi bunlardan sadece biridir.

Eğitimde Fransız etkisinin görüldüğü bu dönemde okullarda okutulan bazı ders kitapları Türkiye'den gelmektedir. 15 Ekim 1933 günü Köprü Mektebinde çocukların kıraat kitapları toplanıp kitapların baş tarafında bulunan Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın resimleri yabancı idareciler tarafından yırtılmıştır. Bu olay halk arasında büyük üzüntü ve tepkiye yol açmıştır. O gece yüzlerce Atatürk resmi hazırlanmış, ertesi gün bütün öğrenciler yakalarında Atatürk resimleri ile okula gitmişlerdir.

Bu zaman diliminde Hatay'da yaşayan yazar Cemil Meriç de burada öğrenim görmüştür. 1923 yılında Reyhanlı Rüştüyesinde okula başlayan Cemil Meriç, 1928 yılında Fransız eğitim sisteminin etkisindeki Antakya Sultanisinde eğitim hayatına devam etmiştir.

Hatay'ın 23 Temmuz 1939 yılında anavatanı katılmasından sonra bu okullar Türkiye Cumhuriyeti'ne devredilmiştir. En son kapanan yabancı okul, Iskenderun'daki Santa Tereza Özel İtalyan İlkokulu olmuştur.

Hatay'da 2018 yılı Mayıs itibarıyla 1.424 okulda 399.190 öğrenci öğrenim görmekte olup 19.784 öğretmen görev yapmaktadır.

Hatay İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulduğu Antakya İdadisi, 1913 yılında rüştiye olarak kurulmuş olup 1921 yılında 12 sınıflı bir sultani hâline getirilmiştir. 20 Ekim 1921'de Türkiye ile Fransa arasında Ankara İtilafnamesi imzalandıktan sonra, işgal idaresi tarafından Ankara İtilafnamesi'nin 7. maddesinin bir uygulaması olarak Antakya İdadisinin bundan sonra eğitim-öğretimi Galatasaray Sultanisi gibi, sultani olarak sürdürmesi kararlaştırılmıştır. Hatay'ın 1939'da Anavatan'a katılmasından sonra ise Antakya Lisesi olarak faaliyetini sürdürmüştür. 2010 yılından itibaren ise Antakya Anadolu Lisesi adıyla eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam etmektedir. Okulda daha önce Cumhuriyet Müzesi olarak kurulan müze, 2017 yılı içerisinde Milli Eğitim Bakanlığının direktifleri doğrultusunda Hatay İl Eğitim Tarihi Müzesi olarak yeniden düzenlenmiştir.

Antakya Anadolu Lisesi
Cumhuriyet Mah. Cumhuriyet Cad.
Antakya/HATAY
Tel: 0326 216 06 11

ISPARTA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Isparta Şehit Ali İhsan Kalmaz Anadolu Lisesinin Dışardan Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Küre

ISPARTA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Isparta eğitim açısından oldukça köklü bir geçmişe sahiptir. Selçukluların Anadolu'ya yerleşmelerinden hemen sonra Isparta'da birçok eğitim kurumu kurulmuştur. 1224 yılında eğitim ve öğretime başlayan Atabey Medresesi buna iyi bir örnektir.

Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında 23'ü öğretmenlik nedeni ile kapalı, 56'sı açık, toplam 79 okul bulunurken, 1928-1929 öğretim yılında 89 ilkokulda 160 öğretmen ve 6.819 öğrenci bulunmaktadır.

1923-1924 öğretim yılında beş sınıflı okullardan 105, üç sınıflı köy okullarından 348 öğrenci mezun olurken, 1928-1929 ders yılı sonunda beş sınıflı okullardan 296, üç sınıflı köy okullarından 884 öğrenci mezun olmuştur.

Isparta'da Cumhuriyet'in kurulduğu 1923'ten 1940'lara kadar biri şehir merkezinde diğeri Yalvaç ilçesinde olmak üzere iki ortaokul eğitim-öğretim hizmeti sağlamıştır. Ancak 1924-1951 yılları arasında Isparta'da lise olmadığından gençler lise tahsilini çevre illerde sürdürmüşlerdir. 1951-1952 yılında Isparta Özel Lise Açma ve Yaşatma Derneği, eski halkevi binasında bir özel lise açma teşebbüsünde bulunmuş, sonradan bu özel lise Milli Eğitim Bakanlığının 18 Temmuz 1952 gün ve 97 sayılı kararı ile Isparta Lisesine dönüştürülerek ortaokulla birleştirilmiştir. 1960 yılına kadar lise sayısı 9'a ulaşmıştır.

1940 yılında kurulan Gönen Köy Enstitüsünden mezun olan öğretmenler, köylerdeki eğitim-öğretim faaliyetlerine önemli ölçüde ivme kazandırmışlardır. 1969 yılında Isparta Eğitim Enstitüsü kurulmuştur.

Bugün Isparta'da 578 eğitim kurumunda 6.358 öğretmen görev yapmaktadır. Bu kurumlarda bulunan 4.460 derslikte 80.445 öğrenci öğrenim görmektedir.

Isparta İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna yönelik çalışmalar 2017 Nisan ayında başlamıştır. İl genelindeki okullarda bulunan tarihi nitelikteki belge ve objelerin tespiti için çalışmalar yapılmış, İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde kurulan komisyon marifetiyle okul ziyaretleri yapılarak tespit edilen objeler müze envanterine kaydedilmiştir.

Isparta Şehit Ali İhsan Kalmaz Anadolu Lisesinin ikinci katında bulunan iki sınıf müze için tahsis edilmiş ve sergileme için gerekli düzenlemeler yapılarak Isparta İl Eğitim Tarihi Müzesi, 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır. Müzede 130 değişik türde obje, 100 yazılı eser, 80 fotoğraf, 50 plak ve kaset sergilenmektedir.

Isparta Şehit Ali İhsan Kalmaz Anadolu Lisesi
İstiklal Mah. İstasyon Cad.
Merkez/ISPARTA
Tel: 0246 218 11 00

MERSİN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Tevfik Sim Gür Anadolu Lisesinin Dışından Görünüşü

Telefon

Pikap

MERSİN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Osmanlı'da Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesiyle Batı Avrupa'daki modern okulların benzerleri açılmaya başlanmış ve böylece 19. yüzyılda ülkede toplumsal ve kültürel bir dönüşüm sürecine girilmiştir.

Mersin, 19. yüzyılın ortalarında hâlâ bir köy olup Adana vilayetine bağlıdır. Bir balıkçı köyü olan Mersin, liman yapılmasıyla büyümüş ve gelişmiştir. 19. yüzyılın sonunda ise tarımın çeşitlenmesi ve Adana-Tarsus-Mersin demiryolu bağlantısının da katkısıyla sosyal ve ekonomik olarak hızla gelişmiştir. Geçirdiği bu dönüşümlerle 1888 yılında kendisinin bağlı olduğu Tarsus'u da idari sınırları içerisine alarak sancak merkezi olmuştur. Cumhuriyet'in ilanından sonra 1924'te Mersin il, 1933'te ise İçel vilayetinin merkez ilçesi durumuna gelmiştir. Bu hızlı sosyal ve ekonomik gelişmelerle birlikte Mersin'de eğitim-öğretim de dönüşüme uğramıştır.

Osmanlı Devleti Dönemi'nde Mersin'deki eğitim kurumlarına baktığımızda ilk olarak sıbyan mektepleri karşımıza çıkmaktadır. Vakıflar tarafından finansmanının sağlandığı ve camilere bitişik yapılan bu mektepler, 19. yüzyılda hemen hemen bütün camilerde bulunmaktadır. 1876 yılına gelindiğinde Mersin kasabasında 1, köylerinde 9 olmak üzere toplam 10 sıbyan mektebi bulunmaktadır. 1900'lü yılların başında ise, kızlar için 1, erkekler için 4 ve köylerde ise 17 tane mektep vardır.

Tanzimat'la birlikte Nisan 1847'de ilköğretimlerin ismi iptidai mektep ya da usul-ü cedide mektebi adını almıştır. Halk arasında ise bu okullar taş mektep olarak adlandırılmıştır. 1901'deki Maarif Salnamesi'ne göre Mersin'deki iptidai mekteplerin sayısı 67'dir. İlköğretimden mezun olan öğrenciler, 4 yıl süren ve sınavsız geçiş yapılabilen rüştiye okullarına kayıt yaptırabiliyorlardı. 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'ne göre 500 hâneği geçen kasabalarda rüştiye kurulabiliyordu. Günümüzdeki ortaokula denk sayılabilecek rüştiyelerden, 1873 yılında Mersin'de 15 öğrencili bir rüştiye varken, 1891'de bu okulda öğrenci sayısı 80'e çıkmıştır. 1900 yılına geldiğimizde ise 40 öğrencisi olan 1 kız ve 206 öğrencisi olan 2 erkek rüştiyesi bulunmaktadır.

1876-1880 arasında tek medrese mevcuttur. Vilayetin gelişmesiyle birlikte 1900 yılında merkezde 1, köylerde ise 5 medrese açılmıştır. 1914'te Mersin merkezde 7 okul, 22 öğretmen ve 508 öğrenci; köylerde ise 6 okul, 8 öğretmen ve 239 öğrenci mevcuttur.

Mersin'de gayrimüslimlerin de eğitim kurumları vardır. 1880'de Mersin merkezde gayrimüslimlere ait 2 okul mevcutken, bu sayı 1891'e geldiğimizde 4'e yükselmiştir. 1900 yılında Mersin'de yabancılara ait okul sayısı 4 olup, gayrimüslimlere ait 9 okul bulunmaktadır. Bu dönemde Mersin sancağındaki gayrimüslimlerin nüfuslarına oranla kızların % 19'u, erkeklerin ise % 26'sı okuma-yazma bilmektedir.

Cumhuriyetin ilanı sonrasında 1926-1927 eğitim-öğretim yılı içerisinde Mersin'de farklı decelerde 100 okul ve bu okullarda öğrenim gören 5.870 öğrenci mevcuttur. Bu rakamlar ilerleyen yıllarda artış göstermiş ve 1933'te Mersin'in İçel vilayetine dönüşmesiyle ilkokul sayısı 113, ortaokul sayısı ise 282 olmuştur.

Günümüzde Mersin merkezde halen ilkokul olarak hizmet vermekte olan Kayatepe İlkokulu binası ile ilgili olarak Cumhuriyet'in ilk Millî Eğitim Bakanlarından Hasan Âli Yücel'in "Türkiye'de Ortaöğretim" adlı kitabının 589. sayfasında şu ifadeler yer verilmektedir:

"1909-1910 ders yılı başında bugün Kayatepe İlkokulunun bulunduğu Maarife ait binadaki rüştiye, beş senelik idadiye dönüşene ve o zamandan 1-2 Teşrin-i Sani 1919 kapanma tarihine kadar vazifesini yapmaya devam etmiştir. 1 Teşrin-i Sani 1919 tarihinde Mersin'i işgal eden Fransız kuvvetleri kumandanlığı tarafından Müdür Nazmi'ye okulu derhal kapatması ve kendisinin de 24 saat zarfında şehri terk etmesi tebliğ olunmuştur. Bu surette beş senelik Mersin İdadisinin kapıları millî kıyamın mukadder neticelerine bağlı olmak üzere zaruri bir şekilde kapanmıştır..."

Mersin'de hâlihazırda 1.141 eğitim kurumunda 21.820 öğretmen görev yapmaktadır. Bu kurumlarda bulunan 11.307 derslikte 370.446 öğrenci öğrenim görmektedir.

Mersin İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulacağı okul olarak belirlenen Tevfik Sırrı Gür Anadolu Lisesi, il merkezinin en eski lisesidir. Okul binasının ilk kısmı 1945-46 ders yılında hayırsever Mersinlilerin maddî ve manevî yardımlarıyla Vali Tevfik Sırrı Gür tarafından Mersin Lisesi olarak inşa ettirilmiştir. Okul, her sene eksiklikleri peyderpey tamamlanarak geliştirilmiş, 1957-58 ders yılında mevcut ihtiyaca kâfi gelmediğinden Maarif Vekâleti tarafından 13 oda, iki büyük salonla diğer bir kısım müçtemilât binaya ilâve edilmiştir. Mersin Lisesinin; 41 dershanesi, 4 laboratuvarı, 1 müsamere ve konferans salonu, 1 jimnastik salonu, 10 idare odası, 2 büyük deposu, 10 iç kısım salonu ve 6 tuvaleti bulunmaktaydı. 1964 yılında Bakanlık onayı ile binanın yapımını sağlayan mülki âmirin ismi okula verilerek okulun adı Mersin Tevfik Sırrı Gür Lisesi olmuştur. Okul, 2005 yılında Anadolu lisesine dönüştürülmüştür.

Müze olarak okulun zemin katındaki doğu-batı istikametindeki koridoru kesen güney-kuzey istikametindeki koridorun kuzey başındaki dört sınıfın teşhir salonu olarak düzenlenmesine karar verilmiştir.

Fotoğrafta görülen buhar makinesi modeli, 1945 sonrası dönemde Mersin Silifke Cumhuriyet İlkokulunda tabiat bilgisi dersinde kullanılmıştır.

Müzede sergilenecek objelerin çeşitli okullardan sağlıklı bir biçimde toplanması ve tarihi değeri olan objelere ulaşılabilmesi için ilçe millî eğitim müdürlükleri ile 1970 yılı ve daha öncesinde açılan resmî ve özel okullarda birer komisyon kurulmuştur. Bu okullarda kurulan komisyon marifetiyle ilkokulların kurulduğu yıl olarak kabul edilen 1856 ile 1970 yılları arasına tekabül eden objelerin belirlenerek ilçe komisyonlarına teslim edilmesi ve il değerlendirme komisyonunca da ilçelerden teslim alınması sağlanmıştır. Ayrıca 1970 yılı ve öncesinde açılmış okul/kurumların müdürleri müze kurma süreci ve toplanacak objeler hakkında süreç başlangıcında bilgilendirilmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda Mersin İl Eğitim Tarihi Müzesinde sergilenmek üzere çok sayıda obje toplanmış ve müze envanterine kaydedilmiştir.

Tevfik Sırrı Gür Anadolu Lisesi
Çankaya Mah. İstiklâl Cad.
Akdeniz/MERSİN
Tel: 0324 231 13 03

İSTANBUL

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

İSTANBUL İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Asırlarca Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapan İstanbul, Türk eğitim tarihinde önemli bir yere sahiptir. Osmanlının ilk eğitim kurumlarını barındırmakla birlikte yenileşme hareketleriyle ortaya çıkan eğitim anlayışlarının uygulandığı, modern anlamda açılan ilk eğitim kurumlarının hizmet verdiği şehir olmuştur. Bu sebeple pek çok tarihi okulu bünyesinde barındırmaktadır. İlde eğitim kurumlarının toplam sayısı 5.736 olup 2.672.333 öğrenci, 148.892 öğretmen mevcuttur.

İl genelinde eğitim tarihi açısından arşiv değeri taşıyan her türlü evrak, doküman ve eğitim materyalleri ile objeler müzenin kurulduğu Sultanahmet Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi tarafından toplanmıştır. Planlama kapsamında, 1998 yılında Sultanahmet Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinin bahçesindeki Tarihi Kılıçhane Binasında kurulan Cumhuriyet Eğitim Müzesi tadilat ve bakımları yapılarak, gelen eserlerle yeniden düzenlenerek İstanbul İl Eğitim Tarihi Müzesi olarak hizmete açılmıştır.

Meclis Armağanı Hatıra Para

Müze binasının tarihi, Bizans İmparatorluğuna kadar uzanmaktadır. Bina, şimdiki şeklini İstanbul'un fethinden bir yıl sonra Gedik Ahmet Paşa tarafından 1454 yılında tekrar inşa edilerek almış ve yıllarca kılıçhane olarak hizmet vermiştir. Burada Yeniçeri Ordusu'nun kılıçları yapılmıştır. Bu bina aynı zamanda kılıç yapımının öğretildiği bir teknik okuldur. Tarihi Kılıçhane Binası 556 yıllık tarihi sürecinde değişik amaçlar için kullanılmıştır. 17. yüzyılda hastane, 18. yüzyılda Bahriye Müzesi, 20. yüzyılın başlarında sinema olarak hizmet vermiş; Cumhuriyet Dönemi'yle birlikte de Sultanahmet Endüstri Meslek Lisesinin derslik ve atölyelerine dâhil edilmiştir.

Her ilde bir eğitim tarihi müzesi kurulması kararından sonra, İstanbul Cumhuriyet Eğitim Tarihi Müzesi İstanbul İl Eğitim Tarihi Müzesine dönüştürülmüştür. Müzede sergilenen objeler, İstanbul'daki tarihi okullar taranarak toplanan, eğitim tarihinin son 150 yıllık dönemine ait ders araç, gereç ve malzemeleriyle çeşitli belge ve eşyalardan oluşmaktadır. Müzede 2 adet de el yazması eser mevcuttur. Toplamda 433 adet obje sergilenmektedir.

Sıralar

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müze binası şimdiki şeklini İstanbul'un fethinden bir yıl sonra Gedik Ahmet Paşa tarafından 1454 yılında tekrar inşa ettirilerek almış ve yıllarca kılıçhane olarak hizmet vermiştir.

Müzenin Dışından Görünüşü

Sultanahmet Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Küçük Ayasofya Mah.
Şehit Mehmet Paşa Yokuşu No:3
Fatih/İSTANBUL
Tel: 0212 517 94 90

İZMİR

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Atatürk'ün İzmir Erkek Lisesini Ziyareti Sırasında Çekilmiş Fotoğraf - 1932

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin Dışardan Görünüşü

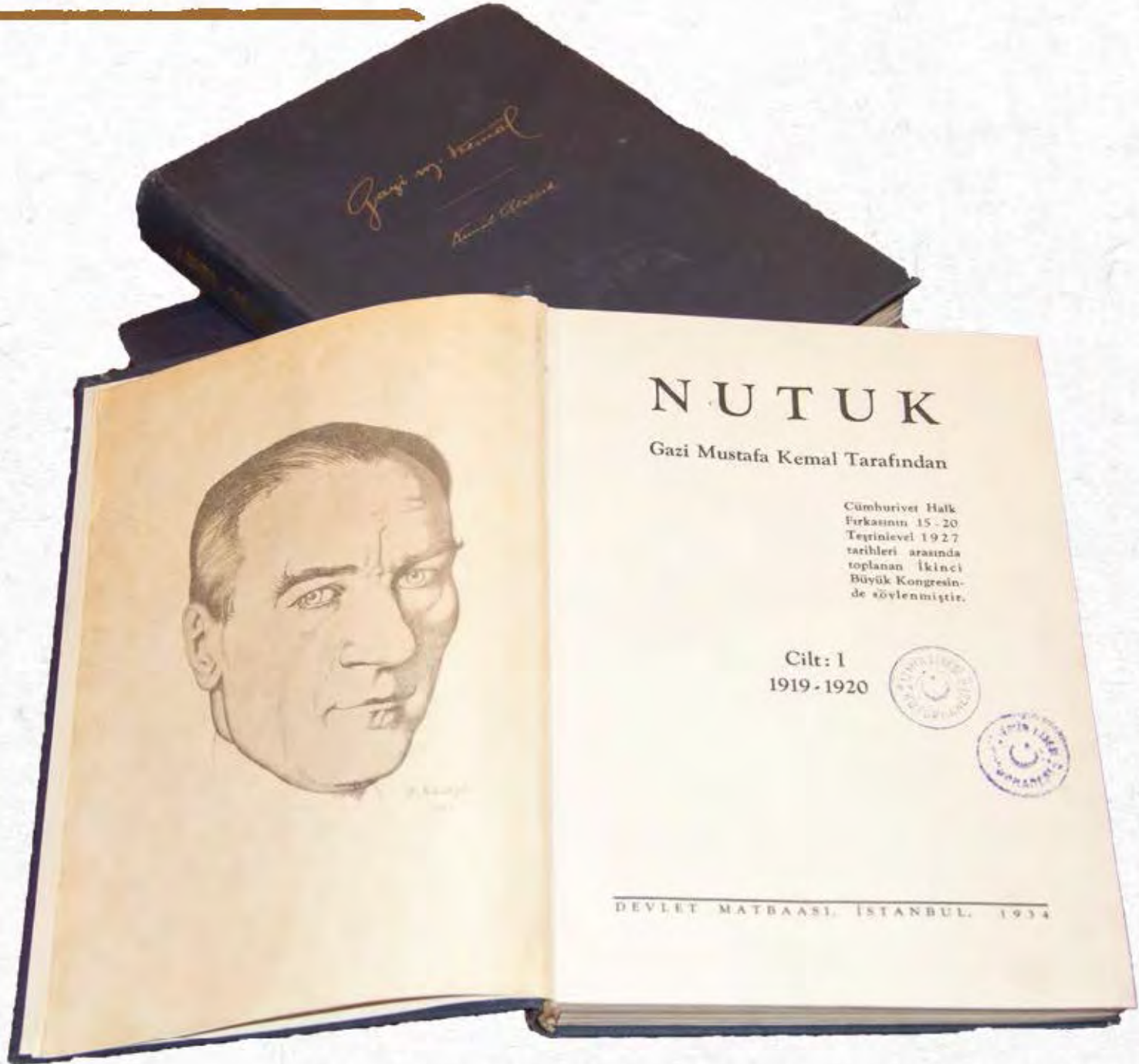
İZMİR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

İzmir'de Maarif İdaresi 1870'lerin son yıllarında kurulmuştur. 1915'te başlayan Yunan işgali sürecinde İzmir'deki eğitim hayatı büyük ölçüde sekteye uğramıştır. İzmir'in 9 Eylül 1922'de düşman işgalinden kurtulmasından sonra İzmir Valiliğine Abdülhalik Renda, Maarif Müdürlüğüne Vasıf Çınar atanmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra, ülkemizde maarif hayatı, cumhuriyetin kuruluş felsefesi doğrultusunda yeniden yapılanmıştır. Maarif Vekâletiyle birlikte, 1926 yılında maarif emirlikleri kurulmuş; İzmir vilayeti mıntikalara ayrılmış, her mıntıkaya bir müfettiş tayin edilmiştir. Maarif Emirliğinin iyileştirme çalışmaları sonucunda yeni mektep binaları açılmış, teknik bilgiler artmış ve sıkı teftişler yapılmıştır. Cumhuriyet'in onuncu yılında İzmir'de okul binalarının görkemli toplu açılışları yapılmış, öğrenci sayısında belirgin artışlar olmuştur.

Hâlihazırda (Ocak, 2018), İzmir'de 2.942 eğitim kurumunda, 40.817 öğretmen görev yapmaktadır. Bu kurumlarda bulunan 22.164 derslikte, 678.130 öğrenci öğrenim görmektedir. Atatürk Lisesinin okul lojmanı iken İzmir İl Eğitim Tarihi Müzesine dönüştürülen müze, 2007 yılında Atatürk Lisesi Eğitim Vakfının teklifi üzerine Atatürk Lisesi Müzesi ve Kütüphanesi adı altında restore edilerek 2012 yılında açılmıştır. 2017 yılında Bakanlığın talimatları gereği, İl Eğitim Tarihi Müzesi kuruluşuna yönelik çalışmalar başlamış, ildeki okullardan temin edilen objeler ile Atatürk Lisesi envanterinde bulunan objeler bir araya getirilerek 24 Kasım 2017 tarihinde İzmir İl Eğitim Tarihi Müzesi açılmıştır.

Nutuk:

Kapağında Atatürk'ün çift imzasının yer aldığı, 1934 yılında Latin harfleriyle basılmış ilk "Nutuk", bu müzenin nadide eserlerinden biridir.

Gaz Lambası

58

Müzede, eğitim tarihine ilişkin 95 adet fotoğraf, muhtelif diplomalar, teşekkür ve iftihar belgeleri, karneler, ceza fişleri, okuldan çıkarma belgeleri, resmî yazışmalar, matematik ağırlıklı kitaplar, ayrı türde sözlükler, İslam Ansiklopedisi tam serisi, yaklaşık 5.400 adet çeşitli tür ve yıla ait kitap mevcuttur. Ayrıca, İzmir Atatürk Lisesi dönem fotoğrafları (20 adet), 1911'den 2013'e andaçlar, Kurtuluş Savaşı Gazi Belgesi (12 adet), 1898-1900 öğretmen fotoğrafları, 1902-1907 sene sonu imtihan defteri ve muhtelif karneler, muhtelif tarihli öğrenci kıyafet fotoğrafları, Kurtuluş Savaşı'nda üstün katkıları olmuş ünlü mezunların fotoğraf ve tanıtımları, spor yarışmalarında kazanılmış plaket ve kupalar, millî olmuş öğrenci fotoğrafları da mevcuttur. Ayrıca, okul laboratuvarlarında kullanılmış muhtelif eşyalar yer almaktadır.

İzmir Atatürk Lisesi
Kültür Mah. Lozan Meydanı
Konak/İZMİR
Tel: 0232 464 80 61

KARS

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Kars Alpaslan Anadolu Lisesinin Dışından Görünüşü

KARS İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Kars, bir geçiş noktası olması nedeniyle, tarih boyunca farklı devletlerin yönetimine girmiştir. Özellikle Osmanlı'nın son döneminde Rus idaresine geçtiği yıllarda eğitim-öğretim açısından son derece sıkıntılı dönemler geçirmiştir. 1873 salnamesine göre Kars sancağında 20 medrese, 20 sıbyan mektebi ve 1 rüştiye bulunmaktadır. 1877 salnamesine göre ise Kars, Çıldır ve Kağızman'da birer rüştiye; Kars kazasında 38 medrese, 10 sıbyan mektebi; Kağızman'da 8 medrese, 14 sıbyan mektebi; Zarşat kazasında yalnız 6 sıbyan mektebi mevcuttur. Rus Harbi sırasında Kars sancağında toplam 3 rüştiye, 56 medrese, 48 sıbyan mektebi varken, 1877'de yapılan Osmanlı sayımına göre Kars'taki rüştiyede iki öğretmenle birlikte 39 öğrenci; Çıldır'da bir öğretmen 22 öğrenci; Kağızman'da iki öğretmen, 40 öğrenci bulunmaktadır.

Yabancı Dil Eğitim Materyalleri ve Plakçalar

Cumhuriyetin ilanını takiben şehir ve kazalarda birer tane ilkokul; Kars şehir merkezinde bir numune mektebi ve bir idadi mektebi açılmıştır. 1932'de Kars Lisesinin (Kars Alpaslan Anadolu Lisesi) açılması eğitim alanında en büyük gelişmedir. 1937'de Kars Cilavuz nahiyesinde açılan eğitim kursu 1940 yılında Cilavuz Köy Enstitüsü olarak hizmete girmiştir. 1939'da Akşam Kız Sanat okulu 1948'de de Gazi Ahmet Muhtar Paşa Erkek Sanat Okulu hizmete açılmıştır.

Müzenin İçeriden Görünüşü

Piyano

İlin bugünkü eğitim durumuna bakacak olursak (Mart, 2018) 624 okul ve kurum, 66.214 öğrenci, 3.693 öğretmen mevcuttur. Kars İl Eğitim Tarihi Müzesi için, il merkezinde bulunan şehrin en eski lisesi Kars Alpaslan Lisesinin birinci katındaki 70 metrekarelik kapalı alan, müze için uygun görülüp gerekli fiziki düzenlemeler yapılarak müze olarak tahsis edilmiştir. Bakanlık talimatı gereği ildeki eğitim kurumlarından ellerinde bulunan eğitim-öğretim içerikli materyal, obje, yazılı ve görsel doküman toplanmıştır. Müzede şu anda 115 adet resim, diploma, harita, kitap vb. görsel nitelikli materyal; atölyelerde kullanılan 50 adet makine ve alet olmak üzere 165 materyal vardır.

Müzenin İçeriden Görünüşü

Kars Alpaslan Anadolu Lisesi
Cumhuriyet Mah.
Gazi Ahmet Muhtar Paşa Cad. No: 161
Merkez/KARS
Tel: 0474 223 10 14

KASTAMONU

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

KASTAMONU İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biri olan Kastamonu'nun eğitim tarihi de Türklerin bu bölgeye yerleştiği tarihe kadar uzanır. Tarihî kaynaklara göre Beylikler ve Selçuklular dönemlerinin önemli kültür merkezlerinden biri olan Kastamonu'da çok sayıda medrese ve eğitim kurumu olduğu bilinmektedir. Osmanlı Klasik Dönemi'nde önemli bir sancak olan Kastamonu'da sayıları artan medrese ve kurumlar günümüze de ışık tutmaktadır. 19. yüzyıl sonlarına gelindiğinde Kastamonu sancağında 16 rüştiye, 1 sultani, 1 mekteb-i sanayi, 873 sıbyan mektebi, 46 medrese, 14 kütüphane bulunmaktadır. 1910 yılında 76 adet mekteb-i ibtidaiye açılmış, okullaşma oranı binde 6'dan binde 109'a çıkmıştır. 1918 yılında 220 olan ilk mektebin 148'i açık tutulabilmiş, bu sayı Milli Mücadele Dönemi'nde 227'ye yükseltilmiştir. 1927 nüfus sayımı sonuçlarına göre Kastamonu'da okuma yazma bilenlerin oranı Anadolu'daki birçok ilden daha yüksektir. 1885 yılında Kastamonu Sultanisi olarak kurulan Abdurrahmanpaşa Lisesi, Anadolu'da açılan ilk lisedir.

Kılıç ve tabanca

Günümüzde (Ocak, 2018 itibarıyla) ise 455 okul ve kurumda bulunan 3.206 derslikte 56.194 öğrenci öğrenim görmekte, 4.255 öğretmen görev yapmaktadır.

Kastamonu İl Eğitim Tarihi Müzesi için Abdurrahman Paşa Lisesinin giriş katında yer alan 110 metrekarelik kapalı bölüm müze alanı için uygun görülmüş ve gerekli fiziki düzenlemeler yapılmıştır. Öncelikle ildeki tüm eğitim kurumları resmî yazı ile bilgilendirilerek ellerinde bulunan eğitim-öğretim içerikli materyal, obje ve görsel dokümanların Abdurrahmanpaşa Lisesine ulaştırılması sağlanmıştır. Ayrıca ilimizde görev yapmış emekli öğretmenlere ve eğitim çalışanlarına ulaşılarak ellerindeki ilgili

Daktilo

Künye Defteri

dokümanlar müzeye kazandırılmıştır. Sosyal medya aracılığıyla da il genelinde gerekli duyurular yapılarak çeşitli dokümanlar toplanmıştır. Cumhuriyet öncesi ve sonrasına ait il eğitim tarihi ile ilgili görseller ve bilgiler sunum hâline getirilmiş ve sergilenmesi sağlanmıştır. Müzede şu anda 70 adet objenin yanı sıra, 15 adet yazılı ve görsel materyal, ayrıca 104 adet eğitim araç gereci mevcuttur.

Abdurrahmanpaşa Lisesi
Cebirail Mah. 125. Yıl Atatürk Cad. No:3
Merkez/KASTAMONU
Tel: 0366 214 10 65

KAYSERİ

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Kayseri Lisesinin (Taş Mektep) Dışardan Görünüşü

KAYSERİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Kayseri; Anadolu'nun kalbi, ticaretin can damarı, altı bin yıllık geçmişi olan bir tarih hazinesidir. Sahip olduğu medreselerin çokluğu, eğitim kalitesi ve yetiştirdiği üst düzey ilim adamları sayesinde "bilginler diyarı" olarak ünlenen Kayseri, özellikle Selçuklular Dönemi'nde gelişmiş eğitim kurumlarıyla dikkat çekmiştir.

Dünyanın ilk uygulamalı eğitim verilen tıp okulu olma özelliğine sahip Gevher Nesibe Sultan Medresesi ve Darüşşifası, Sahabiye, Hunat, Hacı Kılıç, Hoca Hasan gibi medreseleri dönemlerinin önemli eğitim kurumlarındandır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin
8. Cumhurbaşkanı Turgut
Özal'a ait olan öğrenci
dosyası ve muhtevası,
lise bitirme kayıt defterleri
müzede sergilenmektedir.

**TÜRKİYE CUMURİYETİ
KÜLTÜR BAKANLIĞI
İLK ÖĞRENİM DİPLOMASI**

DIPLOMA №

$$\begin{array}{r} 58 \\ 391 \end{array}$$

OKUL No

4.50

Bes sınıflı Cumhuriyet okulunda ilk öğre-
nimini bitirerek 1938-1933 dersin-
nunda yapılan sınav-
dereceleri ağı-
br...

Adı ve soyadı	Burçak Tugal
Babasının adı	Mehmet Tugal
Doğduğu yer	Malatya
Doğduğu yıl	1928
Diploma veren okul	Mad. Ortaokulu
Yaşamının okul №	384
Yaşamının okul ve	1941-1942 Harman

Adı ve Soyadı	Turgut Özal
Babasının adı	Siddik
Doğduğu yer	Malatya
Doğduğu yıl	1928
İli	Malatya
İlçesi	
Kamunu	
Köyü	

GİRİS VE HA

DFD
TÜRKİYE CÜMHURİYETİ
MAARİF VEKİLLİĞİ
DEVLET ORTAOKUL İMTİHANI
DİPLOMASI

DİPLOMA GENEL NUMARASI: 444
Oğlu Turgut Ayhan

DİPLOMA GENEL KURSU
Mehmet Akif Ersoy Oğlu
Türkçe, Tarih, Coğrafya, Yurt Bilgisi, Matema-
tik, Fizik, Kimya, Tabiat Bilgisi, Yabancı
Dil (İngilizce) Resim, Cimnastik,
Müzik, Askerlik, Çocuk Bakımı derslerinden
..... Sınıfından Lisans
geçirerek Ortaokulunda
İmtihani derecede Devlet Ortaokul
müstür. 8 Eylül 1942
Okulu
Lisans
Müdür Mü

Okulu
Lisesi
Müdürü

Ülkenin geleceğinin eğitime bağlı olduğunu düşünen II. Abdülhamit, imparatorluğun pek çok yerinde modern eğitim kurumlarının açılmasını ister. Bu eğitim kurumlarının başarılı örneklerinden biri 1893 yılında Kayseri'de eğitime başlayan Mekteb-i Sultanî, namıdiğer Taş Mektep'tir. İstiklal Savaşı devam ederken 24 Temmuz 1921'de TBMM'nin hükümet merkezini Kayseri'ye taşıma kararı vermesi üzerine okul binası TBMM toplantılarına hazır hâle getirilir. Okulun son sınıf öğrencilerinin tamamı eğitimlerini yarıda bırakıp cepheye gittiği ve Sakarya Muharebesi'nde şehit düştükleri için 1921'de okul mezun veremez. Şair Cahit Külebi, yıllar sonra müfettişlik göreviyle okul kayıtlarını incelerken 1921 yılına ait Kayseri Lisesinin mezuniyet defterinde şu cümleleri tespit eder: "Okulumuz, son sınıf öğrencilerinin tamamı Sakarya Meydan Savaşı'nda cepheye şehit düştükleri için, bu yıl mezun verememiştir."

14 Ekim 1924'te Mustafa Kemal Paşa, Kayseri'yi ziyaretinde Kayseri Lisesine de gelmiştir. Okulun öğrencisi Behçet Kemal'in konuşma yaptığı törende Mustafa Kemal'i çok duygulandıran bir müsamere sergilenir. Mustafa Kemal Paşa memnuniyetinin ifadesi olarak okula bir yağlı boya tablo hediye eder ve okulun şeref defterine şöyle yazar: "Kayseri Lisesini müdürüyle muallimleriyle bütün talebesiyle Cumhuriyet'in ateşli, feyizli bir ocağı bulduk." Türk siyasi tarihinin önemli isimleri olan 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal, 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül de Kayseri Lisesinden mezun olmuştur. Korkut Özal, Osman Kavuncu, Göksel Arsoy, Emel Sayın ve daha birçok devlet adamı, sanatçı ve bilim adamı okulun mezunları arasındadır.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında, özellikle 1930'lu yıllardan itibaren, eğitim alanında yapılan hamlelerle Kayseri'deki eski adıyla eğitimci mekteplerinin; sanat okulları, sanat enstitüleri, ilkokul, ortaokul ve liselerin sayısı artırılmıştır. Son yıllarda Kayserili hayırseverlerin üstün gayretleriyle okulların ve çeşitli eğitim kurumlarının sayısı daha da artmakta; eğitim-öğretimde niteliği ve niceliği artırma çabası hızla devam etmektedir.

2017 sonu itibarıyla Kayseri'deki 1.083 eğitim kurumunda sayısı 300.000'i geçen öğrenci, 20.000'e yakın öğretmeniyle eğitim-öğretime devam edilmektedir.

Kayseri'de İl Eğitim Tarihi Müzesi kurma çalışmaları, 2005 yılında başlamıştır. Gönüllü öğretmenlerin şahsi çalışmaları sayesinde köklü okullardan çeşitli objeler toplanmıştır. Bunun yanı sıra 1893 yılında kurulup 1903 yılında binası tamamlanan Taş Mektep'te de koruma altına alınması gereken yaklaşık 2.000 objeyi barındıran Eğitim Tarihi Bölümü bulunmaktadır. 2012 yılında Kayseri Valiliği, Kayseri Büyükşehir Belediyesi ve Kayseri İl Millî Eğitim Müdürlüğü arasında bir protokol yapılarak tarihi Taş Mektep binası özelliğini yitirmeden restore edilmiş; Kayseri Lisesi Eğitim Tarihi ve Millî Mücadele Müzesi adıyla hizmet vermesi sağlanmıştır. Protokol ile birlikte eğitim tarihi açısından önem arz eden 1.800'e yakın obje de kurulacak olan müzede sergilenmek üzere Kayseri Büyükşehir Belediyesine teslim edilmiştir.

2016 yılında restoresi bitirilen Taş Mektep, Millî Mücadele Müzesi olarak hizmete açılmıştır. Bu müzenin üç farklı bölümünde yaklaşık 600 adet obje sergilenmektedir. 2017 yılında İl Eğitim Tarihi Müzelerinin kuruluşuyla ilgili kararın ardından 2012 yılında yapılan protokole ek yapılarak müze çalışmalarına başlanmıştır. Aynı tarihî binada "Müze İçinde Müze" sloganı ve vizyonu ile hareket edilen çalışmalarda, çeşitli bölümlerinde 600 adet eğitim objesinin sergilendiği Millî Mücadele Müzesine ek olarak kurulacak müzenin, daha eski objelerle birlikte eğitim tarihinde yakın döneme ait objeleri de barındırması, böylelikle çeşitliliğin ve zenginliğin artırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, öncelikle ildeki köklü geçmişe sahip okullardan getirilen fotoğraf, kitap, eğitim materyali, film, belge vb. 350 adet objeyle Kayseri İl Eğitim Tarihi Müzesi kurulmuş ve 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır. Bununla birlikte obje tespiti ve toplanması için çalışmalar titizlikle ve sürekli olarak devam ettirilmektedir.

Öğrencilerin Türk eğitim sisteminde kaydedilen gelişmeleri belge ve örnekleriyle görmeleri, tarih bilincini geliştirerek kültür varlıklarını koruma ve sahiplenme alışkanlığı kazanmaları, yaşayan müzecilik uygulaması ile müze ortamlarını etkin eğitim ortamı olarak kullanabilmeleri amacıyla kurulan İl Eğitim Tarihi Müzesi önemli bir misyon yüklenmiştir.

Sicill-i Osmani

Kayseri Lisesi
Tacettin Veli Mah. İnönü Bul. No: 73
Melikgazi/KAYSERİ
Tel: 0352 222 89 03

KIRKLARELİ

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Marmara Bölgesinde Trakya Istranca (Yıldız) Dağları ve Ergene Ovası bölümleri üzerinde yer alan hudut ili Kırklareli; kuzeyinde Bulgaristan, kuzey doğusunda Karadeniz, güneyinde Tekirdağ, güney doğusunda İstanbul ve batısında Edirne ile çevrilidir.

Kırklareli, fethedildikten sonra uzun yıllar sancak olarak idare edilmiş, ardından mutasarrıflık, sonrasında da Edirne vilayetinin bir livası hâline getirilmiştir. Osmanlı'nın son döneminde Edirne vilayetine bağlı altı sancaktan biridir. Bu dönemde Lüleburgaz, Babaeski, Vize, Ahtapoli, Tirnova ve Midye kazaları ile birlikte birinci sınıf bir sancağın merkezi durumundadır.

Osmanlı klasik dönem eğitim kurumları olan sıbyan mektepleri ve medreselerin faaliyette olduğu Kırklareli sancağında, medreselerin biri merkez, diğeri ise Vize kazasında bulunmakta idi. Lüleburgaz kazasında da Sokullu Medresesi adında bir medresenin varlığı bilinmektedir. Osmanlı klasik devrinde faaliyet gösteren bu medresenin II. Abdülhamid devrinde faal olmadığı anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte sancakta iptidai, rüştiye ve idadi derecesindeki modern eğitim kurumları da açılmıştır. II. Abdülhamid devrinde başlatılan eğitim seferberliği, Kırklareli ve kazalarında da kendini göstermiştir. II. Abdülhamid'in saltanatının son yıllarına gelindiğinde sancakta 1 idadi, Müslüman nüfusa ait 5 rüştiye ve hemen hemen bütün köylerde iptidai

mektebi bulunmaktaydı. Buna ek olarak, sancaktaki Rum, Bulgar ve Musevi cemaatlerin de rüştiye ve iptidai derecesinde okulları faaliyettedir.

Kırklareli 1924 yılında il olmuştur. Babaeski, Demirköy, Kofçaz, Lüleburgaz, Pehlivan köyü, Pınarhisar, Vize ve merkez dâhil 8 ilçesi; 21 belediyesi ve 179 köyü bulunmaktadır. İl genelinde 110 okul öncesi, 12 anaokulu, 84 ilkök, 75 ortaokul, 53 genel ve mesleki ortaöğretim okulu mevcuttur. Bu kurumlarda 3.418 öğretmen görev yapmakta ve 49.666 öğrenci öğrenim görmektedir.

İl Eğitim Tarihi Müzesi, Kırklareli Atatürk Anadolu Lisesinde kurulmuştur. Okulun açılış tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber bir asrı aşkın geçmişi vardır. İlk defa Kırklareli Rüştiyesi adı altında Kapan Camii'nin yanındaki dershanede hizmete girmiş, burada 1877 yılına kadar tek muallimle hizmet vermiştir. 1879'da, şimdi yerinde Ahmet Mithat İlkokulunun bulunduğu, eski bir binaya taşınmış; bu yıllarda idadi kısmı da açılmıştır. 1892-1909 yılları arasında eğitim ve öğretime burada devam etmiştir. 1908'de Meşrutiyet'in ilanından sonra bu binanın da mevcut kapasitesi yetmediği için, zamanın Maarif Nazırı ve Kırklareli Mebusu Emrullah Efendi'den başka bir bina tahsis etmesi istenmiştir. Fakat yeni bina için zamana ve ödeneğe ihtiyaç olduğundan günümüzde Rehberlik Araştırma Merkezi (Ziya Gökalp İlkokulunun yanındaki bina) olarak kullanılan bina, Pandof adındaki bir Bulgar'dan satın alınarak idadi mektebi yapılmış, ardından okul bu binaya nakledilmiştir. Yunan işgalinden Kırklareli'nin kurtuluşuna kadar ki zaman diliminde öğretime bu binada devam edilmiştir. Okul, 1922-1924 yılları arasında Hakkı Bey'in müdürlüğün-

de sultani olarak faaliyet göstermiştir. 1924'te lağvedilmiş ve 3 yıl kapalı kalmıştır. Zamanın Maarif Vekili Necati Bey'in emriyle 1927-1928 öğretim yılında Kırklareli Orta Mektebi adı altında, riyaaziye muallimi Şevket Bey'in yönetiminde yeniden faaliyete geçmiştir. Bu yıllardan sonra öğrenci sayısı artmaya başlayınca 1930-1931 yıllarında Rumlardan kalma Gimnazium (bugünkü Vali Faik İlkokulu) binasına taşınmıştır.

1949-1950'den sonra liseye duyulan ihtiyaç ve istek üzerine ortaokul 2 Eylül 1954 tarihinde Kırklareli Lisesi adı altında hizmet vermeye başlamıştır. Okul alanının yetersizliği ve öğrenci sayısının artması nedeniyle 30 Eylül 1963 yılından itibaren Merkez Demirtaş Mahallesi'nde bulunan şimdiki binaya taşınmıştır. Eğitim-öğretime hâlen bu binada devam edilmektedir.

1972 yılında Millî Eğitim Bakanlığının emriyle okulun adı Kırklareli Atatürk Lisesi olmuş,

Türkçe-Fransızca Sözlük

1971-1972 öğretim yılından itibaren modern fen programı uygulanan 100 liseden biri seçilmiştir.

1981 yılında okul bahçesi içerisinde 200 öğrenci kapasiteli kız öğrenci pansiyonu hizmete açılmıştır. Pansiyon, Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 21.7.2009 tarih ve 6436 sayılı kararı ile şu andaki konterjanı olan 167 kapasite ile hizmete devam etmektedir. Kırklareli Atatürk Lisesi, 1985-1986 öğretim yılında bünyesindeki ortaokulun ayrılmasıyla lise olarak öğretime devam etmiştir.

Gramafon ve plaklar

1993-1994 öğretim yılında Yabancı Dil Ağırlıklı Lise ve Genel Lise adı altında aynı binada eğitim-öğretim hizmetine devam etmiş, 2005-2006 öğretim yılından itibaren Anadolu Lisesi statüsüne geçmiş ve MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 05.07.2005 tarih ve 7374 sayılı kararı ile Kırklareli Atatürk Anadolu Lisesi adını almıştır.

Okulda ayrıca 1980 yılında hizmete girmiş 10 dairelik, okul öğretmenlerinin ve idarecilerinin faydalandığı lojman bulunmaktadır.

1997 yılından itibaren, okulun köklü bir geçmişi olması sebebi ile eğitim-öğretim materyallerinin sergilendiği bir salon mevcuttur. İl Eğitim Tarihi Müzelerinin kuruluş aşamasında bu salonun varlığı da göz önünde bulundurulmuştur. Çeşitli kuruluşlardan gelen eğitim-öğretim materyalleri ve kültürel materyaller ile beraber bu salon tekrar düzenlenerek Kırklareli İl Eğitim Tarihi Müzesi haline getirilmiştir.

Müzede eğitim tarihimize ışık tutan 29 eğitim materyali, 20 kültürel materyal, 15 büro malzemesi ve 35 görsel malzeme ile toplamda 94 obje ziyaretçilerin hizmetine sunulmuştur.

Episkop

Kırklareli Atatürk Anadolu Lisesi
Demirtaş Mah. Dr. Fuat Umay Cad. No:23
Merkez/KIRKLARELİ
Tel: 0288 214 29 05

KIRŞEHİR

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Teleskop

Müzenin İçeriden Görünüşü

Osmanlıca imtihan netice defteri

KIRŞEHİR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Kırşehir, Anadolu'nun kavşak noktalarından birinde konumlanmış bir ildir. Bu durum Kırşehir tarihini gerilere kadar götürmekle birlikte kent eğitim tarihine de köklü kurumlar kazandırmıştır. Bu kurumların en önemlilerinden biri olan Caca Bey Medresesi, Anadolu Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde Kırşehir Emiri Nureddin Caca tarafından 1271-1272 yılları arasında yaptırılmıştır.

Bu medresede astronomi başta olmak üzere, felsefe ve tasawuf konularında dersler verilmiştir. Kapalı tip medrese olarak yapılan Caca Bey Medresesi, Anadolu Selçuklu zamanında tamamen bir Kırşehir üniversitesi konumundadır.

Diğer yandan Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda önemli rol oynayan ahi birlikleri; Müslüman Türk topluluğunun ekonomik, sosyal ve kültürel hayatını düzenleyen başlı başına eğitim kurumları olarak öne çıkmaktadır.

Cumhuriyet Döneminde eğitimin kurumsallaşmasıyla birlikte, 1924 yılında, Kırşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü kurulmuştur. Kırşehir'in bilinen en eski okullarından biri, şehrin üzerindeki yığma topraktan inşa edilen kale üzerinde kurulan Kırşehir İdadisidir. Bu okul 1902 yılında meydana gelen depremde yıkılmış, sonra çarşı merkezinde bulunan Kapucu Camii karşısında otel olarak kullanılan bir eve taşınmıştır. Kale üzerinde 1892 yılında açılan Kırşehir İdadisi ve bünyesindeki bu okul, daha sonraları Gazi Mektebi olarak eğitim-öğretim faaliyetine günümüze kadar devam etmiştir.

İlin en eski okullarından biri de 1908 yılında kurulan o zamanki ismi İptida-i Ünas olan Yeşilyurt İlkokuludur. Sonrasında ise sırasıyla 1926 yılında Cumhuriyet, 1930'lu yıllarda Karacaören, 1931'de Öğretmen Ömer Aydın, 1940'ta Gazi İlkokulu açılmıştır. 1936 yılında kalede açılan Kırşehir Ortaokulu, 1953 yılında lise kısmı açılarak Kırşehir Lisesi adını almıştır.

Kırşehir'de 2018 yılı Ocak ayı itibarıyla 223 eğitim kurumu mevcut olup, bu kurumlarda 3.277 öğretmen görev yapmakta ve 41.252 öğrenci öğrenim görmektedir.

Kırşehir İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna yönelik çalışmalar 2017 yılında başlamış ve tamamlanmıştır. Bu çerçevede il olarak, Kırşehir Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinin girişinde yer alan geniş alanın müze olarak değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır. Sonrasında ise, kurulan komisyon marifetiyle, il genelinde tarihî nitelik taşıyan eğitim objeleri tespit edilerek müze envanterine kaydedilmiştir. Sergileme alanının hazırlanmasının ardından 51 objenin sergilendiği Kırşehir İl Eğitim Tarihi Müzesi 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Kırşehir Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Yenice Mah. Temel Cad. No:41
Merkez/KIRŞEHİR
Tel: 0386 213 14 19

KOCAELİ

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Gazi Anadolu Lisesinin Dışardan Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

KOCAELİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Asya ile Avrupa kıtaları arasında önemli kara ve demiryolu güzergâhlarının kesiştiği bir yerde kurulan Kocaeli, bugün Marmara Bölgesi'nin ve yurdumuzun en önemli endüstri ve sanayi yerleşimlerinden biridir. Kocaeli'nin tarihi çok daha eski çağlara uzanır. İlk çağlarda Bithynia adı verilen bölgede kurulan kentler sırasıyla, Olbia, Astakos, Nicomedia, İzmit ve Kocaeli adlarını almıştır.

Kocaeli'nde Cumhuriyet öncesinde inşaatına başlanan Kız Sanat Enstitüsü, 1923-1924 yıllarında tamamlanıp eğitime açılmıştır. Kocaeli Valisi Kara Eşref Bey (Sayı) zamanında Amerikan Koleji binası restore edilerek Necatibey İlkokulu, Yeni Cuma Camii karşısında bağışlanan arazi üzerinde de 1932-1933 yılında modern Ulugazi İlkokulu açılmıştır. Kız Sanat Enstitüsü, 1941-1942 ders yılında 24 kız öğrenciyle eğitime başlamıştır. 1944-1945 eğitim yılında ise Erkek Sanat Enstitüsü (Kocaeli Endüstri Meslek Lisesi) eğitime başlamıştır. İzmit Lisesinin yeni binası 1947 yılında yapılmıştır.

2018 yılı Ocak ayı itibarıyla Kocaeli'deki 1.257 eğitim kurumunda 384.412 öğrenci öğrenim görmekte ve bu okullarda 15.828 öğretmen görev yapmaktadır.

Kocaeli İl Eğitim Tarihi Müzesine yönelik çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Nisan ayında oluşturulan komisyon marifetiyle il genelinde okullarda yer alan ve eğitim tarihi açısından önem arz eden objeler belirlenmiş ve müze envanterine kaydedilmiştir.

Toplanan eserler arasında laboratuvar malzemeleri, müzik enstrümanları, film makineleri, mutfak malzemeleri, folklor kıyafetleri, fotoğraf makineleri, eski kayıt-kütük defterleri ve diğer teknik aletler olmak üzere 121 adet materyal mevcuttur.

Kocaeli İl Eğitim Tarihi Müzesinin yer aldığı Gazi Anadolu Lisesi, 1886-1887 yıllarında Mekteb-i İdadi olarak hizmete girmiştir. Kitabesinde, Sultan İkinci Mahmut'un torunu ve Sultan Abdülmecit'in oğlu İkinci Abdülhamit tarafından yaptırıldığı yazmaktadır. Binalar genelde simetrik ve dikdörtgen kitle biçimindedir. Altı kişilik idare ve talim heyeti ile tek sınıflı olarak 12 Eylül 1888'de derse başlanmıştır. Bunu takiben 22 yılda 152 öğrenci mezun edilmiştir. Okul binası, Birinci Dünya Savaşı'nda hastane olarak kullanılmıştır. 1931 yılında Maarif Vekâleti tarafından tamir edilmiş ve tekrar ortaokul olarak açılmıştır. Okul, 31 Ekim 1945'te liseye çevrilmiştir. 1965 yılında ise, ortaokuldan ayrılarak karşıdaki binasına taşınmıştır. 1993-1994 öğretim yılında Gazi Lisesi olarak eğitim-öğretime başlamıştır.

Gazi Anadolu Lisesi
Ömerağa Mah. Alemdar Cad. No: 57
İzmit/KOCAELİ
Tel: 0262 321 21 41

KONYA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin Dışından Görünüşü

KONYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Türklerin Anadolu'yu fethedip yerleşmeleriyle birlikte eğitim ve kültür kurumlarıyla zenginleşen Anadolu ve onun başşehri olan Konya, tarih boyunca etrafına ilim saçan bir merkez olmuştur. Anadolu Selçukluları, Karamanoğulları ve Osmanlı döneminde Konya'da birçok medrese açılmış ve ilim tahsil etmek için İslam Dünyası'nın her tarafından buralara öğrenciler gelmiştir.

Konya'da ilk rüştiyenin temelleri 1869'da atılmıştır. Bir yıl sonra da ilk iptidai (ilkokul) mektepleri ile Darü'l-Muallimin ve İnas Rüştiyesi gibi okullar açılmıştır. Bu dönemde Konya'daki medreselerde 830, mekteplerde ise 2.610 civarında talebe öğrenim görmektedir. Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü ise 1882'de kurulmuştur.

1899'da Mehmet Ferit Paşa'nın valiliği zamanında Konya içinde 10 rüştiye ve 60 ilkokul yaptırılmıştır. Ayrıca il genelinde 256 iptidai/ilkokul açılmış ve öğrenci sayısı 1.687'ye çıkarılmıştır. Yine onun döneminde bir de Sanayi Mektebi açılmıştır. 1901'de Konya il sınırları içinde 526 medrese mevcut olup bu medreselerde 28.000 öğrenci öğrenim görmektedir. 1919'da medrese adedi 576'ya çıkmış fakat talebe sayısı 13.159'a düşmüştür. Söz konusu düşüş, öğrencilerin medreselerden modern eğitim yapan kurumlara doğru akışının bir ifadesidir.

1908'de başlayan II. Meşrutiyet devrinde eğitim-öğretim işi bütün illerde olduğu gibi Konya'da da ısrarla ele alınmış, birçok ilkokul

Mekanik Hesap Makinesi

Müzenin İçeriden Görünüşü

ve meslek okulu açılmıştır. 1913'te çıkan Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu ile ilk eğitim-öğretim zorunlu olmuştur. Cumhuriyetin ilanına kadar Konya'da ilköğretim iptidailerde, ortaöğretim rüştiye ve idadilerde yapıyordu. Cumhuriyet döneminde yeni bir eğitim programı ile rüştiyeler ortaokullara, idadi ve sultaniler ise liselelere dönüştürülmüştür.

Günümüzde (Ocak, 2018) 31 ilçede olmak üzere toplam 2.023 okulda 492.209 öğrenci ve 29.864 öğretmen ile eğitim-öğretim faaliyetleri sürdürülmektedir.

Konya İl Eğitim Tarihi Müzesi, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün direktifleri doğrultusunda 24 Kasım 2017'de açılmıştır. Müze malzemeleri için bir komisyon kurulmuş ve ildeki okullardan eğitim tarihine uygun materyaller seçilerek müzeye aktarılmıştır.

Müze binası, 1899'da Anadolu'da açılan ilk müze olan Müze-yi Hümayun binasıdır. Bina 1927'ye kadar Âsar-ı Atika Müzesi olarak kullanılmış, bu tarihten sonra müzedeki eserler Mevlana Müzesine aktarılmıştır. Bir müddet boş kalan bina depo ve lojman olarak kullanılır.

Konya Lisesi Öğretmenleri - 1922

miş, 2010 yılında Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından yeniden restore edilerek ana sınıfı olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Konya İl Eğitim Tarihi Müzesi envanterinde 4 adet Osmanlıca kitabe, 19 adet Osmanlıca sicil defteri, 62 adet okullara ait kayıt defteri, 2.700 adet fotoğraf, 23 adet okul albümü, 489 adet çeşitli eğitim materyali, 5 adet müzik materyali, 17 adet spor materyali, 60 adet fen eğitim materyali, 11 adet il eğitim tarihi kitabı materyali ve 24 adet çeşitli ders kitabı mevcuttur.

Telefon Santrali

Alaaddin Keykubat İmam Hatip Ortaokulu
Kuzgunkavak Mah. Sultan Veled Cad. No: 52
Karatay/KONYA
Tel: 0332 351 12 31

KÜTAHYA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Kütahya Beylerbeyi Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinin Dışardan Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

KÜTAHYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Mevlâna Celâleddin-i Rûmî'nin oğlu Sultan Veled'in, Divan-ı Sultan Veled'de bahsettiği Kütahya, Osmanlı Devleti döneminde uzun süre Anadolu Beylerbeyliği olarak kalmış; eğitim-öğretim faaliyetlerinin de önemli merkezlerinden birisi hâline gelmiştir. Ayrıca, Osmanlı şehzadelerinin de yetiştirildiği önemli yerlerden biri konumundadır.

Kütahya'da Germiyanogulları zamanında 4 medresenin, Osmanlılar zamanında ise 45 medresenin açıldığı belgelerle sabittir. Bunun dışında Kütahya'nın da içinde bulunduğu Hüdavendigâr vilayetinde, sıbyan mekteplerinden 244 adet modern eğitim veren (usûl-i cedid) mektep, 3.173 adet geleneksel eğitim veren (usûl-i atika) mektep bulunmaktadır. Kütahya'da bulunan Kütahya Mekteb-i İdadisinde coğrafya, hesap, hendese, usûl-i defteri, Fransızca, ma'lûmât-ı fenniyye, ma'lûmât-ı nâfi'a, kitâbet, cebir, ulûm-ı dîniyye, ahlâk, Türkçe, Arapça, Farsça, tarih, Lisân-ı Osmânî, inşâ, resim, hüsn-i hat, ilm-i eşyâ, ma'lûmât-ı zirâiyye ve sıhhiyye dersleri gösterilmiştir.

Kurtuluş Savaşı yıllarında bir müddet eğitime ara verilmiştir. Cumhuriyet Döneminde, 1923-1933 yılları arasında, şimdiki Kütahya Lisesi binasında ortaokul seviyesinde eğitim-öğretim faaliyetleri devam etmiştir. 1933 yılında Kazım Karabekir'in ziyaretini müteakip taş bina liseye dönüştürülmüştür ve 1964 yılında inşa edilen diğer bina ile birlikte lise olarak hizmet vermeye başlamıştır. Kütahya'da, 1941 yılında Kız Enstitüsü, 1945 yılında Erkek Enstitüsü ve 1968 yılında ise Kılıçarslan Lisesi açılmış ve eğitim kurumlarının sayısı sürekli artmıştır. Bugün 150'nin üzerinde eğitim kurumu mevcuttur. Tarihi Taş Mektep Beylerbeyi Meslekî ve

Teknik Anadolu Lisesi; sonradan bitişikte inşa edilen bina ise Kütahya Lisesi olarak hizmet vermektedir.

Kütahya'da halihazırda 674 okul/kurumda 6.273 öğretmen görev yapmakta ve 98.972 öğrenci öğrenim görmektedir.

Kütahya İl Eğitim Tarihi Müzesi, 1890 yılında inşa edilen ve bugün Beylerbeyi Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi olarak kullanılan Taş Mektep'te kurulmuş olup, müze envanterine kayıtlı 86 adet yazılı eser, 88 adet görsel obje, 77 adet ders materyali ve 79 adet farklı obje bulunmaktadır.

Kütahya Beylerbeyi Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Ali Paşa Mah. Fuat Paşa Cad. No: 1
Merkez/KÜTAHYA
Tel: 0274 270 00 24

MALATYA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

MALATYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Malatya, Selçuklular'dan bu yana önemli bir merkez olarak kabul edilmiş olup, gerek Selçuklu gerekse Osmanlı Dönemi'nde klasik dönem eğitim kurumlarına ev sahipliği yapmıştır. Cumhuriyet öncesinde önemli sayılabilecek eğitim kurumlarının başında Şihabiye-i Kübra Medresesi, Halfetih ve Hüseyin Gazi Medreseleri gelmektedir.

1905 yılı başlarında Malatya'nın bazı mahallelerinde sıbyan mektepleri ve iptidai mektepler mevcuttur. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte tüm medreseler Cumhuriyet okullarına dönüştürülmüştür. Malatya'da eğitim ciddiye alınmış olup, Malatya'daki eğitim kurumlarından ülke çapında üne kavuşmuş çok sayıda siyaset, sanat ve fikir insanı yetişmiştir. Bu seçkin öğrenciler, ülkeye hayırlı hizmetler yapmıştır. Cumhuriyet'in ilk Millî Eğitim Bakanlarından Mustafa Necati de Malatya'nın yetiştirdiği mümtaz şahsiyetlerdendir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Malatya'da eğitim-öğretime açık beş adet ilkokul vardır: Fırat, Cumhuriyet, Hidayet Okulu, şu anki yerinde eğitim yapan Gazi İlkokulu ve Derme İlkokulu. Sıtnapınarı Mahallesi'nde yapılan ilkokula Malatya halkı tarafından, hemşehrileri olan Millî Eğitim Bakanı Mustafa Necati'ye şükranlarını sunmak amacıyla, Mustafa Necati Mektebi adı verilmiştir.

Derme İlkokulu, 1901 yılında Kızlar Okulu olarak yapılmıştır. Fırat İlkokulunda erkek öğrenciler öğrenim görmektedir. Cumhuriyet'in 10. yılı vesilesiyle bir örnek okul açılması planlanmıştır. Binanın gerek mimarisi, gerek taştan yapı malzemeleri diğer yapılardan farklıdır. Bu okul o yıllarda Malatya Valisi Nevzat Tandoğan

1942 yılında Malatya Lisesine müdür olarak atanan ünlü Bayrak şairi Arif Nihat Asya, müdürlük görevi esnasında okul ziyaretine gelen dönemin Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ile sert bir tartışma yaşamıştır.

tarafından 1933 yılında eğitim ve öğretime açılır. Adı da Gazi Mustafa Kemal'e ithafen Gazi İlkokulu olur. Türkiye'ye bir dönemler damgasını vurmuş Malatyalılar, bu seçkin ilkokuldan mezun olurlar. Bunlar arasında 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal, ünlü siyaset adamları Hüsnü Doğan, Hasan Celal Güzel gibi isimler vardır. 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın annesi, Cumhuriyet'in ilk öğretmenlerinden Hafize Özal da bu okulda öğretmenlik yapmıştır.

1931 yılında Cumhuriyet öncesi medrese olan bir yapının üzerine kurulan Malatya Lisesi, ortaokul olarak eğitim ve öğretime başlar. Malatya Lisesinin ortaokul kısmını bitirenler, tasarruf memuru olarak işe başlamıştır. Malatya'da Tapu Kadastro Okulu olması nedeniyle il, 1926 yılında ilk defa kadastro gören şehir olur. Malatya Lisesinin ortaokul ve lise kısmı öğrencileri, 1937 yılında Atatürk'ün Malatya'ya ikinci gelişleri nedeniyle Yüce Önder'i karşılamak için yaya olarak tren istasyonuna götürülürler. Karşılamada okul müdürü ünlü edebiyatçı Vasfi Mahir Kocatürk de vardır.

İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanlığı döneminde kendisine, Alman Hükümeti tarafından, son model bir laboratuvar hediye edilir. O da bunu Malatya Lisesine hediye eder. Malatya'ya bir dönem damgasını vuran Malatya Lisesi, 1945 yılında yanar. 1964 başında yeni binasına taşınır. Yeni binasında Turan Emeksiz Lisesi adıyla hizmete giren bu seçkin lise, 1985'in başında yeniden Malatya Lisesi adını alır.

2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla derslik başına 23 öğrencinin düştüğü Malatya'da 64 anaokulu, 237 anasınıfı, 318 ilkokul, 228 ortaokul, 71 genel ortaöğretim kurumu, 49 meslekî ve teknik ortaöğretim kurumu ve 17 imam-ha-

tip lisesi olmak üzere toplam 747 eğitim kurumu ve 176 diğer kurumla birlikte toplam 923 eğitim kurumu mevcuttur. Bu kurumlarda 184.000 öğrenci öğrenim görmekte ve 13.778 öğretmen görev yapmaktadır.

İl Eğitim Tarihi Müzelerine yönelik çalışmalarla birlikte Malatya Lisesinde müze için bir alan ayrılmış, bu alan müze olarak kullanılmaya hazır hâle getirilmiştir. İldeki okullardan temin edilen objeler müze envanterine kaydedilmiş ve Malatya İl Eğitim Tarihi Müzesi 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Müzede 100 adet objenin yanı sıra 96 adet görsel materyal, 103 adet kitap ve resmî defter bulunmaktadır.

Okullarda nöbet tutan gece bekçilerinin uyanık kalmalarını sağlayan ve her saat başı kurulan bekçi saati.

Malatya Lisesi
Küçük Mustafa Paşa Mah. Hasanbey Cad. No: 2
Battalgazi/MALATYA
Tel: 0422 326 37 52

MANİSA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

İsmet İnönü Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinin Dışardan Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

MANİSA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Yüzyıllar boyunca Türk egemenliğinde kalan Manisa, Cumhuriyet dönemine kadar önemli bir eğitim ve kültür merkezi olmuştur. Osmanlı şehzadelerinin burada valilik yapmaları bunun temel nedenlerinden biridir. Özellikle 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Manisa'da çok sayıda eğitim kurumu açılmıştır. 1923 yılında Manisa köylerinin % 11,2'sinde eğitim kurumu mevcuttur. Bu oran, 1950'ye gelindiğinde 4 kat artarak % 43,3'e ulaşmıştır. 1923 yılında Manisa köylerinde 98 öğretmen görev yapmaktadır. Bu rakam 1950 yılına gelindiğinde 379 olmuştur.

Manisa'da özellikle Cumhuriyet'in kuruluşuyla birlikte okul türlerindeki çeşitlilik artmıştır. Bunlar arasında Orta Ticaret Mektebi, Akşam Kız Sanat Okulu, Kız Enstitüsü, Erkek Sanat Okulu, Erkek Sanat Enstitüsü de yer almaktadır.

Manisa ilinde Ocak 2018 itibarıyla 1.131 okulda 17.848 öğretmen görev yapmakta olup toplamda 248.370 öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

Manisa İl Eğitim Tarihi Müzesine yönelik çalışmalar 2017 yılı içinde başlamış ve tamamlanmıştır. İl Değerlendirme Komisyonunun kuruluşundan sonra müze kurulacak okul olarak İsmet İnönü Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi belirlenmiştir. Okulun ilk katının, şark köşesinin ve okul bahçesinin müze olarak düzenlenerek kullanılmasına karar verilmiş; daha sonra okullar taranarak tespit edilen objeler müze envanterine kaydedilmiştir. Manisa Müzeler Müdürlüğü ve Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile de görüşmeler yapılarak kuruluş aşamasında destek alınmıştır. 275 adet objenin envantere kaydedildiği Manisa İl Eğitim Tarihi Müzesi, 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

İsmet İnönü Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Sakarya Mah. Atatürk Blv. No: 56
Şehzadeler/MANİSA
Tel: 0236 231 15 78

KAHRAMANMARAŞ

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Sancak ve Flama

KAHRAMANMARAŞ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Kahramanmaraş'a bağlı Afşin ilçesinde, Selçuklu Sultanı I. İzzeddin Keykavus zamanında yaptırılan Ashabü'l-Kehf Medresesi, ilde bilinen ilk eğitim kurumudur. Bu döneme ait günümüze kadar ulaşan tek eğitim kurumu da bu medresedir.

Dulkadiroğlu Beyliği (1337-1522) döneminde Beyliğin başkenti olan, o dönemdeki adıyla, Maraş ve Elbistan'da özellikle Alaüddeve Bey tarafından pek çok medrese, buk'a, mektep ve zaviye gibi eğitim kurumu inşaa edilmiştir. Dulkadiroğlu Beyliği'nden günümüze kadar gelen tek eğitim kurumu Taş Medrese'dir (Mescid). Bunun yanı sıra, döneminde yaygın eğitim kurumu olarak işlev gören birçok cami de çeşitli zamanlarda onarımlar görerek günümüze kadar gelmiştir. Bunlardan bazıları Maraş Ulu Camii, Hatuniye Camii, Şazi Bey Camii, Boğazkesen Camii, Ümmet Baba Camii'dir. Örgün eğitim kurumları da bu camilerin etrafında oluşmuştur.

Osmanlı Dönemi'nde Dulkadiroğlu Beyliği zamanında yaptırılan medreselerin faaliyetleri devam etmiş, bunun yanı sıra yeni medreseler yapılmıştır. Evliya Çelebi (1611-1682), Seyahatname'sinde Maraş'ta 11 medrese bulunduğunu belirtmekte ve bunların arasında en meşhur ve mamur olanlarının Bağdadiye, Taş ve Yenice kale Medreseleri olduğunu; bunun yanı sıra 40 tane sıbyan mektebinin bulunduğunu belirtmektedir.

Maraş 1866 yılından sonra Osmanlı idaresinde Halep eyaletine bağlı bir sancak olarak idari yapısını sürdürdüğü için Maraş sancağı ile ilgili bilgilere Halep salnamelelerinden ulaşılabilmektedir.

Barometre

H. 1300 (M. 12 Kasım 1882-1 Kasım 1883) yılına ait Halep Salnamesi'ne göre Maraş kazasında 45 medresede 335, Elbistan kazasında 13 medresede 53, Andırın kazasında da 5 medresede 10 öğrenci öğrenim görmektedir. Yine aynı tarihlerde Maraş sancağı dâhilindeki sıbyan, rüştiye ve medreselerde öğrenim gören öğrencilerin sayıları hakkında kısa bir bilgi verilmektedir. Buna göre H. 1300 yılında 29.158 nüfuslu Maraş kazasında 57 sıbyan okulunda 3.731 öğrenci, 33 gayrimüslim okulunda 1.862 öğrenci öğrenim görmektedir.

H. 1324 (25 Şubat 1906-13 Şubat 1907) yılı Halep Salnamesi'nde gayrimüslim tebaaya ait Maraş merkezde 11 Hristiyan mektebi, 2 kolej mektebi, 1 Trasantı Rahip mektebi; Zeytun kazasında 1 Katolik, 5 iptidai mektebi, 4 Ermeni mektebi, 2 Protestan mektebi, 1 rüştiye; Andırın'da da 1 Protestan mektebinin bulunduğu belirtilmektedir.

Bu okulların yanı sıra 1858-1912 yılları arasında Alman, Fransız, Amerikan ve İngilizler tarafından açılan yabancı okullar da (mekâtib-i ecnebiyye) bir hayli fazladır. Maraş'ta misyoner eğitimi vermek amacıyla Amerikalılar tarafından kurulan Maraş Teoloji (İlahiyat) Okulu ile Merkezi Türkiye Kız Koleji, Alman Eytamhanesi, Fransız Terre Saint Okulu bu kurumlardan en önemlileridir.

Maraş'ta maarif müdürlüğü yapan Besim Atalay, 1916 yılında kaleme aldığı Maraş Tarihi ve Coğrafyası adlı kitabında 1916-1917 öğretim yılı itibarıyla Maraş merkezinde 10 medrese, 8 mekteb-i iptidaiye bulunduğunu ve bu mekteplerde 123 kız, 1060 erkek olmak üzere 1.183 talebenin öğrenim gördüğünü belirtmektedir. Atalay ayrıca, 1915 yılında dört yıl eğitim verilmek üzere, Maraş merkezde, darü'l muallimin açıldığını ifade etmektedir.

Hesap Makinesi

Cumhuriyet Dönemi öncesi eğitim kurumlarından Amerikan Koleji, Kurtuluş İlkokulu, Yatılı Okul günümüze kadar gelmiştir. Yine yaygın eğitim kurumu niteliğinde olan ve günümüze kadar gelebilen Osmanlı Dönemi'nde yapılmış camilerden bazıları şunlardır: Bayazıtlı Camii, Devecili Camii, İsa Divanlı Camii, Nakıb Camii, Nuh Camii, Duraklı (Alili) Camii, Acemli Camii. Kahramanmaraş'ta Cumhuriyet öncesinde

olduğu gibi Cumhuriyet'ten sonra da ilkokul sayılarında iniş çıkışlar olmuştur. 1923 yılında 70 olan ilkokul sayısı 1927'de 63'e inmiş, 1943'te 222'ye, 1980 yılında 849'a çıkmıştır. Bu dönemde okul sayısındaki artış daha çok kırsal kesimde olmuşken, kentteki okul sayısı hemen hemen hiç artmamıştır.

Kahramanmaraş'ta Cumhuriyet sonrasında şehir merkezinde açılan ilk ilkokul, 1920 yılında eğitime başlayan Kurtuluş İlkokuludur. Kahramanmaraş'ın ilk bağımsız ortaokulu 1926 yılında eğitim-öğretime başlayan Maraş Ortaokulu, ilin ilk lisesi 1947-1948 öğretim yılında açılan Maraş Lisesidir. İlin en eski meslek lisesi ise 1942-1943 öğretim yılında açılan Kız Enstitüsüdür. Daha sonra 1945-1946 öğretim yılında Kahramanmaraş Endüstri Meslek Lisesi açılmıştır.

Kahramanmaraş'ta 2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla 1.034 okul/kurumda 300.145 öğrenci öğrenim görmekte ve 15.267 öğretmen görev yapmaktadır.

Kahramanmaraş İl Eğitim Tarihi Müzesi ile ilgili çalışmalar, 2017 Nisan ayı içinde başlamış ve kurulan komisyon aracılığıyla çeşitli okullardan toplanan objeler müze envanterine kaydedilmiştir. Yapılan hazırlıkların ardından Kahramanmaraş İl Eğitim Tarihi Müzesi, 23 Kasım 2017 tarihinde Kahramanmaraş Anadolu Lisesinde ziyarete açılmıştır.

Kahramanmaraş Anadolu Lisesi
Yenişehir Mah. Dayızade Mehmet Efendi Sok.
Dulkadiroğlu/KAHRAMANMARAŞ
Tel: 0344 223 54 72

MARDİN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Film Makinesi

Mardin Artuklu Halk Eğitim Merkezinin Dışardan Görünüşü

Radyo

MARDİN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Mardin'de eğitim tarihi çok eski zamanlara dayanmaktadır. Eğitimle ilgili ilk bilgiler M.Ö. 2000'li yıllarda Deyrulzaferan Manastırı'nda verilen din eğitimine aittir. Artukoğlu, Akkoyunlu ve Osmanlı Dönemi'ne referans veren eğitim kurumlarına bakıldığında, bu kurumların şehrin dokusuna Türk-İslam kimliğini kazandırdığı görülür. Artukoğluları Dönemi'nde medrese eğitimine, Akkoyunlu Dönemi'nde cami ve zaviye eğitimine daha fazla önem verilmiştir. Osmanlı Dönemi'nde ise cami külliyesi kapsamında eğitim daha çok önem kazanmıştır.

Mardin'de bulunan Kasımiye ve Zinciriye Medreseleri, dönemlerinin en iyi eğitim kurumları olarak kabul edilmektedir. Bu medreselerde İslamî ilimlerle birlikte fennî ilimler de öğretilmekte, özellikle astronomi ve tıp alanlarında oldukça ileri bir eğitim verilmektedir. Cumhuriyet Dönemi ile birlikte modern eğitim sistemine kavuşan Mardin'de, 1920'li yıllarda Gazipaşa İlkokulu ve Ticaret Lisesi, 1950 yılında Mardin Lisesi, 1946 yılında Mardin Sanat Okulu, 2006 yılında Mardin Fen Lisesi eğitim-öğretim hayatına başlamıştır.

Günümüzde ise (Ocak, 2018 itibarıyla) il genelinde toplam 1.487 okul, 7.696 derslik bulunmaktadır. Bu okullarda 9.819 öğretmen görev yapmakta, 249.190 öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

Mardin il merkezinde bulunan ve ilin en eski eğitim kurumlarından biri olan Halk Eğitim Merkezinin eski binasında yer alan 73 metre-karelik 3 oda ve 1 avludan oluşan bölüm, gerekli düzenlemeler sonrası müze için tahsis edilmiştir. 2017 Nisan ayından itibaren başlatılan envanter toplama çalışmaları kapsamında, tüm ilçelerden 200'den fazla obje toplanmış ve müze envanterine kaydedilmiştir.

Aralık 2017'de ziyarete açılan Mardin İl Eğitim Tarihi Müzesinde, halihazırda 50'ye yakın yazılı materyal (kitap, dosya, sicil defteri vb.), 60'a yakın obje (tepegöz, sinema makinesi, projeksiyon, daktilo, piyano vb.), 50'ye yakın eğitim aracı (cetvel, pergel, hesap makinesi, deney malzemeleri vb.) ve 10'a yakın proje ödevi sergilenmektedir. Ayrıca müzede uygulama atölyeleri de mevcuttur.

MUĞLA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Zübeyde Hanım Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinin Dışından Görünüşü

Radyo

Daktilo

MUĞLA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

1261 yılından itibaren Menteşeoğulları'nın egemenliğine giren Muğla'da Selçuklular Dönemi'nde başlayan Türk hâkimiyeti, Menteşoğulları ile hız kazanmış, Konya ve çevresinden göç eden ilim erbabı sayesinde eğitim daha da gelişmiştir.

15. yüzyıl ve sonrasında Muğla'da yetişen Mehmet Muhittin Vefai, Şahidi-î İbrahim Selami Ali, Hacı Mehmet Zekai Efendi gibi bilgin ve müderrisler ile öğrencileri, Menteşe'nin ve ülkenin kaderinde önemli rol oynamışlardır.

Şer'i eğitimden kısmen klasik ve laik eğitime geçişin başlangıcı 1864 yılıdır. Bu dönemde açılan ilk rüştiyeden sonra 1892 yılında beş yıllık lise eğitimi veren idadi kurulmuştur. 1905 yılında yapımı tamamlanan günümüz Kocamustafendi İlköğretim Okulu ile 1916 yılında II. Mahmut tarafından kışla olarak yaptırılan bugünkü Kız Meslek Lisesi tarihi binası, Muğla'nın eğitim tarihi açısından son derece önemli kurumlardır.

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte eğitime verilen önem ve günümüze kadar uygulanan eğitim politikaları sayesinde Muğla kent merkezi başta olmak üzere tüm ilçelerde resmî ve özel okulların sayısı hızla artmıştır. Bugün Muğla genelinde 987 okul/kurum, 8.979 derslik bulunmaktadır. Bu okullarda 12.273 öğretmen görev yapmakta olup 150.687 öğrenciye eğitim-öğretim hizmeti verilmektedir.

Muğla İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna ilişkin çalışmalar 2017 yılında başlatılmıştır. Tarihi bir binaya ve geçmişe sahip olması sebebiyle, Menteşe Zübeyde Hanım Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinin ev sahipliğinde kurulması

planlanan müze için okullardan tarihi değer taşıyan ders materyalleri ve objeler toplanmış ve müze envanterine kaydedilmiştir. Envanter çalışması ve müze alanının düzenlenmesi ile ilgili çalışmaların tamamlanmasının ardından Muğla İl Eğitim Tarihi Müzesi, 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Kuruluş aşamasında, il genelindeki okullardan 78 adet obje ve materyal toplanmıştır. Müze'de sergilenmekte olan 56 adet obje ve materyal vardır. Bu obje ve materyaller eğitim tarihi açısından arşiv değeri taşıyan eserler ve teknik malzemelerden oluşmaktadır.

Zübeyde Hanım Meslekî Teknik Anadolu Lisesi
Emirbeyazıt Mah. Recai Güreli Cad. No: 43/A
Menteşe/MUĞLA
Tel: 0252 214 11 30

MUŞ

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Bilgisayar

Teksir Makinesi

MUŞ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Osmanlı Dönemi'nde çeşitli idari düzenlemelerle sancak ve merkez kaza olarak varlığını sürdüren Muş şehrinde eğitim hizmetleri; sancak merkezinde ve kazalarında (Bulanık, Malazgirt ve Varto) camiler, medreseler, tekkeler ve zaviyelerde verilmiştir. Bunların yanı sıra eğitim hizmetleri sıbyan mektepleri, mekteb-i rüştiye, iptidai mektepler, mekteb-i idadi, kilise ve manastırlar, azınlık mektepleri ve misyoner mektepleri gibi eğitim kurumlarında sürdürülmüştür.

Klasik Osmanlı eğitim sistemi, "sıbyan mektebi" ve "medrese" tahsiline dayanmakta idi. Tanzimat'tan önce Muş'ta başlıca eğitim kurumları sıbyan mektepleri ve medreseler idi. Ayrıca tarikatlara bağlı tekke ve zaviyeler de halkın eğitiminde önemli bir yer tutmaktaydı. H. 1310 (M. 1892-1893) yılında, Muş sancağında ve kazalarında 60 sıbyan mektebi ile 1486 erkek ve 668 kız öğrenci olmak üzere toplam 2.154 öğrenci bulunmaktaydı. Bu mekteplerde çocuklara Kur'an-ı Kerim ve yazı yazma ile bazı hesap dersleri verilirdi. Bu dönemde Muş sancağında faaliyetini sürdüren birçok eski ve köklü medrese bulunmaktaydı. Sadece 1892-1893 senesinde Muş sancağı ve kazalarındaki medreselerin toplam sayısı 37 idi. Bu medreselerin en önemli ve köklü olanları arasında, Pîr Hal-ı Ahlatî Hazretleri'nin kurduğu Bulanık Pulur/Gümüşpınar ve Bulanık Samanlı Medreseleri ve Malazgirt Kal'a/Zeynel Abidin Medresesi ile Selçuklular Dönemi'nde kurulan Mollakend Medresesi yer almaktadır. Diğerleri ise yine Bulanık'ta Abdullah Medresesi, Malazgirt Abidin Medresesi, Bulanık Til Köyü Molla Hasan Banukî Medresesi, yine Molla Hasan Banukî'nin kurduğu Bulanık Leter Medresesi ve Bulanık Tatar Gazi Medresesi, Şeyh Abdül-

melik'in kurduğu Bulanık Abri Medresesi, Kul Hamza Hazretleri'nin kurduğu Bulanık Söğüt-lü Medresesidir. Muş merkez sancağında ise 18. yüzyılın ikinci yarısında şehrin yerel beyleri tarafından kurulan 1745 tarihli Alaeddin Paşa, 1784'de kurulan Maksud Paşa ve 1824'te de Selim Paşa'nın babası adına kurduğu Murat Paşa medreseleri bulunmaktaydı. Ayrıca 19. yüzyılın sonunda ve 20. yüzyılın başlarında Muş kazalarında ve köylerindeki medreseler açık ve faal durumda olup eğitim faaliyetlerini sürdürmekteydiler.

Ayet, Hadis ve Fıkıh ilimlerinin okutulduğu tekke ve zaviyeler, Muş'ta çok eskilerden beri varlığını sürdürüyordu. Bilinen en eski tekke 15-16. yüzyıl arasında Til (Korkut ilçesi) köyündeki Molla Hasan Banuki Tekkesidir. Daha sonra ise Muş merkez kazasında Kale Mahallesi'nde, Seyyid Ahmed (Hacı Gâl) Hazretlerinin 1710 yılında kurduğu Kadirî Tekkesi ve Bulanık Mollakend köyünde kurulan Şeyh Mehmed El-Mehdi Tekkesi gelmektedir. Zaviye geleneği de oldukça eski olan Muş sancağında vakıf kayıtlarına göre 19 adet zaviye bulunmakta idi. Bunların en eskisi 738'de kurulan Pir Hâl-el-Ahlatî Zaviyesi olup diğerleri arasında 1194 tarihli Şeyh Abdülmelik Zaviyesi ve 15-16. yüzyıl arasında kurucusunun adıyla anılan Molla Hasan Banuki (1444-1535) /Til Köyü Zaviyesi yer almaktadır.

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Fermanı'yla Batılılaşma hareketlerinin başlamasıyla birlikte eğitim faaliyetleri de artmış, bu süreç içinde taşrada eğitim seferberliği başlamış, bunun yansımaları Muş sancağında da hissedilmeye başlanmıştır. Özellikle I. Meşrutiyet'ten sonra Muş'ta merkez kazada bir rüştiye mektebi ile

diğer kaza ve nahiyelerinde toplam 11 adet iptidai mektebi açılmıştı. Sultan II. Abdülhamit Dönemi'nde 1885 yılında Muş İdadisi açılması kararı alınmış ve birkaç yıl sonra da açılmıştır. Kurum 1914-1915 yıllarına kadar eğitim-öğretim devam etmiştir.

Muş sancağında azınlık olarak gayrimüslim Ermeniler bulunmaktaydı. Bunların eğitim faaliyetleri ilk zamanlarda kilise ve manastırlarda dini eğitim şeklindeydi. Daha sonra 1863'te Osmanlı İmparatorluğu'nda tanınan Ermeni Nizamnamesi'nin ardından başlayan eğitim hareketi ile 1870'lerde Ermenilerin yaşadığı Muş şehri ve Muş ovası köylerinde çok sayıda mektep açıldı. 1892-1893 yıllarında Ermeni Gregoryen mezhebine ait 25 mektep, Katolik ve Protestan mezheplerine ait birer mektep bulunuyordu. Ermenilerin açtığı mektepler dinî ve sivil yapıda; şehir, köy, kilise okulu, meslekî okul ve özel okul vb. şeklinde; anaokulu, ilkokul ve ortaokul seviyesinde idi. 1908'de II. Meşrutiyet'ten sonra 1914'e kadar Ermenilerin Muş merkez ve köylerinde açtıkları 79 okul bulunuyordu.

Muş sancağında misyonerler de faaliyette bulunmuşlardır. İlk olarak Almanlar, II. Meşrutiyet'ten sonra Muş Merkez kazada biri erkek ve diğeri kız mektebi olmak üzere iki iptidai mektep açmışlardı. Amerikalıların ise ABCFM/BOARD misyonerlik örgütünün 1893 tarihinde açmış olduğu, erkek ve kız olmak üzere 2'si merkez kazada, 3'ü merkez köylerde ve 3'ü de Bulanık kazasında olmak üzere toplam 8 iptidai mektebi bulunuyordu. Katolik Mikhitaryan mezhebi ise Muş'un üç köyünde birer mektep açmıştı.

Muş sancağındaki eğitim kurumlarının faaliyetlerinin denetim ve yönetiminden sancak

merkezinde mutasarrıfların ve kazalarda kaymakamların başkanlık ettiği ve üyelerini bir Müslüman, bir gayrimüslim ve bir rüştiye öğretmeninin oluşturduğu maarif meclisi sorumluydu. Sancaktaki maarif meclisi Bitlis vilayet merkezindeki maarif müdürüne bağlıydı.

Cumhuriyet Dönemi'ne gelindiğinde 1923'te yapılan idarî düzenlemeyle il statüsüne geçen Muş şehrinde eğitim faaliyetleri eski Osmanlı Hükümet konağında Maarif Müdürlüğü tarafından yürütülürken, şehrin 1926'da yapılan idarî düzenlemeyle Bitlis iline bağlı ilçe/kaza statüsüne geçmesi ile birlikte eğitim faaliyetleri maarif memurluğu tarafından yürütülmeye başlanmıştır. Aynı yıl Maarif Vekâletinde yapılan değişiklikle ülkede kurulan 13 ayrı bölge maarif eminliklerinden Van Bölge Maarif Eminliğine bağlanmıştır. 1929'da tekrardan yapılan idari düzenlemeyle şehir il durumuna getirilmiştir. ilde 1926 tarihinde Cumhuriyet İlk Erkek Mektebi ve Muş İlk Kız Mektebi olmak üzere iki okul faaliyete geçmiştir.

Muş Ortaokulu olarak 1926'da eğitim-öğretim başlayan okul ise, 1954-1955 eğitim-öğretim yılında liseye dönüştürülerek Muş Lisesi adını almıştır. 1944'te Muhtelif Gayeli Ortaokul, 1949'da ise Akşam Kız Sanat Enstitüsü eğitim-öğretime başlamıştır. 1974-1975 yılında Akşam Kız Sanat Enstitüsü, Muş Kız Meslek Lisesine dönüştürülmüş, 1953'te de Muhtelif Gayeli Ortaokul, Erkek Sanat Okuluna ve sonra da Erkek Sanat Enstitüsüne, 1969-1970 eğitim-öğretim yılında ise Muş Endüstri Meslek Lisesine dönüştürülmüştür. Sonra sırasıyla İmam Hatip Lisesi (1968), Öğretmen Lisesi (1969), Ticaret Lisesi (1978) açılmıştır. 1990'lara gelindiğinde ise Muş Şeker Lisesi (1993), Yağcılar Çok Programlı Lisesi (1995) ve Rekabet Kurumu Lisesi açılmıştır.

İlin ilk Anadolu lisesi 1988'de açılmış, bunu daha sonra Öğretmen, Endüstri Meslek ve Teknik Lise, Kız Meslek, İmam-Hatip ve Ticaret Liselerinin Anadolu statüsüne geçmeleri izlemiştir. 2005'te İMKB Muş Anadolu Lisesi, Muş Şeker Lisesi eğitim-öğretime başlamıştır. Daha sonra Fen Lisesi (2004), Sultan Alparslan Endüstri Meslek Lisesi (2008), Selcen Hatun Kız Meslek Lisesi (2009) ve Muş Bilim ve Sanat Merkezi (2009) eğitim-öğretime başlamıştır.

İlçelerde ise Bulanık Lisesi (1947), Varto Endüstri Meslek Lisesi (1973), Varto Lisesi (1982), Hasköy Çok Programlı Lisesi (1985), Malazgirt Fevzi Akkaya Vakfı Endüstri Meslek Lisesi (1990), Malazgirt Anadolu Öğretmen Lisesi (2008) ve Malazgirt Alparslan Anadolu Lisesi (2008), Hasköy İmam Hatip Lisesi ve Hasköy Kız Meslek Lisesi (2008) açılmıştır.

1964'ten itibaren kurulan Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının (YİBO) sayısı il ve ilçeler dâhilinde 24'e yükselmiştir.

1989'da Muş Hükümet Konağı'nın bugünkü İstasyon Caddesi'ne taşınmasıyla konağın üçüncü ve dördüncü katlarında hizmet veren İl Millî Eğitim Müdürlüğü; kendisine bağlı Bulanık, Malazgirt, Varto, Hasköy ve Korkut İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri ile birlikte 2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla faaliyetlerine devam etmektedir. Müdürlüğe bağlı 14 anaokulu, 387 ilkökul, 255 ortaokul, 52 ortaöğretim kurumu bulunmaktadır. Bu okullarda 16.708 öğrenci öğrenim görmekte ve 5.943 öğretmen görev yapmaktadır.

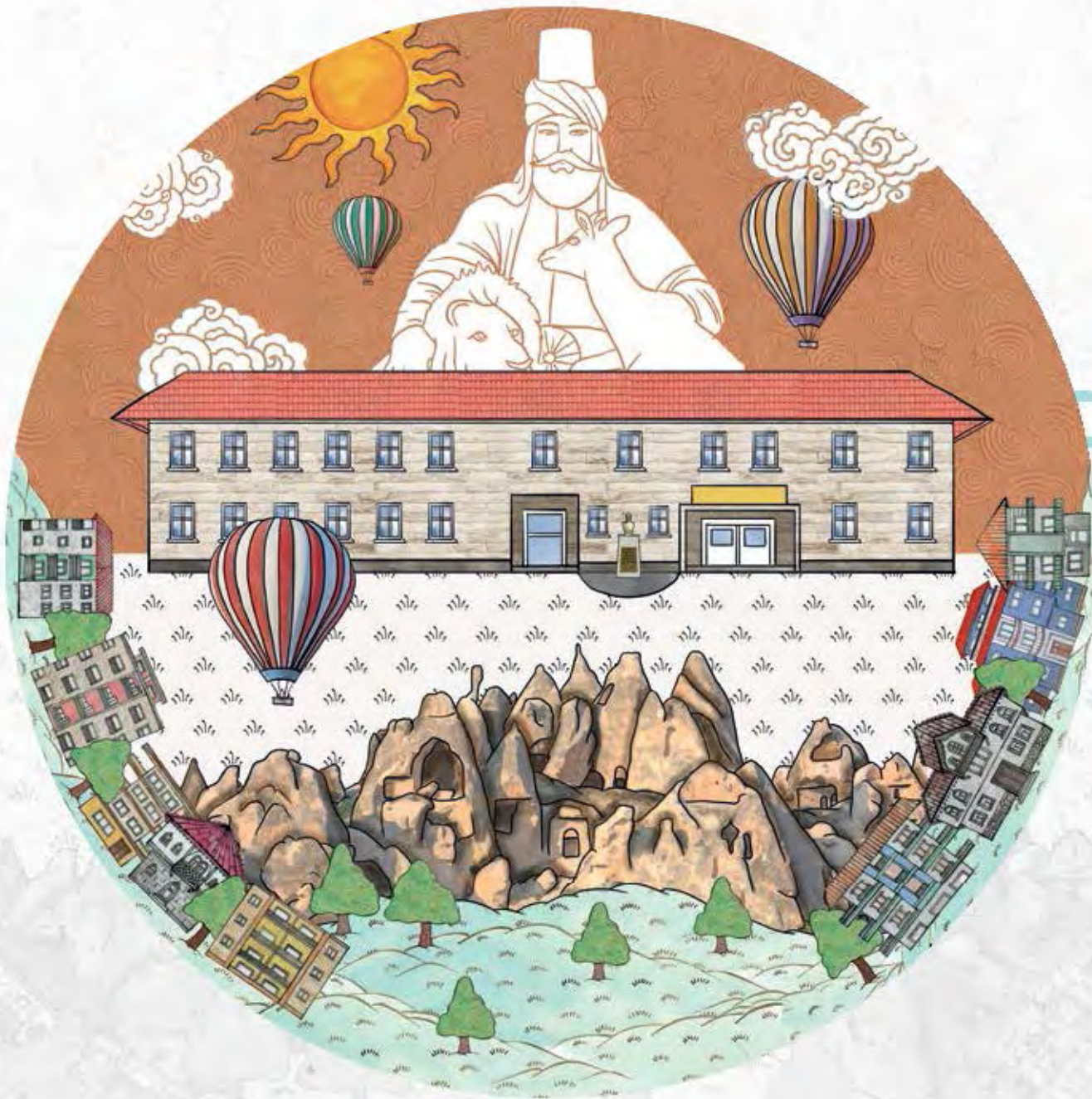
Muş İl Eğitim Tarihi Müzesi çalışmalarına 2017 yılı Nisan ayında başlanmıştır. İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan komisyon marifetiyle müze kurulacak okul tespit edilmiş-

tir. Sonrasında ise bir faaliyet planı ve görev dağılımı hazırlanmış; ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okullarla yapılan işbirliğinin yanı sıra özel kişi ve kurumların da desteği alınarak toplanan objeler müze envanterine kaydedilmiştir. Sonrasında müze olarak kullanılacak alanın düzenlemeleri yapılmış, hazır hâle gelen Muş İl Eğitim Tarihi Müzesi 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Müze binası olarak seçilen Muş İbn-i Sina Anadolu Lisesinde İl Eğitim Tarihi Müzesi olarak belirlenen alan 80 metrekarelik bir salon olup bu kısım giriş katının hemen karşısında bulunmaktadır. Müze cam kapıyla okulun koridorundan bağımsız hâle getirilmiştir. Müze envanterinde hâlihazırda 50 adet obje sergilenmekte olup kalan objeler depoda beklemektedir. Müzede toplam 115 adet obje mevcuttur.

Muş İbn-i Sina Anadolu Lisesi
Kültür Mahallesi 75. Yıl Cad. No: 1
Merkez/MUŞ
Tel: 0436 212 96 21

NEVŞEHİR

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Nevşehir Lisesinin Dışından Görünüşü

Ses Kayıt Cihazı

Daktilo

NEVŞEHİR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Nevşehir, 1954 yılında il statüsüne kavuşmuştur. Nevşehir, Ürgüp, Avanos, Hacıbektaş ilçelerinin tarihine göre daha yakın bir geçmişe sahiptir. Bu bağlamda, Nevşehir eğitim tarihi bu ilçelerdeki eğitim faaliyetleri temelinde değerlendirilmelidir. İl sınırları içindeki en eski eğitim merkezi Ürgüp ilçesinde yer alan Taşkın Paşa Medresesidir. Karamanoğulları dönemine ait yapı (1450?) Ürgüp-Damsa köyünde bulunmaktadır. Bu medresenin restorasyonu yapılmış olup şu anda koruma altındadır.

Nevşehir Merkez ilçede en eski eğitim merkezi Damat İbrahim Paşa Medresesidir (1727). Bir dönem halk kütüphanesi olarak kullanılmıştır. Gülşehir ilçemizde bulunan, Karavezir Mehmet Paşa Medresesi, 1780 yılında kurulmuştur. Kütüphane olarak kullanıma açık durumdadır. Ürgüp Mustafapaşa'daki Mehmet Şakir Paşa Medresesi ise (1900), özel bir üniversite tarafından eğitim binası olarak kullanılmaktadır. Nevşehir'de Eskikonak İptidai Mektebi (1908) ve bugün Ürgüp Öğretmenevi olarak kullanılan binada eğitim veren Ürgüp Mekteb-i İnas (1910) Cumhuriyet öncesi eğitim kurumları olarak karşımıza çıkmaktadır.

1923 Yılında Nevşehir merkezde Nevşehir Orta Mektebi açılmış, 1954 yılına kadar aynı isimle eğitime devam etmiştir. Nevşehir'in 1954 yılında il olması ile beraber bu okul Nevşehir Lisesi adını almıştır.

İlde bugün (Ocak, 2018) 303 okulda 3.414 derslik, 4.185 öğretmen ve 56.126 öğrenci ile eğitim ve öğretime devam edilmektedir. Bütün okullarda tam gün eğitim yapılan ilde, derslik başına düşen öğrenci sayısı Türkiye ortalamasının altındadır.

Nevşehir İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuyla ilgili çalışmalar, 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Nevşehir Lisesi (1954) içinde belirlenen 36 metrekairelik kapalı alan düzenlenmiş ve müze için uygun hâle getirilmiştir. İldeki tüm eğitim kurumları bilgilendirilerek ellerinde bulunan eğitim-öğretim içerikli materyal, obje, yazılı ve görsel dokümanların Nevşehir Lisesine ulaştırılması sağlanmıştır.

Gelen fotoğraf, araç-gereç ve belgeler bir komisyon tarafından tasnif edilerek, 80 adet eğitim araç gereci, 48 adet tarihî fotoğraf, 37 adet belge müzede sergilenmeye uygun bulunmuştur. Sergilenmeyen objeler ise koruma altına alınmıştır. Yapılan çalışmaların tamamlanmasının ardından Nevşehir İl Eğitim Tarihi Müzesi 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Nevşehir Lisesi
Yeni Mahalle, Okul Sok. No: 1
Merkez/NEVŞEHİR
Tel: 0384 213 11 03

NİĞDE

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

NİĞDE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Cumhuriyet öncesinde Niğde'deki eğitim Selçuklulara kadar uzanır. İslam'ın kök salmaya başladığı çağlarda Niğde'de birçok medrese açılmıştır. Selçukluların yanında İlhanlı Devleti ve özellikle Karamanoğlu Beyliği Dönemi'nde Niğde, önemli eğitim merkezlerinin yer aldığı bir sancaktır. Konya vilayetine bağlı Niğde sancağında 15. yüzyıla gelindiğinde bugün dahi binaları ayakta duran Köhne Medrese, Ak Medrese ve Darüzzikir adlı üç medrese yer almaktadır. 19. yüzyıl sonu, 20. yüzyıl başında Osmanlı'nın Niğde sancağında 10 sıbyan mektebinden 6'sı Müslümanlara, 4'ü ise gayrimüslimlere aittir. Niğde'de ilk rüştiye 1868'de açılırken Niğde İdadisi 1902 yılında faaliyete geçmiştir.

Cumhuriyet'le birlikte Niğde'de okuma yazma seferberliği başlamış, hızlı bir şekilde köylere ilkokullar açılmıştır. 1949 yılında lise, 1957 yılında öğretmen okulu, 1945'te erkek ve kız enstitüsü açılmıştır. 1992 yılında eski adıyla Niğde Üniversitesi, yeni adıyla Ömer Halisdemir Üniversitesi, eğitim hayatına başlamıştır. İl merkezi ve ilçelerde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne bağlı olarak toplam 16 kütüphane mevcuttur. Kütüphanelerdeki kitap sayısı 147.476'dır.

İl genelindeki 23 yaygın eğitim kurumunda 223 öğretmen görev yapmakta, toplam 17.488 öğrenci ve kursiyer öğrenim görmektedir. İldeki özel öğretim kurumları sayısı 63 olup, toplam öğrenci sayısı 1.895'dir. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde 911 akademisyen görev yapmakta ve toplam 27.117 öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

2017 yılında Niğde İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna yönelik çalışmalar başlatılmış ve müzenin Niğde Atatürk Anadolu Lisesinde ku-

rulması kararlaştırılmıştır. Bir komisyon oluşturularak Temmuz ayının ilk haftasında okullarda bulunan malzemeler incelenmiş, müzeye konulmaya değer görülenler tespit edilmiştir. Bu materyaller toplanarak fotoğraflanıp sergilenmeye hazır hâle getirilmiştir. Eylül ve Ekim ayları içinde müze olarak kullanılacak sınıf hazırlanmış, envanter kayıtları yapılan objeler sergileme alanlarına konularak müzenin kurulumu tamamlanmıştır.

24 Kasım 2017 tarihinde açılan Niğde İl Eğitim Tarihi Müzesinde, 1930 ve 2000'li yıllar aralığında eğitim-öğretim ortamlarında ve idari işlerde kullanılmış olan mikroskop, tepegöz, kasetçalar, radyo, gramofon, kondansatör, daktilo, kömürlü ütü, eskrim kılıcı, nöbetçi saati, el zili, terazi, yazılı dokümanlar ve başka eğitim-öğretim materyallerinden oluşan 67 obje bulunmaktadır. Müzeye eser kazandırma yönünde çalışmalar devam etmekte olup, uygun görülen materyaller müze envanterine kaydedilmektedir.

Niğde Atatürk Anadolu Lisesi
Yenice Mah. Feridun Zeren Cad.
Merkez/NİĞDE
Tel: 0388 232 32 50

ORDU

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Piyano

Müzenin İçeriden Görünüşü

Sinema Makinesi

ORDU İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Ordu'da sistematik eğitim kurumları Osmanlı Dönemi'nde dinî eğitim veren sıbyan okulları ile başlamıştır. 1860 yılında Ordu merkezde Taşbaşı Mahallesi'nde Ermeniler bir okul inşa etmişlerdir. 1885 tarihli salnamede belirtildiğine göre Ordu'da 4 rüştiye bulunmaktadır. Bu okulların Ordu'da 48, Bolaman'da 45, Ünye'de 31 ve Fatsa'da 22 olmak üzere 146 öğrencisi vardır. 1889 yılında yayınlanan salnameye göre ise Ordu'ya bağlı bütün yerleşim birimlerinde 25 medrese bulunmaktadır. Ordu'da ilk idadi mektebi 1913 yılında açılmıştır. 1920 yılında bir anaokulu, 1923 yılında da kız muallim mektebi açılmıştır. Ordu ilinde ilk özel lise, Sırıpasha Caddesi'nde 1947 tarihinde o zamanı Gazi İlkokulu olarak hizmet veren binada açılmıştır. 1949 yılında ortaokul ile lise birleştirilip Ordu Ortaokulu binasında (Eski Merkez Ortaokulu) Ordu Lisesi adıyla eğitim ve öğretime başlamıştır. Yeni lise binasının temeli 1962 yılında atılmış olup, bina 25 Kasım 1964 tarihinde hizmete açılmıştır. 1966-1967 öğretim yılında ortaokuldan ayrılarak bağımsız lise haline gelmiştir.

Ordu'da hâlihazırda 709 okul ve kurumda, 131428 öğrenci öğrenim görmekte ve 9.171 öğretmen görev yapmaktadır.

Ordu İl Eğitim Tarihi Müzesi için, Altınordu ilçe merkezinde bulunan ve ilin en eski lisesi olan Ordu Lisesi binasında zemin katta yer alan 46 metrekairelik kapalı alan, müze olmaya uygun görülüp gerekli fizikî tedbirler alınarak müze için tahsis edilmiştir. Öncelikle ildeki tüm eğitim kurumları resmi yazı ile bilgilendirilerek ellerinde bulunan eğitim-öğretim içerikli materyal, obje, yazılı ve görsel dokümanların Ordu Lisesine ulaştırılması sağlanmıştır. Bunun yanı sıra İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Etnoğ-

rafya Müzesi ile temasa geçilerek her iki kurumun katkısı sağlanmıştır. Ayrıca ilde görev yapmış emekli eğitimcilere ulaşılarak ellerindeki dokümanlar müzeye kazandırılmıştır. Böylece Ordu'nun eğitim tarihini yansıtan evrak, doküman, yayın, kitap vb. eğitim materyalleri ile objelerin tespit edilerek sergilenmesi sağlanmıştır. Müzede şu anda 302 yazılı ve görsel materyal, 92 ders araç gereci ve 47 farklı obje olmak üzere toplam 441 eser bulunmaktadır.

Ordu Lisesi
Bahçelievler Mah. Mehmetcik Bul.
Edibeakyol Sok. No:1
Altınordu/ORDU
Tel: 0452 223 14 97

RİZE

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Taş Sütun Kaidesi

1924-1937 Not Defteri

Müzenin İçerden Görünüşü

RİZE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Osmanlı Dönemi'nde, 17 Mart 1857 tarihinde Maarif-i Umumiye Nezareti adıyla ilk defa bir eğitim bakanlığı kurulmuştur. Ardından 1869 yılında yayınlanan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi (Genel Eğitim Tüzüğü) ile vilayetlerde ilk defa maarif müdürlüğü ve maarif müdürü başkanlığında vilayet maarif meclisleri; ilçelerde ise maarif komisyonları kurulmuştur.

O dönemde Trabzon'un kazası olan Rize'de de bir maarif komisyonu kurulmuştur. 1869 yılında Rize'de kurulan bu komisyona bağlı, daha önceden eğitim-öğretim veren mahalle mektepleri ve medreseler hariç, ilk sistematik eğitim kurumları 1876 yılında açılan Rize İlk Rüştîye Mektebi ile 1910 yılında açılan Rize İdadisidir.

Rize'nin Ruslar tarafından işgal edilmesi ve aynı dönemlere denk gelen tifo salgını nedeniyle eğitim-öğretime 1917 yılına kadar ara verilmiştir. Rize'nin Rus işgalinden kurtulması ve 20 Nisan 1924'te il olmasıyla birlikte Rize Maarif Müdürlüğü kurularak eğitim-öğretim faaliyetleri bu çatı altında yürütülmüştür.

Günümüzde ise (Ocak, 2018 itibarıyla) Rize'de 377 okulda 58.789 öğrenci öğrenim görmekte ve bu okullarda 4.556 öğretmen görev yapmaktadır.

Rize İl Eğitim Tarihi Müzesine yönelik çalışmalar, 21 Nisan 2017 tarihinde başlamış ve bu kapsamda, müzenin il merkezinde bulunan ve 1910 yılında kurulan Ali Metin Kazancı Rize Lisesinde (Rize Lisesi) kurulması kararlaştırılmıştır.

Bu plan dâhilinde Rize ili genelinde eğitim tarihi açısından arşiv değeri taşıyan objeler il genelinde oluşturulan bir komisyon marifetiyle toplanmıştır.

Yapılan çalışma sonucunda, 540 adet obje toplanmış ve 187 adet yazılı ve basılı, 103 adet de görsel materyal olmak üzere 290 obje 24 Kasım 2017 tarihinde açılışı yapılan Rize İl Eğitim Tarihi Müzesinde sergilenmeye başlanmıştır. Müzeye eser kazandırmaya yönelik çalışmalar devam etmekte olup, tespit edilen objeler müze envanterine kaydedilmektedir.

Ali Metin Kazancı Rize Lisesi
Müftü Mah. Atatürk Cad. No: 534
Merkez/RİZE
Tel: 0464 213 05 18

SAKARYA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Dikiş Makinesi

Sinema Makinesi

SAKARYA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Sakarya'da Cumhuriyet Dönemi'nin bugünkü eğitim anlayışına göre ilk eğitim faaliyetleri, Yunan işgali ile Hendek kazasına taşınan Adapazarı İdadisinin 27 Haziran 1923 günü tekrar Adapazarı'na taşınması ile başlamıştır. 3 Eylül 1923 günü, Adapazarı ve Geyve'deki okullarda fen bilgisi ve Türkçe dersleri vermek üzere bölgeye öğretmen tayinleri yapılmıştır. Cumhuriyet Dönemi'nde açılan ilk eğitim kurumu ise Cumhuriyet'in kuruluşunun 13. yıldönümü olan 29 Ekim 1936'da açılan Sakarya Ortaokuludur. Adapazarı'nda Cumhuriyet'ten önceki yıllara dayanan modern okulların kurulması ve açılması devletin eğitim anlayışı doğrultusunda devam etmiştir. Başlangıçta Adapazarı'nda açılan birkaç örnek okulla başlayan çağdaş eğitim yapılanması, bugün il çapına yayılmış yüzlerce okulla pekiştirilmiştir. Şu anda ilde her kademe ve türden okul bulunmaktadır. Okul binaları sayıca artırılırken imkânlar ölçüsünde eğitim kurumlarının nitelikleri geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Sakarya'da 2018 yılı Ocak ayı itibarıyla 708 okul, 7.735 derslik, 1.083 yönetici, 9.135 öğretmen ve 183.399 öğrenci ile eğitim-öğretime devam edilmektedir.

Müze ile ilgili olarak yerel basın yoluyla Eğitim Tarihi Müzesine katkı sunmak isteyenlere bilgi verilmiş, ildeki bütün okullarda okul müdürleri başkanlığında okul sayım ve değerlendirme komisyonları kurulmuştur. Okullardan gelen her türlü malzemenin il yürütme komisyonuna teslimi planlanmış, İl Kültür Müdürlüğü ile değerlendirme toplantıları yapılmıştır. Müzenin bir bölümü, 1967 ve 1999 depremlerinde hayatını kaybeden eğitimci ve öğrencilere ait köşe çalışması yapılmak üzere düzenlenmiştir.

Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren ilde faaliyet yürüten okulların kıyafetlerinin dikimi ve sergilenmesi planlanmıştır. Öğrenci ve velilerin müzeyi ziyaret etmesi amaçlı tüm okullarda ilgili zümreler ve okul-aile birliklerince bilgi verilmiştir. Sakarya Lisesinde kurulan Sakarya İl Eğitim Tarihi Müzesinde hâlihazırda yazılı ve görsel kaynak niteliğinde 45'i fotoğraf ve video olmak üzere 238 materyal, 48'i eğitim araç gereci olmak üzere toplamda 331 obje bulunmaktadır.

Sakarya Anadolu Lisesi
Arabacı Alanı Mah. Alan İçi Sok.
Serdivan/SAKARYA
Tel: 0264 211 04 40

SAMSUN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

19 Mayıs Lisesinin Dışardan Görünüşü

SAMSUN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Samsun, eğitim açısından oldukça köklü bir geçmişe sahip olup özellikle 1485-1852 yılları arasına tarihlenen tekke, medrese ve mektepler bu geçmişin en önemli tanıklarındır. Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra da köy enstitüleri başta olmak üzere pek çok eğitim kurumu bulunan Samsun'da, Rum ve Ermeni okulları da eğitim tarihinin bir parçası olarak kabul edilebilir.

Cumhuriyet'in kuruluş yılında, Samsun'da 3'ü kız, 2'si ana mektebi olmak üzere toplam 13 mektep bulunmaktadır. Okulların sayısı 1968 yılında merkezde 58'e, köylerde 781'e ulaşarak toplamda 839 olmuştur.

Samsun İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulduğu 19 Mayıs Lisesi, 1913 yılında sultani olarak eğitime başlamış ve 1927-1928 yılında yatılı ve pansiyonlu Samsun Lisesine dönüştürülmüştür. 1952 yılında alınan bir kararla okulun adı 19 Mayıs Lisesi olarak değiştirilmiştir.

İlde, halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 1.407 okul ve kurumda 19.212 öğretmen görev yapmakta ve 266.095 öğrenci öğrenim görmektedir.

Samsun İl Eğitim Tarihi Müzesinin, İlkadım ilçe merkezinde bulunan Samsun İlkadım 19 Mayıs Lisesinde yer alan 50 metrekarelik kapalı alanda kurulması kararlaştırılmış ve bu alan sergileme alanı olarak düzenlenmiştir. Müzede, Samsun merkez ve ilçelerinde yer alan okullardan toplanan ve özellikle Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana kullanılan 165 araç ve gereç yer almakta, aynı zamanda çok sayıda da fotoğraf bulunmaktadır.

19 Mayıs Lisesi
Lise Cad. İstasyon Mah. No: 27
İlkadım/SAMSUN
Tel: 0362 231 33 00

Siirt

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Projeksiyon Cihazı

Lehim Makinesi

SIIRT İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

1923'te Cumhuriyetin ilanıyla birlikte il yapılan Siirt'te açılan ilk okul Yeni İlkokulu olup Gazi İlkokulu ise 1933'te açılmıştır. Açılış tarihi tam olarak bilinmeyen ilk ortaokul ise Siirt Ortaokuludur. Siirt Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi, 1946 yılında Siirt Erkek Sanat Okulu adıyla kurulmuş; ağaç işleri, torna tesviye işleri gibi bölümlere daha sonra motor, elektrik, makine gibi bölümler de eklenmiştir. Siirt Zeynep Hatun Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi, 1948'de orduevi içerisinde Kız Sanat Okulu adıyla açılmış; 1954'te de Siirt Lisesi açılmıştır. Siirt merkez ve ilçelerinde açılan okul sayısının, özellikle 1950'den sonra arttığı görülür. Halk Eğitim Merkezinin açılışı ise 1967 yılındadır. Siirt'in ilçelerinde ise lise düzeyinde okulların açılışı 1970 sonrasına tekabül eder. İlde açılan ilk yükseköğretim kurumu, 1982 yılında Dicle Üniversitesine bağlı olarak açılan Siirt Eğitim Enstitüsüdür. Bu enstitü, 2007'de Siirt Üniversitesine bağlanmıştır.

Siirt ilinde hâlihazırda (Ocak, 2018), 517 eğitim kurumunda 4.153 öğretmen görev yapmakta ve 94 bin öğrenci bu eğitim kurumlarında öğrenim görmektedir.

Siirt İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna ilişkin çalışmalar Mayıs 2017'de başlamıştır. Müze için ilin en eski okullarından olan Siirt Lisesi seçilmiştir. Okulda oluşturulan komisyon marifetiyle, Siirt'e bağlı tüm okullarda müze envanteri oluşturmak üzere araştırma yapılmış ve 24 Kasım 2017 tarihi itibarı ile 100'ün üzerinde obje toplanmıştır. Müze için seçilen alanın düzen-

lenmesinin ardından 24 Kasım 2017 tarihinde Siirt İl Eğitim Tarihi Müzesi ziyarete açılmıştır.

1930'lu yıllardan günümüze kadar çok sayıda eserin yer aldığı müze genellikle öğrenciler olmak üzere, eğitim tarihine ilgi duyan akademisyen ve eğitimciler tarafından da ziyaret edilmektedir.

Siirt Lisesi
Yeni Mahalle, Mizbah Çalapçıkay Cad. No: 9
Merkez/SIIRT
Tel: 0484 223 10 23

SİNOP

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Harf İnkılabı, 15 Eylül 1928, Sinop

Daktilo ve Hesap Makinesi

Müzenin İçeriden Görünüşü

SİNOP İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Sinop İdare ve Teşkilatı, merkezi Samsun olan Canik sancağına bağlı iken, Tanzimat'ın ilanından sonra Kastamonu'ya bağlanmış, uzun bir süreden sonra, 1920'de, müstakil sancak hâline gelmiştir. 1920-1923 tarihlerinde geçirdiği bu üç yıllık müstakil sancaklık dönemi, ülkemizin en yoksul ve sıkıntılı olduğu seferberlik dönemi olmasına rağmen, bu dönemde Sinop'ta eğitim ve öğretimle alakalı çalışma ve çabalar devam etmiştir.

Sinop sancağı, Hususi Medisi Reis Mutasarrıf Zihni Bey'in başkanlığında 22 Kasım 1920'de ilk defa toplanmış; 1921'de mekteplerin sayısını çoğaltma gayreti gösterilmiştir. Sinop Merkezinde 14, Boyabat'ta 23, Gerze'de 10, Ayanık'ta 22 okul için bütçeden ödenek ayrılmış; ancak bu mekteplerin çoğu öğretmensizlik sebebiyle kapalı kalmıştır.

Kurtuluş Savaşı'nın ana hatlarını belirlemek ve Anadolu'daki halkı savaş için hazırlamak üzere Bandırma Vapuru ile Samsun'a gelmek üzere yola çıkan Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 18 Mayıs 1919'da Sinop İskelesine gelmiş ve Samsun'a buradan hareket etmiştir. Mustafa Kemal Atatürk Sinop'a ikinci kez 15 Eylül 1928 tarihinde gelerek bugünkü Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulunun bahçesinde, kara tahta başında Harf İnkılâbını açıklamıştır.

Sinop, Cumhuriyet'in ilanından sonra yapılan idari düzenlemede sancakların kaldırılması ile il olmuştur. 1928 yılında 9'u ilçelerde 44'ü köylerde olmak üzere toplam 53 ilkokul; 1 tanesi Sinop'ta diğeri Boyabat'ta olmak üzere 2 merkez okul yapılması kabul edilmiştir. Bu eğitim kurumlarından ilçedekilerin tamamı ve köyde-

kilerin 34'ü eğitim ve öğretime devam etmektedir. Bu okullara 2.528 erkek, 1.024 kız olmak üzere 3.552 öğrenci devam etmiştir.

Günümüzde ise 296 eğitim kurumunda 35.418 öğrenci öğrenim görmekte 2.445 öğretmen görev yapmaktadır.

Sinop İl Eğitim Tarihi Müzesinde, çeşitli ders araç ve gereçlerinin yanı sıra Sinop'un eğitim tarihine ışık tutacak objeler mevcuttur.

Sinop Sarı Saltuk Anadolu Lisesi
İncedayı Mah. Okullar Cad. No: 39
Merkez/SİNOP
Tel: 0368 261 19 95

SİVAS

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Gramofon

Müze Ait Çeşitli Objeler

SİVAS İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

1200'lü yılların başında başkentlik de yapmış olan Sivas, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde medreseleriyle, eğitim ve öğretim yuvalarıyla ilim ve kültür merkezi olmuş bir şehirdir.

Osmanlı Dönemi'nde bir eyalet merkezi olan Sivas, aynı zamanda bölgenin de bir kültür merkezidir. 1649 yılında Sivas'a uğrayan Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'ne göre o dönemde, Kızıl Medrese, Hamam Medrese, Aşağı Hisa Medresesi, Hasan Paşa Medresesi, Sivasî Efendi Medreseleri dikkat çekmektedir. Evliya Çelebi'nin eserinde 140 ilkokulun varlığından söz edilmektedir.

1875 tarihli vilayet salnamesine göre toplam 133 okulda; 19.362'si erkek, 7.181'i kız olmak üzere toplam 26.543 Müslüman öğrenciden ve 5.959 da gayrimüslim öğrencinin varlığından söz edilmiştir.

Sivas'ta Cumhuriyet'in ilanından sonra, 1945-1946 yıllarında 66 okul, 35 dershaneli okul, 13 işlik, 117 soğuk iklim tipi okul inşaatına başlanmış, bunlardan 66'sı bitirilmiştir. 1939-1940 yıllarında şehirlerde % 55,7 olan okuma yazma bilmeyenlerin oranı 1948-1949 yıllarında % 28,5'e gerilemiştir.

Bu oranlardaki asıl büyük düşüş köylerde görülmektedir. 1939-1940 yılında % 88,8 olan okuma yazma bilmeyenlerin oranı 1948-1949 yılına gelindiğinde % 30,2'ye gerilemiştir.

Sivas ilinde halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla), 642 eğitim kurumunda 8.561 öğretmen görev yapmakta, 121.203 öğrenci öğrenim görmektedir.

Sivas İl Eğitim Tarihi Müzesine yönelik çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Öncelikle Sivas Lisesi içinde belirlenen alan, müze için uygun hâle getirilmiş ve il genelinde eğitim tarihine ilişkin objeler toplanmıştır. 1887 yılında eğitim-öğretime açılan Sivas Lisesinde müze için 50 metrekaresel bir alan ayrılmış ve 137 adet obje envantere kaydedilmiştir. Hazırlıkları tamamlanan Sivas İl Eğitim Tarihi Müzesi, 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Sivas Lisesi
Aydoğan Mah. Hayri Sığırcı Cad. No:2
Merkez/SİVAS
Tel: 0346 221 12 20

TEKİRDAĞ

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Zaman Tüneli

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

TEKİRDAĞ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Cumhuriyet'imizin temelini atıldığı 1920'li yıllardan, günümüze değin Türkiye'de olduğu gibi Tekirdağ'da da eğitim alanında çok büyük gelişmeler sağlanmıştır.

Tekirdağ 27 Eylül 1357 Perşembe günü Gazi Süleyman Paşa'nın erleri tarafından fethedilmiştir. Türk nüfusunun iskân edildiği günlerden itibaren Tekirdağ'da eğitim kurumları açılmıştır. Osmanlılar zamanında yapılan her caminin yanına ya bir sıbyan okulu ya da bir medrese inşaa edilmiştir. Camiler ve medreseler vakıflarla da desteklenerek bunların kalıcı birer müessese olmaları sağlanmıştır.

Tanzimat Dönemi ile ilgili en önemli karar 1857 yılında Maarif Nezaretinin kurulması ve 1869 yılındaki Maarifi Umumiye Nizamnamesi'nin yayınlanmasıdır. 1869 yılında Osmanlılarda ilk defa ilköğretim, sıbyan mektepleri ile zorunlu hâle getirilmiştir. Maarif Nazırı Saffet Paşa'nın hazırladığı ve yayımladığı bu nizamnameye göre mektepler, köylerde ve mahallelerde sıbyan; beş yüz evli kasabalarda rüştiye; bin evli kasabalarda idadi; vilayet merkezlerinde sultanî ve darülfünun olarak derecelendirilmiştir.

Geçmişte Tekirdağ, İstanbul gibi bir şehre, bir imparatorluk ve kültür merkezine, çok yakınlığından dolayı, merkez olmak üzere Malkara, Hayrabolu, Çorlu ve Saray ilçelerinde pek çok külliye mevcuttur. Bunlardan en önemlileri Tekirdağ'daki Rüstem Paşa Külliyesi ve Çorlu'daki Süleymaniye Külliyesi'dir.

1863 yılında Tekirdağ'da vakıf gelirleriyle kurulan sekiz okul bulunmaktadır. 1876'dan sonra okulların masraf ve yönetimi yeni kurulan Cemaat-ı İslamiye'ye geçmiş; Süleyman Paşa

İlkokulu gibi bazı yapılar bu cemiyet adına yapılmış, ilkokulları Cumhuriyet'e kadar bu cemiyet idare etmiştir.

1317, 1318, 1319 Rumi yılları Salname-i Nezaret-i Maarif-i Umumiyesi'nde, Tekirdağ merkezinde 1 idadi mektebi, rüştiye derecesinde 2 Rum okulu, 5 iptidai mektebi vardır. Çorlu'da 1 rüştiye, rüştiye derecesinde 1 Rum okulu, 1 iptidai inas mektebi, 1 iptidai mektebi bulunmaktadır. Muratlı, Karamehmet, Maksutlu, Sevindikli, Çevrimkaya, Sarılar, Kırkkepenekli, Deregündüzlü, Kadiçiftliği ve Balabanlı köylerinde iptidai mektebi; Malkara'da bir rüştiye ve bir iptidai mektebi, bir medrese; Hayrabolu'da bir rüştiye, Hayrabolu'nun Kadriye köyünde bir iptidai mektebi; Şarköy'de de bir rüştiye olduğu anlaşılmaktadır.

1891 (1307 Rumi) tarihli Edirne Salnamesine göre 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başında Tekirdağ'da 14 bin Türk, 18 bin Rum, 8 bin Ermeni, 7 bin Yahudi olmak üzere 47 bin nüfus yaşamaktadır. Bu yıllarda Tekirdağ'da 3 Ermeni, 3 Rum ve 1 Musevi olmak üzere 7 adet erkek ve kız Hristiyan okulu mevcuttu. Bu okullar şehrin muhtelif mahallerine yayılmışlardı ve kız erkek karma eğitim vermekteydiler.

1901 yılında Tekirdağ'da, yedisi Türklere ve yedisi gayrimüslimlere ait 14 okul faaliyettedir.

1317, 1318, 1319 (miladi 1901, 1902, 1903) Rumi yılları Salname-i Nezareti Maarifi Umumiyele-ri'nde, Tekirdağ merkezinde bir idadi mektebinin varlığından söz ediliyor. Araştırmalar, idadinin (lise), Rüstem Paşa külliyesinde, Mektebi İdadi-i Mülki Şahane adıyla 1882'de meşhur şair Kazım Paşa'nın oğlu Redif Binbaşısı Rıza Bey'in gayretleriyle açıldığını bildirmektedir. 1902-1903 yılında 81'i Türk, 11'i gayrimüslim toplamda 92 öğrencisi olan Tekirdağ İdadisinin binası, 1920'de Cumhuriyet İlkokuluna devredilmiştir.

1880'de idadinin olduğu yerde Tekirdağ Zikur Rüştîyesi adıyla bir okul açılmıştır. İdadi bu rüştiyenin devamı mahiyetindeydir. İşgal yıllarında kapalı olan rüştiyenin işgalden sonra ilk kısmıyla birlikte 110 öğrencisi vardır.

1923-24 eğitim yılında, şimdiki Yahya Kemal Beyatlı Anaokulu olan eski Hacıibey İlkokulunda eğitime başlayan orta mektep, iki ay sonra başka bir yere, 1924-25 eğitim yılında da şimdiki Namık Kemal İlkokulu olan tarihi binaya taşınmıştır. Eğitime uzun süre bu tarihî binada devam edilmiştir.

Tekirdağ merkezden sonra eğitim-öğretim hareketlerinin en yoğun yaşandığı yerler, şüphesiz Çorlu ve Malkara ilçeleridir. 1882'de Çorlu çoğunluğu Türk, 5.000 nüfuslu bir kasabadır ve bir Türk rüştiyesi ile bir Rum idadisi bulunmaktadır. Çorlu Rüştîyesi, işgal yıllarında öğretime ara vermiş, Çorlu Ortaokulu adıyla 1936 yılında yeniden açılmıştır.

Cumhuriyetin ilanı ile eğitim-öğretim işlerine çeki düzen verilirken, 1928 yılında harf inkılabı gerçekleştirilir. Mustafa Kemal Atatürk, 23 Ağustos 1928 yılında Tekirdağ'a gelir. Bu tarihten sonra bütün yurttaki olduğu gibi Tekirdağ'da da "Millet Mektepleri" açılır. 1938'de 120 ilkokulda, 250 öğretmen ve 14.095 öğrenci; 2 ortaokulda 27 öğretmen ve 135 kız, 426 erkek öğrencisi vardır.

İlde hâlihazırda (Ocak, 2018) 768 okul/kurum, 7.145 derslik, 179.734 öğrenci, 10.518 öğretmen bulunmaktadır.

İl Eğitim Tarihi Müzesinin Tekirdağ'ın en köklü okullarından olan Namık Kemal Lisesinde (1882) kurulması planlanmıştır. Lise, 21 Mayıs 1964'te Yavuz Mahallesi'ndeki binasında eğitim-öğretime başlamıştır. Okulun temeli dönemin Cumhurbaşkanı Celal Bayar ile dönemin Başbakanı Adnan Menderes tarafından 28 Kasım 1957'de atılmıştır. Ancak bu binanın depreme dayanıklı olmaması nedeniyle 2009-2010 öğretim yılının ikinci yarısında şimdiki binaya geçilmiştir. Eğitime devam edilen bugünkü binanın resmi açılışı da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından toplu açılış töreniyle 15 Nisan 2012 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Ünlü Ressam Burhan Uygur Rölyefi

Tekirdağ İl Eğitim Tarihi Müzesine ilişkin çalışmalar, 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Komisyonlarca yürütülen çalışmalar neticesinde il çapında araştırmalar yapılarak eğitim ile ilgili arşiv değeri taşıyan evrak, doküman, yayın, kitap, dergi, rehber, broşür, katalog, fotoğraf, video, film, slayt gibi eğitim araç ve gereçleri toplanmıştır. İlin tarihi okullarından binlerce (diploma örneği, diploma defteri, öğrenci dosyası, dilekçe örnekleri vb.) envanter taranarak elektronik ortama aktarılmış olup dijital ortamda sergilenmektedir.

Namık Kemal Lisesinin giriş katındaki geniş bir salonda çağdaş müzecilik anlayışıyla hazırlanan Tekirdağ İl Eğitim Tarihi Müzesinin açılışı 24 Kasım 2017 tarihinde öğretmenler gününde gerçekleşmiştir.

Namık Kemal Lisesi
Hürriyet Mah. Öğretmenler Cad. No: 24
Süleymanpaşa/TEKİRDAĞ
Tel: 0282 293 35 70

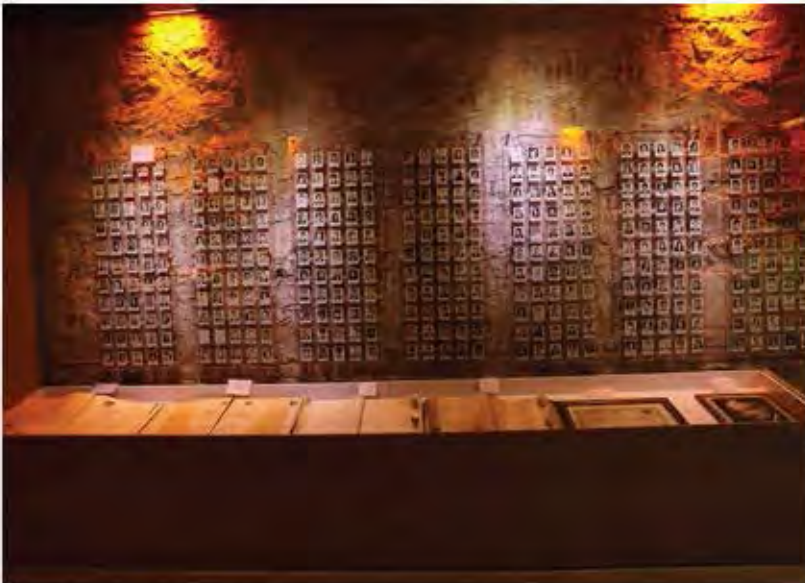
TOKAT

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Gaziosmanpaşa Lisesinin Dışından Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Gazi Osman Paşa'nın Yaralandığı Yerden Alınan Toprak

Şair Yahya Kemal Beyatlı'nın
Gazi Osman Paşa Lisesini
ziyareti esnasında okula ithafen
imzaladığı fotoğrafı, müzedeki
değerli objelerden biridir.

Tokat, Yeşilirmak havzasının bereketli toprakları üzerinde kurulmuş olmasının verdiği avantajla 6000 yıllık tarihi boyunca önemli bir ticaret ve kültür merkezi olmuş, 14 devleti ve birçok beyliği bünyesinde barındırmış önemli bir Anadolu şehridir. Hatti, Hitit, Frig, Roma, Bizans, Danişmentli, İlhanlı, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait eserleri Tokat'ın her bölgesinde bulabilmek mümkündür. Bu yönüyle Tokat bir açık hava müzesi konumundadır. Tokat'taki tarihî eğitim yapılarından olan Gök Medrese Selçuklu eserlerinden biridir. Kitabesi konulmayan yapı 13. yüzyılda (1277) Muineddin Pervane Süleyman tarafından yaptırılmıştır. Anadolu Selçuklu mimari ve sanatının en belirgin özelliklerini taşımaktadır. Yine Anadolu'nun ilk medreselerinden olan Niksar ve Tokat Yağıbasan Medreseleri 12. yüzyıl ortalarında yapılmıştır. Sayısız saray, han, medrese ve zaviyenin yer aldığı Tokat'ta, başta İbn-i Kemal, Molla Hüsrev gibi âlimler olmak üzere pek çok devlet adamı, sanatçı, bilim adamı, tarihçi, Bektaşî ve Mevlevî âlimleri yetişmiş; Osmanlı İmparatorluğu'nun birliğine ve yükselmesine önemli katkılarda bulunmuşlardır. Tokat'ta günümüzde de eğitim-öğretimin devam ettiği en eski lise olan Gazi Osman Paşa Lisesi, 1884 yılında üç yıllık rüştiye olarak açılmış, 1902 yılında da idadiye dönüştürülmüş ve günümüzde de bu tarihî binada eğitim-öğretime devam etmektedir.

2017-2018 eğitim-öğretim yılında Tokat'ta 792 okul/kurumda 113.639 öğrenci öğrenim görmekte ve 6.887 öğretmen görev yapmaktadır.

İl Eğitim Tarihi Müzesi için Tokat'ın en eski lisesi olan Gazi Osman Paşa Lisesi seçilmiştir. Tokat'ın birçok tanınmış şahsiyeti buradan mezun olmuştur. İlin eğitim tarihinde çok önemli bir yere sahip olan okulun temeli 1884 yılında açılan üç yıllık rüştiyeye dayanır. Okul 1902'de beş yıllık idadiye dönüştürülmüş; 1924'te askerî lise ile birleştirilmiş; 1928'de karma lise hâline getirilmiş; 1936'da ise bugünkü binası yapılarak hizmete girmiştir. 1947-1948 eğitim-öğretim yılında ülkenin ekonomik şartları gereği Yeşilırmak Özel Lisesi haline dönüştürülmüş, 1949 yılında tekrar resmî lise (Tokat Lisesi) olmuştur. 20 Ocak 1953'ten sonra Tokat'ın yetiştirdiği Plevne kahramanı Gazi Osman Paşa'nın ismi verilen okul 1965 yılında pansiyon binası, 1973'te öğretmen okulu olarak kullanılan ek bina ve 1974'te de ikinci ek bina ilavesi ile son şeklini almıştır.

Okulda müze yapılan alan, Gazi Osman Paşa Lisesinin zemin katında yer alan 70 metreka-relik 3 odadan oluşmaktadır. İl Eğitim Tarihi Müzesine yönelik çalışmaların başlamasının ardından okul müzesinde sergilenen eserlerin tamamı da Tokat İl Eğitim Tarihi Müzesine devredilmiştir. Ayrıca kurulan komisyon tarafından ildeki tüm okullarla iletişime geçilip tarihi de-ğere sahip eğitim materyalleri tespit edilmiş ve bunların da oluşturulan yeni müzede sergilen-mesi sağlanmıştır.

Tokat'a kazandırılan İl Eğitim Tarihi Müzesin-den sadece öğrenci, öğretmen, mezun ve velilerin değil tüm halkın yararlanması; tari-he tanıklık etmiş birçok eğitim araç gerecinin geçmiş ile gelecek arasında köprü görevi gör-mesi planlanmıştır.

Müzede Gazi Osman Paşa'nın Osmanlı-Rus Savaşı sırasında yaralandığı Plevne'den getiri-len toprak, Tokat'ın ilk sinema makinesi, 1970'li yıllarda Tokat'ta yayın yapan radyonun arşivi, 1920 yılından bu yana okulda kullanılmış olan araç gereç ve laboratuvar malzemesi, öğret-menlere ait fotoğraflar, harf inkılabından ön-ceye dayanan bilgi ve belgeler, öğrenci kütük-leri ve şahadetnameler, ahşap dolaplar, masa ve sandalyeler sergilenmektedir. Müzede top-lam 250 obje sergilenmektedir.

Gazi Osman Paşa Lisesi
Gülbaharhatun Mah. G.O.P. Bul. No: 129
Merkez/TOKAT
Tel: 0356 214 10 28

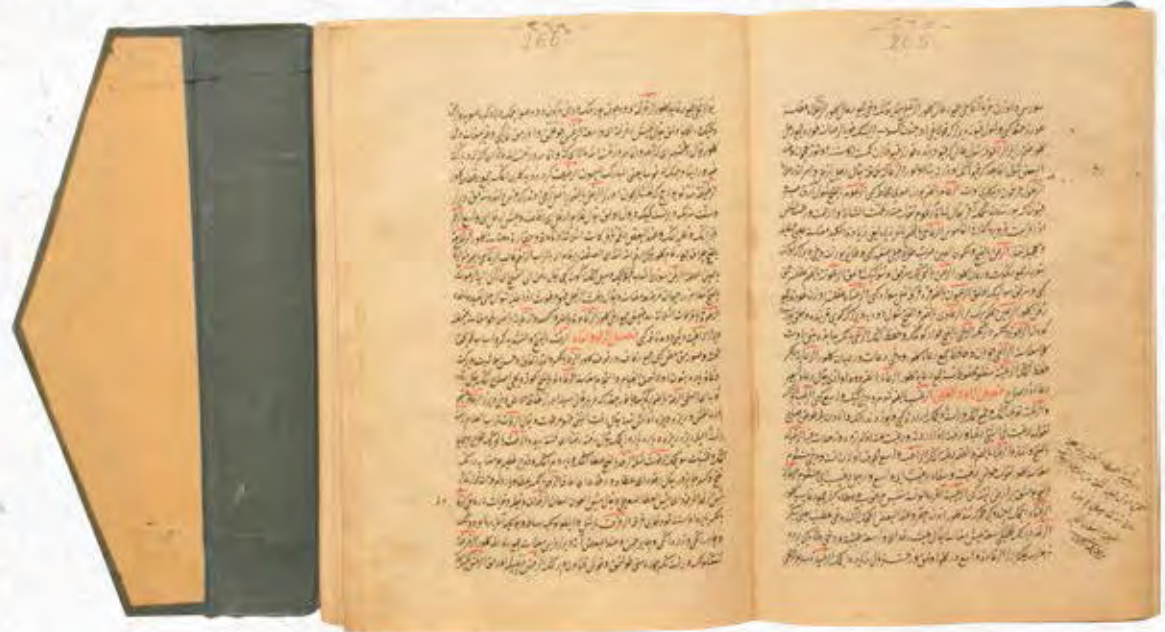
TRABZON

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Mustafa Ahteri Efendi tarafından yazılmış, kırk bin kelimelik Arapça-Osmanlıca sözlüğün el yazması kopyası olan kitap, müzenin paha biçilemez eseridir.

Ahter-i Kebir

TRABZON İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Zengin tarihî geçmişi, doğal güzellikleri ile Karadeniz'in incisi olan Trabzon, eğitim tarihi açısından da köklü bir kültüre sahiptir. 14. yüzyılın başlarında dinî ve pozitif bilimlerde Bizans'ı geride bıraktığı düşünülen şehir, fetih sonrası da eğitimde ön sıralarda olmuştur. Osmanlı eğitim sistemindeki gelişmeler doğrultusunda okullar açılan vilayette bilinen ilk maarif müdürü Ali Naki Bey'dir. Cumhuriyet öncesinde Trabzon'da iz bırakmış okullar; Trabzon Mekteb-i Mülkî Rüştîyesi (1858), Mekteb-i Askerî Rüştîye (1879), İnas Rüştîyesi (1891), İstahhane Mektebi (1867), Trabzon Mekteb-i Hamidiye (1881-İlk özel lise), Trabzon Mekteb-i İdadi-i Mülki (1887), Dar'ül Muallimindir (1899). Bunların yanında azınlıklara ait Rum, Ermeni, Fransız, Amerikan, Katolik ve Protestan okulları da bulunmaktaydı.

I. Dünya Savaşı ve Rus işgali yıllarında Trabzon'daki okulların çoğu kapanmıştır. Öğrenci ve öğretmenler askere alınmış, binalar askerî bina ve hastane olarak kullanılmıştır. Dar'ül Muallimin ve Trabzon Sultanisi bu dönemin izlerini taşıyan iki köklü okuldur.

İşgalin sona ermesiyle, bütün imkânsızlıklara rağmen eğitim kurumları yeniden açılmıştır. İstanbul ve Ankara'dan sonra Cumhuriyet'in ilk üniversitesinin kurulduğu Trabzon günümüzde de eğitim kurumları ve faaliyetleriyle göz doldurmaktadır.

Bugün Trabzon genelinde mevcut 701 okulda, 11.659 öğretmen görev yapmakta ve 152.599 öğrenci öğrenim görmektedir.

Trabzon İl Eğitim Tarihi Müzesi ile ilgili çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüştür. İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından kurulan komisyon marifetiyle, alan taraması yapılmış, bağışlanan eserlerin fotoğraflı künyelerini oluşturulmuş ve ilin en eski ve tarihî binası olan Trabzon Lisesinde İl Eğitim Tarihi Müzesi açılmıştır.

Trabzon Lisesi, 1887'de Mekteb-i İdadi-i Mülki adıyla kurulmuş, 1911 yılında Trabzon Sultanisi adını almış, 1924'ten itibaren Trabzon Erkek Lisesi adıyla eğitime devam etmiştir. Uzun yıllar şehrin ve bölgenin tek lisesi olma özelliğiyle her meslek grubundan binlerce insan bu okuldanyetişmiştir. Trabzon İl Eğitim Tarihi Müzesi, doğal bir müze görünümündeki okulun ana binasında, müstakil bir salonda, oluşturulmuştur. Müzede eğitim hafızamızı canlandıran kitap, dergi, sınıf geçme defteri, diploma, belge, anı defteri vb. 115 adet yazılı eser ile laboratuvar malzemeleri, ders araç gereçleri, fotoğraf ve tablolar, otantik elbiseler, klasik ahşap mobilyalar ve müzik aletlerinden oluşan 87 adet görsel materyal bulunmaktadır. Toplamda 223 eserin bulunduğu müzeyi zenginleştirme çalışmaları devam etmektedir.

Trabzon Fen Lisesi
Gülbaharhatun Mah. Faik Dranaz Cad. No: 10
Ortahisar/TRABZON
Tel: 0462 230 23 30

TUNCELİ

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Mikroskop

TUNCELİ İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Fırat Havzası içerisinde doğal sınırlarla kuşatılmış yüksek bir bölgede olan Tunceli'de eğitim yolculuğu da coğrafyası gibi zorluklar içerisinde yürümüştür. Tunceli'de eğitim yolculuğu, 1939 yılında kurulan Atatürk İlkokulu ile başlamıştır.

1963 yılına kadar ilkokul, ortaokul ve lise eğitimini Atatürk İlkokulunda devam ettiren ilde, 1963 yılından sonra Kalan Lisesinin açılmasıyla beraber ortaokul ve lise yeni binalarına taşınmıştır. 1939'dan günümüze kadar devam eden süreçte Tunceli eğitim alanında başarılarla imza atarak bu konuda bir model olmuştur. Halihazırda Tunceli'de 124 eğitim-öğretim kurumunda 1040 öğretmen görev yapmakta ve bu kurumlarda 9.667 öğrenci öğrenim görmektedir.

Tunceli İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuyla ilgili çalışmalara 2017 yılı içinde başlanmıştır. Müze için belirlenen Atatürk Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi 1963-1964 eğitim-öğretim yılında lise ve ortaokul olmak üzere yatılı olarak öğretime açılmıştır. 1981-1982 eğitim-öğretim yılında Kalan Lisesi adını almış, 1985-1986 eğitim-öğretim yılından 2008-2009 eğitim-öğretim yılının sonuna kadar Cumhuriyet Lisesi olarak öğretim faaliyetlerine devam etmiştir. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Tunceli Atatürk Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi olmuştur.

İl genelinde tespit edilen objeler sergilenmek üzere müze envanterine kaydedilmiştir. Mekân düzenlemesine ilişkin çalışmalar sonucunda 2018 yılı Mayıs'ında Tunceli İl Eğitim Tarihi Müzesi ziyarete açılmıştır.

Tunceli, 1930

Daktilo

Atatürk Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Moğoltay Mah. Okullar Cad. No: 19
Merkez/TUNCELİ
Tel: 0428 212 11 31

ŞANLIURFA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Urfa Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinin Dışardan Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

ŞANLIURFA İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Cumhuriyet'in ilanından sonra Maarif Müdürlüğü olarak kurulmuş, 1982-1989 ve 1992 yıllarındaki düzenlemelerden sonra adı Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Şanlıurfa'da modern anlamda eğitimin verilecek olduğu okullar Cumhuriyet'in ilanından sonra açılmaya başlamıştır.

İlk anaokulu, Öğretmen Bedia Hanım tarafından açılmıştır. Avrupa'da Frobel ve Pestalozzi tarafından ortaya atılan yeni eğitim metotlarına göre açılan okul, Filiz, Gonca ve Gül isimli üç derslikten oluşmaktadır. Şanlıurfa'daki bu ilk anaokulu, halktan büyük rağbet görmesine karşın Bedia Hanım'ın başka bir ile tayini ile kapanmıştır.

1927 yılında Şanlıurfa'da faaliyette bulunan ilkokullar; Vatan, İrfaniye, Nusretiye, Turan, Emrullah, Numune Erkek, Haliliye Erkek, Köy Yati Kız, Köy Yati Erkek isimli okullardır. Bu okullardan Köy Yati Kız ve Köy Yati Erkek köy çocuklarının okuması için açılmıştır. Siverek, Suruç ve Halfeti ilçe merkezlerinde birer kız ve erkek yati okulları vardı. Numune Erkek Mektebi yeni eğitim ve öğretim ilkelerinin denendiği pilot bir okuldu. Bu okullardan başka, ilde Şanlıurfa Salnamesi bilgilerine göre 1927 yılı itibarıyla 23 mektep bulunmaktadır.

Orta dereceli okullar arasında ilin en eski lisesi Şanlıurfa Lisesidir. Lise, 1901 yılında 5 derslikli bir idadi olarak açılmış daha sonra 1914 yılında sultani olarak değiştirilmiş, 1921'de ortaokul olmuş, 1939'da tekrar liseye dönüştürülmüştür.

Radyo

1870'li yılların sonlarında bünyesindeki çorap-hane, kundurahane, tamirhane ve terzihane bölümleri ile Urfa Mekteb-i Sanayi adı altında bir sanat okulu kurulmuştur. 30 Ekim 1944 tarihinde Selahaddin-i Eyyubi Camisi'nde marangozluk, Balıklı Göl'deki eski binada demircilik ve Cumhuriyet Ortaokulunun altında tesviyecilik bölümleri olmak üzere Urfa Erkek Orta Sanat Okulu, ilin orta dereceli okulu olarak açılmıştır.

İlk imam hatip lisesi 1920'de açılmış, 1926'da kapanmış, sonra yeniden açılmıştır. İmam hatip liseleri hâlen eğitime devam etmektedir.

1915 yılında Şanlıurfa Erkek Öğretmen Okulu açılmış, bu okulun bölgenin eğitim ve öğretimine önemli katkıları olmuştur. Öğretmen yokluğu ve mali güçlükler nedeniyle Kurtuluş Savaşı yıllarında kapanmıştır.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında bölgede Trahom salgın hastalığı nedeniyle bu hastalıktan kör olanları hafız olarak yetiştirmek amacıyla 1922'de hafız okulu açılmış ancak 1926'da kapanmıştır.

Yükseköğretim alanında Şanlıurfa'nın Harran ilçesinde dünyanın en eski üniversitelerinden birisi kurulmuştur. Harran'da 13. yüzyıl öncesi Abbasiler Dönemi'nde günümüzdeki üniversite eğitimine denk gelen bir bilim merkezi faaliyet göstermiştir. Üniversite, İslamiyet'ten önce tıp, astronomi, fizik, kimya, matematik öğretimi; eski Yunanca ve Süryanice eserlerin tercüme edilmesi ve pozitif bilimlerdeki çalışmalarla tanınmıştır. Üniversitede doğu ülkele-

rinden olduğu kadar İspanya, İtalya ve özellikle Bizans'tan çok sayıda öğrencinin öğrenim gördüğü öne sürülmektedir.

Cumhuriyet öncesi yıllarda Şanlıurfa, Güneydoğu Anadolu'nun geneline göre eğitim, bilim, kültür ve sanat yönünden gelişmiş bir merkez olmakla birlikte, Cumhuriyet sonrasında bu alanlardaki çalışmalar daha da hız kazanmıştır. Şanlıurfa'da 1923 yılında 23 ilkökul ve 2 ortaokul varken ilköğretim olarak birleştirilen bu okulların 2003 yılı itibarı ile sayısı 1.368'dir. Okullaşma oranları bakımından 1967 ile 2003 yılları arasında büyük bir artış olduğu görülmektedir.

Şanlıurfa'da halihazırda çeşitli kademelerde toplam 2.262 eğitim kurumu vardır. Bu eğitim kurumlarında toplam 17.840 derslik, 624.675 öğrenci ve 25.734 öğretmen bulunmaktadır. İlde derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 37, genel ortaöğretimde 26, mesleki ve teknik ortaöğretimde de 22'dir.

Şanlıurfa İl Eğitim Tarihi Müzesi kuruluş aşamasında gerekli dokümanların sağlanması için kurum tarihçesine başvurularak ön hazırlık çalışması yapılmıştır. Kurum arşivinde kayıtlı olan ve eğitim-öğretim açısından tarihi değer taşıyan eserler kurum müzesine kazandırılmıştır. Müzeye kazandırılan eserlerin içeriği hakkında bölüm öğretmenlerinden bilgi alınarak eserlerin işlev özellikleri kayda geçirilmiştir.

Şanlıurfa İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulduğu Urfa Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi zemin katındaki giriş holünde 96 metrekarelik alanda kurulu olan müzede kayıtlı 39 obje mevcuttur.

Urfa Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Atatürk Bulvarı No: 45
Merkez/ŞANLIURFA
Tel: 0414 313 11 33

UŞAK

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Daktilo

UŞAK İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Uşak, Cumhuriyet öncesi de oldukça köklü eğitim kurumlarına sahip olan bir merkezdir. 18. yüzyıl başından 19. yüzyılın ilk çeyreğine kadar Uşak'ta var olan 12 medrese sayısı, 20. yüzyıl başlarında 22'ye ulaşmıştır. 19. yüzyıl başlarında 27 olan muallimhane sayısı 20. yüzyıl başlarında, 60'a yükselmiştir. Uşak, Kütahya vilayetinin kazası iken 1953 yılında il olmuştur. Uşak kazasının 1953 yılında vilayet olmasından sonra, eğitim ve öğretim kurumlarının sayısında artış yaşanmıştır. İl genelinde 1962 yılında 208, 1967 yılında 264, 1980 yılında 315 ilkokul olup 1962 yılında il genelindeki köylerin % 31'inde okul yokken, 1980 yılında okulu olmayan köy kalmamıştır. İlkokul sayısı 1994 yılına kadar sürekli artmış ve 368'e ulaşmıştır. Bundan sonra köylerden kentlere devam eden göçler nedeniyle köy okulları öğrenci yetersizliğinden kapanmaya başlamış, öğrenci sayısı azalan köyler taşınmalı eğitime alınmıştır.

Uşak'ta hâlihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) MEB'e bağlı 385 okul/kurumda 60.300 öğrenci öğrenim görmekte ve 3.896 öğretmen görev yapmaktadır.

Uşak İl Eğitim Tarihi Müzesine yönelik çalışmalar, 2017 yılı içerisinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. İl genelinde bulunan tüm okullarla irtibata geçilerek tarihî değeri bulunan eğitim materyalleri istenmiş ve ilgisi olan kişi ve kurumlarla diyalog kurularak bu envanterlerin arttırılması talep edilmiştir.

24 derslikli Uşak Fen Lisesinde 2004 yılında oluşturulan okul müzesi alanı İl Eğitim Tarihi Müzesine dönüştürülerek 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır. Uşak İl Eğitim Tarihi Müzesinde, halihazırda 177 obje sergilenmektedir. Bu objelerin içinde 107 adet ders araç gereci, 43 adet görsel materyal ve 27 adet yazılı kaynak mevcuttur.

Uşak Fen Lisesi
Kemalöz Mah. Kuyucak Uluyolu Üzeri No: 104
Merkez/UŞAK
Tel: 0276 216 77 35

VAN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Van Atatürk Anadolu Lisesinin Dışardan Görünüşü

Hassas Kronometre

Van ilinin tarihi M.Ö. 7000 yıllarına kadar dayanmaktadır. Doğu ile Batı arasında bir geçiş güzergâhında yer alan ilin hem demografik hem de siyasi yapısı sürekli olarak değişmiştir. Bu değişim Osmanlı Dönemi'nde de devam etmiştir. Bu değişkenlik, vilayetlerin sınırlarında olduğu kadar, vilayet, sancak ve kaza idare merkezlerinde de etkisini göstermiştir. Bölgede meydana gelen siyasal gelişmelere bağlı olarak idari yapısı sık sık değiştirilen vilayetlerden biri de Van olmuştur.

Siyasi yapıdaki değişiklikler sonrası, 1877 yılında Van, vilayet, Hakkâri de sancak haline getirilmiştir. 1881 tarihinde Hakkâri, ayrı vilayete dönüştürülmüştür ve 1889 tarihinde yeniden sancak haline getirilerek Van vilayetine bağlanmıştır. Bu durum Cumhuriyet Dönemi'ne kadar da devam etmiştir.

Van, I. Dünya Savaşı öncesinde eğitim ve kültür hayatı açısından bölgenin gelişmiş kentlerinden biridir. Gerek kent merkezinde ve gerekse vilayetin çeşitli kazalarında bulunan farklı kademelerdeki hem Müslümanlara hem de gayrimüslimlere ait eğitim kurumları, vilayetin çok kültürlü yapısının da önemli göstergelerinden biridir.

19. yüzyılın son çeyreğinde, Van ve kazalarında eğitim ve kültür hayatının dinsel ve etnik zenginliğe benzer şekilde çeşitlendiğini görmekteyiz. Müslümanlara ve gayrimüslimlere ait çeşitli düzeylerdeki okulların yanı sıra, medreselere, gazetelere, matbaalara ve yabancılarla ait okullara rastlanmaktadır.

Gerek maarif salnamelerinde ve gerekse diğer kaynaklarda, 19. yüzyıl sonunda Van vilayeti dahilinde idadi (lise) düzeyinde eğitim kurumu bulunmamaktadır. 19. yüzyılın sonunda ise, idadiler sadece gayrimüslimler tarafından açılmıştır. Hakkâri'nin vilayet olduğu 1883 yılında Van'da 4 rüştiye (ortaokul) bulunmaktaydı ve bu okullarda 136 öğrenci öğrenim görmekteydi. 1894-95 döneminde ise, Van merkez sancağında 6 ve Hakkâri sancağında 3 olmak üzere toplam 9 rüştiye bulunuyordu. Aralarında 1 adet kız rüştiyesinin bulunduğu (Gülşen-i Edeb Kız Rüştiye Mektebi) bu okullarda 301 öğrenci öğrenim görüyordu. Vilayet genelinde iptidai (ilkokul) sayısı ise daha fazladır. Van merkez sancağında 66'sı eski tarzda ve 5'i de yeni tarzda olmak üzere 71 adet, Hakkâri sancağında ise 54 adet iptidai bulunuyordu. Bu okullarda 1.954 öğrenci bulunmaktaydı. Osmanlı devletinin yayımlanmış tek istatistik yıllığında (1897'de) verilen bilgilerde ise, bu tarihte rüştiye ve iptidai derecelerde 135 okulda 2.116'sı erkek ve 176'sı kız olmak üzere 2.292 kişi öğrenim görmekteydi. Bu öğrencileri 338'i 10 adet rüştiye mektebinde, geri ka-

Terazi

lan ise 125 iptidai mektebinde okumaktaydı. 1900 tarihindeki iptidai okullardan Van kent merkezinde Bahçeler mevkiinde bulunan iptidailer ile Erciş kazasının idare merkezi olan Aganis kasabasındaki iptidai, kız çocuklarına yöneliktir. 1901 tarihli maarif salnamesinde, 430.000 nüfusa sahip vilayette sadece 4.042 kişinin öğrenim gördüğü ifade edilmektedir ki, bu da nüfusun oldukça düşük bir oranına tekabül etmektedir.

19. yüzyıl sonlarında Van kent merkezi başta olmak üzere vilayet genelinde eğitim ve kültür ile ilgili kurumların gelişmiş olduklarını görmekteyiz. Çeşitli derecelerdeki Müslüman ve gayrimüslimler ile yabancılara ait kız ve erkek okulları, matbaa ve gazeteler, dini eğitim veren medreseler, toplumsal yapıya egemen olan çok kültürlülüğün yansımalarıdır. 19. yüzyıl sonunda özellikle ticari faaliyetler bakımından bölgesel merkezlerden biri haline gelmiş olan Van, ekonomik bir kavşak noktası halindedir. Ancak gerek I. Dünya Savaşı öncesinde ve sonrasında yaşanan hadiseler, gerekse bizzat savaşın yol açtığı yıkım, sadece eğitim-kültür alanında değil, aynı zamanda demografik ve ekonomik anlamda da büyük çöküş ve gerilemelere neden olmuştur. Örneğin, 19. yüzyılın sonlarında 30 bin civarında olan Van kent nüfusu, aradan geçen onca zamana rağmen, 1927 yılında sadece 6.981 kişi olarak belirlenmiştir.

Bunun gibi, 1897 yılında 10 rüştiye (ortaokul) ve 125 iptidainin (ilkokul) bulunduğu Van'da, 1923-24 eğitim-öğretim döneminde vilayet genelinde sadece 14 ilkokul ve 1 ortaokul bulunmaktaydı. Geçen yüzyılın başında birkaç idadinin (lise) bulunduğu kentte, ilk lise 1948 yılında faaliyete geçebilmiştir.

Van'da halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 1.402 eğitim kurumunda, 14.985 öğretmen görev yapmakta olup, bu kurumlarda 311.269 öğrenci öğrenim görmektedir.

Van İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna ilişkin çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Van Atatürk Anadolu Lisesi bünyesinde kurulan müzede, Van eğitim tarihine ait objeler yer almaktadır. Toplamda 393 objenin yer aldığı müzede, 60 eğitim araç ve gereci, 38 fotoğraf ve dia, 175 yazılı kaynak ve 120 adet de farklı türde obje yer almaktadır.

Van Atatürk Anadolu Lisesi
Vali Mithat Bey Mah. İskele Cad. No: 62
İpekyolu/VAN
Tel: 0432 216 00 10

YOZGAT

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Yozgat Lisesinin Dışardan Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Yozgat Lisesinin Dışardan Görünüşü

YOZGAT İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Yozgat, Osmanlı Devleti içerisinde en geç kurulan şehirlerden olmasına rağmen hızla gelişerek ve kısa sürede nüfusunu arttırarak şehirleşmesini devam ettirmiştir. Yozgat'ın gelişme sürecinde dikkati çeken en önemli hususlardan biri de eğitim alanında ortaya çıkan hızlı değişim olmuş, şehir kısa sürede çevre illerden gelenlerin öğrenim gördükleri bir merkez hâline dönüşmüştür. Yozgat'ın şehirleşmesine katkıda bulunan en eski eğitim kurumu Abdülcabbarzade Ahmet Paşa tarafından yaptırılan Demirli Medresesi ile Kütüphanesi olmuştur. Yozgat'ta medreselerin dışında gerek vakfiyeler tarafından yaptırılan mahalle mektepleri gerekse devlet tarafından yaptırılan iptidai okullar ile bir rüştiye, bir idadi ve bir de darü'l-muallimin bulunduğu görülmektedir. Toplam 300 olan iptidai mekteplerin 196 adedi II. Abdülhamit Dönemi'nde yaptırılmıştır. Yozgat, 18. yüzyıldan itibaren şehirleşen ve gelişen yapısı ile bünyesinde barınan bütün unsurların eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak bir gelişme göstermiştir.

Yozgat'ta halihazırda 542 okul/kurumda 78.486 öğrenci öğrenim görmekte ve 6.526 öğretmen görev yapmaktadır.

Bakanlığın yayınladığı genelge doğrultusunda Yozgat Lisesi bünyesinde İl Eğitim Tarihi Müzesi oluşturulmuştur. Yozgat Lisesi, 1895 yılında II. Abdülhamit tarafından yaptırılmış olup 100 tarihî lise arasında 34. sırada yer almaktadır. Okul aynı zamanda Gençlik ve Spor Bakanlığı "Şehirler ve Kùltürler Çanakkale" projesi katılımcısı olup 1915 Çanakkale Savaşı'nda şehit veren okullardandır.

Yozgat İl Eğitim Tarihi Müzesi yazılı, görsel ve diğer kaynaklardan oluşan zengin bir envantere sahiptir. Müze bünyesinde sergilenen 98 obje mevcuttur.

Yozgat Lisesi
Aşağınohutlu Mah. Lise Cad. No: 37
Merkez/YOZGAT
Tel: 0354 212 11 70

ZONGULDAK

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Zonguldak Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinin Dışardan Görünüşü

ZONGULDAK İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

14 Mayıs 1920'de müstakil mutasarrıflık olan Zonguldak, merkez, Bartın, Hamidiye (Devrek), Ereğli kazalarından oluşmuştur. Cumhuriyetin ilanından sonra kurulan ilk ildir. Zonguldak il eğitim tarihinin en önemli tanıklarından olan, Zonguldak Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi, 1945 yılında Erkek Sanat Enstitüsü olarak Soğuksu'da eğitime başlamıştır. 1949 yılından itibaren Maden Teknik Okulu olarak hizmet veren kurum, 1925 yılından 1945 yılına kadar maden mühendisi yetiştirmiştir. 1945 yılından bugüne ise meslekî eğitim lisesi olarak hizmet vermiştir.

Zonguldak'ta hali hazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 635 okul/kurumda 105.508 öğrenci öğrenim görmekte 6.436 öğretmen görev yapmaktadır.

Zonguldak İl Eğitim Tarihi Müzesine yönelik çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan komisyon marifetiyle tespit edilen envanter, Zonguldak Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesinde müze için ayrılan alanda toplanmıştır. Bu süreçte Zonguldak genelindeki okullardan tarihî nitelikteki eğitim materyalleri toplanmış ve tasnif edilmiş, 66 obje sergilenmeye uygun bulunarak müze envanterine kaydedilmiştir.

Zonguldak Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Yayla Mah. Fener Cad. No: 10
Merkez/ZONGULDAK
Tel: 0372 253 20 16

AKSARAY

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

AKSARAY İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Kurtuluş Savaşı yıllarında, TBMM açıldıktan sonra hükümetin 2 Mayıs 1920 tarih ve 3 sayılı yasası ile İcra Vekilleri Heyetinin on bir vekâletinden biri olarak "Maarif Vekâleti" örgütlenmiştir.

Cumhuriyet öncesi Aksaray, bağımsız bir liva olan Niğde'ye bağlı bir ilçe statüsünde iken 14.10.1920 tarih ve 40 sayılı kanunla müstakil liva haline getirilmiş, kendisine Arapsun (Gülşehir) ve Koçhisar (Şereflikoçhisar) ilçeleri bağlanmıştır. 20.05.1933 tarih ve 2197 sayılı kanunla yine Niğde'ye bağlı bir ilçe hâline getirilmiş, aradan 56 yıl geçtikten sonra 15.06.1989 tarih ve 3578 sayılı kanunla tekrar il statüsü kazanmıştır.

Kurtuluş Savaşı yıllarında ilde bulunan eğitim kurumları, Kuva-yı Milliye safında azim ve kararlılıkla çalışmış, millî bilincin güçlendirilmesine katkıda bulunmuştur.

1923 yılında İstanbul'da bulunan Maarif Nezareti kapanmış, Ankara'da kurulan Maarif Vekâleti örgütü genişletilmiş, on bir birim olarak yeniden yapılandırılmıştır. Taşra örgütü de maarif müdürlükleri ve maarif memurlukları olarak düzenlenmiştir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında ilde 3 iptidai, 1 rüştiye ve 1 numune mektebi mevcuttur. O günlerde okuryazar oranı oldukça düşüktü. Bunun sebebi uzun süren savaş yıllarının getirdiği sosyo-ekonomik zorluklardı. 03 Mart 1924 tarihinde Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması ile yeniden yapılanmaya gidilmiş ve medreseler kapatılmıştır. Medreselerde okuyan ve yaşları uygun olanlar ilkokullara ya da sınavla ortaokullara alınmışlardır.

22 Mart 1926 tarih ve 789 sayılı Maarif Teşkilatı Kanunu'nun 20. maddesine istinaden hazırlanmış belirtilen ve dönemin başbakanının imzasıyla o günkü Maarif Vekâletine gönderilen 46 maddelik kararnameyle, Türkiye 13 maarif eminiğine bölünmüştür. Maarif eminlikleri bugünkü anlamda eğitim bölgelerine karşılık gelmekte ve kurumsal bir yapı ve idari bir kademeyi göstermektedir. Aynı zamanda bölgeyi oluşturan tüm illerde maarif müdürlükleri vardır. Bu yasayla Aksaray, Konya Maarif Eminliği'ne bağlanmıştır. Tespit edilen ilk Maarif Emini Faik Bey ve Aksaray Maarif Müdürü Şevki Bey'dir. Maarif eminlikleri uygulamasına 1931 yılında 1834 sayılı yasayla son verilmiştir. 1926 tarihinde sınıf uygulamasına son verilmiş ve karma eğitime geçilmiştir. Bu tarihlerde il merkezinde ve köylerde 300 öğrenci ve mesleği öğretmenlik olan 12 öğretmen bulunuyordu. Bu yıllarda sadece tek bir rüştiyede eğitim verilmekteydi. Bu okulun öğretmen ihtiyacı ilkokullarda çalışan öğretmenler veya geçici öğretmenlik yapan devlet memurları tarafından karşılanmaktaydı.

1927 yılında yapılan genel nüfus sayımında ildeki okuryazar oranı % 2.67 iken, 1935 sayımına göre % 14.5'tir. Bu artışta harf inkılabının ve okullaşma sürecine hız verilmesinin etkisi vardır. 1934 tarihinde yayınlanan maarif istatistiğine göre 1927-1928 eğitim yılından başlamak üzere 1932-1933 eğitim yılı dahil altı eğitim yılında toplam 16.319 öğrenciye ilkokul eğitimi verilmiştir.

1929 ekonomik krizinin ülkemize yansımaları ve dış borçların ödenmesi gerekçesiyle alınan tasarruf tedbirleri nedeniyle Aksaray, 1933 yi-

linda Niğde iline bağlı bir ilçe olmuştur. Bu nedenle eğitim işleri, Niğde Maarif Müdürlüğüne bağlı Maarif Memurluğu tarafından sürdürülmüştür. Bu durum Aksaray'daki eğitim hizmetlerini bir süre duraklatsa da 1936 yılından itibaren eğitim hamlesi ve yatırımlar artarak devam etmiştir.

İlçelerdeki maarif memurluğu statüsü, 05.01.1961 tarihinde yayımlanan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na dayanılarak ilköğretim müdürlüklerine dönüştürülmüştür. Bu nedenle Aksaray İlköğretim Müdürlüğü kurulmuştur. Aynı kanunda 12.10.1983 tarihinde yapılan 2917 sayılı değişiklik ile ilköğretim müdürlüğü yerine ilçe eğitim müdürlükleri kurulmuştur. Aksaray İlköğretim Müdürlüğü'nün ismi Aksaray İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü olarak değişmiştir.

İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü 1989'da Aksaray yeniden il olunca İl Millî Eğitim Müdürlüğüne dönüşmüştür. Müdürlüğün teşkilat yapısı 1992 tarih ve 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 53. maddesine göre yeniden düzenlenmiştir.

İlde merkez ilçe ve diğer ilçelerle birlikte 467 okul/kurum, 4.143 derslik, 81.319 öğrenci, 5.466 (idareciler dâhil olmak üzere) öğretmen bulunmaktadır. Derslik başına düşen öğrenci sayısı ise ilkokul ve ortaokullarda 18, genel ortaöğretimde 20, mesleki ve teknik eğitimdeki okullarda ise 22'dir.

2010 yılının Eylül ayında Cumhuriyet Dönemi ve sonrasında eğitimde kullanılan fotoğraf, belge ve araç gereçlerin sergilenmesi amacıyla, Uluirmak Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi bünyesinde bir müze kurulmuştur. 2017 yılı sonunda envanter zenginleştirilerek Aksaray İl Eğitim Tarih Müzesine dönüştürülmüştür.

Müzede, 1910 yılından başlayıp günümüze kadar uzanan, türlü eğitim doküman ve materyallerinin sergilendiği arşiv bulunmaktadır.

Radyo

Müzedeki önemli eserler arasında şunları sayabiliriz: 1930'lu yıllarda uygulanan her ile bir piyano projesi kapsamında ile getirilerek günümüze kadar kalmayı başarabilmiş ve Aksaray Lisesi tarafından müzeye bağışlanmış 1930 yılına ait piyano, harf inkılabı öncesinde hazırlanmış Osmanlıca el yazması öğrenci diplomaları, nüfus hüviyetleri, okul kayıt defterleri ve öğrenci karneleri bulunmaktadır.

Ayrıca, okul laboratuvarlarında kullanılmış eski araç gereçler, geçmiş yıllara ait öğrenci, öğretmen ve okul fotoğrafları; 1930'lu, 40'lı, 50'li ve 60'lı yıllara ait eski radyolar, daktilolar, telefonlar, kol ile çevrilen hesap makineleri ve farklı alanlara ait eserler yer almaktadır.

Aksaray Ulutirmak Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Ereğlikapı Mah. Şehit Önder Güzel Cad. No: 12
Merkez/AKSARAY
Tel: 0382 213 00 17

BAYBURT

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Daktilo

BAYBURT İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Bayburt'ta eğitim faaliyetlerinin evveliyatı hakkında çok bilgi olmasa da Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde, 1911 yılında, bir idadi mektebi açılmış, 1914 yılında I. Dünya Savaşı'nın çıkması ile bu idadi mektebi kapatılmıştır.

Cumhuriyet tarihi sürecinde ise ilkokul olarak 1923 yılı itibari ile iki okul açılmıştır. Bunlardan birincisi Cumhuriyet İlkokuludur ve bugün hâlâ aynı isim ile eğitime devam etmektedir. İkincisi ise İnönü İlkokulu adıyla açılmış, 1950'den sonraki süreçte Şair Zihni İlkokulu olmuştur ve bugün hâlâ aynı isimle eğitime devam etmektedir.

Bayburt'ta orta mektep 1928 yılında Trabzon Bölge Maarif Vekâletine bağlı olarak kurulmuştur. Okulun bilinen ilk müdürü Mahmut Kemal Yanbeğ'dir.

Bayburt'ta lise eğitimi 1950 yılında meslek lisesinin açılması ile başlamıştır. Bu okul hâlâ Çoruh Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi olarak eğitime devam etmektedir. 1962 yılında ikinci lise olarak Bayburt Erkek Sanat Okulu açılmıştır ve bugün Bayburt Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi olarak eğitime devam etmektedir. Bayburt'ta 1964 yılında kurulan bir başka okul ise Bayburt Lisesidir. Bayburt'ta 2017-2018 eğitim-öğretim yılı sonu itibarıyla 138 okul/kurumda 14.103 öğrenci öğrenim görmekte 1.022 öğretmen görev yapmaktadır.

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün İl Eğitim Tarihi Müzelerinin kuruluşu ile ilgili yazısı gereği ilin en eski okullarından biri olan Çoruh Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi bünyesinde

62 metrekarelik bağımsız bir alanda müze çalışmaları başlatılmıştır. Ancak Çoruh Meslekî Teknik Anadolu Lisesine ait binanın Bayburt Belediyesine devri sonucu, 1948 yılında orta mektep olarak hizmete başlayan ve 1964 yılı itibari ile Bayburt Lisesi olarak açılan okul bünyesinde yer alan ek binada 110 metrekarelik bir bölüm müze olarak tahsis edilmiştir. Hazırlık sürecinde Rehberlik Araştırma Merkezinin faaliyetlerini belirtilen yerde yürütmesi sebebi ile binada yapılan faaliyetler gecikmiştir. 2018 yılının başında boşaltılan binada çalışmalar hızlandırılarak müze oluşturulmuştur.

İlde müze çalışmaları ve envanter kayıtlarının oluşturulması için İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde bir komisyon oluşturulmuş, komisyon tarafından okullardaki çeşitli objeler tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

Envanter kaydı sürecinde 1.300'e yakın obje tespit edilmiş ve müzeye alınmışsa da ilk etapta 300 obje sergilenmiştir. Ayrıca müze içerisinde oluşturulan arşiv bölümü ile ildeki okul kütüphanelerinde bulunan ve 1950 öncesinde basılmış kitap, belge vs. araç gereç toplanarak arşive dâhil edilmiştir.

Yapılan çalışmalar sonucunda Bayburt İl Eğitim Tarihi Müzesi 28 Şubat 2018 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Korkut Ata Anadolu Lisesi
Şeyh Hayran Mah. Türkistan Cad. No: 3
Merkez/BAYBURT
Tel: 0458 211 32 14

KARAMAN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Karaman Lisesinin Dışından Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

KARAMAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Karaman'da eğitimin geçmişi çok eski tarihlerle kadar gitmektedir. Cumhuriyet öncesi eğitim kurumları sıbyan mektepleri, medreseler ile tekke ve zaviyeler olmuştur. Bilinen en eski eğitim kurumu, Mevlana'nın babası Bahaüddin Veled'in medresesidir. Bahaüddin Veled, Karaman'da kaldığı süre içinde bir medrese kurup ilmi faaliyetlerine devam etmiştir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Karaman'da üç ilkokul, bir ortaokul mevcuttur. Tanzimat Dönemi'nde kız ortaokullarının yerini karma okullar almıştır. İptidailerin yerine ilkokullar, rüştiyelerin yerine ortaokullar, idadilerin yerine liseler açılmıştır. Cumhuriyet Dönemi eğitimi üç ilkokul, bir ortaokul ile başlamıştır.

Karaman'da millî eğitim müdürlüğü teşkilatının ne zaman kurulduğuna dair kesin bir bilgi yoktur. Başöğretmenliğin olduğu dönemlerde Gazi İlkokulu başöğretmeni, aynı zamanda ilçe millî eğitim müdürlüğü görevine de bakmakta idi.

Müdürlüğün bilinen ilk yeri, Taş Bina karşısındaki eski belediyenin ikinci katında bir odadır. Müdürlük daha sonra İsmet Paşa Caddesi üzerinde bir binada hizmet vermiştir. 21 Haziran 1989'da Karaman il olunca, İl Millî Eğitim Müdürlüğü kurulmuştur. İlk hizmet binası İl İstasyon Caddesi'nde, şimdi lojman olan bina-
dır. 2004 yılı itibari ile de Sakabaşı Mahallesi'ndeki Hükümet Konağına taşınmıştır. Eski Ticaret Lisesinin bulunduğu alana yeni bir müdürlük binasının yapımı için çalışmalar devam etmektedir.

İlde halihazırda, resmî ve özel okullar dâhil okulöncesi öğrenci sayısı 4.701, ilköğretim öğrenci sayısı 30.488 ve ortaöğretim öğrenci sayısı ise 18.314 olmak üzere toplam öğrenci sayısı 53.503'tür. Resmî ve özel okullar dâhil okulöncesi öğretmen sayısı 179, ilköğretim öğretmen sayısı 2.069 ve ortaöğretim öğretmen sayısı ise 1.185 olmak üzere toplam öğretmen sayısı 3.433'tür. Ayrıca resmî ve özel okullar dâhil 32 okul öncesi, 162 ilköğretim ve 50 ortaöğretim olmak üzere toplam 244 adet eğitim kurumu vardır.

Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğünün "İl Eğitim Tarihi Müzeleri" oluşturulması yönünde talimatı üzerine, İl Millî Eğitim Müdürlüğünde oluşturulan komisyonun çalışmaları sonucunda müzenin ilin en eski lisesi olan Karaman Lisesinde açılmasına karar verilmiştir.

Komisyon toplantısı ardından okullara yazı gönderilerek müzede değerlendirilebilecek eğitim materyalleri saptanmaya çalışılmıştır. İlin özellikle eski okulları gezilmiş müzede değerlendirilebilecek eşyalar toplanmıştır. Okulların depoları, malzeme odaları tek tek incelenmiş ve pek çok önemli eğitim materyali toplanarak müzeye kazandırılmıştır. Özellikle köy okulları gezilmiş ve sergilenmeye değer objeler tespit edilmiştir. Bunun yanında ilin eğitim arşivinin bir kısmı taranmış ve eski öğretmenlerin, okulların ve öğrencilerin fotoğrafları bulunarak müzede değerlendirilmiştir. Ulusal arşivlerin de taranması sonucu 1914 yılına ait "Çiçek" adlı dergide ilde bulunan Şemsül Maarif Mektebi kız ve erkek öğrencilerinin fotoğrafları bulunmuştur. İlde fotoğraf arşivi olan kişilerle de istişareler edilerek kendilerinden müzede sergilenecek fotoğraflar alınmıştır. Yine eski okullardaki kütük, öğrenci sicil defterleri taranmış ve ilin değeri, Karamanlı şair, Bekir Sıtkı Erdoğan gibi şahısların fotoğrafları ve diploma defterleri envantere kaydedilmiştir.

Müzeye tahsis edilen alanın eksiklikleri giderilmiş ve 23 adet camlı dolap, 8 adet sehpa, üç adet yüksek sehpa yaptırılmıştır. Bunun akabinde toplanan materyaller temizlenmiş, onarımları yapılmış ve çalışabilecek durumda olanlar çalıştırılmıştır.

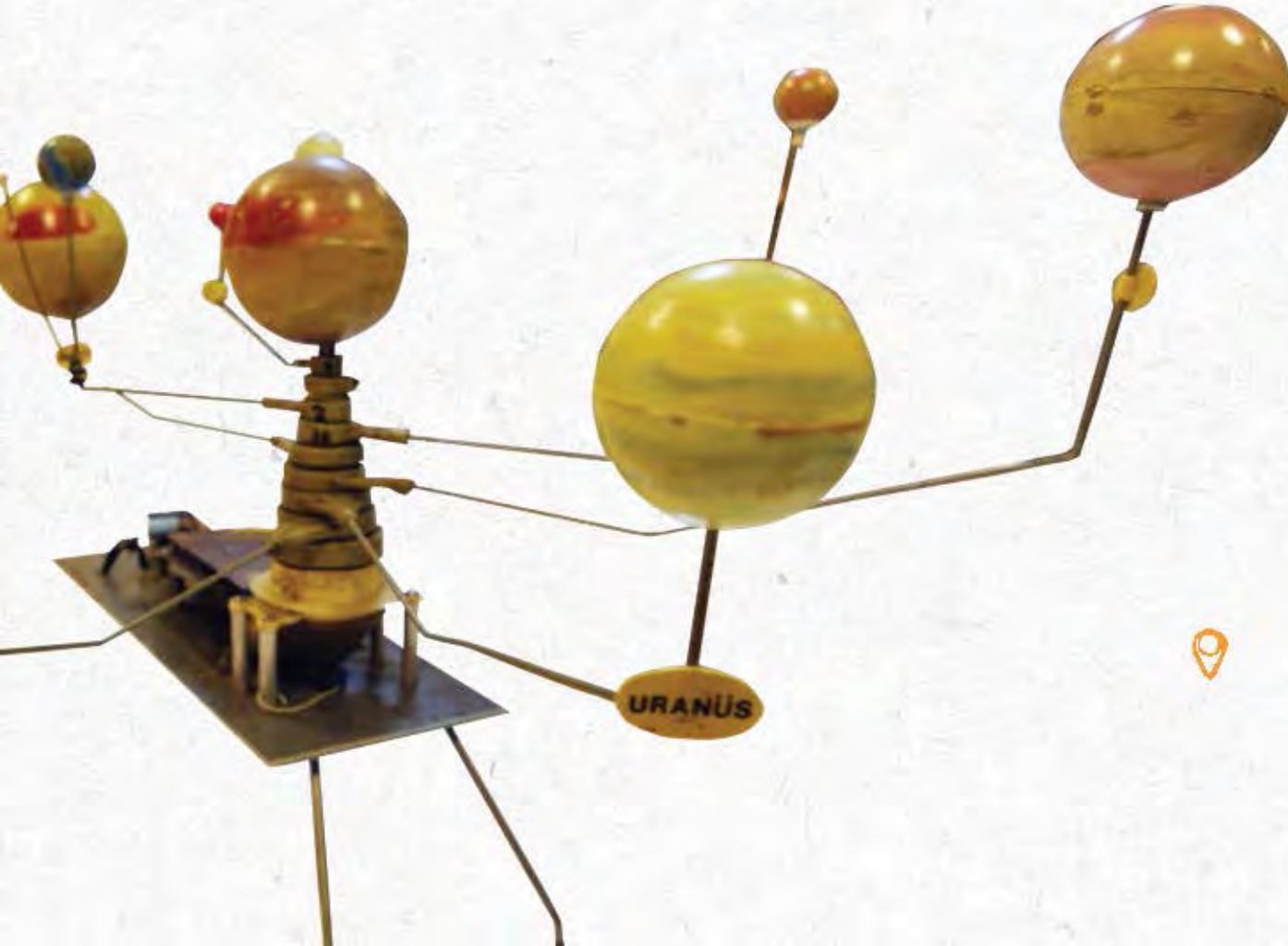
İlin müze yetkililerinden de fikir alınmış ve objeler sergilenmeye hazır hâle getirilmiştir. Kara tahtadan okul önlüğüne, öğrenci kütük defterlerinden eski kitaplara, müzik aletlerinden ders araç gereçlerine kadar pek çok materyal sergilenmiştir.

Müzede eğitim ortamı oluşturup öğrencilerin, ziyaretçilerin, yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlamak amacıyla bu malzemelerin çalışır olanlarını izleyiciler ve öğrencilerin kullanması öngörülmüş; kara tahtaya tebeşirle yazı yazmaları, daktilo ile yazı yazmaları, eski sırada oturup eski ders kitaplarını incelemelerini sağlayacak bir ortam hazırlanmıştır.

Müze açıldıktan sonra da müzenin geliştirilmesi, çeşitli malzemelerin toplanması, çalıştırılması, görünürlüğünün artırılması çalışmaları devam etmektedir. İldeki öğrenciler ve halk müzeyi ziyaret etmektedir.

İl Eğitim Tarihi Müzesinde, merkez ve köylerdeki okullar taranarak elde edilen ders kitapları, dergiler, yönetmelik ve resmî yazı gibi basılı araç gereçler; daktilo, hesap makinesi, teksir makineleri gibi idari işlerde kullanılan malzemeler; müzik, fen bilimleri, coğrafya, matematik, iş eğitimi, dikiş nakış kursları ve meslek liselerinde kullanılan 240 adet materyal yer almaktadır.

Karaman Lisesi
Nefise Sultan Mah. 1. İstasyon Cad. No: 92/1
Merkez/KARAMAN
Tel: 0338 213 15 93

KIRIKKALE

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

KIRIKKALE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Kırıkkale Neolitik ve Kalkolitik Çağ'dan günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bir şehirdir. 11. yüzyıldan itibaren Türkleşmeye ve İslamlaşmaya başlamıştır. Kırıkkale'de Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde ve daha sonra da Cumhuriyet Dönemi'nde önemli eğitim kurumları faaliyet göstermiştir. 1325/1908 Ankara Salnamesi'nde Keskin'de iki adet medresenin varlığından bahsedilmiştir. Keskin'e bağlı Kavurgalı köyünde bulunan medresenin "tali" (orta) medrese olduğundan bahsedilir. Bu da bize Keskin'in dinî bir eğitim merkezi olduğunu gösterir. Yine bazı kaynaklarda Balışeyh ilçesine bağlı Battalobası karyesinde 1907 yılından önce yaptırılmış olan Battalobası Medresesi'nden ve Mevlana Muhiddin Efendi Mektebinden bahsedilir. 1878 (H. 1295) yılına ait kaynaklarda Keskin Rüştiyesinden bahsedilir.

Cumhuriyet'in kuruluşuyla beraber çağdaş eğitim esasına dayanan yeni eğitim kurumları açılmıştır. 1923 yılında Keskin'e yapılan on derslikli Cumhuriyet İlkokulu ile başlayan eğitim hamlesi 1926 yılında Beyobası, 1927'de Kılıçlar İlkokulu, 1928'de Ahılı köyü, 1931'de Keçili köyü ve Keskin Köprüköy'üne, 1932 yılında Tınaz İlkokulu adıyla Kırıkkale merkeze, 1935 yılında Delice Büyük Yağlı köyüne, 1937'de Beşbiçak köyüne, 1938'de İrmak kasabasına ve Ayvatlı, Battalobası köylerine ilkokulların açılmasıyla devam etmiştir.

1928 yılından itibaren açılmaya başlayan Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu fabrikaları bu yerleşim bölgesine yoğun bir göç başlatmış ve nüfus yoğunluğu hızla artmıştır. Bölge nüfusuyla birlikte eğitim kurumlarına da ihtiyaç artmıştır. MKEK fabrikalarının açılması, Kırıkkale'de meslekî eğitimin gelişmesine katkı sağlamıştır. MKEK fabrikalarına işçi yetiştirmek

amacıyla 1941-1954 yılları arasında Mühimmat Fabrikası Çırak Okulu adıyla bir okul faaliyet göstermiştir. Daha sonra iş okulu bünyesinde eğitime devam etmiştir.

Kurumumuz, Kırıkkale 1989 yılında il olduktan sonra il millî eğitim müdürlüğü statüsü kazanmış, devamında eğitim kurumlarındaki çeşitlilik de artmıştır. Günümüzde il sınırları içerisinde 237 okul/kurum, 2.581 derslik, 49.539 öğrenci, 3.510 öğretmen ile eğitim-öğretim devam etmektedir. Kırıkkale'de ilkokul ve ortaokulda derslik başına 20 öğrenci, genel orta öğretimde 21 öğrenci ve mesleki ve teknik okullarda 25 öğrenci düşmektedir.

Kırıkkale İl Eğitim Tarihi Müzesi, 1944 yılında Tekel Fabrikası olarak hizmete açılan daha sonra Kırıkkale İl Millî Eğitim Müdürlüğüne devredilen ve okul olarak kullanıma sunulan Yeşil Vadi Şehit Musa Saydam Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi bünyesinde 24/11/2017 tarihinde hizmete açılmıştır. Müze, 50 metrekare iki sınıf ve 40 metrekare iki bölmenin okul binasından pvc bölmelerle ayrılmasıyla oluşturulmuştur. Okulun zemin katında bulunan müze, iki ay gibi bir sürede oluşturulmuştur. İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki komisyon tarafından müze altyapısı oluşturulmuş, envanter taraması ve seçimi yapılarak hizmete açılmıştır.

Müzede okul ve kurumlarda kullanılan diploma, kitap, deney malzemeleri, ders araç ve gereçleri gibi geçmiş yıllarda okullarda kullanılan birçok materyalden oluşan toplam 146 obje sergilenmektedir.

Kırıkkale Lisesinden alınarak müze envanter listesine katılan 1919 yılına ait Neker marka bir duvar saati bu envanter listesindeki ilgi çeken önemli objelerden bir tanesidir.

Hanımeller ilkokulundan müze envanterine kazandırılan 1972 yılına ait o dönemde çok az okulda bulunan piyano da envanter listesinin ilgi çeken objeleri arasında yerini almaktadır.

30/12/1938 tarihli Tebliğler Dergisinin 1. sayısı, 1940 yılına ait baskı makinesi, çeşitli yıllara ait bir kısmı Osmanlıca olan diploma örnekleri, nüfus kayıt bilgileri, kurs bitirme belgeleri, sınıf geçme defterleri, bazı okulların önceki yıllara ait yıllıkları ve öğretmenlerin fotoğraflarından oluşan defterler, Kırıkkale iline ait çeşitli mekânların fotoğrafları, okullarda çeşitli tarihlerde kullanılan telefonlar ve Facit markalı hesap makineleri de ziyaretçilerin incelemeleri için müze bünyesinde sergilenmektedir.

Şehit Musa Saydam Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Kızılırmak Mah. 86. Sok. No:32
Merkez/KIRIKKALE
Tel: 0318 225 27 62

BATMAN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Künye Defterleri

BATMAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Batman, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde petrolün bulunması ile gelişen ve büyüyen bir köydü. Petrolün bulunması küçük bir köy olan İluh'un da büyümesini sağladı. Köy olan Batman 1955 yılında belediye, 1957 yılında ilçe, 1990 yılında ise Türkiye'nin 72. ili oldu.

Gercüş ilçesinde kurulan ve bugün Ziya Gökalp İlkokulu olarak devam eden okul 1926 yılında kurulmuş olup il sınırları içinde kurulan ilkokuldur. İl merkezindeki ilk okul ise 1937 yılında kurulan ilk okuludur. Batman İl Eğitim Tarihi Müzesinin yer aldığı Batman Lisesi ise 1968 yılında kurulmuş ve bugün Turgut Özal Anadolu Lisesi olarak eğitim-öğretime devam etmektedir.

Batman ilinde halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 702 kurumda, 171.051 öğrenci öğrenim görmekte, 7.830 öğretmen görev yapmaktadır.

Batman İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuyla ilgili çalışmalar 2017 yılında yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Şehrin en eski lisesi olan Turgut Özal Anadolu Lisesinde (eski Batman Lisesi) kurulması planlanan müzede yer alacak objeler için il genelinde bir tarama yapılmış ve ilçe müdürlükleri kanalıyla sergilenmeye değer objeler okullardan toplanarak kayıt altına alınmıştır. Bölgenin Cumhuriyet sonrası gelişen bir bölge olması nedeniyle daha eski dönem-

lere ait pek obje ortaya çıkmamıştır.

Yapılan çalışmalar neticesinde özellikle eğitim araç gereci olarak kullanılan malzemelerin yanı sıra birtakım belgeler bulunmuştur. Ders kitapları, haritalar, diploma defteri, kütükler, sınıf geçme defteri, lise bitirme belgesi, ortaokul diploması, tasdikname defteri, mikroskop ve kutusu, tepegöz, yer küre, güneş sistemi, mühür, fosiller, radyo, okul sırası, okul tahtası gibi 172 obje müze envanterine kaydedilmiş ve uygun olanları sergilenmeye başlanmıştır.

Turgut Özal Anadolu Lisesi
Ziya Gökalp Mah. 1707. Sok. No: 1
Merkez/BATMAN
Tel: 0488 214 99 63

ŞIRNAK

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Adı ve soyadı	Kasım Demir
Babasının adı	Ahmet
Doğum yeri	Şirnak
Doğum yılı	1941
Okul numarası	14
İmtihani bitirdiği öğretim yılı ve dönemi	1356-57 Düz
Kaç yıl parasız yatılı okuduğu	
Okuduğu yabancı dil	Fransızca
Diplomayı veren okul	Şirnak Orta Okulu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MAARİF VE KÂLETİ DEVLET ORTAOKUL DİPLOMASI

Diploma No: 3 Diploma derecesi: Orta

Ahmet Oğlu Kasım Demir
Kızı
Devlet Ortaokul İmtihanını başarılar
diploma almağa hak kazanmıştır.

11 / 9 / 1957

Maarif Müdürü
İsmail Çınar

Okul Müdürü
Kemal Ekiçi

Stok No.: 79)

ŞIRNAK İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Çok köklü bir geçmişe sahip olan Şırnak ilinin tarihi Evliya Çelebi'nin 17. yüzyılda yazdığı "Seyahatname" isimli kitabına göre Nuh Tufanı öncesine kadar dayanır. Bu rivayete göre, Nuh'un gemisinin il sınırları içerisinde bulunan yüksekliği 2.089 metreye kadar uzanan Cudi dağının tepesinde bulunduğu rivayet edilir. Şırnak; Guti, Babil, Med, Asur, Pers, Sasani, Emevi, Abbasi, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde bir yerleşim birimiydi. 23 Temmuz 1914 yılında ilçe olmuş, bu konumu 1990 yılına kadar sürmüş ve 1990 yılında il statüsüne kavuşmuştur. İle bağlı altı ilçe bulunmaktadır. Bu ilçeler Beytüşşebap, Cizre, Güçlükonak, İdil, Silopi ve Uludere'dir.

İlde halihazırda (Ocak, 2018) 639 okul ve kurumda 5.236 derslik mevcuttur. Bu okullarda 6.563 öğretmen görev yapmakta olup, 198.823 öğrenci öğrenci öğrenim görmektedir.

Şırnak İl Eğitim Tarihi Müzesine yönelik çalışmalar 2017 yılı içinde başlamış ve 2018 başında sonuçlanmıştır. Şırnak il merkezinde bulunan Merkez Çok Programlı Anadolu Lisesinin ek binasında yer alan 200 metrekarelik kapalı alan müze tahsisi için uygun görülüp gerekli fiziki tedbirler alınarak müze için tahsis edilmiştir. Öncelikle ildeki tüm eğitim kurumları resmi yazı ile bilgilendirilerek eğitim tarihi açısından önemli sayılan objeler, yazılı ve görsel dokümanlar Merkez Çok Programlı Anadolu Lisesinde toplanmış ve komisyon marifetiyle sergilenmeye uygun objeler belirlenerek müzeye kazandırılmıştır.

Merkez Çok Programlı Anadolu Lisesi
Atatürk Mah. Lise cad.
Merkez/ŞIRNAK
Tel: 0486 216 28 72

BARTIN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Mikroskop

Müzenin İçeriden Görünüşü

BARTIN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Nadir bulunan deniz kayıt termometresinin 1960'lı yıllarda kullanıldığı düşünülmektedir. Üreticisi Richard Brothers Paris'tir. Grafik kâğıdı ile donatılmış bir silindir, bir saat hareketiyle sürekli şekilde sıcaklığı kaydeder.

Bartın'da eğitim-öğretim faaliyetleri 1920'de başlamıştır. 1931 yılında Bugünkü Bartın Lisesinin bahçesinde bulunan, Rum tüccar Bodasakî'den kalma tarihi konak Özel Bartın Orta Mektebi olarak eğitime başlamış ve 1961 yılında adı geçen konağın yanına yapılan yeni binada Bartın Özel Lisesi kurulmuştur. Bu lisenin ihtiyacı olan ders araç gereçleri Millî Eğitim Bakanlığından satın alınmıştır. 1964 yılında adı geçen özel lise Millî Eğitim Bakanlığına devredilmiştir. Sonraki yıllarda Bartın merkezde farklı derece ve türlerde okullar da açılarak eğitim ve öğretim faaliyetleri hız kazanmıştır. Bartın'da halihazırda (Ocak, 2018 itibarıyla) 130 okul/kurumda 38.689 öğrenci öğrenim görmekte 2.104 öğretmen görev yapmaktadır.

İl Eğitim Tarihi Müzesi, Bartın Lisesinin bünyesinde, 35 metrekare alana sahip bir sınıfın dönüştürülmesiyle kurulmuştur. Bartın Lisesinde var olan okul müzesi, daha da geliştirilerek İl Eğitim Tarihi Müzesi haline getirilmiştir. Bartın Lisesi, Bartın'ın en eski eğitim kurumu olup bu yönüyle de müze kurulumu için uygun bir yapıya sahiptir.

Beş yüze yakın objeye sahip olmasına rağmen sergilenecek alanın yetersiz olması sebebiyle objelerin sadece bir kısmı sergilenmektedir. Sergilenen objelerin çoğu eski eğitim araç gereçlerinden oluşmaktadır. Ayrıca eski kayıtlara ait birçok defter de müzede sergilenmektedir.

Bartın Lisesi
Kırtepe Mah. Cemal Aliş Sok. No: 1
Merkez/BARTIN
Tel. 0378 227 13 40

ARDAHAN

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

ARDAHAN İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Ardahan, Cumhuriyet Dönemi ile birlikte 1926 yılında vilayetten ilçeye dönüştürülmüştür. Bu esnada 23 Şubat İlkokulu adıyla ve halen eğitim-öğretime devam eden tek bir ilkokul mevcuttur. 22 yıl sonra, 1948 yılında, ihtiyaca cevap vermek amacıyla Karagöl Mahallesi'nde Karabekir İlkokulu adında yeni bir okul daha yaptırılmıştır. Ancak bu okul da ihtiyacı karşılamayınca ilk yerleşim yeri olan Halilefendi Mahallesi'nde Halitpaşa İlkokulu adıyla bir ilkokul daha açılmıştır. Böylece üç ilkokula sahip olan Ardahan yine de ilköğretim alanında sıkıntı çekmeye devam etmiştir.

1962 yılında Yatılı Bölge Okulunun açılmasıyla ilçedeki ilköğretimde çekilen sıkıntı nispeten giderilmiştir. 1967 yılında Yeni Mahalle adında yeni bir mahallenin kurulması sonrası bu mahallede Atatürk İlkokulu adında bir okul daha kurulmuştur. 1967 yılında Akşam Kız Sanat Okulu açılmış, sonrasında ise Orta Kız Sanat Okulu haline getirilmiştir.

1940 yılında Ardahan Ortaokulu adında karma bir ortaokul hizmete girmiştir. Ardahan'da açılan ilk lise ise 1968 yılının Mart ayında faaliyete geçen Ardahan Lisesidir. Okul önce özel lise olarak açılıp daha sonra kamulaştırılmıştır. Uzun yıllar Ardahan ve ilçelerinin lise öğrenim ihtiyacını karşılamıştır. Günümüzde ise 5 ilkokul, 3 ortaokul, 4 meslekî ve teknik Anadolu lisesi, 1 imam hatip lisesi, 1 spor lisesi ve 1 fen lisesi ile eğitim-öğretim devam etmektedir. Toplamda 172 eğitim kurumunda 20.013 öğrenci öğrenim görmektedir olup, bu kurumlarda 1.414 öğretmen görev yapmaktadır.

Ardahan İl Eğitim Tarihi Müzesi için belirlenen Halitpaşa Anadolu Lisesi, 1941-1942 eğitim-öğretim yılından itibaren ortaokul olarak hizmete açılmış; 1967-1968 eğitim-öğretim yılından itibaren de genel lise olarak hizmet vermeye başlamıştır. Lise bünyesindeki ortaokul kısmı 1977-1978 öğretim yılı sonuna kadar devam etmiştir. Okulun bünyesinde 1994-1995 eğitim-öğretim yılında yabancı dil ağırlıklı lise kısmı açılmış ve 2010-2011 öğretim yılında Anadolu lisesine dönüştürülmüştür. Okulun adı Halitpaşa Anadolu Lisesi olarak değiştirilmiş ve eğitim-öğretime devam etmektedir. Okul uzun yıllar Ardahan'ın tek genel lisesi olarak hizmet vermiştir.

Ardahan İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna ilişkin çalışmalar, 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Müze kuruluşuna ilişkin izlenecek yol haritasının belirlenmesi amacıyla bir komisyon oluşturulmuş, bu komisyon müzecilik alanında uzman kişilerle görüşmüştür. Sonrasında müze kurulacak olan Halitpaşa Anadolu Lisesinde uygun alan belirlenip gerekli hazırlıklara başlanmıştır. İlçe milli eğitim müdürlükleri kanalıyla okullarla irtibata geçilmiş, eğitim tarihi açısından arşiv değeri taşıyan objeler taranarak tespit edilmiş ve müze envanterine kazandırılmıştır. Sergileme alanının düzenlenmesinin ardından sergilenmeye değer 110 obje müzeye yerleştirilmiştir.

Halitpaşa Anadolu Lisesi
Karagöl Mah. Kazım Karabekir Cad. No: 42
Merkez/ARDAHAN
Tel: 0478 211 30 61

IĞDIR

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Öğretmen Sicil
Defteri

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

İĞDIR İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

İğdir 1992 yılına kadar Kars iline bağlı ilçe iken 1992 yılında çıkarılan bir yasa ile il statüsüne kavuşmuştur.

İlde ilk ortaokul 1934 tarihinde kurulmuştur. İğdir'in ilk lisesi ise 1965 yılında açılmıştır. Bu lise, İl Eğitim Tarihi Müzesinin açıldığı İğdir Anadolu Lisesidir. İlde Merkez, Aralık, Tuzluca ve Karakoyun ilçelerinde toplam 472 okul bulunmaktadır. İğdir Merkez'de 154 okul, 37.109 öğrenci ve 1.941 öğretmen; Aralık ilçesinde 42 okul, 4.975 öğrenci ve 278 öğretmen; Tuzluca ilçesinde 51 okul, 5.034 öğrenci ve 299 öğretmen vardır. Karakoyun ilçesinde ise 29 okul, 2.671 öğrenci ve 156 öğretmen görev yapmaktadır.

İğdir Anadolu Lisesinde atıl durumda bulunan bir alan, müze olarak kullanılmak üzere tadilat alınmış ve ek bölümler ilave edilerek hazır hale getirilmiştir.

Kahramanlık, asalet ve zerafet ile özdeş olan Kafkas dansı, il tarihinde büyük bir öneme sahiptir. İğdir Lisesi öğrencileri müzede yer alan bu kostümler ile Milliyet'in geleneksel halk oyunları yarışmasında 1987 ve 1989 yıllarında birinci olmuştur. Aynı ekip yapılan yarışmada Avrupa birinciliği elde ederek İğdir'a dönmüştür.

Müzede eğitim tarihi açısından önemli kabul edilen bir diğer obje ise 1970 yılına ait sinema makinesidir. Bu makine ile 1970'li yıllarda hem öğrencilere hem de İğdir halkına çeşitli yerli ve yabancı filmler gösterilmiştir. İlde son birkaç yıldan beri bir sinema salonu faaliyet gösterirken, 1970'li yıllarda bir film makinesinin bulunması öğrenciler açısından büyük bir şans kabul edilebilir.

İğdir İl Eğitim Tarihi Müzesinde yer alan bir diğer önemli obje de okulun kuruluş tarihinden itibaren öğrenci kayıtlarının tutulduğu kayıt defteridir. Bu defterde İğdir ilinin ileri gelen esnaf, memur ve yöneticilerinin kayıtları da yer almaktadır.

İğdir Anadolu Lisesi
Söğütlü Mah. İrfan Cad. No: 26
Merkez/İĞDIR
Tel: 0476 227 69 24

YALOVA

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Yalova Anadolu Lisesinin Dışardan Görünüşü

Kesin bilgi olmamakla birlikte Yalova'nın kuruluşunun M.S. 395 yıllarına dayandığı tahmin edilmektedir. Yalova Evliya Çelebi'nin Seyahatnâmesi'nde Kara Yalovaç, Kâtip Çelebi'de ise Yalokabat ve Yaliova olarak adlandırılmaktadır. Yalova 1867 yılında Bursa merkez sancağına bağlı bir kaza iken 1901 yılında bağımsız İzmit sancağına bağlanmıştır. 1929 yılında çıkarılan bir kanun gereğince ilçe yapılarak İstanbul iline bağlanmıştır.

Cumhuriyet Dönemi'nde Yalova'da açılan ilk eğitim kurumu 1930 yılında hizmete giren Öğretmen Yusuf Ziya İlkokuludur. Merkezde ikinci ilkokul 1951 yılında, üçüncü ilkokul ise 1960 yılında açılmıştır. 1948 yılında ilk ortaokul olarak Yalova Ortaokulu açılmış, eş zamanlı olarak da 36 köyde ilkokul açılmıştır. 1966 yılında ilk lise olarak Yalova Lisesi açılmıştır. Yalova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün kurulduğu 1984 yılında, Yalova'da 44 ilkokul ve 6 ortaokul ve bir lise bulunmaktadır. 1995 yılında Yalova il olmuş ve kendisine 5 ilçe bağlanmıştır. İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 5 ilçe milli eğitim müdürlüğü, 14 ortaokul ve lise, 47 ilkokul kurulmuştur. Eğitim-öğretim alanında başarılı bir il olan Yalova, üniversite sınavlarında, iller sıralamasında, üç defa Türkiye birinciliğine sahiptir. İlde hâlen 13 anaokulu, 56 ilkokul, 55 ortaokul ve 28 lise bulunmaktadır. Toplam öğrenci sayısı 39.042'dir.

1995 yılında il olan Yalova'da üniversiteye duyulan ihtiyaç nedeniyle 22 Ocak 1996 tarihinde Yalova Yüksek Öğretim Vakfı, 19 Şubat 2007 tarihinde ise Yalova Üniversitesi Yapıtırma ve Yaşatma Derneği kurulmuştur. Yapılan üniversite kurma faaliyetleri sonucu Yalova Üniversitesi 31 Mayıs 2008 tarih ve 26892 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan kanunla kurulmuş ve eğitim faaliyetlerine başlamıştır.

İlde 9 resmî, 4 özel anaokulu (58 anasınıfı) resmî 58, özel 3 ilkokul; resmî 59, özel 3 ortaokul; toplam 123 ilkokul ve ortaokul; 7 resmî, 2 özel olmak üzere 9 genel lise, 13 resmî meslekî ve teknik lise olmak üzere toplam 22 lise bulunmaktadır. Atatürk Bilim ve Sanat Merkezi, İbn-i Sina Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi ve Merkez Eğitilebilir Zihinsel Engelliler Merkezi, 7 yaygın eğitim merkezi (6 halk eğitim merkezi ve 1 meslekî eğitim merkezi) bulunmaktadır.

18 merkez ilköğretim okulunda taşınmalı eğitim uygulaması yapılmaktadır. Bu uygulama 54 vasıta ile yapılmakta olup, toplam 803 öğrenci taşınmaktadır. 12 ortaöğretim okuluna 6 vasıta

ile taşıma yapılmakta olup, 84 öğrenci taşınmaktadır. Özel öğretimde 12 okula 20 vasıta ile 349 öğrenci taşınmaktadır.

İlin en eski okulu olması sebebiyle İl Eğitim Tarihi Müzesinin Yalova Anadolu Lisesinde (1948) açılmasına, Yalova İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından karar verilmiştir. Okulun göz önünde bulunan en merkezi yeri, kütüphanenin bitişiğindeki 50 metrekarelik bölümü müze olarak tasarlanmıştır. İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından okullara gönderilen yazı doğrultusunda toplanan 200 obje, envantere kaydedilerek Yalova İl Eğitim Tarihi Müzesi 24 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Radyo

Zenith marka göbekten kurmalı duvar saati.
Saat, dünya markası Zenith'in ilk ürettiği duvar saatlerindendir. Ceviz ağacından yapılan bu modele eskiden bütün İş Bankası şubelerinde rastlanırdı. İmalat tarihi 1930'lu yıllar olan bu saat sınırlı sayıda ithal edilmiştir. Yalova Anadolu Lisesine bir saat tamircisi veya bir veli tarafından hibe edildiği tahmin edilmektedir. Üç günde bir kurulan saat uzun yıllar kullanılmıştır.

Yalova Anadolu Lisesi
Bahçelievler Mah. Turan Koçal Cad. No: 7
Merkez/YALOVA
Tel: 0226 8121014

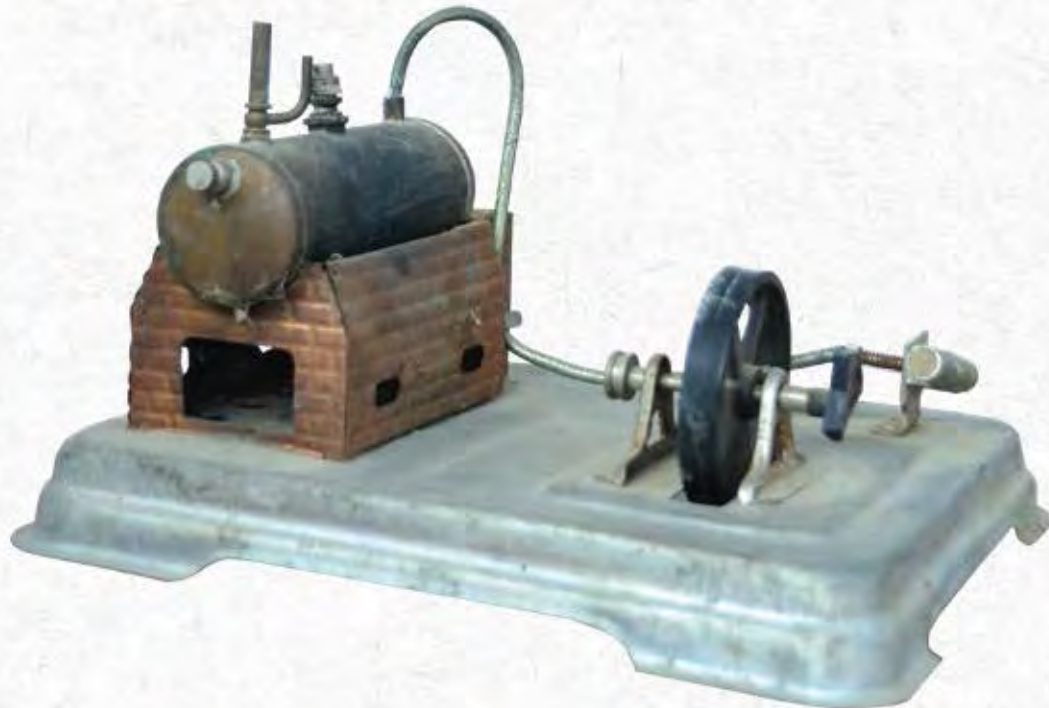
KARABÜK

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Buharlı Motor Modeli

Kazan

Karabük, Cumhuriyet dönemi başlarına kadar Safranbolu'ya bağlı Öğlebeli köyünün küçük bir mahallesi iken, 1935 yılında açılan Ankara-Zonguldak demiryolu ile kaderi tümüyle değişmiştir.

Demiryolunun geçmesinin ardından, 3 Nisan 1937 tarihinde Atatürk'ün önerisi ile İsmet İnönü tarafından Karabük Demir Çelik Fabrikası'nın temelleri atılır.

Fabrika ile birlikte nüfusu artan Karabük, 25 Haziran 1939'da belediye niteliğine kavuşur. 1941 yılında Safranbolu ilçesine bağlı bir belde iken, 3 Mart 1953 tarihinde 6068 Sayılı Kanunla Zonguldak iline bağlı bir ilçe haline gelir.

Fabrika sayesinde hızla büyüyen Karabük, 6 Haziran 1995'te Çankırı'dan: Ovacık ve Eskipazarı; Zonguldak'tan: Eflani, Safranbolu ve Yenice ilçelerinin dahil edilmesiyle Türkiye'nin 78. ili olmuştur.

Türkiye'nin kuzeyinde Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Karabük ili 4.145 km² alana sahip olup, 2015 sonu itibarıyla 236.978 kişilik bir nüfusa sahiptir. Karabük iline, merkez ilçe dahil olmak üzere 6 ilçe, 1 belde ve 277 köy bağlıdır.

Animasyonlu Ders Araçları

Karabük 1995 yılında il olduğunda, il genelinde okul öncesi eğitimde 599, ilköğretimde 33.402, ortaöğretimde ise 9.851 öğrenci öğrenim görmekteydi. Bu dönemde, 267 eğitim kurumunda 2.014 öğretmen görev yapmaktaydı.

Karabük ili, 2018 yılı Ocak ayı itibarı ile 188 okul ve 17 kurum çatısı altında 34.557 öğrenci, 2.721 öğretmen ile eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Karabük'te bir müze oluşturma fikri 2016 yılında ortaya çıkmıştır. Bu fikirle birlikte Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün İl Eğitim Tarihi Müzelerinin kuruluşuna yönelik talebi de göz önünde bulundurularak Karabük İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna yönelik çalışmalara hız verilmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda, il genelindeki okullarda müze olarak kullanılabilecek uygun bir bölüm olmadığı görülmüş ve Karabük İl Eğitim Tarihi Müzesinin, Karabük İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü olarak hizmet vermeye başlayan binanın birinci katında iki odanın birleştirilmesiyle oluşturulan alanda kurulması kararlaştırılmıştır.

İlçelerdeki bütün okullarla irtibata geçilerek eğitim tarihi açısından arşiv değeri taşıyan objelerin tespit edilmesi istenmiştir. Belirlenen objeler teslim alınarak komisyonca değerlendirilmiş ve müze envanterine kaydedilmiştir. Bunun yanında kapalı durumda olan köy okullarına gidilerek muhtarlar vasıtasıyla bu okullar incelenmiş ve buralardan da yazılı ve görsel materyaller ile ders araç gereçleri toplanmıştır. Çalışmalar sonunda Karabük İl Eğitim Tarihi Müzesine 260 adet yazılı materyal, 40 adet görsel materyal ve 500 adet eğitim araç gereci kazandırılmıştır.

Karabük Halk Eğitimi Merkezi ve Akşam Sanat Okulu
Ergenekon Mah. Atatürk Bul. No: 6
Merkez/KARABÜK
Tel: 0370 415 02 42

KİLİS

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin Dışından Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

KİLİS İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Kilis kadim bir şehir olmasına rağmen eğitim geçmişi ile ilgili elimizde çok fazla somut bilgi bulunmamaktadır. Resmî kayıtlara göre şehirdeki bilinen ilk eğitim kurumu 1800'li yılların son çeyreğine ait ilkokuldur. 1915 yılında açılan Kilis Ortaokulunun dışındaki tüm kurumlar Cumhuriyet Dönemi'ne aittir. Eğitime fazlasıyla önem verilen Kilis'te 1930 ile 1960'lı yıllarda birçok ilk, ortaokul ve lise açılmıştır. Sanat okulları (kız-erkek), Kilis Kız Öğretmen Okulu, Kilis Lisesi bunların en başında gelenleridir. O günden bugüne Kilis eğitimde her zaman ön sıralardadır ve 2010, 2011, 2012 yıllarında da üst üste LYS sıralamasında Türkiye 1.si ve 2.si olmuştur.

2011 yılından sonra şehre gelen göç dalgasının etkisiyle beraber Suriyeli öğrenciler de süreç içerisinde eğitim sistemimize uyum sağlama-ya başlamıştır. Şu an ilimizde 169 eğitim kurumunda 1862 öğretmen ile 44.635 öğrenciye eğitim-öğretim hizmeti verilmektedir. Bu sayının yaklaşık 1/3'ünü Suriyeli öğrenciler oluşturmaktadır. Bunun dışında sisteme entegre olmayan Kilis Geçici Eğitim Merkezlerinde de yaklaşık 10.000 civarında Suriyeli öğrenci bulunmaktadır.

İşte bu eğitim tarihini ve eğitim hafızasını daima canlı tutmak ve eğitim ile ilgili bilgi, belge, obje ve değerleri gelecek nesillere ulaştırmak için Nisan 2017'de İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulum süreci başlamıştır.

Bu tarihten itibaren hızlı bir çalışma ile İl Eğitim Tarihi Müzesinin kurulacağı yer, ilin simge okullarından köklü bir geçmişe sahip, aynı zamanda fizikî imkânları da müsait olan Nedim Ökmen Anadolu Lisesi (eski adı ile Kilis Kız Öğretmen Okulu) belirlenmiştir. Kurulan komis-

Ütü

yon çalışmalarına başlamış, 2017 yaz döneminde envanter çalışmaları tamamlanmıştır. Kilis'teki diğer eğitim kurumları komisyon üyeleri tarafından periyodik olarak gezilerek tarihi değere sahip objeler ve belgeler toplanmıştır. 25-29 Eylül 2017 tarihleri arasında yapılan İl Eğitim Tarihi Çalıştayında yer değişikliği kararı alınarak, daha geniş bir alana, okul içindeki 350 metrekarelik müstakil bir binaya taşınmasına karar verilmiştir. Müze alanının eksiklikleri kısa bir sürede giderilmiş, tadilat ve tamiratları yapılmış, ardından mevcut alandaki eserler yeni binaya taşınmıştır.

Ekim 2017'de İl Kültür Müdürlüğü ile irtibata geçilmiş ve Kilis Müzesinde kullanılmayan eser sergileme stantları eğitim müzemize kazandırılmıştır.

Fizikî eksiklikleri tamamlanan objeler, müze-ye yerleştirilmiş, komisyon tarafından üç dilde (Türkçe-İngilizce-Arapça) hazırlanan tanıtım kartları ile sergilenmiştir. 28 Kasım 2017 tarihinde ziyarete açılan müzede 239 obje bulunmaktadır.

Açılıştan itibaren "müzede eğitim, müze ile eğitim" düşüncesiyle okullar, öğretmenler ve öğrenciler buluşturularak aktif olarak faaliyet göstermekte; hatta ilin üst düzey toplantıları dâhil birçok çalışma müzede yapılmaktadır.

Nedim Ökmen Anadolu Lisesi
Ekrem Çetin Mah. İslahiye Yolu Üzeri No: 37
Merkez/KİLİS
Tel: 0348 813 13 04

OSMANİYE

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

OSMANİYE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Osmaniye 1865 yılında, Payas sancağına bağlı bir ilçe merkezi olarak kurulmuştur. Payas sancağı merkezinin 1878 yılında Yarpuz köyüne nakledilmesi üzerine kurulan Cebelibereket sancağı 1909 yılında Osmaniye'ye nakledilmiştir.

1924 yılında Cebelibereket vilayeti merkezi olan Osmaniye, 1933 yılında Seyhan İline bağlı bir ilçe haline getirilmiştir.

1318/1900 tarihli Adana Vilayeti Salnamesine göre; "Yarpuz kasabasında cesim bir hükümet konağıyla 50 kadar şakirdanı havi bir mekteb-i iptidai, 3 fırın, 25 dükkân, 3 kahve, 2 han, 3 değirmen, 1 silahhane, 1 hamam" mevcuttur.

Yarpuz'daki Mekteb-i Salahiye-i Rüşdiye'nin mermer kitabesi 1306/1890 tarihlidir.

Tarihe "Abdülhamit Mektepleri" diye geçen; Osmaniye merkezinde zükür ve inas mektebi, Cevdetiye, Dervişîye ve Çardak köylerinde, Bahçe ilçe merkezinde ve iki köyünde de birer iptidai mektep açılmıştır.

Cebelibereket sancağının merkezi olan Osmaniye'de yapılan Numune Mekteb-i İbtiaisinde 1331-1339 (1915-1923) yılları arasında 254 öğrenci vardır. Millî Mücadele'den sonra 1926 yılında Yedi Kanunusani Mektebi adını alan okulda 1926- 1928 arasındaki 364 öğrenci okumaktadır. Aynı yıllarda şehir merkezindeki Hırlakyan Hanı 1926'da ikmal mektebi (ortaokul) olarak açılmıştır.

Cebelibereket vilayeti merkezi olan Osmaniye'de 1933 yılında "1 orta mektep, 4 ilkök mektep" bulunmaktadır. İkmal Mektebi adı ile açılan okul 1933'te ortaokul adını almıştır.

Osmaniye Ortaokulunda 5 asıl, 4 yardımcı olmak üzere 9 öğretmen, 15'i kız olmak üzere 229 öğrenci vardır.

1942'de Güneysu İlkokulu, 1952'de Gebeli İlkokulu, Atatürk İlkokulu, 1957'de İstiklal İlkokulu ve Yavuz Selim İlkokulu yapılmıştır.

Av. Fikret Tuncer önderliğinde oluşturulan bir heyetin gayreti üzerine 7 Nisan 1957'de belediye binasının toplantı salonunda ilk özel lise, belediye binasının salonunda kızlar için de akşam kız sanat okulu açılmıştır.

Osmaniye Kaymakamı ve Belediye Başkanı Ali Arguvanlı zamanında Atatürk Lisesi, İmam Hatip Okulu ve Erkek Sanat Okulu, Ülkü İlkokulu yaptırılmıştır. Belediye binası tahsis edilerek Rahime Hatun Kız Meslek Lisesi açılmıştır.

Halkın yardımlarıyla da, Dereli, Dereobası, Çardak, Kaypak, Değirmenocağı, Lalegölü köylerinde okullar yaptırılmıştır.

1960'lı yıllara gelindiğinde, Osmaniye'de 3'ü mail-i inhidam 5 okulun derslik sayısı 40 iken 99'a, köylerdeki tahtadan yapılmış 11 ilkokulun sayısı 28'e çıkarılmış, halkın bazı evlerinin de okula dönüştürülmesi üzerine okulsuz köy kalmamıştır. Ayrıca ortaokuldaki öğrenci sayısı 1959'da 957 iken 2.341'e çıkmıştır.

Osmaniye'de 1996 yılında il olduktan sonra eğitim yatırımları artmıştır. Derslik yetersizliği sebebiyle okulların sınıflarında 50'ye ulaşan, bir sırada üç öğrenci oturan sınıflara çözüm için yeni yapılan okullar ve derslikler sayesinde Osmaniye'de eğitim ve öğretim biraz nefes almıştır. Bu yıllarda Osmaniye'de öğrenciler, sınavlarında derece almaya da başlamıştır.

1976 yılında Çukurova Üniversitesine bağlı olarak açılan Osmaniye Meslek Yüksek Okulu, Müdür Prof. Dr. Kazım Tülüccü'nün başarılı çalışmasıyla 1984 yılında Fakuşağı köyüne taşınmış, 2007 yılında Osmaniye Korkut Ata Üniversitesinin açılmasıyla Osmaniye'de eğitim tarihi taçlanmıştır.

2018 yılı itibarı ile Osmaniye'de 446 okul 8.514 öğretmen ve 130.727 öğrenci eğitime devam etmektedir.

Osmaniye İl Eğitim Tarihi Müzesinin kuruluşuna ilişkin çalışmalar 2017 yılı içinde yürütülmüş ve tamamlanmıştır. İl Millî Eğitim Müdürlüğü koordinesinde yürütülen çalışmalar sonucunda okulların arşivlerinden temin edilen eserlerin yanı sıra Osmaniye eğitim tarihine ait çok sayıda fotoğraf da hayırsever ve Atatürk Lisesi mezunu esnaf Hakkı Coral tarafından müzeye sergilenmek üzere hediye edilmiştir.

24/11/2017 tarihinde ziyarete açılan Osmaniye İl Eğitim Tarihi Müzesinde, 2 adet diploma tefteri, 1 adet şeref defteri, 1 adet tebliğler dergisi,

3 adet okulda tutulması gereken defter örneği, 1 set baskı desen malzemesi, 1 adet film makinesi, 3 adet daktilo, 1 adet teksir makinesi, 1 adet mikroskop, 2 adet radyo, 1 adet telefon, 1 adet ölçü aleti, 2 adet halı dokuma aracı, 1 adet taş baskı resim, 2 adet tarihi mektup, 1 adet diploma, 1 adet tasdikname, 40 adet tarihi okul fotoğrafı, 20 adet Osmaniye okullarının tarihi ve açılışıyla ilgili resim ve gazete haberleri, öğrencilerin 1950'li yıllarda hazırladığı ödev örnekleri mevcuttur. Müzede ayrıca Devlet Bahçeli'ye ait ilkökul diploma defteri nüshasının yanı sıra, sanatçı Ali Ümit Besen'e ait ilkökul diploma defteri de mevcuttur.

Atatürk Anadolu Lisesi
Rahimehatun Mah. Lise Sok. No: 19
Merkez/OSMANİYE
Tel: 0328 814 91 93

Sayın İsmet İnönü ve Sayın Hasan Ali Yücel'in Hatıra Yazılarının Bulunduğu Defter

DÜZCE

İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

Müzenin İçeriden Görünüşü

DÜZCE İL EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ

Osmanlı Dönemi'nde bugünkü Düzce ili sınırlarında Akçaşehir, Gümüş Âbâd kazalarıyla Üskübü, Düzce Pazar (Konrapa) nahiyeleri ve bunlara bağlı çok sayıda köy bulunmaktaydı. Bu dönemde ülkenin gelişmiş şehir ve kasabalarından en ücra köylerine kadar mekteplere rastlandığı gibi Akçaşehir, Gümüş Âbâd kazalarıyla Üskübü, Düzce Pazar (Konrapa) nahiyelerinde ve köylerinde sıbyan mekteplerinde eğitim faaliyetleri sürdürülmüştür. Bu bölgede medreseler ise 16. yüzyıldan sonraki dönemlerde açılmaya başlanmıştır. Osmanlı'nın son döneminde Düzce kazası ve nahiyelerinde 6 medrese bulunmaktadır. Önceki dönemlerde sayıları fazla olduğu anlaşılan medreselerin öğrenci yetersizliğinden kapandığı, faaliyette olanların da öğrencilerinin yok denecek kadar az olduğu resmî kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Düzce kazası dâhilinde merkez kazada Cami-i Kebir Medresesi, Cedidiye Medresesi, Burhaniye Medresesi, Davudiye Medresesi, Lütfiye Medresesi ve Fevziye Medresesi olmak üzere 6 medrese son dönemlere kadar faaliyetini sürdürmüştür.

Bolu ve kazası olan Düzce'de eğitim-öğretim işleri 1870'li yıllara kadar mahalli imkânlarla yürütülmüştür. Medrese ve okullar ya bağlı bulundukları vakıflar aracılığıyla ya da mahallede oluşturulan komisyonlarca idare olunmuşlardır. 1869 yılında Maarif-i Umumiye Nizamnamesi yayınlanmasından sonra eğitim ve öğretim işlerini yürütecek bir kurum oluşturulmuştur. Başlangıçta idadi müdürlüklerince yürütülen eğitim işleri vilayetlerde maarif müdürlüklerinin kurulmasıyla bağlı bulunulan Kastamonu Maarif Müdürlüğüne yürütülmeye başlanmıştır. İlk mekteplerin işleri ise mülki amirlerin başkanlığında okul müdürlerinden

oluşan bir komisyon tarafından yürütülmüştür. Düzce, II. Meşrutiyet'e kadar Kastamonu vilayetinin Bolu sancağına bağlı bir kazasıyken, bu tarihten Cumhuriyet dönemine kadar müstakil sancak olarak yönetilen Bolu sancağına bağlı bir kaza merkezi olmuştur. Bolu'da maarif müdürlüğü kurulmuş Düzce kazası ve nahiyeleri Bolu Müdürlüğüne idare olunmaya başlanmıştır. 1911 yılında Maarif Müdürlüğü'nün kaldırılmasıyla bu görevi tekrar idadi müdürleri yürütmeye başlamıştır. 1914 yılında Maarif Müfettişliği adıyla yeniden bir teşkilat kurulmuş ancak beş altı ay geçmeden tekrar Maarif Müdürlüğü açılmıştır. Bu süre zarfında görevi üstlenen insanların gayretleriyle, Bolu merkezinde ve kazalarında çok sayıda yeni okul açılmış ve bu okul açma çalışmaları Cumhuriyet'e kadar sürmüştür. Okullar belirlenen yeni sisteme göre eğitim ve öğretimini sürdürürken eski sıbyan mektepleri ve medreseler de eğitim hizmetlerini devam ettirmişlerdir.

1916 senesinde Düzce kazası dâhilinde ikisi merkez kazada biri Akçaşehir merkezinde olmak üzere 6 dershaneli 3, 4 dershaneli 1, 3'er dershaneli 16 olmak üzere toplam 20 adet Müslüman iptidai mektebi mevcuttur. Mevcut iptidailerden 2'si erkek, 1'i kız, 10 tanesi muhtelif olmak üzere 13 adedi merkez kaza ve köylerinde; 1 tanesi erkek, 4'ü muhtelif olmak üzere 5 tanesi Akçaşehir nahiyesinde ve köylerinde; muhtelif 2'si de Yığılca nahiyesi merkezi ve köylerindedir. Bolu sancağında ve kazalarında maarife bağlı resmî mektepler dışında hemen her köyde köy imamı tarafından idare edilen eski sistem hususi mektepler de bulunmaktaydı.

Rüştiyelere dair bilgiler 19. yüzyılın son otuz yılına aittir. 1873 yılında Bolu sancağında ve

Ereğli kazalarında rüştiye bulunuyordu. Rüştiyelerin 10 yıl gibi kısa sürede livanın diğer kazalarında da yaygınlaştığı görülmektedir. Rüştiye sayısının yanında öğrenci sayısı da bu dönem içerisinde artış göstermiştir. 1883 yılında Bolu sancağına bağlı Düzce kazasında 3 rüştiye mevcuttur. Bunlardan 2'si öğrenci yetersizliğinden zamanla kapanmıştır. Düzce'deki rüştiyelerin eğitim-öğretime başlama tarihleri 1874 yıllarına dayanmaktadır. Düzce Rüştiyesinde 1877 ve 1882 yılları arasında 30, 1883 yılında 36, 1885 yılında 45, 1887 yılında 50 öğrenci bulunduğu kaynaklardan anlaşılmaktadır. 1894-1895 öğretim yılında Akçaşehir'de (Akçakoca) rüştiyenin varlığına rastlanmaktadır ancak eğitime başlayış tarihi hakkında bir bilgi yoktur.

1894 yılında Düzce kazasında 120 öğrencisi bulunan 8 medrese, 155 öğrencisi bulunan 2 orta dereceli okul ve 2600 öğrencisi bulunan 140 mahalle mektebi faaliyet sürdürmektedir. 1916 senesinde bir rüştiye mektebi bulunmaktadır. Lise seviyesinde ise ilk okul 1922 yılında açılan idadi mektebidir. 1922 yılında Namık Kemal Mektebi İptidaisinde, öğrencileri rüştiye birinci sınıftan başlatmak suretiyle bir idadi açılması düşünülmüşse de üç yıl sonra (1925) idadiye devam etmek isteyen öğrencinin azlığı ve okul binasının darlığı gerekçesiyle okulun idadi kısmı lağvedilmiştir. Daha sonraki yıllarda eğitime olan büyük ilgi nedeniyle 1933 yılında ikmal mektebi namı altında yeniden açılmış, 1936 yılında orta mektep adını almıştır.

Bolu iline bağlı olan Düzce İlçesinde ilk lise 1955 yılında açılmıştır. Bolu Orman Okulunun 1951'de kapatılmasından sonra 1953 yılında Düzce ilçesinde orman tatbikat memurları yetiştirmek için açılan ortaokul üstü 3 yıllık Orman Tatbikat Okulu 1958'de kapatılmış, yerine 4 yıllık Düzce Orman Tekniker Okulu açılmıştır. Fakat Orman Fakültelerinin yaygınlaşması ile bu okul da kapatılmıştır.

1973 seriesinde Bolu ili Düzce ilçesinde merkezde 8, köylerde ise 206 ilkokul bulunmaktadır. Buna ilaveten ilçe merkezinde 3 adet meslek lisesi vardır. Bunlardan Düzce Kız Sanat Enstitüsü orta bölümü Kız Sanat Ortaokulu olarak 1943 yılında faaliyete başlamış, 1959 yılında ise tam teşekküllü öğretime geçmiştir.

Bolu'da Cumhuriyet'ten önce açılan imam hatip okulu, medreseleri kaldıran Tevhid-i Tedrisat Kanunu'ndan sonra 1925-1926 eğitim-öğretim yılında kapatılmıştır. 1962 yılında Düzce ilçesinde Düzce İmam Hatip Okulu adı ile yeniden açılmıştır. Düzce Sanat Enstitüsü 1969'da faaliyete başlamıştır. Bu dönemde, Düzce ilçesinin mahalle, bucak ve beldelerinde 7 ortaokul, Akçakoca ilçe merkezinde 4 ilkokul, köylerinde 43 ilkokul bulunmaktadır.

Akçakoca ilçesinde ilçenin adını taşıyan Akçakoca Lisesinin orta bölümü 1949 yılında açılmış, 1969-1970 ders yılında lise haline getirilmiştir. Akçakoca'da ayrıca orta dereceli okul

olarak Akçakoca Akşam Kız Sanat Okulu da (1966) faaliyet sürdürmekteydi. 1971 yılında kız sanat enstitüleri kız meslek liselerine dönüştürülmüştür. Yiğilca ilçesinde ise merkezde 1 ilkokul ve 1 ortaokul bulunmaktaydı. Ayrıca 1973 yılında Yiğilca'ya bağlı köylerde de 33 ilkokul bulunmaktaydı.

12 Kasım 1999 Düzce depremi öncesinde Düzce'de 1 ve Akçakoca'da 1 olmak üzere toplam 2 endüstri meslek lisesi bulunmaktaydı. 1997 yılında kabul edilen sekiz yıllık zorunlu kesintisiz eğitim yasası ile meslek liselerinin orta kısımları kapatılmıştır. 1974 yılında Düzce'de ve 1998 yılında Akçakoca'da birer adet ticaret meslek lisesi açılmıştır. 1976 yılında Düzce'de yabancı dil bilen kalifiye ara eleman yetiştirmek amacıyla Anadolu Ticaret Meslek Lisesi adı altında yeni bir okul açılmıştır. Meslek lisesi olarak bunların haricinde Düzce Konuralp Çok Programlı Lisesi, Gölyaka Çok Programlı Lisesi ve Yiğilca Çok Programlı Lisesi de bulunmaktadır. 1998 yı-

linda Düzce'de 1 ve Akçakoca'da 1 olmak üzere toplam 2 imam hatip lisesi vardır.

17 Ağustos 1999 ve 12 Kasım 1999 depremlerini yaşayan Düzce, 1'i yeni 6'sı eski 7 ilçe dâhil edilerek 09 Aralık 1999 tarihinde il statüsüne kavuşmuştur.

Depremde eğitim kurumlarının büyük bir çoğunluğu ciddi hasarlar almış, mevcut binaları yıkılarak uzun yıllar eğitim-öğretim, prefabrik okullarda sürdürülmüştür. Son 15 yıl içerisinde gelişen ve nüfusu sürekli artan kentte yeni okul binaları hizmete sunulmuş prefabriklerin yerini modern binalar almıştır.

Günümüzde il genelinde her derece ve türde resmi/özel 312 okul bulunmaktadır. Bunlardan 38'i okul öncesi, 112'si ilkokul, 108'i ortaokul, 54'ü ortaöğretim seviyesindeki okullardır. Bunlardan başka, il genelinde 7 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi, 17 motorlu taşıt sürücüler kursu, 1 özel hizmet içi eğitim merkezi, 28 özel öğrenci yurdu, 5 özel öğretim kursu ve 14 de muhtelif kurs bulunmaktadır.

2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla il genelinde 35.604 erkek, 34.129 kız olmak üzere örgün eğitimde toplam 69.733 öğrenci bulunmaktadır. Her derece ve türde resmi 312 okulda değişik dallarda 4.442'si kadrolu 604 ücretli olmak üzere 5.046 öğretmen görev yapmaktadır.

Düzce İl Eğitim Tarihi Müzesi, kuruluşu itibarıyla ilin en eski lisesi olan Düzce Lisesinin mirasını taşıyan, 15 Temmuz Şehitler Anadolu Lisesi binasının giriş katı kuzey bölümünde yer alan 130 metrekarelik alana kurulmuştur. Anılan bölüm okul koridorundan ara duvar ile ayrılmış, okul binasından tamamen ayrı, özel ve bağımsız bir bölüm oluşturulmuştur. Girişte geniş bir salon, biri Etnografik Kültür Varlıkları

Hesap Makinesi

Teşhir Salonu diğeri de Fotoğraf Galerisi olmak üzere iki oda ile kültür varlıklarının bakım ve onarımlarının yapılabilmesi için Konservasyon Atölyesi olarak bir oda hazırlanmış, bina-
nın müstakil giriş kapısı da müze tasarımına uygun olarak yenilenmiştir.

Düzce'nin en son kurulan il olması ve yakın tarihlerde geçirdiği yıkıcı depremler nedeniyle, okullar taşınmış, her taşınma geçmişe ait birçok nesnenin yok olmasına neden olmuştur. Müze içeriğini oluşturabilmek, teşhir edilecek ve sergilenecek nesneleri belirleyebilmek amacıyla il genelinde kültür varlığı olarak kabul edilebilecek eser, obje, basılı, yazılı görsel materyal ve kaynaklar için envanter oluşturma çalışması başlatılmış süreç oldukça uzun sürmüştür.

Müze görünürlüğü en üst seviyede olacak şekilde yerel imkânlarla ve hayırsever katkıları ile finansa edilerek teşhir dolapları ve sergileme alanları hazırlanmış, envantere dâhil edilen materyallerin tanzim ve teşhir iş ve işlemleri 31 Ocak 2018 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

Düzce İl Eğitim Tarihi Müzesi envanterinde 150 adet kitap, basılı evrak, cihaz, makine vb. obje ile 65 adet tarihî belge niteliğinde fotoğraflar yer almaktadır.

Düzce 15 Temmuz Şehitler Anadolu Lisesi
Aziziye Mah. Nezih Tütüncüoğlu Bul. No: 3
Merkez/DÜZCE
Tel: 0380 524 61 41

SÖZLÜK

Asar-ı atika müzesi	: Eski eserler müzesi, arkeoloji müzesi.
Bahriye	: Denizcilik.
Buk'a	: İslâm dünyasında türbe, zaviye ve özellikle eğitim yeri için kullanılan bir terim.
Cemaat	: Gayrimüslim dinî grupların oluşturdukları topluluklar.
Cezair-i bahr-i sefid	: Ege adaları ile bazı sahil merkezlerinden oluşan bölge.
Darü'l-muallimât	: Kız öğretmen okulu.
Darü'l-muallimîn	: Erkek öğretmen okulu
Darü'l-fünûn	: Yükseköğretim müessesesi, üniversite.
Darü'l-hadis	: Hadis bilimlerinin öğretildiği medrese.
Darü'l-kurra	: Kur'an-ı Kerim bilimlerinin okutulduğu medrese.
Evliye-i selase	: "Üç Sancak" anlamına gelen ve Kars, Ardahan ve Batum illerine verilen ad.
Eytamhane	: Yetimler evi.
Harir daru't-talimi	: İpekçilik eğitim merkezi.
Hurufat defterleri	: Vakıfların her türlü iş ve işlemlerinin alfabetik sırayla yazıldığı defterler.
Islahhane mektebi	: Yetim çocuklara sanat öğretilen okul, sanayi mektebi.
İptidai mektep	: İlk mektep, ilkokul.
İdadi	: Rüştiye (ortaokul) mezunlarını yüksekokullara hazırlamak için açılan, günümüzdeki liseye denk orta öğretim kurumu.
İlm-i eşyâ	: Eşya bilgisi.
İnas rüştiyesi	: Kız ortaokulu.
İptidai inas mektebi	: Kız ilkokulu.
Keşşaflık	: İzcilik
Kitâbet	: Yazı, kompozisyon.
Ma'lûmât-ı fenniyye	: Fen bilgisi.
Ma'lûmât-ı nâfi'a	: Faydalı bilgiler.
Ma'lûmât-ı zirâiyye	: Ziraat bilgileri.
Maarif	: Eğitim.
Maarif Eminliği	: 1926-1934 yılları arasında uygulanan eğitim bölgelerine karşılık gelen kurumsal yapı.
Maarif Müdüriyeti	: Millî Eğitim Müdürlüğü.

Maarif Nazırı	: Millî Eğitim Bakanı.
Maarif Nezareti	: Millî Eğitim Bakanlığı.
Maarif Salnamesi	: Osmanlı Devleti Dönemi'nde, 1898-1903 yılları arasında altı defa Maarif-i Umumiye Nezareti (Millî Eğitim Bakanlığı) tarafından yayınlanan Osmanlı Eğitim İstatistikleri Yıllığı.
Maarif Vekili	: Millî Eğitim Bakanı
Maarif-i Umumiye Nezareti	: Osmanlı Devleti'nde 1857'de kurulan ve Cumhuriyet Dönemi'nde Maarif Vekâleti adını alan teşkilât, Millî Eğitim Bakanlığı.
Maarif-i Umumiye Nizamnamesi	: Osmanlı Devleti'nde 1869'da kabul edilen, 5 bölüm ve 198 maddeden oluşan ilköğretimden yüksek eğitime kadar tüm kademelerde yapılacak eğitim ve öğretimin özelliklerini belirleyen düzenleme.
Medrese	: Orta ve yükseköğretimin yapıldığı eğitim kurumlarının genel adı, üniversite.
Mekâtib-i ecnebiyye	: Alman, Fransız, Amerikan, İngiliz ve İtalyanlar tarafından açılan yabancı okullar.
Mekteb-i Benât-i İslâmiyye	: Müslüman kız öğrencilerin okulu.
Mektebi idadi-i mülk-i şahane	: 1859 yılında kaymakam ve kaza müdürlerini yetiştirmek için açılan okul, lise.
Mekteb-i mülki rüştiyesi	: Ortaokul.
Mekteb-i rüştiye	: Ortaokul.
Mekteb-i rüştiye-i askeri	: Askeri ortaokul.
Mekteb-i sanayi	: Sanat okulu, meslek lisesi.
Mekteb-i sultânî	: Lise.
Mektep	: Okul.
Muallim	: Öğretmen
Muallimhane	: Öğretmen okulu.
Muallim mektebi	: Öğretmen okulu.
Muhit	: Çevre, yerleşim, bölge.
Mutasarrıf	: Kaymakam.
Mutasarrıflık	: Kaymakamlık.
Müze-i Hümayun	: Devlet Müzesi.
Numune Mekteb-i İptidaisi	: Fransızca derslerinin ağırlıkta olduğu altı senelik ilkokul.
Reis-i sani	: İkinci başkan.
Rüştiye	: Ortaokul.
Salname	: Yıllık.

Sancak	: Mülkî ve askeri açıdan bir yöneticinin idaresine bırakılmış bölge, vilayet, il.
Sıbyan mektebi	: İlkokul.
Sıhhiyye dersleri	: Sağlık bilgisi.
Sultanî	: Lise.
Şehir Meclis-i Umumî içtması	: İl Genel Meclisi genel toplantısı.
Şifahane	: Tıp eğitimi verilen ve aynı zamanda hastaların tedavi edildiği merkez.
Tedrisat-ı iptidaiye	: İlköğretim.
Tevhid-i tedrisat	: Öğretim birliği.
Ulûm-ı diniyye	: Dinî bilimler.
Usûl-i cedid	: Yeni usul, yeni metot
Vilayet	: İl merkezi.
Vilayet salnamesi	: İl yıllığı.
Zükur rüştiyesi	: Erkek ortaokulu.
Zükür ve inas mektebi	: Erkek ve kız okulu.

KAYNAKÇA

1316 Senesi Sahnâme-i Nezaret-i Maarif-i Umumiye. {1316}.

15. Cumhuriyet Bayramı Münasebetiyle Düzce Kazası. {1938}. Düzce: Düzce Kaymakamlığı.

{1945, Ekim}. *Belleten*{26}.

{1947, Ekim}. *Belleten*{44}.

{1948, Nisan}. *Belleten*{46}.

Ak, O. N. {2000}. *Rize Tarihi*. Rize: Rize Halk Eğitim Merkezi Yayınları.

Akyüz, Y. {2013}. *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Albayrak, H. {2008}. *Trabzon Millî Eğitim Tarihi*. Trabzon: Trabzon Valiliği Millî Eğitim Müdürlüğü Yayınları.

Ali Suad (Texier, C. {1923}. *Küçük Asya*. İstanbul: TBMM Hükümeti Maarif Vekaleti Neşriyatı.

Arıncı, K. {2018, Şubat 9}. *Bitlis Eren Üniversitesinin Kurulması Münasebetiyle Bitlis İlinin Eğitim Tarihi ve Eğitim Faaliyetlerine Genel Bir Bakış*. www.bitliskentbellegi.com. adresinden alındı

Aslanyürek, Y. {2013}. Osmanlı Devleti'nde Maraş'ta Faaliyet Gösteren Medrese ve Buk'alar Kabakcı, C. ve Yakar, (Ed.),. *Uluslararası Osmanlı Döneminde Maraş Sempozyumu*. 3, s. 353-366. Ankara: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

Atalay, B. {2008}. *Maraş Tarihi ve Coğrafyası*. (İ. Gökhan, & M. Karataş, Dü) Kahramanmaraş: Ukde Yayınları.

Atatürk, M. K. {1952}. *Nutuk*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.

Atatürk'ün Bütün Eserleri, 1922-1923 {Cilt 14}. {2004}. İstanbul: Kaynak Yayınları.

Avcı, R. {2014}. *Kahramanmaraş'ta Eğitim*. (O. Doğan, & R. A. Yakar, Dü) Kahramanmaraş: Kahramanmaraş İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Avcı, R., Sağır, Ç., & Tarakçı, N. {2014}. *Akdeniz'in Altın Kenti Kahramanmaraş*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Balkan, Y. {2014}. *Kınıkkale Eğitim Tarihi 1923-2014 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Erzurum: Erzurum Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bayram, Y. {2007}. *Amsaya İl Yılığ*. Ankara: Komisyon.

Bekdemir, Ü., & Fatsa, M. {2015}. *Geçmişten Günümüze Giresun*. İstanbul: Giresun İl Özel İdaresi Kültür Serisi-4.

Bilgin, T. {2015}. *Millî Mücadelede Bilecik*. Bilecik: Şeyh Edebali Üniversitesi Yayınları.

Bolu İl Yılığ. {1973}. Bolu: Bolu Valiliği.

Bolu İl Yılığ. {1998}. Bolu: Bolu Valiliği.

Çevik, H. {1948}. *Tekirdağ Tarih Araştırmaları*. İstanbul: İstanbul Yayınevi.

Demiryürek, H. {2015}. *Ertuğrul 1900-1918*. Bilecik: Şeyh Edebali Üniversitesi Yayınları.

Ergin, O. {1977}. *Türk Maarif Tarihi*. İstanbul: Eser Matbaası.

- Erman, A. (2007). *Türk Millî Eğitiminin Ulu Qran Edime Lisesi*. İstanbul: Ege Basım.
- Esenkal, E. (2007). *Yabancı Ülkeler Tarafından Osmanlı Coğrafyasında Açılan Okullar (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ferid, M. (1923). *Konya ve Rehberi*. İstanbul: Ahmet İhsan Matbaası.
- Gökhan, İ. (2011). *Başlangıçtan Kurtuluş Harbi'ne Kadar Maraş Tarihi*. Ankara: Ukde Yayınları.
- Gümüşalan, N. (2014). *XX. Yüzyılın İlk Yansında Maraş*. Ankara: Kahramanmaraş Belediyesi Yayınları.
- Günay, N. (2006). Cumhuriyet Öncesinde Maraş'taki Yabancı Okullar. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XXII(66), 368-414.
- Günday, R. (2009). Atatürk Lisesi Tarihçesi. *Atatürk Lisesi 2009 Yılı Hı*. içinde Eskişehir: Atatürk Lisesi.
- Hamdi, B. (2017). *Müstakil Bolu Sancağı Salnamesi*. Bolu: Bolu Belediyesi Araştırma Merkezi.
- Hazer, S. (1974). *Astronomi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- İleri, T. (1998). *Maarif Salnamelerine Göre 20. Yüzyıl Başlarında Amasya'da Eğitim ve Öğretim Kurumları*. Samsun: 19 Mayıs Üniversitesi.
- Kahriman, S. F., & G. (2012). *Amasya Nüfus Defterleri*. İstanbul: Amasya Belediyesi Kültür Sanat Yayınları.
- Karaca, O. (2018). Mekteb-i Sultânîsi Futbol Takımı. O. Karaca içinde, *Ohûd-ı Ekber ve Millî Müdafaa Acıları* (s. 301-302). Ankara: Yade Yayınları.
- Karakaş, M. (2012). *Cumhuriyet Öncesi Şanlıurfa'da Kültür ve Eğitim*. Şanlıurfa: Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Kılıç, N., Kayapınar, A., Kaya, B., Kılıç, F., & Kayapınar, L. (2008). *Bolu Livası 1921-1925 Senesi Salnamesi*. Bolu: Bolu Halk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Kocubay, O. (2016, Eylül 24). 1923-1938 Yılları Arasında {Cumhuriyet'in İlanından 15. Yılına Kadar} Burdur'da Eğitim Faaliyetleri. *Yeni Gün Gazetesi*.
- Kodaman, B. (1999). *Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi*. Ankara: TTK Basımevi.
- Komisyon. (1317/1899). *Konya Salnamesi*. Konya: Konya Valiliği.
- Komisyon. (1332/1916). *Konya Salnamesi*. Konya: Konya Valiliği.
- Komisyon. (2010). *Konya İl Merkezi Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri*. Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi.
- Komisyon. (2011). *Bursa Erkek Lisesi (Bursa Mekteb-i Sultânîsi)*. Bursa: Bursa Kültür A. Ş.
- Konukçu, M., Özkan, H., & Öztürk, K. (2013). *1910 Yılında Yayımlanan Eskişehir Gazetesinin İçerik Analizi*. Eskişehir: Eti Sosyal Bilimler Lisesi.
- Konya Ansiklopedisi. (2014). *Konya Âsâr-ı Atika Müzesi*. Konya: Konya Kültür A. Ş.
- Konyalı, İ. H. (Abideleri ve Kitabevleri ile Karaman Tarihi). *1967*. İstanbul: Baha Matbaası.
- Kumbaracılar, İ. (1938). *İstanbul Sebilleri*. İstanbul: Devlet Basımevi.
- Kurt, S. (1997). *Tekirdağ Eğitim Tarihi*. Tekirdağ: Tekirdağ Yayınevi.
- Kurt, S. (2012). *Genişletilmiş Tekirdağ Tarihi*. Tekirdağ: Tekirdağ Yayınevi.

- Maarif-i Umumî Nezareti. {1914}. *El İşleri Usulü Tedrisi*. İstanbul: İstanbul Matbaa-i Amire.
- mamasyria.blogspot.com/2016/05/bir-zamanlar-musta-ermeni-egitim.html*. {tarih yok}. Ekim 23, 2017 tarihinde alındı
- Maraş Valiliği. {1967}. *Maraş İl Yılığ*. Maraş: Maraş Valiliği Yayınları.
- Menç, H. {2014}. *Tarih İçinde Amasya*. Ankara: Amasya Belediyesi Kültür Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı. {1972}. *Fizik Deney Kılavuzu*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Millî Eğitim Bakanlığı. {2017}. *Millî Eğitim İstatistikleri 2016/17*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. {2017}. *Tarihî 100 Lise*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Muş Valiliği. {1989}. *1989 Muş İl Yılığ*. İstanbul: Muş Valiliği.
- Muş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. {2006}. *Muş Kültür ve Turizm Rehberi*. Muş: Muş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Muş Valiliği Millî Eğitim Müdürlüğü. {1999}. *Muş İl öncesi ve Sonrası Eğitim Tarihi*. Muş: İl Özel İdare Müdürlüğü Yayınları.
- Muş Valiliği Millî Eğitim Müdürlüğü. {2015}. *Muş Millî Eğitim Müdürlüğü Stratejik Planı*. Muş.
- Muşmal, H. {2009}. Konya Âsâr-ı Atika Müzesinin Kuruluşu. *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmaları Dergisi*, 129.
- Osmanlı Arşivleri, Fon Kodu: Y. PRK. UM., Dosya No: 47, Gömlek Sıra No: 75*. {1899}.
- Özkarcı, M. {2007}. *Türk Kültür Varlıkları Envanteri Kahramanmaraş 46* {Cilt I-II}. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Özsoy, M. {2001}. *Erzurum'da Türk Tarihi Eğitimi Kronolojisi*. Ankara: Erzurum Lisesi Kültür Eğitim Vakfı Yayınları.
- Özsoy, M. {2002}. *Fotoğraflarla Erzurum Lisesi Tarihi*. Ankara: Erzurum Lisesi Kültür Eğitim Vakfı Yayınları.
- Öztürk, A. {2007}. *Eğitim Tarihinde Artvin*. artvinrehberi.blogspot.com.tr. adresinden alındı.
- Öztürk, S. {2006}. *Osmanlı Salnamelerinde Maraş Sancağı* {Cilt I-II}. İstanbul: Kahramanmaraş Belediyesi Yayınları.
- Rakım, K. {1928}. *Fizik Lise Ders Kitabı*. İstanbul: İstanbul Devlet Matbaası.
- Rizâ, M. {1919}. *Tarih-i Felsefe 2*. İstanbul: Evkâf Matbaası.
- Sapancalı, H. H. {1993}. *Karaman Ahval-i İctimaiyye Coğrafıyye ve Tarihiyyesi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Sarısakal, B. {2011}. *Samsun Eğitim Tarihi* {Cilt 1, 2}. Samsun: Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı.
- Serez, M. {2005}. *Tekirdağ Araştırmaları*. Ankara: Tekirdağ Valilik Yayınevi.
- Serez, M. {2005}. *Tekirdağ Salnameleri*. Ankara: Tekirdağ Valilik Yayınevi.
- Sevinç, Ö. {2016}. *Atatürk Döneminde Aydın'da Eğitim*. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Yayınları.
- Solak, İ. {2005}. *XVI. Asırda Maraş Kazası*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Sümer, M. {1971}. *Tekirdağ'ın Eski Günleri*. Tekirdağ: Tekirdağ Halk Eğitim Yayınevi.
- Şahbenderoğlu, T. {2016, Nisan 16}. Kişisel Görüşme. Sinop.
- Şehriyari, M. D. {1919}. *Seyahatname-i İbn-i Batuta*. İstanbul: Matbaa-i Umumi.

- Şişman, A. (2006). XX. Yy. *Başlangıçta Osmanlı Devletinde Yabancı Devletlerin Kültürel ve Sosyal Müesseseleri*. Ankara: AKDYK, ATAM.
- Taşkın, Ü. (2008). Klâsik Dönem Osmanlı Eğitim Kurumları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(3), 343-366.
- Tekin, R. (1996). *Zülkadir Beyliği ve Osmanlı Devleti Zamanında Maraş Vakıfları (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tevfik Fikret. (1918). *Düşünce*. İstanbul: Evkâf Matbaası.
- Tevfik, A. (1925). *Yer ve Gök Bilimleri*. İstanbul: İstanbul Matbaası Amire.
- Totalsaygır, G. (1944). *Karaman (Lârende): Tarihî İncelemeler*. Konya: Yenikitab Basımevi.
- TÜİK. (2013). *Seçilmiş Göstergelerle Kahramanmaraş*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.
- Türk Tarih Kurumu. (1940). *Tanzimat*. İstanbul: Maarif Matbaası.
- Ural, P. D., & Oran Arslan, Y. N. (2016). *Cumhuriyet Devri Kars Tarihi 1923-1950*. Erzurum: Kişisel Yayınlar.
- Uygun, S. (2015). *Çanakkale'nin Eğitim Mirası*. Çanakkale: Eğitim Araştırmaları Birliği Yayını.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1929). *Afyonkarahisar, Sandıklı, Bolvadin, Çay, İsaklı, Manisa, Birgi, Muğla, Milas, Peçin, Denizli, Isparta, Atabey ve Eğirdir'deki Kitabeler ve Sahip, Saruhan, Aydın, Menteşe, İnanç, Hamit Oğulları Hakkında Malumat*. İstanbul: Devlet Matbaası.
- Ülken, H. Z., & Yaltkaya, Ş. (1935). *Felsefe Yıllığı*. İstanbul: Bozkurt Matbaası.
- ve, M. V. (tarih yok).
- Yetkin, S. K. (1942). *Estetik Dersleri*. Ankara: Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Enstitüsü Neşriyatı.
- Yıldız, M. Z., & Deniz, O. (2016). Maarif Sınamalarına Göre, 19. Yüzyıl Sonunda Van'da Eğitim ve Kültürel Hayat. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 197-209.
- Yıldız, P. (2010). *Hurufât Defterlerine Göre Maraş Kazası (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı.
- Yılmaz, B. (2009). *Muş Vakıfları (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Yılmaz, B. (2009). *Muş Vakıfları (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Yinanç, R. (1989). *Dulkadir Beyliği*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Yüksel, A. (2014). Sıbyan Mekteplerinden Günümüze Çankırı'da Eğitim Tarihi. *Arasta Kültür Sanat Dergisi*, s. 52-66.
- Yüksel, İ. A. (2016). *Osmanlı Mimarisi*. İstanbul: Fetih Cemiyet Yayınları.
- Zaman, E. M. (2013). *Kömürün Çocukları*. Ankara: Karina Kitap.
- Zeynal, A. (2010). *Selçuklu'dan Günümüze Erzurum Eğitim Kurumları Tarihi*. Erzurum: Erzurum İl Özel İdaresi Yayınları.
- Zunguldak İl Millî Eğitim Müdürlüğü. (1998). *Zonguldak İli Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Eğitim*. Zonguldak: Zonguldak İl Millî Eğitim Müdürlüğü.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı No: 98
Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Bina Kat: 5
Çankaya/ANKARA

